

ДЖЕЙМС ФЕНИМОР КУПЪР ПОСЛЕДНИЯТ МОХИКАН

Част 2 от „Истории за Кожения чорап“

Превод от английски: Нели Доспевска, 1984

chitanka.info

ДЖЕЙМЗ ФЕНИМОР КУПЪР

— Боже мой, каква скучна книга! Бас държа, мила, че макар да не съм написал нито един ред за публикуване, ще успея да скалъпя нещо къде-къде по-хубаво.

— Ами тогава защо не опиташ?

Горе-долу така трябва да е протекъл съдбоносният разговор между Джеймз Фенимор Купър и съпругата му, когато тридесетгодишният бъдещ автор захвърлил доскучалия му английски роман из живота на висшето общество, който четял в момента. Любим похват на съдбата е да помага да се сложи начало на големи постижения посредством маловажни случки. Така става и с писателската кариера на Купър. Думите на съпругата му го амбицират и той написва романа „Предпазливост“ — също из живота на висшето общество. Но съдбата проявява и друга особеност — чувство за хумор. Първият роман на Купър е едва ли не по-лош от онзи, който го накарва да излезе на литературната сцена. Обаче, както се изразява английският поет Робърт Браунинг, „камъкът, в който се е препънал, Купър превръща в стъпало за изкачване нагоре“. И то какво изкачване! Не след дълго той ще стане любим автор на милиони юноши из цял свят.

Купър има голямото щастие да живее в първия благодатен период на една разцъфнала млада република. След 1800-та година за Съединените щати настъпва време на забележителен растеж в почти всички насоки. Това дава основание на новата нация да нарече себе си „Младият гигант на Запада“. Между 1800 и 1821 година нови осем щата влизат в съюза. Започва да се оформя национална политика и се ражда горд национален дух. Вестници, списания и книги се множат бързо, както бързо покълва и избуява талантът на голям брой писатели и поети. В 1837 година един литературен историк включва в списъка на живите американски автори повече от две хиляди имена. Но както

обикновено става в такива случаи, младата американска литература все още върви почти само по стъпките на европейската както по отношение на формата, така и на тематиката. Тя е до голяма степен със сантиментална и романтична тоналност. Америка става известна най-напред с късия разказ, едва по-нататък се развива романът. Така на литературния небосклон блясват четири имена и си спечелват не само национална, но и международна слава: Уошингтън Ървинг, Едгар Алън По, Уилям Кълън Брайънт и Джеймз Фенимор Купър.

Външни обстоятелства още от рано създават благоприятни условия за развитието на един талант, който ще прояви силата си като пръв американски певец на девствената гора, на прерията, на морето. Още в детската му възраст неговото семейство основава града Купърстаун на брега на езерото Отсего, където се влива река Оскуехана. Тогава това езеро се намирало на границата. На запад се простирала неизбродена от белокожите пустош, населена само с индианци, елени, мечки и пантери. Купърстаун гъмжи от пионери, търговци, водачи на кану и индианци. Това е един див, вълнуващ, живописен свят, който само чака своя автор. И го намира. Сред тази обстановка подрастващият Купър поглъща истини и легенди за гората, за животните, за индианците. Те ще се таят дълго в съзнанието му, бавно ще го оплождат, за да може след тридесетата си година да създаде прочутия цикъл „Коженият чорап“: „Ловец на елени“, „Последният мохикан“, „Пионери“ и „Прерията“. Тези романи могат да се четат и самостоятелно, тъй като всеки е завършен сам за себе си. В тях оживява всичко онова, което тъй дълго се е натрупвало в творческото съзнание на автора.

Купър е бил свадлив и заядлив, душа давал да съди журналисти, издатели, кого ли не, обаче в дъното на сърцето си винаги е бил момче, жадно за приключения, тръпнещо пред въображаеми опасности и готово да се хвърли в тях, за да изпробва смелостта си, да изпита сладостния ужас пред страшното, за да може после с по-голям трепет да се зарадва на избавлението. Нали тъкмо затова днес юношите — различни и еднакви през всички времена — поглъщат на един дъх книгите му.

Не европейците, а индианците са всъщност главните герои на Купър. Тези деца на природата: ирокези, макасци, делаварци, мохикани са коренното население на една земя, от която белите нашественици ги

гонят, за да я заграбят, да я присвоят. Алчни за печалба, те са избягали от стария свят, за да създадат нов. Но са дошли със старата и вечна амбиция за власт. И какво от това, че при създаването на „новия“ живот хиляди червенокожи ще бъдат избити или прокудени от вековните им домашни огнища; какво от това, че много от тях ще бъдат превърнати в пепелища? Какво от това, че ще загине една древна култура? Белите колонизатори си знаят работата. Англичани, французи, холандци, какви ли не, макар и врагове помежду си, са обединени от нагона да унищожават всичко на пътя си. Индианските племена, дотогавашни господари на девствените гори и на прериите, сега се превръщат в дивеч. Но със своята човечност Купър се възмуцава от коравосърдечието на белите си събратя. Благородните прояви, традициите и храбростта на индианците го пленяват и той застава решително на тяхна страна. Вижда, разбира се, жестокостта, хитрините и коварството им — първобитните защитни реакции на тези древни обитатели на горите и прериите — но на какъв стадий на развитие са те и на какъв стадий на развитие са онези, които нарушават мирния им живот? И дали в края на краищата, ако се съди по душевната примитивност на поробителите, разликата между едните и другите е чак толкова голяма? Дали изобщо тя съществува?

„... Магуа бе видял слънцето на двадесет лета да стопява снеговете на двадесет зими и да кара водите им да текат в потоци, преди да бе видял бледолик човек. Тогава той беше щастлив! След това неговите канадски бащи дойдоха в горите и го научиха да пие огнена вода и той стана нехранимайко ... Виновен ли е Магуа, че главата му не е от камък? Кой му даде огнена вода? Кой го направи подлец? Бледоликите — хората с вашия цвят!“

Надминавайки индианците по коварство, бледоликите насъскват отделните племена едно срещу друго по силата на вечната завоевателна максима: „Разделяй и владей!“ Купър разбира това, разбира и каква дива жажда за лесни и големи печалби е обхванала „цивилизованите“ и как те утоляват тази жажда за сметка на „диваците“. И нима истинските господари на обширните земи ще седят със скръстени ръце, когато бледоликите ги пъдят от огнищата им? Нима на алчността и жестокостта няма да отговорят също с жестокост? Купър съзнава и това. И той не може да не вземе страната на младия мохикан, образец на физическа красота и нравствено

достойнство. „... младият мохикан, с права и гъвкава фигура, с нейните грациозни, непринудени и естествени пози и движения ... Нищо не прикриваше тъмните му, светещи, безстрашни очи, едновременно страшни и спокойни, смелите линии на гордото му лице с естествен червен цвят, високото му полегатото чело и благородната му глава, цялата гола, с изключение на скалповия кичур.“

Трудно може да се намери автор, чиито творби да са така неравностойни по качество, както творбите на Купър. Впрочем това не е много чудно, като се знае, че той е написал повече от тридесет книги. Романите му за „висшето общество“ са под всяка критика, макар самият той да е бил от това общество. Неговите дами и господа са съвсем нереални, а повествованията за тях едва се четат.

Силата на Фенимор Купър е другаде. От плът и кръв са не изнежените му салонни герои, а ония, които бродят из горите и прериите или прекосяват моретата. Въображението и симпатиите му са насочени именно към тях. В гората и сред океана той живее със своите образи, за него те са по-истински от собствените му съседи. Затова именно Купър създава американска литература от американски материал и с американска атмосфера. Тук вече няма никакъв отглас от Европа. И все пак недостатъците му не могат да се отминат. Авторът си има торба с трикове и постоянно ги използва: за да заличиш следите на собствените си мокасини, стъпваш в отпечатъците, останали от нечий други мокасини; за да намериш чужди следи, отбиваш бърз поток от течението му, и ето, следите са там, в коритото на отбития поток, непокътнати, неизмити от водата! Ами сухото клонче, този най-любим реквизит на Фенимор Купър? Както отбелязва най-ожесточеният му критик, Марк Твен, „успокояващо действа всяка глава, в която и да било роман на Купър, където някой не стъпва върху сухо клонче и не алармира всички бели и червенокожи на разстояние от двеста ярда ... Ако те грози опасност от скрит неприятел и от всичко най-много ти е нужна тишина, непременно ще стъпиш по погрешка на сухо клонче и ще се издадеш ...“ Пак според Марк Твен, в две трети от една-единствена страница Купър извършва 114 нарушения срещу писателското изкуство от възможните 115! Е, явно е, че големият американски хуморист преувеличава, но Купър наистина има не малко литературни грехове, направени просто от нехайство или може би от по-голямо въображение.

И все пак, още със самото им излизане, романите му са били превеждани (и постоянно се преиздават) не само на всички европейски езици, но и на арабски, турски, персийски, както и на няколко индийски наречия. Сигурно има защо! Защото преди всичко Купър утолява вечния глад на юношите от всички епохи за наситена с опасности романтика, която подхранва въображението им. Има ли здрав и жизнен юноша, който да не жадува за дръзки авантюри, за съдбоносни мигове, за героична смърт или за славно избавление?

И колко по-необходими са повествованията на Фенимор Купър днес, когато не само дивата, но много често и питомната природа все повече и повече се отдалечава от погледа на децата, когато асфалтови алеи заместват понякога живописни каменисти пътечки, когато нерядко представата им за скали се събужда най-напред от изкуствени алпинеуми, разкрасени с цветенца, жалки в своята питомност. Все повече и повече девствената гора и гърмящите потоци стават за юношите само някакъв далечен и странен декор. Но къде другаде освен в остарелите по години и все пак неостаряващи романи на автори като Джеймс Фенимор Купър те ще видят с вътрешните си очи непокорената от човека природа, привличаща именно с непокоримостта си? Кой ще им разказва за боеве с лъкове и стрели и с ножове за скалпиране? Та тъкмо защото сега тези оръжия са само музейни експонати, те привличат момчетата — ай момичетата — с притегателната сила на изчезналото и с обаянието на отдавна отминалото. Тази сурова, но здрава храна за фантазията може би е много нужна понякога за подрастващите, щом години наред те четат и препрочитат „остарелите“ романи на Фенимор Купър.

Нели Доспевска

ГЛАВА I

Една от особеностите на колониалните войни в Северна Америка беше, че преди да се срещнат неприятелските войски, трябваше да се справят с трудностите и опасностите на дивите местности. Широк и непроходим горист пояс разделяше враждуващите владения на Франция и Англия. Смелите заселници и обучените европейци, които се биеха рамо до рамо с тях, често губеха цели месеци в борба с речните прагове или каменистите планински проходи, търсейки възможност да покажат смелостта си в истинско военно сражение. Но като се учеха на търпение и себеотрицание от опитните в боя туземци, те свикнаха да преодоляват всички трудности, и с течение на времето почти не остана тъмно кътче в горите, нито усамотено място, до което да не проникнат онези, които бяха заложили живота си, за да удовлетворят своята жажда за мъст или да подкрепят жестоката и егоистична политика на далечните европейски монарси.

Може би никоя област в обширната междугранична територия не даваше по-жива представа за жестокостта и свирепостта на дивашката борба през онези времена, както областта между горното течение на река Хъдзън и съседните езера.

Удобствата за придвижване на войските, които самата природа предлагаше там, бяха очевидни и не можеха да бъдат пренебрегнати. Продълговатото езеро Чамплейн се простира от канадската граница, врязва се дълбоко навътре в съседната провинция Ню Йорк и образува естествен път до половината разстояние, което французите трябваше да завладеят, за да нападнат неприятеля. Близо до южния си край то се слива с друго езеро, чиито води са толкова прозрачни, че мисионерите-йезуити го бяха избрали, за да извършват само в него символичното очищение чрез обряда кръщение и затова бе наречено „Светото тайнство“. По-малко усърдните в религията англичани смятаха, че правят достатъчно голяма чест на бистрите му води, като го наричаха с името на своя царстващ тогава владетел — втория крал от хановърската династия. Така французи и англичани се съюзиха, за да

лишат неуките господари на гористата му околност от тяхното законно право да увековечават първоначалното му име Хорикън^[1].

Осеяно с безброй острови, сгушено между планините, „Светото езеро“ се простира в южна посока още на около десетина левги^[2]. През високото плато, което възпира по-нататъшния път на водата, смелчаците трябваше да носят на гръб лодките си и да преминат още толкова мили пеш, докато стигнат бреговете на Хъдзън точно на онова място, откъдето въпреки праговете, или както тогава ги наричаха, бързеите, реката става плавателна при прилив.

Щом като при изпълнение на смелите си планове да безпокоят врага предприемчивите французи се опитваха да проникнат дори в далечните и труднопроходими клисури на Алеганските планини, лесно е да си представим, че с пословичната си прозорливост те не можеха да не забележат естествените предимства на описаната местност. И наистина тя се превърна в кървава арена, на която се разразиха повечето от битките за колониално господство.

На местата, откъдето можеха да се владеят удобните пътища, бяха издигнати укрепления, които падаха от ръце в ръце и биваха разрушавани или отново построявани в зависимост от това, кое от враждуващите знамена се увенчаваше с победа. Докато чифликчиите се свиваха в границите на по-старите селища, далеч от опасните проходи, цели армии — често пъти по-големи от ония, които сваляха крале в държавите майки — потъваха в тези гори, откъдето рядко се връщаха, и то само определени части, изнурени от грижи и сломени от поражения. При все че мирният труд беше непознат в тази опасна местност, горите, ѝ гъмжаха от хора; сенчестите кътчета и доловете ехтяха от звуците на бойни маршове, а планинското ехо повтаряше смеха или дивите викове на много храбри и безумно смели младежи, залутали се там в разцвета на младостта си, за да потънат в дългия сън на забвението.

Събитията, които ще се опитаме да разкажем, се развиха тъкмо сред тези борби и кръвопролития през третата година на войната, в която Англия и Франция се сражаваха за последен път за господство над една страна, която на никоя от тях не бе съдено да задържи.

Глупостта на колониалните и пълководци и съдбоносната нерешителност на управниците в метрополията^[3] бяха свалили престижа на Великобритания от гордата висота, на която го бяха

поставили дарбите и предприемчивостта на предишните ѝ военачалници и държавници. Тъй като неприятелите ѝ вече не се бояха от нея, то и тези, които ѝ служеха, бързо започнаха да губят увереността, която се поражда от самоуважението. Заселниците, които не бяха глупави като нейните управници, а бяха и твърде незначителни, за да имат дял в грешките ѝ, станаха неволни участници в това срамно унижение.

Неотдавна те бяха видели една отбрана армия — дошла от страната, която почитаха като майка и сляпо смятаха за непобедима, командувана от пълководец, избран измежду многото добре обучени военни заради редките му боеви качества — позорно разбита от шепа французи и индианци. Тя бе спасена от пълно изстребление само благодарение на хладнокръвието и духа на един момък от Виржиния^[4], чиято слава оттогава нарасна и се разнесе до крайните предели на християнския свят. Това неочаквано бедствие остави без защита цяла погранична област и преди истинските злини се появиха хиляди недействителни, въображаеми опасности. На изплашените заселници се струваше, че дочуват викове на диваци във всеки повей на вятъра, който идеше откъм безбрежните гори на Запада. Страшната слава на безмилостните им неприятели увеличаваше безмерно неизбежните ужаси на войната. Безброй неотдавнашни кланета бяха все още живи в паметта им. И в провинциите нямаше човек, който да не е чул и погълнал с настървение ужасните разкази за страшни среднощни убийства, в които туземните обитатели на горите бяха главните кръвожадни действащи лица. Когато наивният и възбуден пътник разправяше за неочакваните опасности, които дебнат в гората, кръвта на по-плахите се смразяваше от ужас и майките хвърляха загрижен поглед към децата, които спяха спокойно и в безопасност в големите градове. Накъсо казано, преувеличенията под въздействието на страха започнаха да побеждават повеленията на разсъдъка и онези, които не трябваше да забравят мъжеството си, ставаха роби на най-долното от всички чувства.

Дори и най-сърцатите започнаха да смятат изхода на борбата за съмнителен. Всекичасно се увеличаваше броят на падналите духом, които смятаха, че виждат всички американски владения на английската корона покорени от неприятелите им християни или опустошени от набезите на техните безмилостни съюзници — индианците.

Ето защо, когато в укреплението, което се намираше на южния край на прохода, между езерата и реката Хъдзън, стигна вестта, че Монкалм^[5] се придвижва по Чамплейн с войска, „многобройна като листата на дърветата“, тая новина бе посрещната по-скоро с малодушие и страх, отколкото със сдържаната радост, която войникът трябва да изпитва, когато разбере, че може да удари неприятеля си.

Новината бе донесена в една лятна привечер от индианецбързоходец, който носеше и настойчива молба от Мънроу, комендант на едно укрепление на брега на „Светото езеро“, бързо да му бъде изпратено силно подкрепление. Вече споменахме, че разстоянието между тези укрепления беше по-малко от пет левги. Каменистата пътека, която първоначално служеше за съобщение, бе разширена, за да минават по нея коли, така че разстоянието, което бързоходците изминаваха за два часа, лятно време лесно можеше да се вземе от войсково отделение с необходимия му багаж от изгрев до залез слънце. Верните служители на британската корона бяха назовали едното от тези укрепления Уилиам Хенри, а другото — форт Едуард^[6], на имената на двамата любими принца от царуващата тогава династия. Встеранътшотландец^[7], за когото споменахме преди малко, държеше първото укрепление с един полк редовни войници и съвсем малко заселници. Тази войска беше твърде малобройна, за да излезе срещу силната армия, която Монкалм бе повел към отбранителните насипи. Второто укрепление бе заето от генерал Уеб, който командуваше кралските военни сили в северните провинции. Гарнизонът му наброяваше повече от пет хиляди души.

Ако съединеше няколкото поделения под негово командване, генералът можеше да събере приблизително двойно по-голям брой войници срещу решителния французин, който се бе осмелил да се отдалечи твърде много от мястото, където се намираха резервите му, и то с армия, малко по-многочислена от армията на противника.

Но под влияние на сполетелите ги несполуки офицерите, както и войниците, бяха склонни по-скоро да дочакат страшния неприятел в крепостта, отколкото по блестящия пример на французите от форта дьо Кен да възпрат настъплението му и му нанесат удар още докато напредва.

След като първата изненада от вестта постихна, из окопите край брега на Хъдзън, които образуваха верига от предни укрепления на

самия форт, се разнесе мълва, че избран отряд от хиляда и петстотин души ще трябва да тръгне призори за укреплението Уилиам Хенри, намиращо се на северния край на онази част на реката, която поради каменистия си характер се преминава пеша. Това, което отначало бе само мълва, скоро стана действителност, когато главнокомандуваният издаде заповед до няколкото избрани от него войскове части да се приготвят за бързо потегляне. Сега вече всички съмнения относно намеренията на Уеб се разпръснаха и в продължение на час-два наоколо се мяркаха загрижени лица и се чуваха забързани стъпки. Новаците във военното изкуство тичаха насам-натам и със своето буйно и донякъде нервно суетене забавяха приготовленията си, а поопитните ветерани се стягаха решително, с явно презрение към всяко бързане. Сериозните им лица и загрижени очи издаваха, че те нямат кой знае колко голямо професионално влечение към неопитаната, но очаквана със страх война в горската пустош.

Най-после слънцето залезе в море от пурпур зад далечните западни хълмове и докато мракът стелеше булото си върху това усамотено кътче, шумът от приготовленията стихна и последната светлинка в дървената хижа на някой офицер загасна. Дърветата хвърляха върху насипите и клокощещото поточе сенки, които ставаха все по-огромни. Скоро целият лагер потъна в дълбока тишина, като тишината, която царуваше в обширната околна гора.

Съобразно със заповедта от предишната вечер тежкият сън на войниците бе прекъснат от биенето на барабаните, чиито удари отекваха във влажния утринен въздух из всяко кътче на гората точно когато ранното утро започна да изписва назъбените очертания на няколко високи борови дървета по развиделяващото се, безоблачно небе на изток. Изведнъж целият лагер се раздвижи — и последният войник се надигна от земянката си, за да види потеглянето на своите другари и вземе участие във вълнението и събитията на деня. Избраният отряд войници скоро се строи. Докато редовните и обучени кралски наемници застанаха надменно на десния фланг, скромните заселници по навик, придобит от дълъг опит, покорно заеха своите по-скромни места на левия фланг. Разузнавачите потеглиха. Силна охрана предшествуваше и следваше тежко клатушкащите се обозни коли. Преди сивото утро да бе озарено от слънчевите лъчи, главното ядро се строи в колона и напусна лагера с истинско войнишко държане, което

задуши скрития страх на мнозина новаци. Докато бойците можеха да бъдат виждани от другарите им, които ги гледаха с възхищение, те запазиха гордия си вид и стегнатия си строй. Скоро звуците на музиката започнаха да се чуват все по-слабо в далечината и гората погълна живата маса, която бавно бе навлязла в нейните дебри.

Лекият ветрец бе престанал да донася към изпращачите шума от отдалечаващата се колона, последният закъснял войник, който догонваше редицата, вече се бе скрил от погледа им, а пред една необикновено голяма и удобна дървена хижа, дето крачеха часовете — личната охрана на английския генерал Уеб — се виждаха признаци за друго заминаване. Там бяха събрани около половин дузина оседлани коне, два от които явно бяха отредени за жени, каквито обикновено не се срещат тъй навътре в пущинаците. Трети кон бе натоварен с багажа и оръжието на щабен офицер, а по простата екипировка и пътническите сандъци, с които бяха натоварени останалите коне, личеше, че са предназначени за слугите, които, изглежда, вече чакаха благоволенията на господарите си. На почетно разстояние от това необикновено зрелище се бяха събрали няколко групи любопитни безделници. Някои от тях се възхищаваха от породата и фигурата на буйния военен кон, а други зяпаха приготовленията с тъпо учудване и просташко любопитство. Имаше обаче един човек, който със своя вид и държане представляваше ярко изключение от останалите зрители; той не беше нито безделник, нито пък изглеждаше много прост.

По външност този индивид беше до крайна степен грозен, без да бъде по някакъв начин обезобразен. Тялото му беше като у всички хора, но не със същите пропорции. Изправен, ръстът му надминаваше ръста на другарите му; обаче седнал изглеждаше като човек с обикновен ръст. Несъразмерност проличаваше в цялото му тяло. Главата му беше голяма, раменете — тесни, ръцете — дълги и провиснали, а от китките надолу — малки, дори деликатни. Краката и бедрата му бяха тънки и мършави, но необикновено дълги; коленете му биха минали за огромни, ако не бяха надминати от още по-огромните ходила, на които се изправяше това несъразмерно човешко същество. Зле подбраното и неподходящо облекло на този индивид правеше тромавостта му да изпъква още по-ясно. Небесносин жакет с къси и широки поли, изрязан ниско около шията, излагаше дългия му и тънък врат и още по-дългите му и слаби крака на най-злобните закачки

на присмехулниците. Панталоните му бяха от жълт вълнен плат, тясно прилепнали към бедрата и привързани за възлестите му колене с бели панделки на големи джуфки, доста замърсени от употреба. Пъстри памучни чорапи и обувки, на едната от които имаше прикачена посребрена шпора, завършваха облеклото на долните крайници на тази фигура, чиито кокалести форми не само не бяха закрити, а нарочно изложени на показ поради суетността или простодушието на притежателя им. Изпод капака на огромния джоб на изцапаната копирена жилетка, богато украсена с почерняла сребърна дантела, се подаваше един инструмент, който сред военната обстановка можеше погрешно да се вземе за някакво страшно и непознато оръжие. Колкото и малък да беше, този необикновен уред възбуждаше любопитството на повечето европейци в лагера, макар че неколцина от местните жители го опипваха не само без страх, но и като хора, съвсем свикнали с него, Голяма цивилна шапка като ония, които носеха пасторите през последните тридесет години, увенчаваше цялата тази фигура и придаваше достойнство на добродушното и донякъде разсеяно лице, което явно трябваше да бъде подпомогнато по този изкуствен начин, за да придобие тежестта, необходима за човек, натоварен с висока и особено отговорна служба.

Докато обикновените хора стояха настрана — от уважение към жилището на генерал Уеб, — току-що описаната от нас фигура застана важно сред прислужниците и свободно критикуваше или хвалеше качествата на конете според това, дали му харесваха, или не.

— Стигам до заключението, приятелю, че това животно не ще да е отгледано тук, а навярно е някъде от чужбина; дори може би от малкия остров отвъд сините води — каза той с глас, толкова забележителен с мекотата и сладостта на тембъра си, колкото бе забележителна фигурата му с необикновените си пропорции. — Мога да говоря за тези неща, без да мина за самохвалко, тъй като съм бил и в двете пристанища — както в това, което се намира при устието на Темза и носи името на столицата на стара Англия, така и в онова, което се нарича Хейвън с прибавка на думичката „Ню“^[8]. Виждал съм как в кораби и бригантини^[9] събират добитък като в Ноевия ковчег и го отправят към остров Ямайка, за да го разменят или да търгуват с четириноги, но никога досега не съм виждал друго животно, което така много да потвърждава библейското описание на бойния кон: „Той бие

копито в долината и се радва на силата си; отива да посрещне войските. Сред звуците на тръбите възкликва: «Ха, ха!» Подушва отдалеч битката, гръмките гласове на капитаните и виковете.“ Човек би казал, че конете на древен Израел продължават да живеят и в наши времена, нали така, приятелю?

Като не получи никакъв отговор на този необикновен въпрос — който, изречен със силен и благозвучен глас, заслужаваше, известно внимание, — този, който говореше с езика на библията, се обърна към мълчаливата фигура, към която случайно бе отправил забележката си, и в нейно лице откри нов и по-привлекателен обект за възхищение. Очите му се спряха върху неподвижната, изправена и скована фигура на индианския бързоходец, който предишната вечер бе донесъл в лагера неприятната вест. При все че се намираще в пълен покой и не обръщаше никакво внимание на възбудата и шума наоколо, по лицето му се четеше мрачна свирепост, примесена със спокойствието на дивака, годни да приковат вниманието на много по-опитни очи от тези, които сега го разглеждаха с нескривано удивление. Туземецът носеше томаховката^[10] и ножа на племето си и все пак нямаше напълно вид на воин. Напротив, външността му издаваше занемареност, която можеше да се дължи на някакво голямо скорошно напрежение, от което още не е имал време да се оправи. Боите на бойната му украса^[11] се бяха смесили в тъмна маса по свирепото му лице и правеха мургавите му черти още по-жестоки и отблъскващи. По този начин случайно бе постигнат ефект, много по-силен от онзи, който е трябвало да произведе боядисването му. Единствени очите му, които блестяха като звезди между надвиснали облаци, бяха запазили своето естествено дивашко изражение. Само за миг неговият изпитателен и недоверчив поглед срещна учудения взор на другия, после промени посоката си и отчасти с лукавство, отчасти с презрение, остана така вперен, сякаш пронизваше далечината.

След това мълчаливо и краткотрайно срещане на погледите на тези двама особени хора невъзможно е да се каже каква забележка би могла да се изтръгне от устата на белия човек, ако остроото му любопитство не бе отново привлечено от други неща. Общото раздвижване между слугите и тихите звуци на нежни гласове възвестиха приближаването на тези, които бяха очаквани, за да може кавалкадата да потегли. Наивничкият поклонник на бойните коне в миг

се отпрати към една ниска, мършава, със сплетена опашка кобила, която щипеше повехналата зеленина наоколо. Като опря лакът на одеялото, под което се криеше нещо като седло, той наблюдаваше тръгването на групата, докато едно конче кротичко сучеше сутрешната си закуска от другата страна на кобилата.

Един младеж в офицерска униформа заведе две девойки до определените за тях коне. По облеклото им личеше, че се бяха приготвили за дълго и изморително пътуване през гората. Лекият утринен ветрец развя зеления воал, който се спускаше от филцовата шапка на едната от девойките, и то на тази, която изглеждаше по-млада — макар че и двете бяха млади — и разкри пред погледите на другите блестящата кожа на лицето и, златорусата ѝ коса и светлосините ѝ очи.

Руменината, която все още се задържаше над боровете на запад, не беше ни по-светла, ни по-нежна от руменината на нейните бузи, нито пък зараждащият се ден беше по-свеж от ведрата усмивка, с която тя дари младежа, когато той ѝ помогна да се качи на седлото. Другата, към която младежът проявяваше същото внимание, криеше прелестите си от погледите на войниците с грижливост, която подхождаше на по-голямата ѝ опитност, тъй като тя бе с четири-пет години по-възрастна от първата. Можеше обаче да се забележи, че фигурата и, макар и със същите изящни пропорции, които не се скриваха от пътническата ѝ рокля, беше малко по-закръглена и по-зряла от тази на спътничката ѝ. Щом девойките заеха местата си, придружаващият ги офицер скочи леко на седлото на бойния кон и тримата кимнаха учтиво на Уеб, който от любезност изчакваше заминаването им на прага на хижата си. После пътниците обърнаха конете и ги подкараха бавно към северния изход на лагера, последвани от свитата си. Докато преминаваха това късо разстояние, никой не проговори. Само едно леко възклицание се изтръгна от устата на по-младата девойка, когато индианецът-бързоходец мина неочаквано край нея и ги поведе по военния път. Внезапното движение на червенокожия, което будеше страх, не предизвика никакво възклицание у другата, но при изненадата и нейният воал се отгърна и разкри неописуемия израз на съжаление, възторг и ужас в тъмните ѝ очи, които следяха плавните движения на дивака. Къдриците на тази девойка бяха лъскави и черни като гарванови пера. Лицето ѝ не беше мургаво, но сякаш бе наситено с цвета на здрава кръв, която като че ли беше готова да избликне. Това

лице не беше нито грубо, нито му липсваше изваяност, а беше изящно, с правилни черти, благородно и извънредно красиво. Тя се усмихна, сякаш съжеляваше за моментната си слабост, и разкри един ред зъби, които можеха да съперничат и на най-чистата слонова кост. След това отново дръпна воала си, сведе лице надолу и продължи да язди в мълчание като човек, чиито мисли са далеч от това, което го заобикаля.

---

[1] Тъй като всяко индианско племе има собствен език или наречие, отделните племена обикновено дават различни имена на едни и същи местности, но почти всички названия представляват описание на съответния обект. Така например, буквално преведено, името на това прекрасно водно пространство, дадено му от племето, което живее по неговите брегове, е „Опашката на езерото“. Езерото Джордж, както го нарича народът и както сега вече законно се нарича, погледнато на картата, образува нещо като опашка на езерото Чамплейн; оттам иде и името му — Хорикън. — Б.а. ↑

[2] Левга — 5555 м. Б.пр. ↑

[3] Метрополия или държава-майка — империалистическа държава, владетелка на колонии. В случая Англия. Б.пр. ↑

[4] След като напразно предупреждаваше европейския генерал за опасността, на която необмислено се излага при този случай, Вашингтон със своята решителност и смелост спаси остатъците от британската армия. Славата, спечелена от него при тази битка, беше главната причина да го изберат по-късно за главнокомандуващ на американската армия. Заслужава да се отбележи, че докато името му прогърмя из цяла Америка, за него не се споменава в никое европейско описание на тази битка; авторът поне напразно е дирил и не е намерил пише. Системата на управление е такава, че държаватамайка поглъща дори и славата на колониите си. — Б.а. ↑

[5] Маркин де Монкалм — френски генерал. ↑

[6] Форт Едуард — укреплението Едуард е било построено в 1757 г. ↑

[7] Полковник Мънроу. ↑

[8] Ню Хейвън — пристанище в Северна Америка Б.пр. ↑

[9] Бригантини — леки двумачтови кораби. Б.пр. ↑

[10] Томахавка — индианска брадвичка. Б.пр. ↑

[11] Бойна украса — става дума за изкуството на индианците да рисуват лицето си с бои, за да изглеждат войнствени и страшни. Мирновременната им украса се отличава от бойната. Б.пр. ↑

ГЛАВА II

Докато едната от прекрасните девойки, които така бегло описахме на читателя, бе потънала в мислите си, другата бързо се съвзе от уплахата, която я накара да възкликне, и надсмивайки се над собствената си слабост, попита язdecия до нея младеж:

— Тези привидения често ли се срещат в горите, Хейуърд, или гледката е забавление, устроено специално за нас? Ако е вярно второто, ние трябва да изкажем своята благодарност, но ако е първото, както Кора, така и аз ще трябва да проявим доста много от наследствената си смелост, с която се гордеем, дори преди още да сме се срещнали със страшния Монкалм.

— Този индианец е военен куриер и според понятията на хората от неговото племе може да се смята за герой — отвърна офицерът. — Той предложи да ни преведе до езерото по една малко позната пътека, за да стигнем там по-скоро, отколкото ако следваме бавното движение на военната колона, а така и пътуването ни ще бъде по-приятно.

— Той не ми харесва — каза девойката, като потрепера отчасти от престорен, но повече от истински страх. — Вие сигурно добре го познавате, Дънкън. Иначе нямаше така спокойно да му се доверите, нали?

— По-правилно е да кажете, Алиса, че не бих поверил вас на него. Аз действително го познавам добре, иначе не бих разчитал на него, особено в този момент. Казват, че е канадец и все пак беше на служба при нашите приятели мохоките, които, както знаете, са едно от шестте съюзени племена^[1]. Чувал съм, че той останал да живее между нас поради някаква странна случка, в която и баща ви имал дял и в която дивакът нещо си изпатил, но съм забравил тая история; достатъчно е, че сега той ни е приятел.

— Ако е бил враг на баща ми, тогава той още по-малко ми харесва! — възкликна девойката, вече наистина разтревожена. — Не бихте ли го заговорили, майор Хейуърд, за да чуя гласа му? Може да

ви се струва глупаво, но вие сте ме чували да казвам, че имам голяма вяра в човешкия глас!

— Ще бъде напразно, защото най-вероятно той ще ми отговори само с някакво възклицание. Може би разбира английски език, но като повечето свои сънародници се преструва, че не го знае и най-малко ще благоволи да говори английски сега, когато войната изисква от него да се държи с възможното най-голямо достойнство. Но ето че той спира; страничната пътечка, по която ще минем, навярно е близо.

Предположението на майор Хейуърд се оказа вярно. Когато стигнаха до мястото, където стоеше индианецът и сочеше гъсталака покрай военния път, пред погледа им се откри тясна и глуха пътечка, по която с известна трудност можеха да се движат един по един.

— Това, значи, е пътят ни — каза младият човек с по-тих глас. — Не проявявайте никакво недоверие, за да не привлечете опасността, от която, изглежда, се страхувате.

— Кора, ти какво мислиш? — запита колебаещата се руса девойка. — Макар и да е досадно да пътуваме с колоната, няма ли с нея да се чувствуваме по-безопасно?

— Вие малко познавате обичаите на диваците, Алиса, и затова не схващате къде лежи истинската опасност — каза Хейуърд. — Ако неприятелите ни са достигнали теснината, което едва ли е вероятно, тъй като разузнавачите ни са пръснати навред, те сигурно вече обикалят край колоната, където биха се сдобили с най-много скалпове. Пътят на войската е добре познат, докато нашият сигурно все още им е неизвестен, тъй като е избран в последния момент.

— Трябва ли да проявяваме недоверие към този човек само затова, че обноските му са различни от нашите и кожата му е тъмна? — хладно запита Кора.

Алиса престана да се колебае и като шибна енергично с камшика своя нарагансет^[2], първа отмахна настрани тънките клонки на храстите и последва бързоходеца по тъмната горска пътека. Младият човек изгледа с явно възхищение девойката, която говори последна, и остави русата, но положително не по-красива спътничка да продължи напред сама, докато той грижливо проправяше път на онази, която се наричаше Кора. Изглежда, че слугите предварително бяха получили някакво нареждане, тъй като вместо да навлязат в гъсталака, те продължиха по пътя след колоната — мярка, която според обясненията

на Хейуърд била продиктувана от съобразителността на водача им, за да има по-малко следи по пътеката, в случай че канадските диваци дебнат толкова далече пред тяхната войска. В продължение на много минути криволичетият път не им позволи никакъв понататъшен разговор. После те се измъкнаха от храсталаците, които растяха в широк пояс край главния път, и навлязоха под високите, но тъмни сводове на гората. Тук напредваха по-лесно и в момента, когато водачът забеляза, че девойките вече можеха свободно да направляват конете си, той забърза, почти затича, за да могат тези особени животни, свикнали на неравен път, да вървят бързо и все пак спокойно. Младежът се бе обърнал, за да каже нещо на тъмнооката Кора, когато далечен шум от конски копита, тупуркащи по неравната пътека зад него, го накара да спре бойния си кон; а тъй като и спътничките му дръпнаха юздите в същия миг, то всички застанаха на място, за да разберат какво става.

След няколко минути видяха едно жребче да се носи като елен между правите стволове на боровете, а в следния миг се появи и неугледната фигура на описания в предишната глава човек, движещ се с най-голямата бързина, която можеше да изтръгне от мършавия си кон, без той да се пребие. До този момент тази личност бе убягнала от вниманието на пътниците. Ако той привличаше погледите, когато беше изправен на крака и разкриваше величествения си ръст, то още по-голяма вероятност имаше грациозността му на ездач да приковава вниманието.

Макар че постоянно си служеше с единствената шпора, за да мушка кобилата, едничкият постоянен ход, който можеше да наложи, беше кентърбърийски галоп със задните крака, при който в някои моменти участваха и предните, макар че те обикновено поддържаха лек тръс. Може би бързината, с която животното преминаваше от единия ход в другия, създаваше някаква зрителна измама, която караше наблюдателя да го смята за много по-силно, отколкото беше в действителност. Във всеки случай Хейуърд, който имаше набито око за качествата на конете, въпреки всичкото си умение не можеше да разбере по какъв начин неговият настойчив гонител успява да го проследи по криволичетите пътеки.

Усилията и движенията на ездача бяха не по-малко забележителни от тези на коня. Щом конят променяше хода си, ездачът

се изправяше на стремената с целия си висок ръст; по тоя начин, като удължаваше чрезмерно краката си, той ту израстваше внезапно, ту се смаляваше, така че човек не можеше да си състави никакво понятие за височината му. Ако към това прибавим и обстоятелството, че поради мушкането с единствената шпора едната страна на кобилата сякаш се движеше по-бързо от другата и че рунтавата опашка непрестанно удряше пострадалия хълбок, ние ще завършим описанието както на коня, така и на ездача.

Докато Хейуърд наблюдаваше непознатия, намръщеното му, но красиво, открито и мъжествено чело постепенно се разведри и устните му се извиха в лека усмивка. Алиса не направи голямо усилие да възпре смеха си; дори и в черните, замислени очи на Кора проблесна усмивка, която тя подтискаше по-скоро по навик, отколкото по природа.

— Търсите ли някого тук? — запита Хейуърд, когато другият се бе приближил достатъчно близко и бе намалил хода си. — Надявам се, че не носите лоши новини.

— Точно така — отвърна непознатият, като размахваше енергично триъгълната си касторена шапка, за да раздвижи задушния горски въздух, а в туй време слушателите му се двоумяха дали неговият отговор се отнася до първия, или до втория въпрос на младия човек. Когато обаче разхлади лицето си и си пое дъх, той продължи: — Чух, че сте тръгнали за форта Уилиам Хенри, а тъй като и моят път е нататък, реших, че и за вас, и за мене ще е добре да си правим компания.

— Изглежда, че имате привилегията на решаващ глас — отвърна Хейуърд. — Ние сме трима, а вие не сте се допитали до другото освен до себе си.

— Точно така. Най-важното е човек сам да знае какво иска. Щом сте сигурни в това — а то никак не е лесно там, където има и жени — следващата стъпка е да се действа съобразно с взетото решение. Положих усилие и за двете и ето ме тук.

— Ако сте се отправили към езерото, вие сте сбъркали пътя — каза надменно Хейуърд. — Шосето е най-малко половин миля зад вас.

— Точно така — отвърна непознатият, без ни най-малко да се смути от хладното посрещане. — Бавих се в Едуард една седмица и трябваше да съм ням, за да не попитам кой път трябва да взема; а пък

ако бях ням, не бих могъл да упражнявам призванието си. — И след като се покиприх малко като човек, чиято скромност му забранява да се възхити по-открито от духовитостта си, която остана неразбираема за слушателите му, той продължи: — Не е много благоразумно за човек с моята професия да бъде прекалено близък с хората, които трябва да поучава, и поради тази причина не вървя по стъпките на войската; а освен това смятам, че човек като вас може да даде най-правилна преценка по въпросите, свързани с пътуването. Поради това реших да се присъединя към компанията ви, за да бъде пътуването ми по-приятно и да бъда в общество.

— Твърде своеволно, ако не и прибързано решение! — възкликна Хейуърд, който се двоумеше дали да прояви все по-нарастващия си яд, или да се изсмее в лицето на събеседника си. — Но вие говорите за някакво поучаване и за някаква професия; да не би да сте придаден към доброволческия полк^[3] като преподавател по благородната наука за нападение и отбрана? Или пък сте човек, който чертае линии и ъгли под предлог, че тълкува математиката?

Непознатият го погледна удивено за миг, а после, като изгуби самодоволния си израз, отговори с тържествено смирение:

— Надявам се, че между нас не може да става дума за нападение; а що се отнася до защитата, смятам, че няма защо да се защитавам, тъй като с божията милост не съм извършил никакъв значителен грях, след като за последен път измолих неговата прошка. Не разбирам намеците ви за линии и ъгли, а тълкуването оставям на онези, които са били призвани и избрани за тази свята длъжност. Не претендирам да притежавам друга по-голяма дарба освен тази, че разбирам малко от славното изкуство да се моля и благодаря на бога чрез псалмопение.

— Напълно ясно е, че човекът е последовател на Аполон — извика Алиса, която се забавляваше от думите му, — и аз го взимам под свое покровителство. Хайде, Хейуърд, не се мръщете повече, а съжалете жадуващите ми уши и му позволете да пътува с нас. Освен това — прибави тя тихо и бързо, като хвърли поглед към отдалечилата се напред Кара, която бавно следваше стъпките на мълчаливия им, но мрачен водач — в случай на нужда той може да се окаже и наш приятел.

— Мислите ли, Алиса, че бих оставил тези, които обичам, да вървят по тази тайна пътечка, ако можех да допусна, че подобна нужда

би се явила?

— Не, не, сега не мисля за това, но този чудноват човек ме забавлява и ако той „има музика в душата си“, нека не го отпъждаме грубо. — С камшика си тя решително посочи пътеката напред, а очите им се срещнаха и младият човек се побави, за да задържи по-дълго погледа ѝ; после под въздействието на нейната нежност той отстъпи и като пришпори коня си, след няколко мига отново яздеше до Кора.

— Драго ми е, че ви срещнах, приятелю — продължи Алиса, като махна с ръка на чужденеца, за да я последва, и отново подкара коня си в тръс. — Пристрастни роднини почти са ме убедили, че не съм съвсем лоша в дуетите, така че бихме могли да оживим пътуването си, като се отдадем на любимото си занимание. За такава невежа като мене може да се окаже много полезно да чуе мнението и да се поучи от опита на един майстор в певческото изкуство.

— Псалмите, изпети в подходящо време, действуват освежително както на тялото, така и на духа — отвърна учителят по пеене, като прие с готовност предложението ѝ да я последва, — и нищо не може да облекчи душата повече, отколкото такава утешително общуване. Но за съвършенството на мелодията са необходими четири гласа. Личи си, че вие имате меко и звучно сопрано. С известно усилие аз мога да достигна най-високите ноти на теноровата партия; липсват ни обаче алт и бас! Онзи кралски офицер, който се поколеба да ме приеме в компанията си, би могъл да пее бас, ако се съди по интонацията му в обикновения разговор.

— Не съдете прибързано по измамливите външни белези — каза усмихнатата девойка. — Макар че понякога майор Хейуърд може да говори ниско, вярвайте, гласът му е по-скоро мек тенор, отколкото тоя бас, който чухте.

— Опитен ли е в псалмопениеето? — запита простодушният ѝ събеседник.

На Алиса и стана смешно, но подтисна смеха си и отговори:

— Доколкото съм доловила, той има повече склонност към светски песни. Животът на войника предлага твърде малко възможности за насърчаване на такива сериозни склонности.

— Гласът на човека, както и другите негови дарби, му е даден да си служи с него, а не да злоупотребява. Никой не може да каже, че въобще съм занемарявал дарованията си. Благодарен съм, че подобно

на библейския Давид, юношеството ми е било изцяло посветено на музиката, но никога слог от груба песен не е осквернявал моите устни.

— С други думи, само с духовни песни ли сте се занимавали?

— Точно така. Както Давиловите псалми превъзхождат всяка поезия, така и мелодиите, съчинени за тях от богословите и мъдреците, стоят по-горе от всякаква друга музика. Където и да съм, буден или спящ, аз никога не оставам без екземпляр от това вдъхновено произведение. То е двадесет и шестото издание, отпечатано в Бостън през лято господне 1744-то и озаглавено „Псалми, химни и духовни песни на Стария и Новия завет, вярно преведени на английски за употреба, душевно възвисяване и утеха на вярващите, за частно и обществено ползуване, особено в Нова Англия“.

Докато възхваляваше рядкото произведение на старите поети, непознатият извади от джоба си книгата и като прикрепи на носа си чифт очила с железни рамки, той я отвори с грижливост и благоговение, подходящи за подобна свята цел. След това без заобикалки или извинения той доближи до устата си описания вече непознат инструмент^[4] и изтръгна от него висок, остър звук, последван от друг звук, с една октава по-нисък, излязъл от собственото му гърло. Той почна да пее с пълен, сладък и мелодичен глас, който сякаш беше предизвикателство срещу музиката, поезията и дори срещу несигурните движения на необученото му животно: как е мило и приятно задружно всички да живеят! В душата чувство благодатно се стича, както и елят — светото масло ароматна — на Аарона по брадата, достигаща комай земята.

При пеенето на тези тромаво стъкмени стихове непознатият ритмично вдигаше и сваляше дясната си ръка, която при движение надолу докосваше за миг страниците на малкия сборник, а при издигане се размахваше така, че само посветеният в това изкуство би могъл да се надява да наподоби тези ръкомахания. Изглежда, че дългата практика бе наложила това ръкомахане като необходимо, тъй като то не престана, докато певецът не стигна думата, избрана от поета за завършек на песента. Тая дума бе изречена от непознатия със съответно натъртване.

Това нарушаване на горската тишина не можеше да не достигне до слуха на тези, които вървяха само няколко крачки напред. Индианецът се обърна към Хейуърд и промърмори няколко думи на

развален английски език, а майорът на свой ред заговори на непознатия, като прекъсна и временно тури край на музикалните му старания.

— Макар да не се намираме в опасност, най-елементарната предпазливост налага да вървим през този пущинак колкото се може по-безшумно. И затова, Алиса, ще ми простите, ако намаля удоволствието ви, като помоля този джентълмен да отложи пеенето си за по-благоприятен момент.

— Вие наистина го намалихте — отвърна дяволитата девойка. — Никога не бях чувала по-сполучливо изпята мелодия на такъв глупав текст и тъкмо размишлявах дълбокомислено върху причината на това несъответствие, когато вие прекъснахте ценните ми мисли с вашия басов глас, Дънкън!

— Не знам защо наричате гласа ми басов — каза Дънкън, засегнат от забележката ѝ, — обаче знам, че вашата безопасност и тази на Кора са ми много по-скъпи, отколкото Хенделовата^[5] музика. — Той замълча, извърна бързо глава към един храсталак, а после погледна подозрително към водача, който продължаваше равномерния си ход с несмуцавана сериозност. Младият човек се усмихна сам на себе си, тъй като погрешно бе сметнал няколко горски къпини за светещи очи на дебнеш дивак, и продължи да язди напред, като отново подхвана разговора, прекъснат от мимолетното му подозрение.

Но грешката на майор Хейуърд се състоеше само в това, че позволи благородната му младежка гордост да притъпи зорката му бдителност. Кавалкадата не бе отминала много, когато клоните на гъсталака се разтвориха предпазливо и един човешки образ, толкова жесток и див, колкото можеха да го направят дивашкото изкуство^[6] и неубозданите страсти, се показа и проследи отдалечаващите се пътници. Ликуваща усмивка озари нашареното с тъмни бои лице на горския обитател, когато следеше с поглед своите бъдещи жертви, които не подозираха нищо. Леките, грациозни форми на девойките се появяваха и изчезваха между дърветата по извитата пътека, следвани от мъжествената фигура на Хейуърд. Най-послед безформеното тяло на псалмопевица се скри зад безбройните стволоче на дърветата, които се издигаха на тъмни редици в междинното пространство.

[1] Дълго време съществувала една конфедерация, съставена от индиански племена, заемаща северозападната част на колонията Ню Йорк, позната отначало под името „Петте племена“. По-късно в нея влязло още едно племе и тогава името ѝ се променило на „Шестте племена“. Първоначалната конфедерация се състояла от мохоките, онеидците, сенеките, каюгасетите и онондагойците. Шестото племе били тускарорите. Останки от всички тези племена все още живеят на земите, предоставени им от държавата, но те са на изчезване — или измират, или се преместват на по-подходящи за бита им места. Скоро от този необикновен народ, живял с векове в тези области, няма да остане друго освен имената на племената му. Щатът Ню Йорк има окръзи, наречени на тях освен на мохоките и тускарорите. Втората по големина река на този щат се нарича Мохок. — Б.а. ↑

[2] В щата Роуд Айлън има залив, наречен Нарагансет по името на едно силно индианско племе, което някога е живяло по брега му. Случайността или един от необяснимите капризи на природата, проявявани понякога от нея в животинското царство, създаде една порода коне, които едно време бяха добре познати в Америка под името нарагансети. Те са дребни, обикновено червеникавокафяви и се отличават с особения си вървеж. Поради своята издръжливост и плавни движения както в миналото, така и сега са особено търсени за езда. Тъй като нарагаисетите имат п сигурна стъпка, те са били търсени най-вече от жените, принудени да пътуват по ония времена сред коренищата и дупките на „новите земи“. — Б.а. ↑

[3] Доброволчески полк — съставен от заселницидоброволци. Б.пр. ↑

[4] Става дума за инструмент, подобен на свирка, с който се дава тон нещо като устен камертон. Б.пр. ↑

[5] Хендел (1685–1759) — немски композитор. Б.пр. ↑

[6] Много от червенокожите воители с особено майсторство са украсявали лицата и телата си. Изглежда, че е съществувало голямо разнообразие в украсата, която понякога е достигала до изкуство. Един от старите писатели описва по следния начин украсен воин, който той лично е видял: „Видях един индианец, който можеше да си нарисова три лица — едно лице отпред; от едната страна той изглеждале като орел с малко разтворена човка, със свършено око и свършена глава;

от другата страна носът представляваше свинска зурла с малко око над нея, из която се подаваха изкусно изписани зъби“. — Б.а. [↑](#)

ГЛАВА III

Като оставим нищо неподозиращия Хейуърд и доверчивите му спътници да проникнат още по-дълбоко в гората, в която се криеха коварните ѝ обитатели, ние ще се възползуваме от правото, което всеки автор има, и ще преместим сцената на разказа си няколко мили по на запад от мястото, където видяхме за последен път нашите герои.

Този ден двама мъже се навъртаха край брега на един малък, но бърз поток, намиращ се на един час път от лагера на генерал Уеб. Те имаха вид на хора, които чакат появянето на някой отсъстващ или приближаването на очаквано събитие. Дърветата образуваха обширни сводове до брега на реката, надвесваха се над нея, хвърляха тъмната си сянка във водите ѝ и ги правеха още по-тъмни.

Лъчите на слънцето не пареха така жестоко, силната дневна горещина беше понамаляла, а хладните изпарения на ручейте и изворите се издигаха над коритата им и се задържаха във въздуха. Но все пак тази тишина, която сякаш дишаше и беше тъй характерна за сънливия юлски зной на американския пейзаж, тегнеше над това усамотено кътче. Тя се нарушаваше само от тихите гласове на мъжете, от ленивото почукване на кълвача, от време на време от крясъка на някоя сойка с ярки пера или от тъпия тътен на далечен водопад, който ухото понякога долавяше.

Тези слаби и откъслечни звукове бяха твърде добре познати на двамата горски обитатели, за да отвлечат вниманието им от техния интересен разговор. Докато единият от скитниците имаше червен цвят и облекло на туземец, изпод грубото и почти дивашко снаряжение на другия се показваше по-светла, но загоряла и задебеляла от слънцето кожа на човек, който би могъл да претендира за европейско потекло. Първият седеше на края на един пън, покрит с мъх, в поза, която му позволяваше да засилва въздействието на думите си чрез спокойните, но изразителни движения на индианец, увлечен в спор. Тялото му, почти голо, представляваше страхотна емблема на смъртта, изрисувано с бяла и черна боя. Ниско избръснатата му глава, на която беше запазен

само добре познатият скалпов кичур^[1], нямаше никаква украса освен едно-единствено орлово перо, пъхнато в кичура коса и висящо над лявото му рамо. Томахавка и нож за скалпиране — английска изработка — бяха окачени на пояса му; къса военна пушка като тези, с които белите въоръжават дивите си съюзници, лежеше небрежно на голото му жилесто коляно. Широките гърди, добре развитите крайници и сериозната физиономия на този воин показваха, че бе стигнал разцвета на възрастта си, но никакви признаци на разруха още не бяха отслабили мъжествеността му.

Ако се съдеше по тези части от тялото на белия, които не бяха закрити от дрехите му, той бе човек, познал несгоди и усилия от най-ранна младост. Снагата му, макар и мускулеста, беше по-скоро слаба, отколкото пълна, но всяка негова жила и мускул изглеждаха опънати и закалени от непрекъснат труд и излагане на атмосферните влияния. Той носеше зелена ловджийска блуза^[2] с избелели жълти ресни и летен калпак от стригана кожа. На колана му, направен от нанизани черупки, подобен на този, който опасваше оскъдното облекло на индианеца, също висеше нож, но не и томахавка. Мокасините^[3] му бяха нашарени по модата на туземците, а единственото друго облекло, което се подаваше под ловджийската му дреха, бяха гамашите му от еленова кожа, навървени отстрани и привързани над коленете с еленови жили. Кожена торбичка и рог допълваха облеклото му.

А дългата му пушка, която според теорията на по-изобретателните европейци представлява най-опасното от всички огнестрелни оръжия, стоеше облежната до една фиданка наблизко. Очите на този човек — ловец или разузнавач — бяха малки, зорки, неспокойни и бързи. Докато говореше, той се оглеждаше на всички страни, сякаш търсеше плячка или се опасяваше от внезапното появяване на дебнещ неприятел. Макар държането му да издаваше постоянна подозрителност, физиономията му не само бе лишена от всякакво лукавство, но в този момент по нея дори бе изписана непреклонна честност.

— Дори и вашите легенди подкрепят моето становище, Чннгачгук — каза той, говорейки на езика, добре познат на всички туземци, които по-рано населяваха местността между Хъдзън и Потомак. За удобство на читателя ние ще го превеждаме свободно, като едновременно ще се стараем да запазим някои от особеностите

както на лицето, което говори, така и на езика. — Твоите прадеди са дошли откъм залез слънце, прекосили са Голямата река^[4], сражавали са се с местните хора и са завзели земята им^[5]; а моите са пристигнали от посоката на аленото утринно слънце, преминали са Соленото езеро^[6] и са действували по примера на вашите хора. И затова нека бог ни съди, а ние като приятели да пестим думите си!

— Дедите ти са се сражавали с голия червен човек! — отговори строго индианецът на същия език. — Няма ли никаква разлика, Ястребово око, между каменовърхата стрела на индианеца и оловния куршум, с който вие убивате?

— Индианците имат разсъдък, макар природата да ги е създала с червена кожа — каза белият и поклати глава, за да покаже, че не бе отишло напразно позоваването към чувството му за справедливост. За миг той сякаш се почувствува победен в спора; после, като се съвзе отново, отговори на възражението на противника си, доколкото позволяваха ограничените му знания.

— Не съм учен и все ми е едно дали хората знаят това, или не, но ако съдя по туй, що съм видял при гонитба на елени и лов на катерици, смятам, че пушката в ръцете на прадедите ми не е била по-опасна от коравия лък и каменовърхата стрела, хвърлена с ловка индианска ръка и изпратена с нещо индианско око^[7].

Пушката на войника е къса, а тази на ловеца — винаги дълга.

— Бащите ви са ви разказвали за тези неща — отвърна хладно другият, като махна с ръка. — Какво разправят вашите старци? Разказват ли те на младите воители, че бледоликите са срещнали червенокожите, нашарени с бойна украса, въоръжени с каменна бравичка и дървена пушка?

— Не съм човек с предразсъдъци, нито такъв, който се хвали с произхода си, при все че най-страшният ми враг, един ирокез, не смее да отрече, че съм чистокръвен бял човек — отвърна разузнавачът, като огледа със скрито задоволство обгорялата кожа на костеливата си жилеста ръка — и съм готов да призная, че моите хора вършат много неща, които аз, като честен човек, не мога да одобря. Един от обичаите им е да пишат книги за това, което са извършили и видели, вместо да го разправят в селата си, където един страхлив самохвалко може да бъде изобличен, а смелият войник може да повика другарите си да засвидетелствуват достоверността на думите му. Като последница На

този лош навик човекът, който е твърде съвестен, за да прахосва дните си при жените, зает с разгадаването на черните знаци по книгите, може никога да не научи за делата на прадедите си, нито да почувствува гордото желание да ги надмине. Що се отнася до мене, а аз разбирам от стрелба, дошъл съм до заключението, че всички бумпоси са знаели да стрелят, дарба, която сигурно се е предавала от поколение на поколение, както според свещените ни книги се предават всички добри и лоши качества. Но едно предание може да бъде предадено по два начина. Затова аз те питам, Чингачгук, какво се е случило, според легендата на червенокожите, когато нашите прадеди са се срещнали за първи път?

Последва кратко мълчание, през време на което индианецът седеше безмълвен, а сетне, изпълнен от достойнството на сана си, той захвана късия си разказ с тържественост, която засилваше истинността му.

— Слушай, Ястребово око, и в ушите ти няма да се промъкне никаква лъжа. Ето какво са разправяли прадедите ми и какво са извършили мохиканите. — Той се поколеба за миг и като отпрати предпазлив поглед към събеседника си, продължи да говори по начин, който беше нещо средно между запитване и твърдение. — Ние сме тръгнали от мястото, където слънцето се крие нощем зад големите равнини, дето живеят бизоните, докато най-после сме стигнали до Голямата река. Там сме се сражавали с алигвайците, докато земята почервенияла от кръвта им. От бреговете на Голямата река до бреговете на Соленото езеро никой не ни излязъл насреща. Макасците ни следвали на известно разстояние. Ние сме заявили, че земята ще бъде наша от мястото, където спира обратното течение^[8] на тази река до една друга река, на двадесет дни разстояние на юг. Земята, която сме завзели като воители, ние сме пазили мъжки. Изгонили сме макасците в горите, при мечките. Те са опитвали вкуса на солта само там, дето пръстта е солена и животните отиват да я оближат; не са ловили никаква риба от Соленото езеро; ние сме им подхвърляли само костите.

— За всичко това съм слушал и го вярвам — каза белият човек, когато забеляза, че индианецът замълча, — но то е било отдавна, преди англичаните да дойдат в тази страна.

— Тогава на мястото, където сега се издига този кестен, е растял бор. Първите бледолики, които дошли между нас, не са говорили английски. Те дошли с голямо кану^[9], когато прадедите ми и всички червенокожи наоколо били заровили томаховката^[10]. Тогава — продължи той, като издаваше дълбокото си вълнение само чрез ниските, гърлени тонове, които правеха езика му тъй музикален, — тогава, Ястребово око, ние сме били един народ и сме били щастливи. Соленото езеро ни давало рибата си, гората — елените си, а въздухът — птиците си. Взимали сме си жени, които са ни раждали деца; кланяли сме се на Великия дух и никой макасец не е смеел да се доближи там, където е стигал звукът на победните ни песни.

— Знаеш ли нещо за твоите собствени прадеди от онова време? — запита белият. — За индианец ти си справедлив човек! И понеже предполагам, че притежаваш дарбите на дедите си, те трябва да са били смели воители и мъдри мъже край огъня на съвета.

— Моето племе е прадядо на много други племена^[11], но аз не съм със смесена кръв. Кръвта на главатарите тече в жилите ми и такава ще си остане тя навеки. След това на нашите брегове слезли холандците и дали на прадедите ми огнена вода^[12], те пили, докато им се сторило, че небето и земята се слели, и погрешно сметнали, че са открили Великия дух. Тогава се разделили със земята си. Стъпка по стъпка те били изгонени навътре, все по-далеч от бреговете.

Така че аз, който съм главатар и сагамор^[13], не съм виждал слънцето освен през листата на дърветата и никога не съм посетил гробовете на прадедите си.

— Гробовете извикват у нас страхопочитание — отвърна разузнавачът, твърде трогнат от спокойно понасяното страдание на събеседника си — и често подпомагат добрите намерения на човека, макар че, колкото се отнася до мене, навярно ще оставя костите си да избеляват незаровени в горите или да бъдат гложани от вълците. Но къде се намират тези твои родственици, които са отишли при близките си в местността на Делавар преди толкова много лета?

— Къде са цветовете на тези лета? Отронили са се един по един; така и всички от рода ни са заминали, всеки на свой ред, към земята на духовете. Аз съм на върха на хълма и трябва да слеза в долината, а когато Ункас заеме мястото ми, не ще остане вече никой от потомците на сагаморите, тъй като моето момче е последният мохикан.

— Ункас е тук! — каза друг един глас близо до рамото му със същите меки, гърлени тонове. — Кой вика Ункас?

При това внезапно прекъсване белият човек поизмъкна ножа си от кожената ножница и посегна към пушката си. Обаче индианецът седеше спокоен, без да обърне глава при тези неочаквани думи.

В следния миг един млад воин мина помежду им с безшумни стъпки и седна на брега на бързия поток. Никакво възклицание на учудване не се изтръгна от устата на бащата, нито никакви въпроси и отговори се размениха в продължение на няколко минути, сякаш всеки чакаше момента, когато може да проговори, без да прояви женско любопитство или детинско нетърпение. Изглежда, белият човек се съобразяваше с обичаите на другарите си и като свали ръка от пушката, също остана мълчалив и невъзмутим. Най-послед Чингачгук извърна бавно очи към сина си и запита:

— Осмеляват ли се макасите да оставят следи от своите мокасини из тези гори?

— Следих ги — отвърна младият индианец — и знам, че са толкова, колкото пръстите на двете ми ръце, но те се крият като страхливци.

— Тези крадци са тръгнали за скалпове и по грабеж — каза белият, когато ще наричаме Ястребово око, както го наричаха другарите му. — Онзи енергичен французин, Монкалм, изпраща шпионите си в самия ни лагер само и само да разбере кой път сме поели!

— Стига толкова! — каза бащата, като погледна към залязващото слънце. — Ще ги изпъдим от храстите като елени. Ястребово око, нека тази вечер се нахраним, а утре да покажем на макасите, че сме мъже.

— Готов съм да направя както едното, така и другото, но за да се сражаваме с ирокезите, необходимо е да намерим онези, които ни дебнат, а за да се нахраним, необходимо е да намерим дивеч. Ето... спомени дявола, и той — насреща ти! Между храстите надолу по склона забелязвам да се движат най-големите еленови рога, които съм виждал този сезон! А сега, Ункас — продължи той почти шепнешком, като се смееше някак си сподавено, подобно на човек, който е свикнал да бъде предпазлив, — три торби барут залагам срещу лакът гердан от черупки, че ще успее да го удари между очите, и то по-близо до дясното, отколкото до лявото.

— Това е невъзможно! — каза младият индианец, като скочи на крака с младежки порив. — Виждат се само върховете на рогата му!

— Млад е още — каза белият човек, като поклащаше глава, говорейки на бащата. — Мисли, че ловецът, като вижда част от животното, не може да познае къде е останалата му част.

Той вдигна пушката си и тъкмо щеше да покаже изкуството, с което така много се гордееше, когато червенокожият воин удари с ръка оръжието му и каза:

— Ястребово око! Искаш ли да се сражаваш с макаците?

— Тези индианци познават какво има в горите сякаш по някакъв инстинкт! — каза разузнавачът, после свали пушката си и се извърна настрана като човек, който е убеден, че е сбъркал. — Трябва да предоставя елена на твоята стрела, Ункас, иначе можем да го убием, за да го ядат онези крадци, ирокезите.

В момента, когато с едно изразително движение на ръката си бащата потвърди това предложение, Ункас се хвърли на земята и се приближи предпазливо към животното. Когато стигна на няколко ярда^[14] от храстите, където се криеше еленът, той с най-голямо внимание сложи стрелата на лъка си. Рогата се раздвижиха, сякаш животното беше подушило неприятели. След миг тетивата звънна и нещо бяло се стрелна към храсталака. Раненият елен изскочи от храстите и се втурна към скрития си враг.

Като се пазеше от рогата на ожесточеното животно, Ункас се хвърли към него и преряза с нож гърлото му. Еленът скочи към брега на реката, падна в нея и кръвта му обагри водите ѝ.

— Уби го с индианска ловкост — каза разузнавачът, като се засмя безгласно, но с голямо задоволство. — Да ти е драго да го гледаш, при все че със стрела се мери само отблизо и е необходим нож, за да се довърши работата!

— Хъх! — възкликна другарят му и се извърна бързо като хрътка, подушила дивеч.

— Я гледай, цяло стадо! — възкликна разузнавачът, чиито очи засвяткаха от ловджийско нетърпение. — Ако се приближат на изстрел разстояние, ще сваля един, па ако ще и шестте племена да дебнат наоколо и да чуят гърмежа! Какво чуваш, Чингачгук? За моя слух гората е безмълвна.

— Има само един елен и той е мъртъв — каза индианецът, като се наведе така, че ухото му почти докосна земята. — Чувам шум от стъпки!

— Може би вълци са подгонили елена и сега вървят по следите му.

— Не, приближават се коне с бели хора — отвърна другият, като се изправи важно и отново седна на пъна с предишното си спокойствие. — Ястребово око, те са твои братя, заговори ги.

— Ще ги заговоря, и то на такъв английски, на какъвто и кралят не би се срамувал да говори — отвърна ловецът, приказвайки на езика, с който току-що се бе похвалил. — Но аз не виждам нищо и не чувам нито човешки, нито животински стъпки. Чудно е как индианецът разбира звуковете на белия човек по-добре от този, който, дори и по признанията на неприятелите му, е чистокръвен бял, макар и да е живял между червенокожи достатъчно, та да се съмняват, че е един от тях. Ха! Чува се нещо като прашене на сухи съчки. А ето и храсталаците шумят — да, да, това са стъпки, а аз погрешно ги взех за боботене на водопада и... но ето ги и самите тях. Господ да ги пази от ирокезите!

---

[1] Североамериканският воин изскубва космите от цялото си тяло, като оставя само един кичур на върха на главата си, за да може, ако падне в боя, неприятелят да го хване за него, когато отрязва скалпа му. За индианците единственият признат победен трофей е човешкият скалп. За тях е по-важно да се сдобият със скалпа на врага си, отколкото да го убият. Нараняването на умряло тяло се смята от някои племена за голяма чест. Тези обичаи са почти изчезнали между индианците от Атлантическите щати. — Б.а. ↑

[2] Ловджийската блуза е живописна къса дреха, украсена с ресни и пискюли. Цветовете ѝ, които напомнят цветовете на гората, служат за прикритие. Много полкове американски стрелци са били обличани по този начин и това облекло е едно от най-интересните в днешните времена. Често пъти ловджийската риза е бяла. — Б.а. ↑

[3] Мокасини — леки индиански обуца от еленова кожа. Б.пр. ↑

[4] Голямата река — Мисисипи. ↑

[5] Ловецът загатва за една легенда, много разпространена между племената на Атлантическите щати. Указания за азиатския им

произход могат да се съзрат в тази именно легенда, обаче все пак голяма неизвестност тегне върху въпроса за произхода на индианците. — Б.а. ↑

[6] Соленото езеро — океана. ↑

[7] Индианците са били много добри мерачи: можели са да улучват със стрела монета от 10–15 ярда разстояние. — Б.а. ↑

[8] Става дума за течението на реката при прилив на морето. ↑

[9] Кану — лека индианска, лодка, направена от брястови кори или от издълбано стебло на дърво. ↑

[10] Заровили томахавка — сключили мир. Б.пр. ↑

[11] Много племена наричали лениленапите или делаварците „прадеди“ затова, че те са родоначалници на много племенни разклонения. Лениленапи значи „мъже на мъжете“. Англичаните са ги заварили да живеят край реката Ленапихитук, която преселниците преименували Делауер и затова англичаните започнали да ги наричат делаварци, от което индианците били доволни, защото научили, че Лорд Делауер е бил голям водач. Мохиканите са едни от „правнуците“ на делаварците. — Б.а. ↑

[12] Огнена вода ракия. ↑

[13] Сагамор (буквално — мъдър, могъщ) — почетно звание на старейшината на племето. Б.пр. ↑

[14] Ярд — мярка за дължина — 91,4 см. Б.пр. ↑

ГЛАВА IV

Разузнавачът едва бе изрекъл думите си, когато пред погледа им се появи водачът на групата, чиито приближаващи стъпки бяха доловени от бдителното ухо на индианеца. Една утъпкана пътека като тези, които се образуват от постоянното преминаване на елените, се виеше през малка долинка и стигаше до реката точно на мястото, където се бяха разположили белият човек и червенокожите му другари. Пътниците, които ги бяха изненадали с тъй неочакваното си появяване сред гората, се приближаваха бавно към ловеца, застанал пред другарите си, готов да ги посрещне.

— Кои сте вие? — запита разузнавачът, като метна небрежно пушка на лявото си рамо. Той държеше десния си показалец върху спусъка, но гледаше да не придаде заплашителен вид на това свое действие. — Кой иде тук, сред зверовете и опасностите на горския пущинак?

— Вярващи и приятели на закона и краля — отвърна този, който яздеше начело, — хора, които от Изгрев слънце пътуват без храна в сянката на тази гора и които са много изморени от пътуването си.

— Значи, изгубили сте се — прекъсна го ловецът — и сте разбрали колко безпомощен е човек, когато не знае накъде да свие: надясно или наляво.

— Точно така; дори и сукалчетата не са тъй зависими от тези, които се грижат за тях, както сме ние, които сме толкова по-големи и за които може да се каже, че сме възрастни по ръст, но не и по знания. Знаете ли къде се намира кралското управление, наречено Уилиам Хенри?

— Ха! Ха! — извика разузнавачът, като се изсмя, обаче в миг спря и изрази по-тихо веселието си, за да не го чуят случайно дебнещите врагове. — Толкова сте далеч от пътя, колкото е далече хрътката от елена, когато между тях се намира езерото Хорикън! Гледай ти! Уилиам Хенри ли? Ако сте приятели на краля и имате някаква работа с армията, най-добре ще е да тръгнете надолу по

течението на реката, докато стигнете укреплението Едуард и се обърнете към Уеб, който се бави там, вместо да се впусне в дефилетата и изгони дръзкия французин през Чамплейн обратно в неговата бърлога.

Преди чужденецът да отговори на това неочаквано предложение, друг ездач изскочи иззад храстите и спря коня си пред своя спътник.

— Тогава на какво разстояние се намираме от форт Едуард? — запита вторият конник. — Вие ни съветвате да отидем на мястото, което напуснахме тази сутрин, а нашата цел е да стигнем горния край на езерото.

— Изглежда, че преди да изгубите посоката си, вие сте изгубили зрението си, тъй като пътят е широк десетина ярда — колкото всяко шосе, което води към Лондон, или дори булеварда пред двореца на самия крал.

— Няма да спорим върху превъзходствата на този път — отвърна с усмивка Хейуърд (читателят навярно е разбрал, че това беше той). — Засега е достатъчно да заявим, че се доверихме на един индиански водач да ни преведе по една по-близка макар и по-тясна пътечка, и че той, изглежда, е сбъркал пътя. С други думи, не знаем къде се намираме.

— Индианец да се загуби в гората! — каза разузнавачът, като поклати недоверчиво глава. — И то когато слънцето изгаря върховете на дърветата и ручейте са пълноводни; когато мъхът под всяка срещната от него бука ще му покаже къде ще се появи през нощта северната звезда! Горите са пълни с еленови пътеки, които водят към реките и солената пръст — места, познати на всички. Пък и всички гъски не са още отлетели към водите на Канада! Чудно е, че един индианец е могъл да се загуби между езерото Хорикън и завоя на реката! Мохок ли е той?

— По рождение не, макар и да е бил осиновен от това племе; мисля, че месторождението му е някъде по на север и е от тези, които вие наричате хурони.

— Хъх! — възкликнаха двамата приятели на разузнавача, които бяха останали до този момент неподвижни и привидно безразлични към това, което ставаше. Но сега те енергично скочиха на крака. Очевидно изненадата ги бе накарала да проявят любопитство, по-силно от обичайната им сдържаност.

— Хурон! — повтори якият разузнавач и още веднъж поклати глава, изразявайки открито недоверието си. — Те са крадливо племе и няма никакво значение кой ги осиновява. От хуроните не излиза нищо освен страхливци и нехранимайковци. Тъй като сте се доверили на един от това племе, просто се чудя как не сте се натъкнали на повече от тях.

— За това няма опасност, тъй като Уилиам Хенри е на доста мили пред нас. Вие забравяте аз ви казах, че водачът ни сега е мохок и че служи във войската ни като приятел.

— А аз ви казвам, че който е роден мингозец, ще си умре мингозец — отвърна натъртено другият. — Мохок! Ако е въпрос за честност — дай ми делаварец или мохикан. А когато те решат да се бият — но не всички от тях правят това, защото са се оставили хитрите им врагове, макасците, да ги превърнат в жени — когато, казвам, делаварците или мохиканите се бият, те са истински войници!

— Стига толкова! — каза нетърпеливо Хейуърд. — Не желая да говоря за човека, когото познавам и който за вас е съвсем непознат. Все още не сте отговорили на въпроса ми: на какво разстояние се намираме от форт Едуард?

— Струва ми се, че зависи от това, кой е водачът ви. Изглежда, че кой като вашия би могъл да измине доста голямо разстояние между изгрев и залез слънце.

— Не искам да водим празни спорове, приятелю — каза Хейуърд, като съдържа недоволството си и заговори с по-любезен глас. — Ако ми кажете какво е разстоянието до форт Едуард и ме заведете там, вашият труд няма да остане невъзнаграден.

— Но ако сторя това, откъде мога да знам, че не вода към укреплението някой неприятел и шпионин на Монкалм. Не всеки, който говори английски език, е верен поданик.

— Ако служите във войската, в която, предполагам, че сте разузнавач, вие би трябвало да познавате шестдесетия полк.

— Шестдесетия! Едва ли има нещо, което да не зная за него, макар да нося ловджийска блуза вместо ален мундир.

— Добре, тогава между другото може би знаете името на неговия майор?

— Неговият майор! — прекъсна го ловецът, излъчвайки се като човек, който се гордее със службата си. — Ако има някой в тази

страна, който познава майор Ефингъм, този човек сега стои пред вас.

— В този полк има много майори. Господинът, за когото споменахте, е най-старшият, но аз говоря за най-младшия — този, който командува гарнизона във форт Уилиам Хенри.

— Да, да, чух, че някакъв млад, много богат господин от една от най-южните провинции заемал тази служба. Твърде млад е за такъв ранг — да командува мъже, чиито коси са започнали да побеляват; но все пак казват, че по знания бил истински войник и храбрец!

— Какъвто и да е и колкото и да е подходящ или не за поста си, сега той говори с вас и разбира се, не може да бъде неприятел, от когото да се страхувате.

Разузнавачът изглежда учудено Хейуърд, а после, повдигайки шапката си, отвърна с не тъй самоуверен глас като преди, но все пак изразяващ съмнение:

— Чух, че един взвод щял да тръгне от лагера тази сутрин на път за брега на езерото.

— Чули сте самата истина, но аз предпочетох по-близка пътечка, като се доверих на индианеца, за когото ви споменах.

— А той ви измами и побягна?

— Нито едното, нито другото и особено второто, тъй като той е тук, зад мене.

— Бих желал да хвърля един поглед върху това същество. Ако е истински ирокез, ще го позная по мошеническия му вид и по боите на лицето му — каза разузнавачът, като мина покрай коня на Хейуърд и навлезе в пътечката зад кобилата на псалмопевеца, жребчето на която се бе възползвало от почивката, за да се набозае. След като отмести с ръка клоните на храсталака и направи няколко крачки, той видя девойките, които чакаха резултата от разговора със загриженост, дори и с известен страх. Зад тях, облегнат на едно дърво, стоеше бързоходецът, който понесе невъзмутимо изпитателния взор на разузнавача, но погледът му бе така мрачен и див, че сам по себе си будеше страх. Доволен от резултата на щателното си изследване, ловецът скоро го остави. Когато мина отново покрай девойките, той спря за миг, привлечен от красотата им, и с нескривано удоволствие отвърна на усмивката и кимването на Алиса. После се приближи до кобилата и като прекара една минута в безплодно разучаване на личността на ездача ѝ, той поклати глава и се върна при Хейуърд.

— Мингозецът си остава мингозец и нито мохоките, нито друго някое племе може да го промени — каза той, когато отново застана на предишното си място. — Ако бяхме сами и ако се решехте да оставите този благороден кон на милостта на вълците през нощта, аз сам бих могъл да ви покажа пътя към форт Едуард, тъй като той се намира само на един час път отгук; но в компания с такива дами това е невъзможно.

— Защо? Те са изморени, но биха могли да яздят още няколко мили.

— Това е напълно невъзможно — повтори разузнавачът. — Не бих вървял с онзи бързоходец ни миля из гората, след като се спусне нощта, дори и да ми дадат най-хубавата пушка в колониите. Наоколо е пълно с дебнещи ирокези и вашият индиански мелез много добре знае къде да ги намери, за да се реша да го взема за свой спътник.

— Така ли мислите? — каза Хейуърд, като се понаведе от седлото и заговори почти шепнешком. — Признавам, че и аз имам известни подозрения, при все че ги криех заради спътничките си и давах вид, че му имам доверие, каквото не изпитвах през всичкото време. И както виждате, тъкмо защото го подозирах, не го оставих да ме предвожда, а го накарах да ме следва.

— Още щом погледнах, и разбрах, че е измамник! — отвърна разузнавачът и сложи пръст на носа си, за да му даде знак да внимават. — Мошеникът се е облегал на една фиданка, която виждате над онези храсти; десният му крак стои успоредно със ствола на дървото — и като потупа пушката си, ловецът продължи: — Бих могъл от мястото си да го улуча с един изстрел точно между глезена и коляното и поне за един месец да сложа край на скитанията му из гората. Ако се върна при него, хитрата гадина ще подозре нещо и ще хукне между дърветата като подплашен елен.

— Не бива. Той може и да е невинен. Такава постъпка не ми харесва, но ако бях уверен в предателството му ...

— Благоразумно е да се допуска, че един ирокез е мошеник — каза разузнавачът, като подхвърли напред пушката си с почти инстинктивно движение.

— Стой! — прекъсна го Хейуърд. — Не може така; трябва да измислим нещо друго. И все пак имам твърде голямо основание да смятам, че този мошеник ме е измамил.

Ловецът, който се беше отказал вече от намерението си да нарани бързоходеща, се замисли за миг, а след това помахна с ръка; двамата му червенокожи приятели дойдоха при него. Те заговориха тихо, но оживено на делаварско наречие; по движенията на белия човек, който често показваше към върха на фиданката, се разбираше, че той им разправя за скрития неприятел. Другарите му скоро разбраха желанията му. Те оставиха оръжието си, разделиха се и като се мушнаха в храсталака, тръгнаха един наляво, друг надясно от пътеката. Те сториха това с такава предпазливост, че стъпките им никак не се чуваха.

— А сега вие се върнете — каза ловецът, като отново се обърна към Хейуърд, — задръжте в разговор онзи дявол; двамата мохикани ще го пипнат, без да развалят шарилката му.

— Не — каза гордо Хейуърд, — аз самичък ще го хвана.

— Шт! Какво можете да сторите, възседнал кон, срещу един индианец сред храсталака?

— Ще слеза от коня.

— И мислите ли, че когато той види единия ви крак във стремето, ще чака, докато махнете и другия? Който навлиза в тези гори и има някакво вземане-даване с туземците, трябва да си служи с индиански похвати, ако иска да успее. Хайде, вървете, заговорете открито на онзи негодник и дайте вид, че го смятате за най-верния си приятел.

Хейуърд се подчини, макар и да изпитваше силно отвращение към ролята, която бе принуден да играе. Но от друга страна, все повече се засилваше убеждението му, че критичното положение, в което сега се намираха поверените му девойки, се дължеше на неговата собствена доверчивост. Слънцето бе вече залязло и гората, лишена внезапно от светлина^[1], бе започнала да потъмнява, а това недвусмислено му напомни, че часът, който диваците обикновено избират за най-жестоките си и безмилостни прояви на мъст и омраза, бързо приближава. Обзет от тревога, той остави разузнавача, който веднага заприказва високо с непознатия, причислил се сутринта така безцеремонно към пътниците. Минавайки край нежните си спътнички, Хейуърд им каза няколко насърчителни думи и с радост откри, че макар и изморени от изминатия през деня път, те не подозираха, че сегашното затруднено положение се дължи на друго освен на

случайност. Като ги увери, че беше отишъл само да се посъветва относно пътя, той пришпори коня си, а после отново дръпна юздите, когато животното го отнесе на няколко ярда от мястото, където намръщеният индианец все още стоеше облегнат на дървото.

— Ти виждаш, Магуа — каза той, като си придаваше спокоен и доверчив вид, — че нощта вече се спуща, а ние сме толкова далеч от Уилиам Хенри, колкото бяхме при изгрев слънце, когато напуснахме лагера на Уеб. Ти, изглежда, сбърка пътя, а и аз не сполучих повече. Но за щастие попаднахме на един ловец — същия, когото чуваш сега да разговаря с певица — той познава пътищата на елените и горските пътечки и обеща да ни заведе до едно място, където можем безопасно да пренощуваме до сутринта.

Индианецът прикова блестящите си очи върху Хейуърд и запита на своя развален английски език:

— Самичък ли е той?

— Самичък! — с колебание отвърна Хейуърд, който не беше свикнал да лъже и затуй сега не можеше да не се смути. — О, разбира се, не е самичък. Ти знаеш, Магуа, че ние сме с него.

— Тогава Хитрата лисица ще си отиде — отвърна бързоходецът, като вдигна спокойно малката си кожена торбичка, която лежеше до краката му — и бледоликите ще се придружават само от хора с техния цвят.

— Ще си отиде! Кого наричаш Лисица?

— Това е името, което са Дали на Магуа неговите канадски бащи^[2] — отвърна бързоходецът с вид, който показва, че се гордее с това отличие. — За Хитрата лисица между деня и нощта няма разлика, когато Мънроу го чака.

— А какво ще разправи Лисицата на командира на Уилиам Хенри за неговите дъщери? Ще посмее ли да каже на лесно разгневяващия се шотландец, че децата му са останали без водач, при все че Магуа е обещал да изпълнява тази длъжност.

— Макар че сивокосият има висок глас и дълга ръка, Лисицата нито ще го чуе, нито ще го усети в гората.

— А какво ще кажат мохоките? Те ще ушият на Магуа фуста и ще го оставят в селото при жените, защото вече не ще може да му се повери мъжка работа.

— Лисицата знае пътя за големите езера и ще може да намери костите на прадедите си — отговори невъзмутимият бързоходец.

— Стига толкова, Магуа — каза Хейуърд, — нима не сме приятели? Защо трябва да си разменяме горчиви думи? Мънроу ти е обещал да те възнагради, когато изпълниш поръчката му, а награда ще получиш и от мене. Сега отмори изтощените си крака и отвори торбичката си да се нахраниш. Имаме на разположение още няколко минути, нека не ги прахосваме в приказки като жени, които се разправят. Когато девойките си починат, ще продължим.

— Бледоликите стават роби на жените си — промърмори индианецът на своя собствен език — и когато те искат да ядат, воините трябва да оставят томаховката, за да изпълнят желанието на мързеливките.

— Какво казваш, Лисицо?

— Хитрият казва, че е съгласен.

След това индианецът прикова очи в откритото лице на Хейуърд, но като срещна погледа му, бързо извърна очи встрани, а после седна преднамерено на земята и почна да се храни с това, което му беше останало от предишното ядене, оглеждайки се бавно и предпазливо наоколо.

— Ха така — продължи Хейуърд, — сутринта Лисицата ще е бодър и с остро зрение, за да намери пътеката. — Той спря, тъй като от съседните храсти се чу пращане на съчки и шумолене на листа, но в миг се съвзе и продължи: — Трябва да тръгнем преди изгрев, иначе Монкалм може да отреже пътя ни към крепостта.

Ръката на Магуа се спусна от устата към бедрото и при все че очите му бяха приковани към земята, главата му бе извърната встрани, ноздрите — разширени, а ушите му изглеждаха по-изправени от обикновено и му придаваха вид на статуя, представляваща напрегнато внимание.

Хейуърд, който наблюдаваше движенията му с бдително око, измъкна нехайно единия си крак от стремето и простря ръка към мечата кожа, която покриваше кобурите. Всичките му усилия да определи зорко наблюдаваната от индианеца точка останаха напразни, тъй като очите на червенокожия не спираха нито за миг на даден предмет, а при това изглеждаха съвсем неподвижни. Докато той се двоумеше какво да прави, Лисицата се вдигна внимателно на крака, и

то такабавно и предпазливо, че не направи никакъв шум. Хейуърд почувствува, че сега вече му се налага да действа. Като прехвърли крак над седлото, той слезе от коня с намерение да се приближи и сграбчи коварния си спътник, разчитайки по-нататък на мъжеството си. А за да предотврати всяка излишна тревога, продължи да си дава спокоен и приятелски вид.

— Хитрата лисица не яде — каза той, като употреби прозвището, което бе разбрал, че е най-ласкателно за суетата на индианеца. — Царевичката му изглежда суха. Чакай да потърся, може да намеря нещо между моите провизии, което да е по-вкусно.

Магуа подаде кожената си торбичка, за да се възползува от предложението на майора. Ръцете им се допряха, но той не прояви никакво стеснение и не отслаби напрегнатото си внимание. Ала когато усети пръстите на младия човек да пълзят леко по собствената му гола ръка, той го удари по лакътя и като нададе пронизителен крясък, хукна напред и с един скок се мушна в отсрещния гъсталак. В следния миг от храста се появи фигурата на Чингачгук. Бойната му украса го правеше да прилича на привидение. Той прекоси бързо пътеката и се спусна да го преследва. После се чу крясъкът на Ункас; гората внезапно светна, а след това се чу силният гърмеж на пушката на ловеца.

---

[1] Описаната местност се намира на 42-и паралел, където здрачът никога не трае дълго. Б.пр. ↑

[2] Канадски бащи — англичаните и французите са използвали култа на индианците към родителите и са им внушавали, че са техни духовни бащи. Б.пр. ↑

ГЛАВА V

Внезапното бягство на водача и дивите викове на преследвачите накараха Хейуърд да остане за няколко минути вцепенен и бездееен от изненада; След това, като съобрази колко е важно да хванат беглеца, той отмахна клоните на заобикалящите го храсти и ревностно се затича да помогне в преследването. Но преди да измине стотина ярда, той срещна тримата горски обитатели, които се връщаха от неуспешната гонитба.

— Защо тъй скоро се обезсърчихте? — възкликна той. — Онзи мошеник навярно се крие зад някое от тези дървета и все още бихме могли да го хванем. Безопасността ни е застрашена, докато той е на свобода.

— Бихте ли изпратили облака да гони вятъра? — запита в отговор разочарованият разузнавач. — Чух как онзи дявол шумолеше по сухите листа като черна змия. Зърнах го точно зад онзи голям бор и се прицелих, тъй да се каже, в дирята му, но нищо не излезе! И все пак, ако някой друг бе натиснал спусъка, щях да кажа, че бе сторено много бързо. Минавам за човек, който има опитност в тези неща и може да преценява. Погледнете този храст — листата му са червени, а всеки знае, че цветът му е жълт през месец юли!

— Това е кръвта на Лисицата! Ранен е и може би ще падне.

— Не, не — отвърна разузнавачът и решително отхвърли това предположение. — Може да съм одраскал някой от крайниците му, но от това той е хукнал още по-бързо. Когато куршум одраска бягащо животно, той действа, както шпората на коня — засилва движенията му и влива живот в плътта, вместо да го отнема. Но ако куршумът разкъса месото, раненият обикновено спира след един-два скока независимо от това, дали е индианец, или елен.

— Ние сме четирима яки мъже срещу един ранен!

— Омръзнал ли ви е животът? — прекъсна го разузнавачът. — Онзи червен дявол ще ви привлече до мястото, където стигат томаховките на другарите му, преди да сте се задъхали от гонитбата.

Неразумно беше от страна на човек, който често и в съня си чува бойните викове на червенокожите, да гърми с пушка, когато наблизко враговете се крият в засада! Но това беше такова изкушение, такова естествено изкушение! Хайде, приятели, нека се придвижим, и то така, че да заблудим хитрия мингозец и той да тръгне по погрешна следа, иначе още утре по това време скалповете ни ще се развяват пред палатката на маркиз Монкалм.

Тези страшни думи, изречени от разузнавача с хладната увереност на човек, който напълно съзнава опасността, макар и да не се бои от нея, напомниха на Хейуърд за важния дълг, който бе поел. Като се огледа наоколо с напразно усилие да пониже мрака, който все повече и повече се съгъстяваше под слетнатите сводове на гората, той почувствува, че лишени от всякаква чужда помощ, неговите безпомощни спътнички скоро щяха да зависят само от милостта на жестоките врагове, които подобно на хищни зверове чакат да падне мрак, за да станат страшните им удари по-сигурни. Възбуденото му въображение, заблуждавано от измамливата светлина, превръщаше в човешки форми всеки веещ се храст и всяка останка от повалено дърво. Двадесетина пъти му се стори, че съзира как ужасните лица на дебнешите врагове надничат от скривалищата си и непрестанно следят всяко движение на пътниците. Като погледна нагоре, видя, че прозрачните, вълнисти облаци, които залезът бе оцветил, вече губеха леките си розови краски, а потокът, който течеше плавно край мястото, където той бе застанал, можеше да се различи само по тъмните си, залесени брегове.

— Какво да правим? — каза той, чувствувайки пълна безпомощност при положението, в което се намираха. — За бога, не ме оставяйте! Помогнете ми да защитим тези, които придружавам, и направо кажете каква награда ще искате за това!

Другарите му, които се бяха отделили настрана и разговаряха на своето наречие, не чуха тази внезапна и гореща молба. Макар и да водеха разговора си тихо и предпазливо, почти шепнешком, Хейуърд, който сега се приближи до тях, лесно можеше да различи оживения тон на младия воин от по-спокойния говор на по-възрастните събеседници. Явно беше, че спореха върху подходящите за случая мерки, които пряко засягаха пътуващите. Силно заинтересуван от разисквания въпрос и обезпокоен от забавянето, което му се струваше,

че носи нови опасности, Хейуърд се приближи още повече до застаналата в полумрака група, с намерение да изяви по-определено предложението си за възнаграждение, когато белият човек направи едно движение с ръка, което показваше, че бе отстъпил в спора, извърна се встрани и като говореше сякаш на себе си, каза на английски:

— Ункас е прав! Няма да е човешко да оставим такива безпомощни същества на произвола на съдбата, дори и това да стане причина да се разкрие завинаги убежището. Ако искате да спасите тези нежни цветчета от зъбите на онези страшни змии, вие трябва да не губите време, господине, и решителността ви да не отслабва!

— Как може някой да се съмнява в това ми желание? Не предложих ли вече ...

— Предложете благодарността си на провидението, което би ни помогнало да победим хитростта на плъзналите из тези гори дяволи — спокойно го прекъсна разузнавачът — и спестете парите, които може би нито вие ще бъдете жив да ми дадете, нито аз ще оцелея, за да ги използвам. Мохиканите и аз ще направим всичко, което човешкият ум може да измисли, за да спасим от беда нежните цветя, които не са създадени за тези пущинаци, и ще сторим това, без да се надяваме за друга награда освен онази, която бог винаги дава за добрите деяния. Най-напред трябва да обещаете две неща както от ваше име, така и от името на приятелите ви, защото иначе няма да можем да ви помогнем, а само ще навлечем беда и на себе си.

— Кажете, кои са те?

— Едното е да бъдете тихи като тези спящи гори, каквото и да става, а другото — на никой жив човек да не издадете мястото, където ще ви заведем.

— Ще сторя всичко възможно, за да се изпълнят и двете условия.

— Тогава, последвайте ни, защото губим минути, тъй драгоценни, както са ценни капките кръв за ранения елен!

В сгъстяващата се тъмнина Хейуърд можа да забележи нетърпеливото движение на разузнавача и тръгна бързо по стъпките му към мястото, където бе оставил спътниците си. Когато Приблужи към загрижените девойки, които го очакваха, той бързо им съобщи условията на новия им водач и колко необходимо бе да не изразяват гласно страха си при всички предстоящи изпитания. При все че това

тревожно съобщение бе посрещнато от момичетата не без известен вътрешен страх, сериозното и внушително държане на Хейуърд, допълнено може би от дебнещата ги опасност, успя да ги стресне и подготви за непредвиденото и необикновено изпитание. Мълчаливо и без никакво бавене те го оставиха да им помогне да слязат от седлата, след което бързо отидоха към брега на потока, където разузнавачът бе събрал останалите от групата по-скоро чрез изразителните си ръкомахания, отколкото с думи.

— Какво да правим с тези безсловесни същества? — промърмори белият човек, на когото, изглежда, се възлагаше задължението да обмисля всички бъдещи действия. — Ще изгубим време, докато им прережем гърлата и ги хвърлим в реката, а да ги оставим тук, ще е все едно да покажем на мингозците, че няма защо да отиват далеч, за да търсят притежателите им!

— Тогава да махнем юздите им и да ги оставим да скитат из гората! — осмели се да предложи Хейуърд.

— Не, по-добре ще е да заблудим онези дяволи и да Ги накараме да вярват, че и те трябва да преследват жертвите си с бързината на коне. Да, да, това ще заслепи проклетите им очи! Чингач ... Шт! Какво мърда из храстите?

— Жребчето ...

— Това жребче поне ще трябва да умре — промърмори разузнавачът и хвана гривата на гъвкавото животно, което лесно се изплъзна от ръката му. — Ункас, стрелите ти!

— Чакайте! — възкликна с висок глас притежателят на осъденото на смърт животно, без да се съобразява с шепненето на другите. — Пощадете жребчето на Мириам! То е конче на предана майка и никому не би направило умишлено зло.

— Когато хората се борят за собствения си живот — каза строго разузнавачът, — дори и себеподобните им изглеждат не по-ценни от горските зверове. Ако отново проговорите, ще ви оставя на милостта на макасците! Опъни лъка си, Ункас, нямаме време!

Тихото, заплашително мърморене все още се чуваше, когато раненото жребче се изправи първо на задните си крака, а после се строполи на предните. Пресрещна го Чингачгук, чийто нож се плъзна по гърлото му по-бързо от мисъл, и като ускори мятането на жертвата, индианецът блъсна животното в реката; то се понесе надолу по

течението, мъчейки се с последни сили да си поеме дъх. Тази жестока, но крайно необходима постъпка подтисна духа на пътниците като страшно предупреждение за опасността, която бе надвиснала над главите им въпреки ободряващото въздействие на спокойната решителност, проявявана от участниците в тази сцена. Сестрите потръпнаха и се притиснаха една до друга, докато Хейуърд инстинктивно сложи ръка върху един от пистолетите, които току-що бе извадил от калъфите им, а след това застана между коня си и тъмните сенки, които сякаш спуснаха гъсто було пред гората.

Но индианците не се подвоумиха нито за миг, а уловиха юздите и поведоха изплашените коне през реката, макар че се дърпаха назад.

Недалеч от брега те свиха и скоро бяха скрити от надвисналите брегове, под чийто заслон започнаха да се движат в направление, обратно на течението. Междувременно разузнавачът измъкна едно брезово кану, скрито под някакви ниски храсти, чиито надвесени вейки реката полюляваше. С мълчалив жест той посочи на девойките да се качат в кануто. Те се подчиниха без колебание, макар че хвърляха изплашени и загрижени погледи към мрака, който се сгъстяваше зад тях и като някаква тъмна преграда стигаше до брега на потока.

Веднага щом Кора и Алиса седнаха, разузнавачът, без да обръща внимание на водата, накара Хейуърд да поддържа едната страна на крехкото кану, а сам застана от другата и за известно време двамата бутаха кануто срещу течението; след тях вървеше опечаленият собственик на умрялото жребче. Те изминаха така доста голямо разстояние; тишината бе нарушавана само от ромоленето на водата, която се блъскаше в тях, и от тъпия плясък на собствените им предпазливи стъпки. Хейуърд предостави направляването на кануто напълно на разузнавача, който ту се приближаваше, ту се отдалечаваше от брега, за да избегне камъните или по-дълбоките места на реката. Ловкостта, с която вършеше това, показваше колко познат му бе поетият от тях път. От време на време той се поспираше сред мъртвата тишина, която тъпият, но засилващ се тътнеж на водопада правеше още по-внушителна, и се вслушваше с болезнено напрежение, за да долови някакъв звук, който би дошъл от спящата гора. Когато се уверяваше, че всичко е спокойно и че неговите опитни сетива не долавят никакви признаци на приближаващи се неприятели, той отново тръгваше бавно и предпазливо. Най-после стигнаха до едно

място, където блуждаещото око на Хейуърд се прикова върху някакви черни предмети в реката, събрани накуп точно там, където високият бряг хвърляше още по-дебела сянка над тъмните води. Като се двоумеше дали да продължи, той привлече вниманието на своя спътник върху това място. — Да — отвърна спокойно разузнавачът, — хитрите индианци са скрили конете си тук. Водата не оставя следи, а дори и окото на бухала би се заслепило от тъмнината на подобна дупка.

Скоро цялата група се събра. Разузнавачът и новите му другари пак се съвещаваха. Тези, чиято съдба зависеше от верността и прозорливостта на непознатите горски обитатели, имаха малко време да преценят по-обстойно положението си.

Реката бе оградена с високи и зъбести канари, една от които бе надвиснала над мястото, където стоеше кануто. А тъй като по скалите растяха високи дървета, които надвисваха над пропастта, това създаваше впечатление, че потокът тече през тясна и тъмна долина. Всичко, което се намиреше под причудливо разперените клони и назъбените върхове на дърветата, очертани тук-там върху звездния фон на небето, бе потънало в дълбок мрак. Зад пътниците извитият бряг препречваше погледа им с тъмна, неясно очертана гора; напред, на неголямо разстояние от тях, водата като че ли се издигаше чак до небесата, откъдето се сгромолясваше в пещери и оттам именно се носеха онези злокобни звуци, които изпълваха вечерния въздух. Изглеждаше, че това е наистина едно напълно уединено място, и сестрите, като гледаха романтичната красота на пейзажа, който все пак вдъхваше страх, бяха обладани от успокояващото чувство на сигурност. Но скоро водачите им се раздвижиха и това ги изтръгна от съзерцанието на дивата прелест, която нощта придаваше на местността, и събуди в тях остро чувство за грозяща ги опасност.

Конете бяха вързани за няколко разпръснати храста, които растяха в цепнатините на скалите, и така, застанали във водата, те бяха оставени да прекарат нощта. Разузнавачът настани Хейуърд и неговите отчаяни спътници в предния край на кануто, а сам зае другия. Той застана с такава твърдост и увереност, сякаш стоеше в лодка с много по-солидна направа. Индианците предпазливо отстъпиха назад, а разузнавачът опря пръта о скалата и със един тласък отпрати крехката лодка право в средата на буйния поток. В продължение на много

минути борбата между леката черупчица, с която пътуваха, и бързото течение на реката беше сериозна и със съмнителен изход. Пътниците, на които бе забранено да мръднат дори с ръка, като се страхуваха даже да дишат, за да не изложат крехкия си плавателен съд на яростта на потока, само наблюдаваха искрящите води с трескаво напрежение. Много пъти, когато им се струваше, че бесният водовъртеж ги тласка към гибел, ловката ръка на кормчията им така извиваше кануто, че то преминаваше праговете. Най-последно, след продължително, голямо и както се стори на девойките, отчаяно усилие, борбата завърши. Точно когато Алиса закри очи в ужас, мислейки, че ще бъдат завлечени от водовъртежа в подножието на водопада, кануто застана неподвижно край една плоска скала, наравно с водата.

— Къде се намираме? И какво ще правим сега? — запита Хейуърд, като схвана, че разузнавачът вече бе достигнал целта.

— Намираме се в подножието на Глен — отвърна разузнавачът високо, без да се страхува, че някой може да го чуе, тъй като грохотът на водопада заглушаваше всичко. — Това, което ни предстои сега, е да слезем внимателно на сушата, за да не се преобърне кануто и да не се търкулнете надолу по изминатия труден път по-бързо, отколкото стигнахме дотук. Не е лесно да караш кану през такава теснина, когато приливът е увеличил водите на потока, а още повече да опазиш пет души сухи при такъв хаос в тази лека дъсчена лодчица. Хайде, качете се на скалата, а аз ще докарам мохиканите и провизиите. По-добре е човек да спи без скалпа си, отколкото да гладува сред изобилие от храна. Пътниците с радост се подчиниха на тези нареждания. Когато кракът на последния от тях докосна скалата, кануто се завъртя настрана от мястото, където се намиреше, високата фигура на разузнавача се плъзна за миг над водата и изчезна сред непроницаемия мрак, обвиващ коритото на реката. Останали без водача си, пътниците постояха няколко минути в безпомощно неведение, като се бояха да мръднат по назъбените канари, за да не би една погрешна стъпка да ги сгромоляса надолу в някоя от дълбоките бучащи пещери, в които водата се спущаше сякаш от всички страни. Но напрегнатото им очакване скоро се прекрати, защото благодарение на изкусните мохикани кануто отново се стрелна във водовъртежа и заплава край ниската скала и както им се стори, пристигна за по-кратко време,

отколкото бе необходимо за водача само да стигне до червенокожите си приятели.

— Сега вече сме укрепени, настанени и запасени — извика бодро Хейуърд — и можем да презрем Монкалм и неговите съюзници. Е, мой бдителни стражи, забелязвате ли на сушата някои от тези, които наричат ирокези?

— Наричам ги ирокези, защото за мен всеки туземец, който говори на чужд език, е неприятел, дори и да дава вид, че служи на краля! Ако Уеб търси вярност и честност у индианците, нека доведе племената на делаварците, а да отпрати онези хищни и лъжливи мохоки и онеидци заедно с техните шест племена негодници там, където им е местото — между французите!

— Това значи да заменим войнствените си приятели с безполезни. Чувал съм, че делаварците са захвърлили брадвичката си и са станали баби!

— Да, срам за холандците^[1] и ирокезите, които с дяволиите си ги подведоха да сключат такъв договор! Но аз познавам делаварците от двадесет години и смятам за лъжец всеки, който казва, че във вените им тече кръв на страхливци. Вие прогонихте племената им от морския бряг и сега вярвате в това, което разправят враговете им — че нощем можете спокойно да спите. Не, не, за мене всеки индианец, който говори чужд език, е ирокез независимо от това, дали замъкът^[2] на племето му е в Канада, или Йорк.

Като схвана, че разузнавачът упорито ще защитава своите приятели делаварците или мохиканите — тъй като те представляват клонове от едно и също многобройно племе — и че това ще се превърне в един безполезен спор, Хейуърд промени разговора.

— С договор или без договор аз знам много добре, че вашите двама приятели са смели и предпазливи воители. Дали са чули, или видели враговете ни?

— Индианецът е същество, което трябва да се усети, преди да се види — отвърна разузнавачът, като се качи на скалата и небрежно хвърли убития елен на земята. — Когато търся следите на мингозците, аз не разчитам само на очите си.

— Ушите ви подсказват ли, че са открили скривалището ни?

— Няма да ми е приятно да знам, че са ни открили, макар че за сърцати хора това място е много удобно за схватка. Не отричам, че

когато минах покрай конете, те трепереха, сякаш са подушили вълци; а вълците обикновено се навъртат около индианските засади, жадни за останките от елените, които диваците убиват.

— Вие забравяте елена, който лежи в краката ви; а може би вълците се навъртат и заради умрялото жребче? Ха! Какъв е този шум?

— Клета Мириам — промълви псалмопевецът, — съдбата беше предопределила твоето жребче да стане жертва на хищни зверове! — После, като издигна внезапно глас над вековечния грохот на водопада, той запя високо:

Зло и гибел в теб всичко удари — първенци и животни, и плод, О, Египет, зла участ попари фараона и твоя народ!

— Смъртта на жребчето опечали сърцето на собственика му — каза разузнавачът. — Добър човек е този, който жали за безсловесните си приятели. Но вие ще се убедите, че понякога е разумно да се убие едно четириногло, за да се спаси човешки живот. Може да е така, както казвате — продължи разузнавачът, връщайки се към последната забележка на Хейуърд, — и затова трябва още повече да побързаме да си отрежем пържоли и да хвърлим останалата част от елена в потока, иначе глутницата ще започне да ни завижда за всяка хапка и ще завие по скалите. Освен това, макар че ирокезите не разбират ни думица от делаварското наречие, тия хитри негодници бързо ще разберат защо вият вълците.

Още докато говореше, разузнавачът се залови да събира някои необходими сечива. След като свърши, той мина безмълвно покрай пътиците, придружен от мохиканите, които, изглежда по инстинкт, лесно отгатваха намеренията му, тримата изчезнаха един подир друг, сякаш влязоха в тъмната перпендикулярна скала, която се издигаше на няколко ярда височина и се намираще на няколко крачки от брега на потока.

---

[1] Ню Йорк първоначално е бил холандска колония. Б.пр. ↑

[2] Главните селища на индианците все още се наричат от бялото население на Ню Йорк „замъци“. „Замъкът Онеида“ е едно разпръснато селце, но продължават да го наричат „замък“. — Б.а. ↑

ГЛАВА VI

Хейуърд и неговите спътнички наблюдаваха това тайнствено изчезване със скрито безпокойство, защото, макар поведението на белия човек досега да беше безупречно, грубото му оръжие, острите му обноси и силната му омраза, както и видът на мълчаливите му другари бяха достатъчни, за да събудят недоверието им.

Единствен непознатият не обръщаше внимание на това, което ставаше наоколо. Той се намести на издадените скали и не даваше други признаци на живот освен честите и тежки въздишки, с които изразяваше душевните си страдания. След това се чуха сподавени гласове, сякаш в самите недра на земята си подвикваха някакви хора. Изведнъж ярка светлина блесна върху насядалите по скалите и им разкри грижливо пазената тайна на това кътче.

В дъното на тясната, дълбока пещера, която поради перспективата и особеното осветление изглеждаше по-дълбока, отколкото бе в действителност, беше седнал разузнавачът с пламтящ боров клон в ръце. Силният блясък на огъня ярко осветяваше здравето му, загоряло лице и горското му облекло и придаваше нещо романтично и диво на този мъж. При обикновена дневна светлина той би изпъквал с чудноватото си облекло, с желязната устойчивост на тялото си и с особената смесица от подвижен, остър ум и изящна простота, като ту едното, ту другото от тези качества се отразяваха в мускулестото му лице. На няколко крачки пред него стоеше изправен Ункас, напълно изложен на погледа на пътниците. Те с любопитство гледаха правата гъвкава фигура на младия мохикан с нейните грациозни, непринудени и естествени пози и движения. Тялото му беше доста закрито от зелената ловджийска блуза, украсена с ресни, подобна на блузата на белия човек, но нищо не прикриваше тъмните му, светещи, безстрашни очи, едновременно страшни и спокойни, смелите линии на гордото му лице с естествен червен цвят, високото му полегатото чело и благородната му глава, цялата гола с изключение на богатия скалпов кичур. Дънкън и неговите спътници за пръв път имаха

възможност да разгледат характерните черти на единия от двамата индианци. Всички от групата се почувствуваха освободени от товара на съмнението, когато гордият и решителен, макар и див израз на младия воин, се наложи на вниманието им. Те почувствуваха, че това същество, може би потънало в невежество, никога не би си послужило умишлено с богатите си природни дарби, за да извърши някое гнусно коварство. Чистосърдечната Алиса гледаше свободното държане и гордата му стойка, както би разглеждала някакъв ценен екземпляр от гръцката скулптура, на която по чудотворен начин е бил вдъхнат живот. Дори Хейуърд, който бе свикнал да вижда изящните форми, така често срещани между незасегнатите от развала туземци, открито изрази възхищението си от този безупречен образец на най-благородни пропорции на мъжкото тяло.

— Бих могла да спя спокойно — пошепна Алиса, — щом като ни пази такъв безстрашен и великодушен младеж. Сигурно, Дънкън, онези жестоки убийства, онези страшни мъчения, за които толкова много четем и слушаме, никога не стават в присъствието на хора като него.

— Това е действително рядък и блестящ образец на онези естествени качества, които, както се говори, отличават тези странни хора — отвърна той. — Съгласен съм с вас, Алиса, че това чело и тези очи са създадени по-скоро да вдъхнат страх, отколкото да мамят; но нека не се заблуждаваме, като очакваме проявата на каквито и да е други достойнства освен тези, които се считат за добродетел у дивака. Ако светлите примери на благородство не се срещат особено често между християните, още по-редки са те у индианците, макар че за чест на човешката ни природа те съществуват както у тях, така и у нас. Нека тогава се надяваме, че този мохикан няма да ни разочарова, а ще докаже, че е такъв, какъвто го рисува външният му вид — смел и верен приятел!

— Гира майор Хейуърд говори тъй, както подобава на майор Хейуърд — каза Кора. — Има ли някой, който, гледайки това създание на природата, би помислил за цвета на кожата му?

Краткото и донякъде неловко мълчание, настъпило след тази забележка, бе прекъснато от разузнавача, който високо ги повика да влязат.

— Този огън започва вече да свети прекалено ярко — продължи той, когато те влизаха — и може да посочи на мингозците скривалището ни. Ункас, спусни одеялото и покажи на онези мошеници тъмната му страна. Вечерята не е такава, каквато един майор от кралските американски войски има право да очаква, но аз съм виждал много военни да ядат сурово еленово месо, дори и несолено. Както виждате, тук имаме достатъчно сол и можем бързо да си стотвим ядене. Има и свежи сасафрасови клонки^[1], на които дамите могат да седнат. Те не са толкова разкошни, колкото столовете, тапицирани с кожа от морско прасе, но поне издават по-приятен аромат от кожата на всяко прасе, било то морско или друго. Хайде, приятелю, не тъжи толкова за жребчето си, то беше невинно създание и не беше преживяло много горчивини. Със смъртта то си спести доста рани по гърба и умора в краката.

Ункас направи това, което белият му поръча, и когато гласът на Ястребово око пресекна, ревът на водопада прозвуча като грохот на далечна гръмотевица.

— Напълно безопасно ли е в тази пещера? — запита Хейуърд. — Не сме ли застрашени от изненада? Животът ни би могъл да зависи от милосърдието на един-единствен въоръжен човек, застанал на входа.

Някаква фигура, подобна на привидение, се появи от тъмнината зад разузнавача и като грабна една пламтяща главня, вдигна я към най-отдалечения край на скривалището. Алиса нададе лек писък, а дори и Кора се изправи на крака, когато тази личност, внушаваща страх, се придвижи в кръга на светлината; но една дума от страна на Хейуърд беше достатъчна, за да ги успокои. Той им каза, че това е техният водач Чингачгук. Последният вдигна едно друго одеяло, с което показва, че пещерата има два изхода. Продължавайки да държи главнята, той прескочи една дълбока, тясна пукнатина сред скалите, която се простираше под прав ъгъл с мястото, където се намираха, но която за разлика от него беше открита към небето, и след това влезе в друга пещера, в общи черти много подобна на първата.

— Такива стари лисици като Чингачгук и мене никога не се крият в дупка само с един изход — каза със смях Ястребово око. — Лесно можете да видите колко удобно е това място. Скалата е от черен варовик, който, всеки знае, е мек; тя е удобна за възглавница, когато липсва шума и борови клонки. Едно време водопадът се е намирал на

няколко ярда по-надолу и предполагам, че по това време е бил толкова хубав, колкото който и да е друг водопад по течението на Хъдзън. Но старостта е голям враг на красотата, което тези мили дами тепърва ще научат! Мястото се е променило твърде много! Тези скали са пълни с пукнатини и на някои места са по-меки, отколкото на други. Самата вода си е издълбала големи дупки, като се е отдръпнала стотина стъпки и е подронила и прокопала скалите на много места, докато най-последният водопадът съвсем се е обезформил.

— В коя негова част се намираме сега? — запита Хейуърд.

— Там, където провидението най-напред го е поставило. Но, изглежда, той е бил твърде непокорен, за да остане на същото място. Скалите, които се намират от двете ни страни, са се оказали по-меки, така че водите са оставили средната част на речното корито празно и сухо, като преди това са издълбали тези две дупки тъкмо за да ни служат за скривалища.

— Значи сега се намираме на остров, така ли?

— Да. От двете ни страни има водопади, а нагоре и надолу от нас е реката. Ако беше денем, щеше да си струва труда да се изкачите на скалата и да видите какво превратно нещо е водата. Тя пада без всякакви правила: понякога подскача, понякога се спуска; тук бълбука, там се стрелка; на едно място е бяла като сняг, а на друго — зелена като трева; някъде се спуска в дълбоки ями и там боботи и тресе земята; другаде образува малки вълнички, пее си като поточе, прави водовъртежи и дълбае стария камък, сякаш не е по-твърд от утъпкана глина. Целият план на реката изглежда объркан: най-напред тече гладко, сякаш се кани да се спусне надолу, както е редно; след това пак се извива и се извъръща срещу бреговете; а не липсват и места, където се връща назад, като че ли не желае да остави пущинака и да се влее в морето. Да, лейди^[2], тънкият като паяжина воал, който носите около шията си, е груб като рибарска мрежа в сравнение с някои местенца, които мога да ви покажа, дето реката прави какви ли не фигури. Сякаш след като бурно се е противопоставяла на всякакъв порядък, решила е да изпита силата си срещу всичко. И в края на краищата какво става? След като известно време като някой твърдоглавец реката е правила каквото си ще, ръката, която я е сътворила, изведнъж събира водите ѝ и на петнадесет-двадесет метра по-надолу можете да я видите как тече

спокойно към морето, сякаш това е било предопределението ѝ от сътворението на земята!

От това простичко описание на водопада Глен^[3] слушателите добиха увереност в безопасността на скривалището и бяха твърде наклонни да гледат на дивите му прелести по-различно, отколкото гледаше Ястребово око. Но не им беше до съзерцаване на природните хубости. И понеже като приказваше, разузнавачът не намираще за нужно да спре готварските си занимания, освен за да посочи с една счупена вилица някое особено опасно място в непокорния поток, то сега вниманието им бе привлечено от нещо по-необходимо, макар и по-низше — яденето.

Вечерята, подпомогната твърде много от няколко деликатеса, които Хейуърд бе имал предвидливостта да вземе със себе си, когато слизаха от конете, действа крайно освежително на изморените пътници. Ункас играеше ролята на прислужник на девойките и им правеше разни дребни услуги според силите си. Смесицата от достойнство и усърдие в лицето му забавляваше Хейуърд, който много добре знаеше колко чуждо е всичко това за индианските обичаи, които забраняват на воините да се унижават с какъвто и да било ръчен труд, особено пък труд в полза на техните жени. Но тъй като изискванията на гостоприемството се смятаха от тях за нещо свещено, това малко нарушение на мъжкото му достойнство не предизвика никакви гласни забележки. Ако някой беше по-свободен, за да наблюдава по-зорко, сигурно би му се сторило, че услугите на младия главатар не бяха напълно безпристрастни. Макар че доста учтиво поднасяше на Алиса кратунката със сладка вода и дъсчицата с грижливо нарязаните парчета месо, все пак, когато вършеше същото за сестра и, очите му се задържаха върху красивото ѝ, изразително лице. Веднъж или дважд той бе принуден да заговори, за да привлече вниманието на тези, на които прислужваше. В тия случаи той си служеше с английски, несвършен и неправилен, но достатъчно разбираем, като го правеше много нежен и музикален с дълбокия си, гърлен глас, и това караше девойките да го поглеждат с учудване и възхищение. Тези учтивости и разменените няколко изречения помогнаха да се завърже нещо като дружба между тях.

Сериозното държане на Чингачгук не се промени. Той бе седнал близо до светлината, където неговите гости с честите си и неспокойни

погледи можеха по-лесно да различат естественото изражение на лицето му от изкуствената свирепост на бойната му украса. Те откриха силна прилика между бащата и сина, с онази разлика, която естествено произтича от възрастта и преживените трудности. Свирепостта на лицето му сега изглеждаше, че дреме, а на нейно място се виждаше тихият, спокоен израз, присъщ на индианския воин, когато не е нужно да проявява качествата, необходими за постигане на по-висши цели. Но от случайните проблясъци, минаващи бързо по мургавото му лице, можеше лесно да се отгатне, че беше нужно само да се възбудят страстите му, за да се почувствува пълното въздействие на ужасната украса, която си бе направил, за да плаши своите неприятели. За разлика от него бързите блуждаещи очи на разузнавача рядко спираха да се движат. Той ядеше и пиеше с охота, която никакво съзнание за опасност не можеше да намали, но бдителността му не го напускаше нито за миг. На двадесет пъти задържаше пред устата си кратунката или парчето месо, а главата му се извъръщаше настрани, сякаш се вслушваше в, далечни, обезпокояващи звуци. Това движение принуждаваше гостите да престанат да наблюдават новите за тях неща и им припомняше опасността, която ги бе довела тук. Тъй като тези чести паузи не биваха последвани от някаква забележка, мигновеното безпокойство, което те създаваха, се разсейваше и за известно време биваше забравяно.

— Хайде, приятелю — каза Ястребово око към края на вечерята, изваждайки едно буренце изпод листата, които го покриваха, и се обърна към седналия до него чужденец, който достойно оценяваше готварското му изкуство, — опитай малко от това питие; то ще прогони от главата ти всички мисли за жребчето и ще влее живот в гърдите ти. Пия за нашето приятелство с надежда, че смъртта на кончето няма да ни настрои неприязнено един към друг. Как се наричаш?

— Гамът... Дейвид Гамът — отвърна псалмопевецът, като се приготви да удави скръбта си с една голяма глътка от ароматичното и силно алкохолно питие на горския обитател.

— Много хубаво име и навярно е наследено от честни прадеди. Аз много държа на имената на хората, при все че християнският обичай в това отношение стои много по-назад от индианския. Най-големият страхливец, който изобщо съм познавал, се наричаше Лъв; а

жена му Пациенция^[4] би ви прогонила с кавгата си за по-малко време, отколкото един преследван елен би пробягал двадесет ярда. За индианеца името е въпрос на съвест; той обикновено е това, което се нарича Не че Чингачгук, което значи „голяма змия“, т.е. действителност змия, била тя голяма или малка, но той се нарича така, защото познава извивките и криволиците на човешката природа, мълчалив е и напада неприятелите си, когато най-малко го очакват. Каква е твоята професия?

— Аз съм скромнен преподавател по псалмопение.

— Така ли!

— Преподавам пеене на новобранците в Кънетикът^[5].

— Би могъл да имаш и по-добро занятие. Младите синковци и без това достатъчно се смеят и пеят из горите. А всъщност би трябвало да се спотайват като лисица в дупката си. Можеш ли да си служиш с ловджийска пушка или да боравиш с карабина?

— Опазил ме господ! Никога не съм имал случай да употребявам смъртоносни оръжия!

— Може би разбираш от компас и умееш да отбелязваш на хартия реките и планините в пустите местности, така че онези, които пътуват, да могат да намират различните места по техните имена?

— Не се занимавам с подобни работи!

— Имаш крака, които биха могли да направят дългия път къс. Предполагам, че понякога носиш съобщения на генерала.

— Никога. Аз следвам само високото си призвание да преподавам духовна музика!

— Чудновата професия! — промърмори Ястребово око, като се позасмя. — Да прекарваш живота си като дрозд и като него да повтаряш всички звуци, които излизат от хорските гърла! Е, приятелю, предполагам, че Това е твоята дарба и не трябва да я отричаме, както не бихме отrekli дарбата да стреляш или някоя по-полезна склонност, ако ги имаше. Нека чуем как се проявяваш. То ще бъде приятелски начин да си пожелаем лека нощ, защото вече е време тези девойки да подкрепят силите си за дълго и трудно пътуване рано утре сутринта, преди макасите да са се размърдали.

— С най-голямо удоволствие — каза Дейвид, като намести очилата с железните рамки, извади любимия си малък сборник с химни и веднага го предложи на Алиса. — Има ли нещо по-подходящо

и по-утешително от това да запееш благодарствена вечерна песен след такъв изпълнен с премеждия ден!

Алиса се усмихна. Но като погледна Хейуърд, тя се изчерви и не знаеше как да постъпи.

— Не се стеснявайте! — прошепна той. — Нима предложението на достойния едноименник на великия псалмопевец^[6] няма тежест в един такъв момент?

Насърчена от думите му, Алиса стори това, към което по-рано набожността ѝ и любовта ѝ към нежни звуци така силно я бяха подтикнали. Отвориха сборника на един химн, твърде подходящ за положението, в което се намираха. В този химн поетът вече не бе подбуждан от желанието да надмине вдъхновения цар израелски и бе проявил изтънченост и любов към добродетелта. Кора пожела да последва сестра си и те запяха химна, след като методичният Дейвид даде необходимия предварителен тон с камертона си.

Мелодията бе тържествена и бавна. От време на време тя се издигаше до най-високите тонове, които можеха да достигнат плътните гласове на девойките, надвесили се над малката си книжка в благоговееен унес, а след това толкова се снишаваше, че плясъкът на водата се сливаше с нея като глух акомпанимент. Природната дарба и верният слух на Дейвид така направляваха песента, че да звучи добре в тясната пещера. Всички нейни пукнатини и кътчета се изпълниха с трепетните тонове на плавните им гласове. Индианците бяха приковали очи в скалите и слушаха внимателно, като вкаменени. Разузнавачът, който бе подпрял брада на ръката си и изразяваше студено безразличие, постепенно отпусна замръзналите черти на лицето си. Малко по малко при изпяването на всеки следващ стих той чувствуваше желязната си природа покорена, а спомените го отнасяха назад в детинството му, когато бе свикнал да слуша подобни молитвени песни в колонията на заселниците. Блуждаещите му очи овлажняха и преди химнът да бе свършил, парещи сълзи потекоха от изворите, които отдавна изглеждаха пресъхнали и се стичаха една подир друга по бузите, които по-често бяха усещали небесните бури, отколкото сълзи — признаци на слабост. От устата на певците се лееха онези тихи, замиращи звуци, които ухото поглъща с такъв жаден захлас, сякаш предусеща, че ще ги загуби, когато изведнъж някакъв кръсък, неземеен и нечовешки, се разнесе навън и проникна не само в

дълбочините на пещерата, но и в сърцата на всички, които го чуха. Настъпи дълбока тишина, сякаш тоя ужасен и необикновен вик бе прекъснал яростния бяг на реката.

— Какво е това? — прошепна Алиса след няколко минути на страшно напрежение.

— Какво е това? — повтори Хейуърд с висок глас.

Не отговориха нито индианците, нито Ястребово око. Те стояха заслушани, сякаш очакваха крясъкът да се повтори, а държането им показваше, че и те бяха в почуда. Най-сетне тримата заговориха тревожно помежду си на делаварско наречие и Ункас; като мина през вътрешния и най-добре прикрит изход, предпазливо напусна пещерата. Когато той излезе, разузнавачът пръв заговори на английски.

— Какво беше това, никой от нас не може да каже, макар че ние двамата сме бродили из горите повече от тридесет години! По-рано вярвах, че няма вик на животно или на индианец, който ушите ми да не са чули; но сегашният крясък доказва, че съм бил само надменен и суетен смъртен.

— Не беше ли това викът, който воините надават, когато искат да сплашат неприятелите си? — запита Кора, която се увиваше в шала си със спокойствие, което липсваше у разтревожената ѝ сестра.

— Не, не, този писък беше зловещ и страшен и в него имаше нещо нечовешко; когато веднъж си чул бойния вик, никога не би го сбъркал с нещо друго! Е, Ункас — обърна се той на делаварски към младия вожд, когато последният отново влезе вътре, — какво видя? Светлината ни проблясва ли през одеялата?

Отговорът, даден на същия език, беше кратък и очевидно категоричен.

— Навън не се вижда нищо — продължи Ястребово око, като поклати недоволно глава, — а и нашето убежище е все още добре прикрито в тъмнината! Които имат нужда от сън, нека отидат в другата пещера; трябва да сме на крак рано преди изгрев слънце и да се отправим колкото можем по-бързо към форт Едуард, докато мингозците са още потънали в утринната си дрямка.

Кора се подчини спокойно и с примера си помогна на по-плахата Алиса да разбере нуждата от послушание. Но преди да тръгне, тя помоли шепнешком Дънкън да ги последва. Ункас вдигна одеялото, за да минат, и когато сестрите се извърнаха да му благодарят за това

внимание, те видяха разузнавача отново седнал пред загасващата жар. Той бе подпрял с ръце лицето си по начин, който показваше колко дълбоко се бе замислил върху необяснимия крясък, що бе прекъснал вечерната песен.

Хейуърд взе със себе си един запален клон, който хвърли слаба светлина в тясното пространство на новото им жилище. Като го закрепил на удобно място, той отиде при девойките; те останаха насаме с него за пръв път, откак бяха напуснали приятелските стени на форт Едуард.

— Не ни оставяйте, Дънкън — каза Алиса, — не бихме могли да спим тук, докато онзи ужасен вик още кънти в ушите ни!

— Нека най-напред видим дали тази крепост ви осигурява безопасност — отвърна той, — а после ще говорим за почивка.

Той отиде до другия край на пещерата, където имаше изход, закрит с одеяла, и като отдръпнал дебелата завеса, отново задиша пресния и освежителен въздух, който идеше откъм водопада. Един ръкав на реката течеше през тясна и дълбока клисура, прокопана от течението в меката скала. Точно под краката му и образуваше, както Хейуърд вярваше, отлична защита срещу всяка опасност откъм тази страна; на петнадесет-двадесет ярда по-нагоре от тях водата се спущаше, мяташе се и течеше надолу буйно, стремително и небоздано.

— Тук природата е създала непреодолима преграда — продължи той, като посочи към отвесния склон и, тъмните води на реката, преди да пусне одеялото — и като знаете, че добри и верни хора пазят отпред, не виждам защо съветът на нашия честен домакин да бъде пренебрегнат. Уверен съм, а и Кора ще се съгласи с мене, че и на двете ви е необходим сън.

— Кора може да признава правотата на мнението ви, макар да не е в състояние да го приложи на практика — отвърна по-възрастната сестра, която се бе наместила до Алиса, на легло от еасафрасови клонки. — Дори и да не бяхме се уплашили от онзи тайнствен вик, има друго нещо, което ще прогони съня ни. Попитайте се сам, Хейуърд, дали има дъщери, които биха забравили тревогите на бащата, когато той не знае къде се намират децата му и какво правят в тези дивни места сред толкова много опасности?

— Той е войник и знае както опасностите, тъй и преимуществата на горите.

— Но той е баща и не може да отиде против природата си.

— Колко снизходителен е бил винаги към всички мои лудории! Колко нежен и готов да задоволи всичките ми желания! — хълцаше Алиса. — Себелюбиви бяхме, сестро, като настоявахме да направим посещението си сред такива рискове!

— Може да съм постъпила прибързано, като настоях да ни даде съгласието си в такъв неудобен момент, но аз исках да му докажа, че ако другите са го забравили, когато се намира сред такива трудности, поне дъщерите му мислят за него!

— Когато той научи за пристигането ви в Едуард — каза меко Хейуърд, — в гърдите му се породила остра борба между страха и любовта, докато най-последната, засилена, ако това е възможно, от дългата раздяла, бързо надви. „Силният дух на моята благородна Кора ги води насам, Дънкън — каза ми той. — и аз няма да се противопоставя. Бих желал всеки, който брани тук честта на краля ни, да покаже поне половината от нейната твърдост.“

— А не каза ли нещо и за мене, Хейуърд? — запита Алиса с обич и ревност в гласа. — Сигурно не е забравил съвсем и малката си Елси!

— Разбира се, че не — отвърна младият човек. — Той ви нарече с безброй гальовни имена, които аз не мога да си позволя да употребя, но мога с жар да потвърдя, че напълно ги заслужавате. Веднъж дори той каза ...

Дънкън спря да говори, защото, докато очите му бяха приковани в очите на Алиса, която се бе обърнала към него с всичкия пламък на синовната си обич, за да улови думите му, същият силен и ужасен крясък изпълни въздуха и го накара да онемее. Последва дълго, напрегнато мълчание, през време на което всеки оглеждаше другите в уплаха, чакайки да чуе отново звука. Най-последно одеялото се повдигна полека и на отвора застана разузнавачът. Неговото лице показваше, че от този тайнствен звук твърдостта му бе започнала да се разколебава. Заплашваше ги, изглежда, опасност, пред която всичката му ловкост и опитност бяха безсилни.

---

[1] Сасафрас — дърво от рода на лавровите. Б. Пр. ↑

[2] Лейди — почтително обръщение към жена. Б.пр. ↑

[3] Водопадът Глеи се намира по течението на Хъдзън, на мястото, докъдето реката е плавателна за малки ладии. Описанието на този живописен и забележителен малък водопад, така както е дадено от разузнавача, е доста вярно, макар използването на водопада за нуждите на цивилизацията да е развалило доста красотата му. Скалистият остров и двете пещери сега са познати на всеки пътник, тъй като този остров поддържа подпората на един мост точно над водопада. — Б.а. ↑

[4] На латински Пациенция значи търпение. Б.пр. ↑

[5] Кънетикът — местност, граничеца с тогавашната колония Ню Порк, сега един от щатите на Северна Америка, близо до Ню Йорк. Б.пр. ↑

[6] Думата е за библейския Давид (на английски — Дейвид). Б.пр. ↑

ГЛАВА VII

— Не трябва да пренебрегваме това предупреждение, изпратено за наше добро, и да продължаваме да се крием, когато такива викове кълтят в гората! — каза Ястребово око. — Нека девойките стоят тука, обаче мохиканите и аз ще отидем на пост на скалата, където, предполагам, майорът от шестдесетия полк също ще пожелае да дойде.

— Значи опасността, в която се намираме, е толкова голяма? — запита Кора.

— Този, който издава странни звуци, за да ни предупреди, знае каква е опасността. Бих сметнал себе си за грешник, възбунтувал се срещу божията воля, ако останех глух на предупредителните викове, които се носят във въздуха. Дори и онзи с нежната душа, който прекарва времето си в песни, е обезпокоен от писъка и казва, че „е готов да тръгне в бой“. Ако се касаеше само за битка, то би било нещо, което ни е добре познато и с което лесно бихме се справили, но аз съм чувал, че когато между небето и земята се носят такива викове, това означава, че друг вид война ни заплашва.

— Приятелю, ако всичките ни основания за боязън произтичат само от свръхестествени явления, ние нямаме много голяма причина да се страхуваме — продължи спокойната Кора. — Уверен ли сте, че враговете ни не са измислили някой нов и остроумен начин да ни сплашат, за да могат по-лесно да ни сразят?

— Лейди — отвърна тържествено разузнавачът, — тридесет години съм се вслушвал във всички горски звукове, вслушвал съм се като човек, чийто живот зависи от остротата на слуха му. Нито воят на пантерата, нито подсвиркването на дрозда, нито някакъв вик, измислен от дяволските мингозци, може да ме измами! Чувал съм гората да стене като човек, потънал в скръб; често съм слушал как вятърът свири в клоните на дърветата; чувал съм как светкавицата изтрещява във въздуха, сякаш пращят горящи храсти, бълвайки искри и огнени езици. Но всякога съм смятал, че това са звуци, които се носят, когато създателят ни си играе с творенията си. Обаче нито мохиканите, нито

аз, който съм бял човек без никакъв примес, можем да си обясним току-що чутия вик. И затова смятаме, че гой е някакъв знак, даден за наше добро.

— Странно явление! — каза Хейуърд, като взе пистолетите си от мястото, където ги бе оставил. — Знак за мир или за война, ние непременно трябва да го открием. Да вървим, приятелю, аз ви следвам.

Щом излязоха от тясното скривалище, изведнъж всички се почувствуваха ободрени духом, тъй като смениха задушния въздух на пещерата с освежителната прохлада, която цареше край водовъртежите и струите на водопада. Остър вечерен ветрец се носеше над повърхността на реката и сякаш отнасяше рева на водата в дълбините на пещерите, откъдето наново прозвучаваше тежък и непрестанен, като че гръмотевици боботеха отвъд далечните хълмове. Луната беше изгряла и светлината ѝ проблясваше тук-там по водата по-нагоре от тях; но краят на скалата, където бяха застанали, все още тънеше в сянка. С изключение на шума от буйно течащите води и полъха на вятъра, който от време на време подухваше край тях, всичко наоколо тънеше в тишина, каквато може да цари само нощем и при пълна самота. Напразно очите на всеки от тях се визираха в отсрещните брегове, търсейки някакъв признак на живот, който да им обясни чутия вик. Загрижените им и жадни очи се заблуждаваха от измамлива светлина или се спираха само върху голи скали и прави, неподвижни дървета.

— Оттук се вижда само мракът на прелестната, спокойна вечер — прошепна Дънкън. — Как бихме се любовали друг път на тази гледка и на цялата тази дишаща самота! Ако бяхме в безопасност, тогава това, което сега ви ужасява, би ви доставило удоволствие и ...

— Чуйте! — прекъсна го Алиса.

Предупреждението беше излишно. Отново се разнесе същият вик сякаш от коритото на реката, а след това се изтръгна от скалистите теснини, отекна през гората и замря постепенно в далечината.

— Може ли някой от вас да наименува този вик? — запита Ястребово око, когато последното ехо затихна в леса. — Ако може, нека проговори; за себе си мога да кажа, че не го смятам за нещо земно.

— Ето човекът, който ще разсее заблудата ви — каза Дънкън. — Познавам този звук твърде добре, защото често съм го чувал на

бойното поле при положения, които не рядко се срещат във войнишкия живот. Това е вик на ужас, който конете надават, когато нещо силно ги измъчва; по-често се изтръгва от болка, но понякога и от страх. Моят кон или е жертва на някой горски звяр, или съзнава, че се намира в опасност, която няма сили да отбегне. Този звук би могъл да ме измами в пещерата, но когато-съм на открито, аз го познавам твърде добре, за да се излъжа.

Разузнавачът и другарите му слушаха това просто обяснение с любопитството на хора, които поглъщат нови и едновременно се освобождават от стари, мъчителни представи. Индианците възкликнаха своето обичайно и изразително „хъх“, когато истината за пръв път осени умовете им, а разузнавачът, след като помълча малко, замислен отговори:

— Не мога да отрека думите ви, тъй като не съм много опитен по отношение на конете, макар и да съм роден там, където те изобилствуват. Навярно вълците бродят по брега, над главите им и изплашените същества викат, както могат, за да им дойде човек на помощ — каза той на делаварско наречие. — Ункас, спусни се с кануто и хвърли една главня между глутницата, защото иначе страхът може да направи това, което вълците не са в състояние да сторят, и може утре заран да останем без коне, когато ще ни е тъй нужно да пътуваме бързо!

Младият туземец вече бе слязъл до водата, за да изпълни нареждането на водача, когато от брега на реката се зачу продължително виене и се понесе бързо към дълбините на гората, сякаш зверовете, обхванати от внезапен ужас, по собствено желание изоставяха плячката си. С голяма бързина Ункас се върна и тримата горски обитатели започнаха да се съвещават с тих, оживен глас.

— Приличахме на ловци, които са изгубили напътствието на звездите и от които слънцето е било скрито в продължение на няколко дни — каза Ястребово око, като се обърна настрана от другарите си. — Но сега вече знаем къде се намираме и пътеките ни са разчистени от препятствия! Седнете в сянката, която хвърля този бук — тя е по-дебела от сянката на боровете, — и нека чакаме онова, което провидението ще ни изпрати. Да приказваме шепнешком, макар че ще е по-добре и по-разумно, ако за известно време всеки се вгълби в собствените си мисли.

Държанието на разузнавача бе сериозно и внушително и вече не издаваше признаци на мекушава боязън. Явно беше, че моментната му слабост бе изчезнала, след като бе получил обяснение на загадката, която собственият му опит не помогна да разгадае. Макар че сега много добре съзнаваше в какво положение се намираха, той беше готов да посрещне всичко с твърдост, свойствена на жилавата му природа. Изглежда, че и туземците споделяха това чувство. Те седнаха на места, откъдето свободно виждаха двата бряга, а те самите бяха добре прикрити. При тези обстоятелства най-обикновеното благоразумие диктуваше на Хейуърд и неговите спътници да последват примера на бдителните туземци. Младият човек измъкна от пещерата куп сасафрасови клонки и ги сложи във вдлъбнатината, която разделяше двете пещери. Сестрите легнаха там; скалите ги закрияха от стрели и куршуми, а безпокойството им бе облекчено, след като ги увериха, че никаква опасност не би приближила без предупреждение. Самият Хейуърд се настани близо до тях, тъй че да може да им говори, без да повишава гласа си, и с това да навлече някаква опасност. Дейвид, по примера на горските жители, така се укри в една от пукнатините на скалата, че грозните му крайници вече не дразнеха ничий поглед.

Така часовете минаваха без никакво по-нататъшно смущение. Луната достигна зенита си, като лееше отвесно меката си светлина върху прелестната гледка, която представляваха двете спокойно заспали, прегърнати сестри. Дънкън хвърли широкия шал на Кора върху тях, като ги наблюдаваше с удоволствие, а след това отпусна и собствената си глава върху скалата. Дейвид започна да издава звуци, които в будно състояние биха възмутили деликатния му слух, и накъсо казано, всички освен мохиканите и Ястребово око изгубиха съзнание за всичко наоколо, потънали в неудържима дрямка. Но техните бдителни защитници не знаеха ни умора, ни сън. Те лежеха неподвижни като скалата, сякаш бяха част от нея, а очите им непрестанно шареха по тъмния пояс на гората, който опасваше бреговете на тесния поток. Нито един звук не им убягваше и най-внимателният наблюдател не би могъл да открие, че дишат. Явно бе, че тази прекомерна предпазливост, произтичаща от минал опит, не можеше да бъде измамена от никаква хитрост на неприятеля. Бдението продължи без очевидни резултати, докато луната залезе и една бледа

ивица над върховете на дърветата при завоя на реката малко по-долу от тях възвести приближаването на деня.

Тогава за пръв път Ястребово око се размърда. Той пропълзя по скалата и разтърси Дънкън от дълбокия му сън.

— Време е да тръгваме — прошепна той. — Събудете нежните създания и се пригответе да влезете в кануто, когато го докарам до удобно за качване място.

— Спокойно ли прекарахте нощта? — запита Дънкън?

— Що се отнася до мене, изглежда, че сънят е победил бдителността ми.

— Засега всичко е спокойно като в полунощ. Бъдете тихи и бързайте.

Дънкън се беше вече напълно разбудил и веднага махна шала от спящите девойки. Това накара Кора да вдигне ръка, сякаш за да го отпъди, а Алиса промълви с мекия си, нежен глас:

— Не, не, татко, ние не бяхме изоставени — Дънкън беше с нас.

— Да, сладка невинност — прошепна младежът. — Дънкън е тук и докато е жив, и докато опасността трае, той не ще те остави. Кора! Алиса! Ставайте! Време е да потегляме!

Остър писък от страна на по-малката сестра и изправената фигура на другата, изпълнена с почуда и ужас, беше неочакваният отговор, който той получи. Докато думите още не се бяха напълно отронили от устните на Хейуърд, около тях се разнесоха такива викове и крясъци, че накараха бързо пулсиращата му кръв да се върне обратно в сърцето. За миг изглеждаше, че всички дяволи на ада се бяха понесли из въздуха около тях, изливайки дивашките си чувства в бесни крясъци. Виковете не идеха от някоя определена посока, явно беше, че изпълваха гората, а на смаяните слушатели се стори, че изпълваха дори и пещерите на водопада, скалите, речното корито и въздуха над тях. Дейвид изправи високата си фигура сред този адски шум, сложи ръце на уши и извика:

— Откъде иде това неблагозвучие? Адът ли се е разтворил, та човешките уста издават такива звуци?

Това непредпазливо излагане бе последвано от ярки блясъци на изстрели и чести гърмежи на десетина пушки от отсрещния бряг, които повалиха нещастния псалмопевец безчувствен на скалата, на която беше спал така дълго. Мохиканите смело отвърнаха на заплашителните

крясъци на своите врагове, които при падането на Гамът нададоха дивашки, ликуващи викове.

Последва бърза и честа престрелка, но и двете страни бяха твърде опитни и не излагаха дори и крайник на прицела на неприятеля. С най-голямо напрежение Дънкън се ослушваше, за да чуе ударите на веслата, тъй като вярваше, че сега бягството беше едничкото им спасение. Реката течеше с обичайната си бързина, но кануто не се виждаше никъде по тъмните ѝ води. Хейуърд тъкмо си мислеше, че разузнавачът жестоко ги е изоставил, когато от скалата под него се изви огнен език и един свиреп крясък, примесен с предсмъртен вик, показва, че носителят на смъртта, изпратен От фаталното оръжие на Ястребово око, е намерил жертва. След като бяха така лесно отблъснати, нападателите в миг се оттеглиха и постепенно мястото стана тъй тихо, както беше преди.

Дънкън се възползува от благоприятния момент, грабна тялото на Гамът и го подслони в тясната вдлъбнатина между пещерите, където се криеха сестрите. В следния миг всички се събраха в това сравнително безопасно място.

— Клетият човечец спаси скалпа си — каза Ястребово око, като прокара спокойно ръка по главата на Дейвид. — Но той е живо доказателство, че не е добре човек да се роди с прекалено дълъг език. Истинска лудост беше от негова страна да показва на разярените диваци шест фута^[1] плът и кръв върху една гола скала. Чудя се, че остана жив.

— Не е ли мъртъв? — запита Кора с глас, чиито дрезгави тонове показваха как мощно се борят в нея естествено породилият се страх и твърдостта. — Можем ли да направим нещо, за да помогнем на този нещастник?

— В сърцето му още тупти живот. След като поспи малко, ще дойде на себе си и ще бъде по-разумен чак до идването на последния му час — отвърна Ястребово око и погледна изкосо безчувственото тяло, като същевременно с възхитителна ловкост пълнеше пушката си.

— Ункас, внеси го вътре и го положи върху сасафрасовите клонки. Колкото по-дълго поспи, толкова по-добре ще е за него; съмнявам се дали ще може да намери по тези скали подходящо прикритие за такива форми като своите, а и пеенето не ще му докара нищо добро от ирокезите.

— Значи смятате, че нападението ще бъде подновено? — запита Хейуърд.

— Мога ли да очаквам, че гладният вълк ще се задоволи само с една хапка? Те изгубиха един човек, а обичаят им е, когато претърпят загуба или не успеят да изненадат неприятеля, да отстъпят. После пак ще се появят и ще измислят нови начини да ни измамат, за да станат господари на скалповете ни. Главната ни надежда — продължи той, като повдигна грубото си лице, по което като тъмен облак премина сянка на загриженост — ще бъде да се задържим на скалата, докато Мънроу ни изпрати някой отряд на помощ. Дано това стане скоро и дано войниците се командуват от офицер, който познава индианските обичаи.

— Вие виждате какво ни чака, Кора — каза Дънкън, — и разбирате, че трябва да разчитаме на родителската загриженост и опитността на баща ви. Влезте с Алиса в пещерата, където поне вие ще бъдете в безопасност от смъртоносните куршуми на неприятелите ни и където ще можете с нежност, свойствена на женската ви природа, да се погрижите за нещастния ни другар.

Сестрите го последваха във външната пещера, където Дейвид със стенанията си бе започнал да дава признаци, че съзнанието му се възвръща. Тогава, като предостави ранения на грижите им, Хейуърд започна да се приготвя веднага да ги напусне.

— Дънкън! — каза с разтреперан глас Кора, когато Той стигна до отвора на пещерата. Дънкън се обърна и видя как девойката, смъртно бледа, с потреперващи устни го гледа с вперен, загрижен поглед, който го принуди веднага да се върне при нея. — Не забравяйте, Дънкън, колко ни е необходима вашата собствена безопасност, не забравяйте, че на вас ни е поверил баща ни, че много зависи от вашата грижа и благоразумие, или с две думи — прибави тя, докато издайническата кръв нахлуваше в лицето ѝ и караше дори слепите ѝ очи да поруменяят, — не забравяйте колко заслужено скъп сте на всички, които носят името Мънроу.

— Ако нещо може да засили първичната ми любов към живота — каза Хейуърд и очите му несъзнателно се плъзнаха по младежката фигура на безмълвната Алиса, — то е точно това мило уверение. Като майор от шестдесетия полк аз трябва да взема участие в битката. Но

работата ни ще бъде по-лесна, трябва само да устоим на онези хрътки в продължение на няколко часа.

Без да дочака отговор, той се откъсна от сестрите и се присъедини към разузнавача и неговите другари, които продължаваха да лежат под закрилата на цепнатината между двете пещери.

— Казвам ти, Ункас — заговори разузнавачът, когато Хейуърд се приближи до тях, — ти хабиш много барут и от това пушката отскача и ти пречи да улучиш! Малко барут, лек куршум и дълга пушка винаги успяват да изтръгнат предсмъртния вик от мингозеца; поне такъв е собственият ми опит с тези гадини. Хайде, приятели, нека идем в нашите прикрития, защото никой не може да каже кога и къде един макасец^[2] ще нанесе удара си.

Индианците, мълчаливо се отправиха към определените им места в пукнатините на скалите, откъдето можеха да видят всеки, който би се приближил до подножието на водопада. В средата на малкото островче няколко ниски и недорасли бора бяха пуснали корени и образуваха гъсталак, в който Ястребово око се стрелна с бързината на елен, последван от подвижния Дънкън. Доколкото обстоятелствата им позволяваха, те се скриха между гъсталаците и разпръснатите наоколо камъни. Над тях се издигаше гола, закръглена скала, от двете страни на която водата подскачаше леко, като се спущаше надолу в бездната по описания вече начин. Тъй като се бе зазорило, отсрещните брегове не представляваха само смътни очертания; застаналите на пост можеха да виждат гората и да различават предметите под сводовете, образувани от мрачните борове.

Последва дълго и тревожно бдение без по-нататъшни изгледи за подновяване на нападението. Дънкън започна да се надява, че изстрелите им се бяха оказали по-съдбоносни, отколкото предполагаша, и че неприятелите им са отблъснати. Когато се осмели да изкаже това свое мнение пред другаря си, Ястребово око го погледна недоверчиво и поклати глава.

— Не познавате природата на макасите, ако смятате, че така лесно ще се примирят да бъдат отбити, без да вземат скалпове! — отвърна той. — Сигурен съм, че тази сутрин кряскаха най-малко четиридесет от тези дяволи. А те знаят много добре колцина сме и какви са силите ни, за да се откажат така скоро от преследването. Шт! Погледнете водата точно там, където се спуща от скалите. Залагам

главата си, ако онези дръзки дяволи не са доплували до самия наклон и за зла чест са излезли тъкмо на челната част на острова! Шт, човече, крийте се, защото иначе косата и кожата на главата ви ще хвъркнат само с едно извъртане на ножа.

Хейуърд вдигна глава от прикритието и видя нещо, което с право му се стори истинско чудо на безумна смелост и ловкост. Водата бе подронила края на меката скала по такъв начин, че първото стъпало на водопада беше по-малко стръмно, отколкото обикновено бива при водопадите. Водени от вълните на потока там, където той срещаше челната част на острова, една група от ненаситните им за мъст врагове бяха дръзнали да навлязат в реката и да доплуват до това място, знаейки колко лесно биха стигнали до жертвите си, ако опитът им се окаже успешен. Когато Ястребово око спря да говори, четири човешки глави се показаха над няколко довлечени от течението пъна, заседнали върху голите скали, които навярно им бяха внушили мисълта, че рискованото им начинание може да успее. В следния миг над зеления гребен на водопада, малко настрани от острова, се появи пета фигура. Дивакът яростно се бореше да се докопа до това безопасно място и подпомогнат от водата, вече протягаше ръка да се хване за другарите си, когато отново се стрелна във водовъртежа, издигна се във въздуха с разперени ръце и изпъкнали очи и се строполи в дълбоката, зееща пропаст, над която се бе надвесил. От бездната се разнесе един-единствен див, отчаян вик и отново всичко наоколо утихна като в гроб.

Първият благороден порив на Дънкън беше да се спусне на помощ на нещастника, но усети как желязната ръка на невъзмутимия разузнавач го прикова на място.

— Искате ли да ни докарате сигурна смърт, като ни издадете на мингозците? — запита строго Ястребово око. — Това ни спести един заряд барут, а сега за нас бойните припаси са толкова ценни, колкото въздухът за подгонения елен! Сменете барута в пистолетите си — водният прах от водопада може да го е овлажнил — и се пригответе за ръкопашен бой, а аз ще стрелям, докато мингозците тичат.

Той сложи пръст в уста и изсвири остро и продължително. Откъм скалите, където бяха мохиканите, отговориха със същото. Когато този сигнал се разнесе из въздуха, Дънкън зърна главите над разпръснатите, довлечени от водата пънове, и те изчезнаха така внезапно, както се бяха мярнали пред погледа му. След това някакво

глухо шумолене привлече вниманието му и като извърна глава, той видя на няколко крачки от себе си Ункас, който пълзеше към него. Ястребово око му заговори на делаварски и младият вожд зае позиция с изключителна предпазливост и непоклатимо хладнокръвие. За Хейуърд това беше миг на трескаво нетърпение и напрежение, а разузнавачът сметна за подходящо точно тогава да прочете на своите по-млади другари лекция върху изкуството да се борави ловко с огнестрелни оръжия.

— От всички оръжия — започна той — дългоцевната пушка от мек метал с точни нарезки е най-опасната, когато се намира в изкусни ръце, макар че за нея е нужна силна ръка, остри очи и голямо умение при пълненето, за да прояви всичките си прелести. Майсторите на оръжие не си познават изтънко занаята, когато правят ловджийски пушки и къси кавалерийски ...

Прекъсна го тихото, но изразително „хъх“ на Ункас.

— Виждам ги, момче, виждам ги! — продължи Ястребово око, — Готвят се да се нахвърлят, иначе щяха да държат мръсните си гърбове под пъновете. Е, нека се готвят — прибави той, проверявайки кремъка си, — първият от тях положително ще намери смъртта си, дори и да е самият монкалм!

В този миг гората се изпълни с нови крясъци и при този сигнал четирима диваци изскочиха иззад прикритието, образувано от пъновете. Хейуърд беше зашеметен от напрежение и гореше от желание да се спусне да ги пресрещне, Но примерът на благоразумие, който му даваха разузнавачът и Ункас, го възпря. Неприятелите надаваха силни викове и с дълги скокове преминаха черните скали, които се намираха помежду им. Когато се озоваха на двайсетина крачки от тях, пушката на Ястребово око се издигна бавно между храсталаците и изля злокобното си съдържание. Първият индианец подскочи като ранен елен и се строполи през глава между процепите на острова.

— Хайде, Ункас! — извика разузнавачът, като измъкна дългия си нож, а бързите му очи засвяткаха от възбуда. — Прицели се в последния от онези крещящи дяволи; за другите двама сме сигурни!

Ункас го послуша; оставаха да бъдат сразени само двама от враговете. Хейуърд даде единия от пистолетите си на Ястребово око и

заедно се спуснаха по една малка стръмнина към неприятеля, после едновременно изпразниха оръжията си, но и двамата не улучиха.

— Знаех си го! И казах, че така ще стане! — мърмореше разузнавачът, захвърляйки с презрение нищожното оръжие във водопада. — Елате ми, проклети кръвожадни кучета от ада! Насреща ви ще излезе чистокръвен бял човек!

Едва бе изрекъл думите си, когато се сблъска с един дивак с огромен ръст и свиреп изглед. В същия миг Дънкън започна ръкопашен бой с другия. С голяма ловкост Ястребово око и противникът му си сграбчиха вдигнатите ръце, в които всеки един държеше опасен нож. В продължение близо на една минута двамата се гледаха право в очите и напругаха сили за победа. Най-после закалените мишци на белия човек надвиха не тъй ловкото тяло на туземеца. Той бавно отстъпи пред увеличаващата се сила на разузнавача, който внезапно освободи въоръжената си ръка и заби острия нож в голите гърди на врага си чак до сърцето му.

В това време Хейуърд бе въвличен в Още по-смъртоносен двубой. Още при първата схватка тънката му сабя се бе счупила. И тъй като бе лишен от друго средство за защита, спасението му сега зависеше само от силата и решителността му. При все че нито едно от тези качества не му липсваше, той имаше насреща си неприятел, който по нищо не му отстъпваше. За щастие скоро успя да обезоръжи врага си, чийто нож падна на скалата пред краката му, и от този миг започна жестока борба, в която всеки гледаше да хвърли другия в шеметната пропаст на водопада. С всеки нов напън те се приближаваха все по-близо до края на скалата. Дънкън виждаше, че трябва да направи последно, решително усилие. И двамата влагаха цялата си енергия и в резултат и двамата стигнаха до самия край на пропастта. Хейуърд почувствува как дивакът го стиска за гърлото и видя зловещата му усмивка, пълна с мъст и надежда, че ще повлече противника си и участта му ще бъде като неговата. Той усещаше как тялото му бавно отстъпва пред непреодолимата сила на червенокожия и изживяваше момента с всичкия му ужас. В този миг на крайна опасност една черна ръка и един бляскав нож се мярнаха пред него; ръката, която стискаше гърлото на Хейуърд, се отпусна и от прерязаните и сухожилия потече изобилно кръв. Докато спасителната ръка на Ункас държеше Дънкън назад от пропастта, очите му като омагьосани все още бяха приковани

върху свирепото, разочаровано лице на врага, който се строполи в зеещата пропаст.

— Прикрийте се! Прикрийте се! — извика Ястребово око, токущо довършил борбата със своя неприятел. — Прикрийте се! Животът ви зависи от това! Работата ни е свършена само наполовина!

Младият мохикан нададе ликуващ вик. Последван от Дънкън, той се заизкачва гъвкаво нагоре по стръмнината, откъдето бяха слезли, за да се бият, и потърси приятелския заслон на скалите и храсталаците.

---

[1] фут — мярка за дължина = 30,5 см. Б.пр. ↑

[2] Ястребово око нарича неприятелите си с различни имена, защото различните индиански племена когато говорят едни за други, рядко употребяват едно и също име. Миндозци на делаварско наречие значи Петте племена. Макасци е името, дадено им от датчаните, а французите още при първия допир с индианците ги нарекли ирокези, Б.пр. ↑

ГЛАВА VIII

Предупреждението на разузнавача не беше неоснователно. През време на страшната схватка, която току-що описахме, никакъв човешки глас не наруши рева на водопада. Изглежда, туземците от отсрещния бряг следяха изхода на борбата с такова напрежение, че не можеха да мръднат от местата си; бързите промени в положението на борещите се им пречеха да открият огън, който можеше да бъде опасен не само за врага, но и за приятеля. Но щом се видя изходът на борбата, във въздуха се понесе див, яростен вик, какъвто може да се изтръгне само от хора, обладани от дивашка страст за мъст. Той бе последван от бързи пушечни гърмежи и залповете обсипаха скалите с оловни вестители, сякаш нападателите изливаха безсилния си гняв върху безчувствените камъни, дето се бе разразила фаталната борба.

Пушката на Чингачгук, който през време на сбиването стоеше хладнокръвно на поста си, им отвърщаше с равномерна и обмислена стрелба. Когато ликуващият вик на Ункас достигна до ушите му, доволният баща отговори с един-единствен крясък, след което само дейното му оръжие продължаваше да доказва, че той пази позицията си с неотслабващо старание. Така изминаха много минути, бързи като мисълта. Пушките на нападателите в някои моменти заговаряха със залпове, а в други — с отделни изстрели. При все че скалите, дърветата и храсталаците бяха издраскани и разкъсани на стотици места около обсадените, прикритието им бе толкова здраво и тъй упорито отбранявано, че досега единственият пострадал от малката им група беше Дейвид. — Нека пилеят барута си — каза предпазливият разузнавач, докато куршумите свистяха един след друг край мястото, където той бе безопасно скрит. — Когато всичко свърши, ще има да се събере доста олово и на мене ми се струва, че онези дяволи ще се изморят от играта, преди тези стари камъни да започнат да викат за милост! Ункас, момчето ми, хабиш куршумите, като препълваш толкова пушката си, пък и никога не може да се улучи добре с пушка, която отскача назад. Нали ти казах да се прицелиш в онзи подскачаш

злодей? Прицели се под бялата черта на бойната му украса! Ако пушката ти мръдне и на косъм, куршумът ще отиде два инча^[1] над украсата му. Мингозецът не умира лесно, а човеколюбието ни учи бързо да отнемаме живота на тези змии, за да не се мъчат.

Спокойна усмивка озари пълното с достойнство лице на младия мохикан и го издаде, че знае английски и е разбрал какво искаше да каже другарят му, обаче остави думите да отминат, без да отговори.

— Не мога да ви позволя да обвинявате Ункас в липса на умение и разсъдливост — каза Дънкън. — Той спаси живота ми с готовност и хладнокръвие и в мое лице си създаде приятел, на когото никога не ще е нужно да се напомня, че е длъжник.

Ункас се понадигна и подаде ръка на Хейуърд, който здраво я стисна. При тази проява на приятелство двамата младежи си размениха многозначителни погледи, които накараха Дънкън да забрави положението и расата на своя див другар. Междувременно Ястребово око, който наблюдаваше този младежки изблик на чувства със спокоен, дори мил поглед, каза:

— В тези пущинаци приятелите често дължат живота си един на друг. Смея да кажа, че в миналото и аз съм направил подобна услуга на Ункас; а много добре помня, че пет пъти той е заставал между мене и смъртта — три пъти ме е спасявал от мингозците, веднъж, когато преплавахме Хорикън, и...

— Този куршум улучи по-добре от другите! — възкликна Дънкън и неволно се отдръпна от друг куршум, който удари скалата до него и силно рекушира.

Ястребово око взе обезформеното парче олово, поклати глава, разглеждайки го, и каза:

— Падащият куршум никога не се сплесква. Това би могло да стане само ако се стреля от облаците.

Ункас вдигна пушката си към небето и насочи погледите на другарите си към една точка; загадката бе веднага разгадана. Един грапав дъб растеше на десния бряг на реката, почти точно срещу тях, и търсейки простор, се бе разпрострял толкова напред, че горните му клони се надвесваха над потока. Между най-горните листа, които едва закриваха изкривените и чепати клони, се беше загнездил един червенокож; отчасти прикрит от ствола на дървото и отчасти изложен,

той сякаш ги гледаше отгоре, за да се увери какво е направил коварният му куршум.

— Тези дяволи и на небето ще се качат, за да ни тикнат към гибел — каза Ястребово око. — Залисвай го, момчето ми, докато насоча моя „Еленубиец“, и тогава едновременно ще се прицелим от двете страни на дървото.

Ункас забави изстрела си, докато разузнавачът даде знак. Пушките изгърмяха, листа и кора от дъба хвъркнаха във въздуха и вятърът ги разнесе, но индианецът отвърна на нападението им с подигравателен смях и им изпрати още един куршум, който отхвърли шапката на Ястребово око от главата му. Дивашките викове отново прокълтяха из гората и оловна градушка засвири над главите на обсадените, сякаш за да ги прикове на място, където лесно можеха да станат жертва на нападателя, покачил се на дървото.

— Трябва да оправим тази работа! — каза разузнавачът, като се огледа наоколо загрижено. — Ункас, извикай баща си, нуждаем се от всичките си оръжия, за да свалим онзи хитър паразит от гнездото му.

Знакът бе даден мигновено и преди Ястребово око да напълни пушката си, към тях се присъедини Чингачгук. Когато синът показа на опитния воин положението на опасния им неприятел, обичайното възклицание „хъх“ се изтръгна от устата му. След това той не прояви никакъв друг израз на учудване или тревога. Ястребово око и мохиканите поговориха сериозно няколко минути на делаварско наречие, а след това заеха безмълвно местата си, за да изпълнят бързо съставения план.

От момента, когато откриха човека на дървото, той стреляше постоянно, но безрезултатно срещу своите жертви. Пречеше му бдителността на неприятелите му, чиито пушки едновременно отправяха изстрелите си срещу всяка част от тялото му, която не беше прикрита. Но все пак куршумите му продължаваха да падат сред приклекналите му врагове. Дрехите на Хейуърд, които твърде много привличаха погледа, бяха разкъсани на няколко места, а по едно време потече кръв от една лека рана на ръката му.

Най-последно, насърчен от дългото, търпеливо чакане на неприятелите си, хуронът направи опит да се прицели — този път поумело и по-смъртоносно. Бързите очи на мохиканите зърнаха тънките очертания на краката му, които непредпазливо бе изложил през редкия

листак на няколко инча от ствола на дървото. Пушките им гръмнаха едновременно и тогава, свличайки се към ранения крак, част от тялото се откри пред очите им. С бързината на мисъл Ястребово око се възползува от случая и се прицели с фаталното си оръжие във върха на дъба. Листата се размърдаха силно, опасната пушка падна от високо и след няколко минути напразна борба те видяха тялото на дивака да се люлее от вятъра, макар че хуронът все още отчаяно стискаше един чепат гол клон.

— Съжалете го и стреляйте още веднъж — извика Дънкън, извърнал изпълнени с ужас очи при вида на едно човешко същество в такава страхотна опасност.

— Нито един куршум! — възкликна Ястребово око. — Смъртта му е сигурна, а ние нямаме излишен барут, тъй като схватките с индианците понякога траят няколко дена. Ще паднат или техните скалпове, или нашите, а бог, който е създал всички ни, е вложил в душата ни жаждата да пазим кожата на собствената си глава!

Срещу тези строги и непоклатими нравствени принципи, подкрепяни в случая от йамата действителност, не можеше да се възрази. От този момент крясъците в гората отново престанаха, стрелбата намаля и всички очи — на враговете, както и на приятелите — се приковаха върху изпадналия в безнадеждно положение нещастник, който се клатушкаше между небето и земята. Вятърът люлееше тялото му и макар че жертвата не издаваше ни шепот, ни стенание, на моменти поглеждаше мрачно враговете си и по мургавото му лице се четеше мъката на хладно отчаяние. От състрадание разузнавачът вдигаше пушката си на три пъти и три пъти благодарумието му вземаше връх и той мълчаливо я сваляше. Най-после едната ръка на хурона изпусна клона и увисна отмаляла до тялото му. Индианецът полагаше отчаяни, но безплодни усилия отново да се хване за клона и тогава го видяха как за миг маха безумно ръка във въздуха. Гръмотевицата не е тъй бърза, както бе изстрелът от пушката на Ястребово око; крайниците на жертвата потрепераха и се свиха, главата клюмна на гърдите и тялото падна като парче олово сред вълните, които веднага го покриха в своя безспирен бяг и завинаги заличиха всяка следа от нещастния хурон.

Никакъв победен вик не се чу. Дори и мохиканите се спогледаха, изпълнени с безмълвен ужас. Единствен крясък се понесе откъм гората

и отново всичко се смълча. Само Ястребово око, изглежда, разсъждаваше върху станалото и като поклати глава, гласно се укори:

— Това беше последният барут в моя рог и последният куршум в торбичката ми! Постъпих като момче! Какво значение има дали ще падне върху скалата жив или мъртъв? Скоро щеше да престане да усеща каквото и да било. Ункас, момко, иди до кануто и ми донеси големия рог; това е всичкият барут, който ни е останал; а ако познавам характера на мингозците, той ще ни е необходим до последна прашинка.

Младият мохикан се подчини и остави разузнавача да обръща празната си кожена торбичка и да изтърсва своя рог, обзет от ново недоволство. Но безплодното му ровене скоро бе прекъснато от високото, иронизително привикване на Ункас, което дори и за неопитните уши на Дънкън прозвуча като знак за някаква нова и неочаквана беда. Цял погълнат от опасения за скъпоценното съкровище, което бе скрил в пещерата, Хейуърд скочи на крака, без ни най-малко да мисли за опасността, на която се излагаше. Подтиквани сякаш от същия порив, другарите му го последваха и всички заедно се втурнаха с такава бързина към процепа между двете пещери, който им служеше за подслон, че безредният огън на неприятеля отиде напразно. Необичайният вик бе изкарал сестрите заедно с ранения Дейвид от тяхното скривалище. Само с един поглед всички разбраха бедата, която бе смутила свойствената на младия индианец сдържаност.

Недалеч от скалата те видяха малката си лодка да преминава водовъртежа и да се носи по бързо течащата река, явно направлявана от скрита ръка. В момента, когато тази гледка привлече погледа на разузнавача, неговата пушка инстинктивно се насочи, но ярката искра на кремъка не бе последвана от никакъв гърмеж.

— Твърде късно! Твърде късно! — възкликна Ястребово око и с горчиво разочарование отпусна оръжието си. — Онзи злодей вече стигна до бързея и дори да имахме барут, куршумът ни едва ли би го улучил.

Дръзкия хурон се надигна под прикритието на кануто и докато то се носеше бързо по течението, той махна с ръка и нададе вика, който бе известният сигнал за успех. От гората му отговориха с вик и

смях, тъй ликуващ и злокобен, сякаш петдесет дяволи изричаха богохулствата си при падението на някоя християнска душа.

— Смейте се, сатанински чеда — каза разузнавачът, като седна на една издатина на скалата и захвърли пренебрежително пушката в краката си, — смейте се, защото три от най-бързите и най-точни пушки в тези гори сега са безполезни като царевични стебла, като миналогодишни рога на елен.

— Какво да правим? — запита Дънкън, след като първоначалното му чувство на разочарование бе заменено от мъжествено желание за действие. — Какво ще стане с нас?

Ястребово око не отговори, а прокара пръст около темето си така многозначително, че всеки, който го видя, разбра отлично значението му.

— Не, не! Положението ни не може да бъде тъй безнадеждно — възкликна младежът. — Хуроните не са тук; можем да достигнем пещерите, а можем и да им попречим да слязат на брега.

— С какво? — хладно попита разузнавачът. — Със стрелите на Ункас или със сълзите на девойките? Не, не, вие сте млад и богат, имате приятели и сте на възраст, когато на човек му е тежко да умре! Но — продължи той, като отправи поглед към мохиканите — нека не забравяме, че сме чистокръвни бели мъже, и да покажем на тези туземци, че когато дойде часът, белият може да лее кръвта си така, както и червенокожият.

Дънкън извърна очи натам, където гледаше разузнавачът, и в държането на индианците прочете потвърждение на най-злите си предчувствия. Чингачгук седеше с величествена поза на друга скала и вече бе сложил настрана ножа и томаховката си. Като свалеше орловото перо от главата си и оправяше своя кичур коса, той го приготвяваше да изпълни своето последно, ужасно предназначение. Лицето му бе спокойно, замислено, а черните му бляскащи очи губеха постепенно войнствената си ярост и възприемаха друг израз, по-подходящ за промяната, която той очакваше скоро да настъпи.

— Не е възможно положението ни да е толкова безнадеждно! — каза Дънкън. — Може би дори точно в този момент помощта е наблизо. Аз не виждам никакви неприятели! Отчаяли са се от тази борба, в която рискуват толкова много при толкова малки изгледи за успех.

— Онези подли змии могат да ни издебнат след минута или след час, а няма да е чудно, ако дори и в този момент стоят някъде наблизко и ни слушат — каза Ястребово око. — Но те положително ще дойдат, и то по такъв начин, че за нас не ще има никаква надежда. Чингачгук — обърна се той на делаварски към индианеца, — братко мой, сражавахме се заедно и в последната си битка; макасите ще се радват на смъртта на мъдрия мохикан и на бледоликия, чиито очи правят от нощта ден и виждат облаците така ясно, както изпаренията над потоците.

— Нека мингозките жени плачат за своите мъртви — отвърна индианецът със свойствената си гордост и непоклатима твърдост. — Голямата змия на мохиканите е пропъзляла край техните палатки и е отровила ликуването им с плачовете на децата, чиито бащи не са се върнали! Откакто снеговете са се стопили, единадесет от бойците им лежат далеч от гробовете на тяхното племе и когато езикът на Чингачгук замлъкне, никой не ще може да каже къде са заровени те! Нека извадят най-острия си нож и нека размахат най-бързата томахавака, защото най-злият им враг е в ръцете им. Ункас, последно клонче на благороден ствол, извикай на страхливците да побързат, да не би сърцата им да се смекчат и да се превърнат в жени!

— Те търсят своите мъртви между рибите! — отвърна с тих и мек глас младият вожд. — Телата на хуроните плуват между лигавите змиорки! Падат от дъбовете като зрели плодове и делаварците се смеят!

— Тъй, тъй — мълвеше разузнавачът, който слушаше този изблик на туземците с голямо внимание. — Нашите индианци дават воля на чувствата си и ще предизвикат макасите да ускорят края им. Но що се отнася до мене, който съм чистокръвен бял, редно е да умра тъй, както подхожда на цвета на кожата ми — без устните ми да отронят подигравателна дума и без горчивина в сърцето.

— А защо трябва да умрете? — каза Кора, идвайки откъм скалата, където страхът я бе приковал до този момент. — Пътят ви е отворен на всички страни, бягайте в гората и се молете богу да ви помага! Вървете, смели мъже, ние и без това ви дължим твърде много и не трябва да ви уплитаме повече в нашата зла участ!

— Малко познавате подлостта на ирокезите, лейди, ако смятате, че са оставили пътя към гората свободен! — отвърна Ястребово око и

прибави простодушно: — Вярно, течението на реката може бързо да ни отнесе далеч от досега на техните пушки и звука на гласовете им.

— Тогава опитайте се да избягате по реката. Защо се бавите и увеличавате броя на жертвите на безмилостните ни неприятели?

— Защо? — повтори разузнавачът, като се огледа гордо наоколо. — Защото по-добре е човек да умре в мир със себе си, отколкото да живее преследван от гузната си съвест! Какъв отговор ще дадем на Мънроу, когато ни запита къде и как сме оставили децата му?

— Идете при него и му кажете, че сте ги оставили, за да го повикате да се притече на помощ — отвърна Кора, която, обхваната от благородните си чувства, се приближи до разузнавача. — Кажете му, че хуроните са ги завлекли в горите на север, но че с бдителност и бързина те все още могат да бъдат спасени; а ако в края на краищата провидението пожелае помощта да пристигне твърде късно, предайте му — продължи тя с постепенно стихващ глас, който най-последно се превърна в задавен шепот, — предайте му любовта, благословията и последните молитви на дъщерите му, които го умоляват да не оплаква ранния им край.

Острите, загрубели черти на разузнавача се раздвижиха и когато тя свърши, той подпря брада с ръката си, сякаш дълбоко размишляваше върху направеното му предложение. — Разумни слова! — отрони се най-последно от стиснатите му, разтреперани устни. — И християнски дух се чувствава в тях. Това, което е право и редно за един червенокож, може да е греховно за един бял без никакъв примес в кръвта си; за да се извинява за своето невежество. Чингачгук! Ункас! Чухте ли думите на тъмнооката девойка?

След това той заговори на делаварско наречие с другарите си и думите му, макар спокойни и обмислени, изглеждаха много решителни.

По-възрастният; мохикан го слушаше с дълбока сериозност и размишляваше върху думите му, чувствавайки цялата им важност. След като че се поколеба за миг, махна с ръка в знак на съгласие и изрече английската дума „good“ (добре) с особена изразителност, свойствена на индианците. После, като постави отново ножа и томаховката в пояса си, той се придвижи мълчаливо до края на скалата, който беше най-добре закрит откъм бреговете на реката. Тук се спря за Миг, посочи многозначително надолу към гората и като

изрече няколко думи на собствения си език, с който, изглежда, обясняваше кой път възнамерява да хване, той се хвърли във водата и се изгуби от погледите на тези, които следяха движенията му.

Разузнавачът забави тръгването си, за да заговори на великодушната девойка, която задиша по-леко, когато видя, че увещанията и не бяха отишли напразно.

— Понякога младите са дарени с мъдрост толкова, колкото и старите — каза той — и това, което казахте, бе мъдро, да не го нарека с по-силна дума. Ако ви отведат в гората и за известно време пощадят някой от вас, чупете клонките на храстите, когато минавате край тях, и оставяйте колкото можете по-ясни следи, така че ако е по силата на някое смъртно око да ги види, бъдете уверени, че имате приятел, който ще ви проследи до края на света, но няма да ви изостави.

После се ръкува приятелски с Кора, като я погледна с тъжна загриженост, вдигна пушката си, остави я внимателно настрана и слезе до мястото, където Чингачгук бе изчезнал. За миг той остана увиснал на скалата и като се огледа наоколо с особено внимание, прибави с горчивина: — Ако барутът ни беше стигнал, този позор никога не щеше да ни сполети. — След това се отпусна, водата се затвори над главата му и той също се изгуби.

Сега всички очи бяха обърнати към Ункас, облегнат до назъбената скала и обхванат от непохватимо спокойствие. Като почака малко, Кора посочи надолу към реката и каза:

— Приятелите ви не бяха забелязани от враговете и навярно вече са в безопасност, не е ли време и вие да ги последвате?

— Ункас ще остане — отвърна спокойно младият мохикан на английски.

— За да увеличи ужаса на залавянето ни и да намали изгледите за освобождението ни. Вървете, благородни младежо — продължи Кора, като сведе очи под погледа на мохикана, интуитивно съзнавайки силата си, — идете при баща ми и бъдете моят най-доверен вестител. Кажете му да ви повери средства, с които да откупите свободата на дъщерите му. Вървете! Това е, което желая. Моля ви, вървете!

Спокойният израз на младия вожд се помрачи, обаче той вече не се колебаеше. С безшумни стъпки Ункас прекоси скалата и скочи в буйния поток. Тези, които останаха горе, почти спряха да дишат, докато не зърнаха главата му далеч надолу по течението да се подава

над водата, за да поеме въздух, но след това той отново потъна и се изгуби от очите им.

Тези внезапни и успешни действия на тримата горски обитатели бяха отнели само няколко минути от времето, което сега беше толкова ценно. Като хвърли последен поглед към Ункас, Кора се обърна и заговори с разтреперани устни на Хейуърд:

— Чувала съм, че се славите с умението да плувате, Дънкън; тогава последвайте мъдрия пример на тези простодушни и верни същества.

— Това ли е верността, която Кора Мънроу изисква от своя защитник! — каза младият човек, усмихвайки се горчиво и тъжно.

— Сега не е време за празнословия и погрешни тълкувания — отвърна тя, — а момент, когато всяко задължение трябва да бъде обсъдено. Тук вие не можете да ни бъдете вече полезен и ценният ви живот трябва да бъде пощаден за други, по-близки приятели.

Той не отвърна нищо, макар че погледът му падна върху красивата фигура на Алиса, която стискаше ръката му като безпомощно дете.

— Имайте предвид — продължи Кора след късо мълчание, като през това време, изглежда, се бореше с някаква мъка, по-остра дори от тази, която страхът и бе събудил, — че най-лошото, което може да ни сполети, е смъртта — данък, който всеки трябва да плати, когато му дойде времето.

— Има беди, по-лоши от смъртта — каза Дънкън с дрезгав глас, сякаш бе раздражен от упоритостта ѝ, — беди, които биха могли да се предотвратят от присъствието на този, който е готов да умре заради вас.

Кора престана да го увещава и като закри лице с шала си, поведе почти безчувствената Алиса към най-закътания край на вътрешната пещера.

---

[1] инч = 2,5 см. Б.пр. ↑

ГЛАВА ІХ

Внезапната, почти магическа смяна на бурните епизоди на битката с пълната тишина, която сега цареше наоколо, подействува на възбуденото въображение на Хейуърд като страшен сън. Макар че всички случки, на които бе станал свидетел, се бяха врязали дълбоко в паметта му, все пак трудно беше да убеди сам себе си, че те са действителни. Като не знаеше нищо за съдбата на тези, които се бяха доверили на бързото течение на реката, той започна да се ослушва във всеки сигнал или тревожен звук, който би могъл да възвести добрия или лош край на рискованото им дело. Усилията му обаче отидоха напразно, тъй като с изчезването на Ункас всяка следа от смелчаците бе заличена и той остана в пълно неведение относно участието им.

В момент на такава болезнена тревога Дънкън не се подвоуми да огледа наоколо, без да използва прикритието на скалите, което преди бе тъй необходимо за безопасността му. Но всяко усилие да открие и най-слаби признаци за приближаването на скритите им врагове беше тъй безплодно, както и старанието му да разбере какво бе станало с другарите му. Гористите брегове на реката отново изглеждаха напълно лишени от живот. Врявата, която преди малко бе проехтяла през сводовете на гората, бе стихнала и сега сред пълната хармония на природата се чуваше ту по-силно, ту по-слабо само ромоленето на водата, Гонена от ветреца. Един речен сокол, кацнал в безопасност на най-високите клони на един изсъхнал бор, бе станал далечен свидетел на битката; сега той се спусна надолу и се понесе в широките кръгове над плячката си. А една сойка, чийто крясък бе заглушен от грубите викове на диваците, отново дръзна да наруши тишината на гората с неблагозвучния си глас, сякаш пак се бе почувствувала неограничена господарка на дивите си владения. Тези звуци, присъщи на самотната природа, накараха Дънкън да почувствува проблясък на надежда и той започна да събира сили за нови изпитания с искрица вяра за успех.

— Хуроните не се виждат никакви — каза той, обръщайки се към Дейвид, който още не бе се съвзел от зашеметяващия удар, — нека

се скрием в пещерата и се оставим в ръцете на провидението.

— Спомням си, че заедно с две хубави девойки бях извисил глас в хвалебствен и благодарствен химн — отвърна зашеметеният псалмопевец. — А след това ме сполетя жестоко наказание за греховете ми. Бях се унесъл като в сън и тогава ушите ми бяха пронизани от такова неблагозвучие, сякаш идеше краят на света и природата бе забравила своята хармония.

— Клетичко човече, истината е, че собственият ти край бе близък! Но хайде, стани и ела с мене. Ще те заведа там, където не ще се чува друго освен твоето псалмопение.

— В шума на водопада има мелодичност и шуртенето на много вода е приятно за ухото! — каза Дейвид, като сложи в недоумение ръка на челото си. — Въздухът не е ли все още изпълнен с писъци и викове, сякаш осъдените души ...

— Не, вече не — прекъсна го нетърпеливо Хейуърд. — Крясъците престанаха, а надявам се, че и тези, които ги издаваха, са си отишли! Всичко освен реката е тихо и мирно. Да влезем в пещерата, където можеш да запееш химните, които толкова обичаш.

Дейвид се усмихна тъжно, но все пак с известно удоволствие при споменаването на любимото му занятие. Той вече не се колебаеше, а се остави да го заведа до мястото, което обещаваеше такова удоволствие за измъчения му слух. Като се облегна на ръката на другаря си, той влезе в тесния отвор на пещерата. Дънкън сграбчи голям куп еасафрасови вейки, струпа ги пред входа и грижливо го закри. Отвътре на тази слаба преграда той окачи одеялата, оставени от другарите му, и затъмни вътрешната част на пещерата, докато външната се осветяваше слабо от тясната урва, през която течеше единият ръкав на реката, за да се слее с другия на десет-двадесет метра по-надолу.

— Не ми харесва обичаят на туземците да се предават без борба, когато положението изглежда безнадеждно — каза Дънкън. — Нашето правило, според което „докато има живот, има и надежда“, е потешително и по-подходящо за войника. Към вас, Кора, няма да отправям насърчителни думи, защото това е излишно — собствената ви твърдост и ясен разум ще ви научат на всичко, което подобава на пола ви — но не можем ли да изсушим сълзите на разтрепераната девойка, която плаче в прегръдките ви?

— Сега съм по-спокойна, Дънкън — каза Алиса, като се освободи от прегръдките на сестра си и се помъчи, говорейки през сълзи, да си придаде спокоен вид. — Да, много по-спокойна. Вярвам, че в това усамотено място ние сме в безопасност, скрити сме далеч от всякаква беда, а можем да се уповаваме и на онези великодушни мъже, които рискуваха вече толкова много заради нас.

— Сега нашата нежна Алиса говори като истинска дъщеря на Мънроу! — каза Хейуърд и отивайки към външния вход на пещерата, се спря, да стисне ръката и. — С такива два примера на смелост пред себе си един мъж би се срамувал, ако не се прояви като герой. — След това той седна в средата на пещерата, здраво стиснал оцелелия пистолет. Свитите му, смръщени очи показваха мрачната му и отчаяна решителност. — Ако хуроните дойдат, те няма да ни изтласкат от тук така лесно, както си мислят — мърмореше Дънкън тихо. После облегна глава на скалата и зачака търпеливо, а погледът му не изпущаше отвора, през който можеше да се влезе в убежището им.

След стихването на последния звук от думите му настъпи дълбоко, дълго и пълно мълчание. Свежият утринен въздух бе проникнал в пещерата и нейните обитатели започнаха да усещат постепенно въздействието му. Тъй като минутите се нижеха една подир друга, без нищо да се случи, в гърдите на всеки от тях започна да се прокрадва надежда, макар че никой не се осмеляваше да изкаже гласно очакванията си, които в следния миг можеха да бъдат жестоко излъгани.

Единствен Дейвид правеше изключение по отношение на тезименящи се настроения. Един лъч, проникнал през отвора на пещерата, минаваше край бледото му лице и осветяваше страниците на малкия сборник, чиито листове той отново бе започнал да обръща, сякаш търсеше някой химн, който би бил по-подходящ за положението им, отколкото всички други, на които се бе спирал досега. Изглежда, че през цялото време той действуваше под влиянието на смътния спомен за обещаната му от Дънкън утеха. Най-после търпението му навярно бе възнаградено, тъй като без каквото и да е обяснение или извинение той произнесе гласно думите „Остров Уайт“, после изтръгна дълъг и сладък звук от камертона си и след това с още по-сладкия си, мелодичен глас изтананика встъплението на песента, която току-що бе споменал.

— Това не е ли опасно? — запита Кора, като погледна с тъмните си очи майор Хейуърд.

— Клетият човечец! Гласът му е твърде слаб и едва ли би могъл да се чуе сред грохота на водопада — отговори ѝ той. — Освен това и пещерата ще му бъде приятел. Нека го оставим да се отдаде на влечението си, щом това може да бъде сторено без риск.

— „Остров Уайт“ — повтори Дейвид, като се огледа наоколо с оная важност, която винаги му помагаше да спре шепота на учениците си. — Мелодията е бойка, а думите — тържествени; нека я изпеем с подходящо уважение!

След като помълча за миг, за да въдвори тишина, той запя с тих, шепнещ глас, който постепенно се извисяваше, докато най-последно изпълни тесния свод със звуци, тройно по-затрогващи поради немоцта на изпълнителя. Малко по малко мелодията оказа сладостното си влияние върху слушателите. Тя дори ги завладя въпреки жалкия превод на песента, която певецът бе избрал от един сборник с подобни излияния, и сладката хармония на мелодията накара слушателите да не обръщат внимание на думите. Алиса несъзнателно избърса сълзите си и спря разнежен поглед върху бледите черти на Гамът с нескрито и искрено възхищение. Кора се усмихна одобрително над усилията на едноименника на староеврейския цар, а Хейуърд скоро извърна съсредоточения си поглед от отворието на пещерата, за да го прикове с по-мек израз върху лицето на Дейвид или да срещне лъчите, които от време на време проблясваха във влажните Алисини очи.

Явното съчувствие на слушателите трогна поклонника на музиката. Гласът му отново придоби своята плътност и сила, без да губи оная нежна мекота, която съставляваше скритото му очарование. Като напрягаше възобновените си сили до последна възможност, Дейвид продължаваше да изпълва своделите на пещерата с богати и пълнозвучни тонове, когато въздухът изведнъж се процепи от крясък, който в миг го накара да прекрати религиозната си песен. Гласът му пресекна, сякаш сърцето му наистина се бе качило в гърлото.

— Изгубени сме! — възкликна Алиса, като се хвърли в прегръдките на Кора.

— Още не, още не — отвърна развълнуваният, но безстрашен Хейуърд. — Викът дойде откъм средата на острова и сигурно бе

предизвикан от вида на мъртвите им другари. Все още не са ни открили и затова не трябва да губим надежда.

Колкото и слаби и безнадеждни да бяха изгледите за бягство, думите на Дънкън не отидоха напразно. Те възвърнаха силите на сестрите, които зачакаха мълчаливо. Скоро втори крясък последва първия и тогава гласовете се понесоха по целия остров, от най-горния му край до най-долния, докато стигнаха до голата скала над пещерите, където след един вик на дивашко ликуване въздухът се изпълни с такива страхотни викове и крясъци, каквито може да издаде само човек, и то когато е обладан от най-дива ярост.

От всички посоки се носеха резове. Някои викаха другарите си откъм реката, а те им отговаряха от височините. Крясъците ехтяха съвсем наблизо, откъм вдлъбнатината между двете пещери, и се смесваха с още по-дрезгави викове, издигащи се от бездънната пропаст. Тези дивашки звукове се разнасяха така силно над голата скала, че за разтревожените слушатели съвсем не беше трудно да си представят, че идват отдолу, както кънтяха отгоре и от всички страни наоколо.

Сред цялата тази глъчка на няколко ярда от скрития вход на пещерата се разнесе победен вик. Хейуърд изгуби надежда, защото сметна, че това е сигнал, че са ги открили. Но това впечатление изчезна, когато той чу гласовете да се събират близо до мястото, където белият човек тъй неохотно остави пушката си. Разговорът на индианците, воден на различни наречия, сега се чуваше ясно и за Хейуърд беше лесно да различи не само отделни думи, но и цели изречения на диалекта на канадските индианци. Няколко гласа изкрещяха едновременно: — Дългата карабина! — и накараха отсрещните гори да повтарят едно име, което Хейуърд си припомни, че бе дадено от неприятелите му на един прославен ловец и разузнавач от английския лагер; едва сега Дънкън разбра кой бе неговият доскорошен другар.

— Дългата карабина! Дългата карабина! — понесе се от уста на уста, докато най-после цялата банда се събра около трофея, който сякаш им съобщаваше за смъртта на страшния му собственик. След много шумно съвещание, което от време на време се прекъсваше от изблици на дивашка радост, те отново се разделиха, изпълвайки

въздуха с името на човека, чието тяло, както Хейуърд подразбираше от думите им, те се надяваха да намерят в някоя пукнатина на острова.

— Сега — прошепна Хейуърд на разтрепераните сестри, — сега е най-критичният момент. Ако при това щателно претърсване не открият скривалището ни, спасени сме! Във всеки случай, ако съдим по думите на враговете, можем да бъдем сигурни поне в това, че нашите другари са успели да се спасят, и след час-два можем да очакваме помощ от Уеб.

Минаха няколко минути на страшно напрегнато мълчание; Хейуърд знаеше много добре, че в това време диваците претърсват още по-старателно. Неведнъж той чу стъпките им да докосват сасафраса, от което сухите му листа прошумяваха, а клонките му пращяха. Най-после сасафрасовата купчинка се послегна, единият ъгъл на одеялото се смъкна и слаб лъч светлина проблесна във вътрешната част на пещерата. Кора притисна в отчаяние Алиса до гърдите си, а Дънкън скочи на крака. В този миг се чу вик, който изскачаше от вътрешността на скалата и възвестяваше, че най-после някой е влязъл в съседната пещера. Скоро от многобройните високи гласове стана ясно, че цялата група се бе насъбрала в тайното място и около него.

Тъй като вътрешните входи на двете пещери бяха съвсем близо един до друг, Дънкън сметна, че вече няма никаква възможност за бягство, и затова застана пред Дейвид и сестрите, за да понесе пръв удара при страшната среща. Отчаян от положението, той се приближи до леката преграда, която го отделяше само с няколко крачки от безмилостните преследвачи, и като долепи лице до отвора, погледна навън с някакво отчаяно безразличие и проследи движенията им.

Съвсем близо до него се виждаше мускулестото рамо на един индианец с гигантски ръст, който с дълбок и властен глас даваше нареждания на другарите си. Зад него Дънкън виждаше отсрещната пещера, пълна с диваци, които ровеха и тършуваха скромните вещи на разузнавача. Раната на Дейвид бе обагрила листата на сасафраса с червен цвят, който туземците знаеха много добре, че не се появява толкова рано през сезона. Това доказателство за успешното дирене ги накара да завият като хрътки, които са намерили загубената диря. След този победен вик те развалиха леглото в пещерата, направено от благоуханни треви и храсти, хвърлиха клоните в пропастта и

разпръснаха вейките, сякаш подозираха, че между тях е скрито тялото на човека, от когото толкова дълго се бяха страхували и когото толкова много мразеха. Един червенокож със свиреп и див изглед се приближи до главатаря; в ръцете си носеше сноп клонки и ликувайки, сочеше червените петна по тях. Той изявяваше радостта си с индиански крясъци, чието значение Хейуърд може да разбере поради честото повтаряне на името Дългата карабина. След като изрази ликуването си, той захвърли снопа върху малката купчина, която Дънкън беше направил пред входа на втората пещера, и закри всичко от погледа му. Неговият пример бе последван от други, които също взимаха клонки от скривалището на разузнавача и ги хвърляха върху купа, като по този начин несъзнателно укрепваха защитата на тези, които търсеха. Самата крехкост на преградата беше най-важното и качество, тъй като никому не минаваше през ума да разбърка някакъв си куп трева и храсти, който в бързината и суматохата всички смятаха, че бе издигнат от собствените им ръце.

Когато одеялата се смъкнаха под напора на външния натиск, а клонките се натрупаха в пукнатината на скалата и образуваха плътна преграда, Дънкън отново задиша свободно. С лека стъпка и още по-леко сърце той се върна в средата на пещерата и зае предишното си място, от където можеше да наблюдава отвора към реката. Докато той правеше това, като че някакъв общ подтик накара индианците да променят намерението си. Всички вкупом напуснаха широката пукнатина между двете пещери. Зачу се как се втурват отново нагоре по острова към мястото, където бяха слезли на брега. Тук друг плачевен вик показва, че пак са се събрали около телата на умрелите си другари.

Сега Дънкън се реши да погледне приятелите си, тъй като през време на страшната опасност се боеше, че загриженото му лице може да засили още повече тревогата на тези, които така трудно я понасяха.

— Отидоха си, Кора! — прошепна той. — Алиса, индианците се върнаха там, откъдето дойдоха, и ние сме спасени! Хвала на провидението, което единствено ни спаси от ноктите на безмилостните ни врагове.

— Тогава нека изкажа благодарността си към провидението! — възкликна по-малката сестра, като се освободи от обятията на Кора и обхваната от порив на признателност, се хвърли върху голата скала. —

На това провидение, което пощади сълзите на един побелял баща и спаси живота на тези, които толкова обичам ...

Както Хейуърд, така и по-сдържаната Кора наблюдаваха тази проява на искрено вълнение с най-топло съчувствие. Очите на Алиса сияеха от искрена благодарност; бузите ѝ отново се покриха с прелестна руменина и цялата ѝ душа сякаш жадуваше да излее признателността си чрез изразителните черти на лицето. Но когато устните ѝ се раздвижиха, думите, които щеше да промълви, сякаш замръзнаха. Свежата ѝ руменина се превърна в смъртна бледост, мекият ѝ, трогателен поглед стана остър и очите ѝ сякаш се свиха от ужас. Ръцете, които бе стиснала една в друга и вдигнала към небето, сега се отпуснаха, а пръстите ѝ сочеха конвулсивно напред. Хейуърд се извърна и отпрати поглед натам, където показваха ръцете ѝ. Точно над скалата, която образуваше нещо като праг на входа на пещерата, надничаше злото, свирепо и диво лице на Хитрата лисица.

В този миг на изненада самообладанието не напусна Хейуърд. По израза на лицето на индианеца той разбра, че очите му, свикнали на дневната светлина, не бяха още успели да проникнат в здрача, който изпълваше пещерата. Той дори помисли да се оттеглят зад една издатина, която би могла да ги прикрие, когато от внезапния проблясък по лицето на дивака разбра, че вече бе твърде късно: те бяха открити.

Изражението на възторг и дивашко ликуване върху лицето на дивака раздразни неудържимо Дънкън. Забравил всичко под напора на горещата си кръв, той се прицели и стреля. Пещерата прокътня от гърмежа, сякаш изригваше вулкан. Когато въздушното течение, лъхащо от пропастта, разнесе избълвания от оръжието дим, там, където до преди малко се показваше лицето на коварния водач, нямаше никой. Като се втурна към изхода, Хейуърд зърна тъмната фигура на Магуа да се промъква край една ниска и тясна скала и скоро напълно изчезна от погледа.

След гърма, който разтърси недрата на пещерата, сред диваците се възцари страхотна тишина. Но когато Лисицата нададе добре познатия продължителен вик, отговориха му всички индианци, които го бяха чули. Глъч и врява отново оглушиха острова. И преди още Дънкън да се бе съвзел от изненадата, крехката преграда от трева и храсти бе разпръсната на всички страни и индианците нахлуха в пещерата и през двата входа. Те повлякоха Хейуърд и другарите му

навън от скривалището им и там те бяха заобиколени от цялата банда
ликуващи хурони.

ГЛАВА X

Веднага щом се съвзе от тази внезапна беда, Дънкън започна да разглежда поробителите си и да наблюдава действията им. Противно на обичая си, обхванати от буйна радост, туземците бяха пощадили не само разтрепераните сестри, но и самия него. Много от червенокожите опипваха по няколко пъти богатите украшения на военното му облекло и в очите им се четеше дивашки копнеж да си присвоят тези дрънкулки. Но преди да извършат обичайното насилие, властният глас на споменатия вече едър хурон възпря издигнатите им над пленника ръце. Това убеди Хейуърд, че за известно време животът им ще бъде запазен до постигането на някаква много важна цел.

Но докато по-младите и по-лекомислените диваци проявяваха тази слабост, по-опитните воители продължаваха претърсването и в двете пещери, като вършеха това с усърдие, което показваше, че далеч не бяха задоволени от събраните досега плодове на победата. Не успели да открият нова жертва, изпълнените с жажда за мъст хурони скоро дойдоха при мъжете пленници, като изговаряха името Дългата карабина с недвусмислена ярост. Дънкън се преструваше, че не разбира техния енергично и многократно повтарян въпрос, докато другарят му нямаше защо да полага усилие да ги мами, тъй като не знаеше френски. Най-после, изморен от настойчивостта им и уплашен да не би да раздразни поробителите си със своето упорито мълчание, Дънкън се огледа наоколо за Магуа, който би могъл да преведе неговите отговори на въпросите, които всеки момент ставаха по-настоятелни и по-заплашителни.

Поведението на този дивак се различаваше напълно от това на другарите му. Докато другите жадно бързаха да задоволят детинската си страст към украшения, като грабежа дори и мизерните вещи на разузнавача или търсеха с кръвожадни, отмъстителни погледи техния отсъстващ собственик, Лисицата беше застанал малко настрана от пленниците със спокоен и доволен вид, който издаваше, че той вече бе постигнал голямата цел на своето коварство. Когато очите на Хейуърд

срещнаха очите на доскорошния му водач, той ги извърна в ужас пред злокобния, макар и спокоен поглед, които му бе отпращан. Но Хейуърд победи отвращението си и с обърнато настрани лице заговори на своя враг. — Хитрата Лисица е твърде добър воин — каза неохотно на френски Хейуърд, — за да откаже да обясни на един невъоръжен човек какво искат от него победителите му.

— Те питат за ловеца, който познава горските пътеки — отвърна Магуа на своя развален английски език, като същевременно сложи ръка върху снопа листа, с който бе превързана една рана на рамото му, и свирепо се усмихна. — Дългата карабина! Пушката му е изкусна и окоето му никога не се затваря, но подобно на късата пушка на белия вожд тя е безсилна срещу живота на Хитрата лисица!

— Лисицата е твърде храбър, за да си спомня раните, получени във война, както и ръцете, които са ги нанесли!

— На война ли бяхме, когато измореният индианец седна да почине до дървото и да си хапне царевица? Кой изпълни храстите с дебнещи неприятели? Кой извади нож? Чий език говореше приятелски думи, докато в сърцето му бликаше омраза? Магуа ли каза, че брадвичката не е вече закопана и че неговата ръка я е изровила?

Тъй като Дънкън не смееше да отвърне на тези обвинения и да напомни на Магуа за собственото му предумишлено коварство, а от друга страна, не искаше да се унижи и да го умилостивява с някакво извинение, той замълча. Изглежда, че Магуа също предпочиташе да не продължават спора, както и всякакъв по-нататъшен разговор, тъй като отново седна и се облегна на скалата, откъдето се бе изправил в момент на гняв. Но викът „Дългата карабина“ отново се понесе измежду нетърпеливите диваци, когато те схванаха, че краткият разговор бе свършен.

— Чувате ли? — каза Магуа с подчертано безразличие. — Червените хурони искат живота на Дългата карабина, иначе тези, които го крият, ще заплатят с кръвта си!

— Няма го — избяга; сега е далеч и не могат да го хванат.

Лисицата се усмихна с ледено презрение и отвърна:

— Когато белият човек умира, той мисли, че вече се е отървал, но червенокожите знаят как да измъчват дори и духовете на враговете си. Къде е тялото му? Нека хуроните видят скалпа му!

— Той не е мъртъв, той избяга. Магуа поклати недоверчиво глава.

— Да не е птица, та да разпери крила? Да не е риба, та да може да плува без въздух? Белият вожд чете в книгите си и смята хуроните за глупци.

— Макар и да не е риба, Дългата карабина може да плува. Когато всичкият барут бе изразходван и когато очите на хуроните бяха закрити от облак, той се понесе надолу по течението на реката.

— А защо белият вожд остана? — запита индианецът все още с недоверие. — Нима той е камък, който потъва на дъното, или пък скалпът му гори главата?

— Ако беше жив другарят ти, който падна във водопада, той би потвърдил, че не съм камък — отвърна раздразненият младеж, който в яда си започна да се хвали така, че да събуди възхищение у един индианец. — Белият човек смята, че само страхливците изоставят поверените им жени.

Магуа процеди неразбрано няколко думи през зъби и продължи гласно:

— А делаварците могат ли да плуват, както могат да пълзят между храстите? Къде е Голямата змия?

От употребата на тези канадски прякори Дънкън разбра, че доскорошните му другари бяха много по-добре познати на враговете му, отколкото на самия него, и неохотно отговори:

— Той също избяга по течението на реката.

— А Бързия елен не е ли тук?

— Не знам кого наричаш Бързия елен — каза Дънкън, който гледаше да използва всеки повод, за да протака разговора.

— Ункас — отвърна Магуа, произнасяйки делаварското име дори по-трудно, отколкото изговаряше английските думи. — Бързия елен е името, с което белите назовават младия мохикан.

— Лисицо, ние, изглежда, бъркаме имената — каза Дънкън, като се надяваше да събуди спор. — Ако говориш за младия делаварец, той също избяга по реката.

За един индианец нямаше нищо невероятно в подобно бягство и Магуа повярва на тези думи с готовност, която още веднъж показва каква малка стойност имат за него тези, които се бяха изплъзнали. Но другарите му проявиха чувства, твърде различни от неговите.

Хуроните със своето характерно търпение чакаха в пълно мълчание резултата от този кратък разговор. Когато Хейуърд престана да говори, всички до един извърнаха очи към Магуа и по този изразителен начин поискаха от него да им обясни какво си бяха казали с белия човек. Преводачът посочи към реката и с това движение, както и с малкото думи, които изрече, им обясни какво бе станало. Щом разбраха, диваците нададоха страхотен вой, който показва колко голямо бе разочарованието им. Някои изтичаха яростно до брега на реката, като цепеха въздуха с бесни движения, други плюеха във водата, изразявайки възмущението си от нейното изменническо накърняване на техните безспорни права на победители. Неколцина — най-силните и най-страшните от бандата — хвърляха към пленниците мрачни погледи с яростна омраза, възпирана само от обичайното им самообладание. А един-двама даже изразяваха неприязнените си чувства със заплашителни движения, срещу които нито полът, нито красотата на девойките представляваха някаква защита. Младият офицер направи отчаяно, но безуспешно усилие да скочи към Алиса, когато видя черната ръка на един дивак да се вмъква в буйната ѝ коса, която падаше по раменете ѝ, и да размахва нож около главата ѝ, сякаш за да покаже по какъв ужасен начин ще я лиши от това украшение. Ръцете на Дънкън обаче бяха вързани; при първото движение, което направи, той почувствува как ръката на якия индианец, който предвождаше бандата, стисна като в менгеме рамото му.

Като си даде бързо сметка колко безполезна би била всякаква борба срещу превъзхождащата го сила, той се подчини на съдбата си и насърчи своите нежни спътнички с няколко ласкави, тихо изречени думи, с които им обясни, че туземците обикновено вършат по-малко от това, с което заплашват.

Но ако Дънкън прибегна към тези утешителни думи, за да разсее страха на двете сестри, той не беше толкова наивен, че да се самозалъгва. Той знаеше много добре, че авторитетът на един индиански вожд в действителност има малко тежест и че в повечето случаи той се дължи на физическо превъзходство, а не на някакво нравствено надмощие. Следователно опасността беше толкова по-голяма, колкото повече бяха заобикалящите ги диваци. И най-строгата заповед на този, който изглеждаше да е признатият им вожд, можеше да бъде нарушена всеки миг от прибързана ръка, която би решила да

принесе пленника в жертва на духа на умрял приятел или роднина. Така че, докато Дънкън външно показваше спокойствие и смелост, сърцето му се свиваше от страх винаги, щом някой от свирепите поробители се приближеше до беззащитните сестри или приковеше сърдития си, блуждаещ поглед в тези крехки фигури, които бяха така неспособни да издържат и най-слабото нападение.

Безпокойството му обаче доста се разсея, когато видя, че вождът повика войниците си на съвещание. Разискванията им бяха кратки и ако се съди по мълчанието на повечето от присъстващите, решенията се вземаха единодушно. Някои от говорещите често сочеха към лагера на Уеб и от това можеше да се разбере, че те се плашеха от опасността, която можеше да дойде оттам. Изглежда, че това съображение ги накара по-бързо да вземат решение и ускори всичко, което последва.

През време на това кратко съвещание Хейуърд, освободен за малко от големите си страхове, имаше време да се възхити от предпазливостта, с която хуроните се бяха приближили след прекратяването на боя.

Вече казахме, че горната половина на острова представляваше гола скала, лишена от каквато и да било защита освен няколкото разпръснати пънове, довлечени от водата. Хуроните бяха избрали за нахлуване тъкмо това място, като за тази цел бяха пренесли кануто през гората, която заобикаляше водопада. Те бяха наслагали оръжието си в кануто и десетина от тях, държейки се отстрани за него, бяха оставили то да ги води. Двамина от най-изкусните воители, застанали така, че да могат добре да наблюдават опасното за преминаване място, направляваха кануто. Облагоприятствувани от това положение, те бяха стигнали челната част на острова тъкмо при онази точка, която беше тъй фатална за първите нападатели, но този път те имаха преимуществото, че бяха повече на брой и притежаваха огнестрелно оръжие. За Дънкън беше съвсем ясно, че именно по този начин бяха слезли на острова, тъй като сега те донесоха лекото кану от горната част на скалата и го спуснаха във водата близо до отвора на външната пещера. Щом като сториха това, вождът направи знак на пленниците да влязат в кануто.

Понеже съпротивата беше невъзможна и увещанията безполезни, Хеуърд даде пример и пръв тръгна към кануто, където скоро седна

заедно със сестрите и с все още учудения Дейвид. Въпреки че хуроните не познаваха тесния воден път между водовъртежите и бързеите на водопада, все пак изискванията на този вид плаване им бяха твърде добре известни и не можеха да направят голяма грешка. Когато индианецът, който щеше да направлява кануто, зае мястото си, цялата банда скочи във водата, кануто се плъзна по течението и след няколко минути пленниците се озоваха на южния бряг на потока, почти срещу мястото, където индианците бяха слезли предишната вечер.

Тук стана ново кратко, но сериозно съвещание. В това време конете, на чиято уплаха собствениците им приписваха своята голяма беда, бяха изведени от скривалището им в гората и докарани на закътаното място. Сега шайката се раздели. Едрият вожд, за когото толкова пъти споменаваме, се качи на бойния кон на Хейуърд, поведе повечето от хората си направо през реката и се изгуби в гората, като остави пленниците под надзора на шестима червенокожи, между които се намираше Хитрата лисица. Дънкън наблюдаваше действията им с възобновено безпокойство.

Съдейки по необичайната сдържаност на диваците, щеше му се да вярва, че ще го вземат пленник, за да го предадат на Монкалм. Тъй като мисълта на тях, които са в нещастие, е постоянно будна, а и въображението е най-дейно, когато е подбудено от надеждата — колкото далечна и слаба да е тя, — той дори допускаше, че щяха да използват бащинските чувства на Мънроу, за да го отклонят от военния му дълг. Защото, макар френският военачалник да се славеше със своята смелост и предприемчивост, той минаваше също и за специалист в такива ходове, които не винаги отговарят на почтените усилия на нравствеността и които така опозориха европейската дипломация по онова време.

Всички тези бързи и наивни предположения сега се разпръснаха от поведението на поробителите му. Тези от тях, които бяха последвали едрият воин, се отправиха към езерото Хорикън и Хейуърд и другарите му не можеха да очакват друго, освен да бъдат задържани от дивите си победители като пленници, и то без всякаква надежда. Нетърпелив да узнае дори най-лошото и готов в такава беда да опита мощта на златото, той превъзмогна неохотата си да говори с Магуа.

Като се обърна към бившия си водач, който си бе присвоил авторитета и държанието на човек, определен отсега нататък да ръководи бандата, той заговори с възможно най-приятелския и доверителен глас:

— Бих искал да поговоря с Магуа за нещо, което подхожда само за такъв голям вожд като него.

Индианецът извърна презрително очи към младия офицер и каза:

— Говори! Дърветата нямат уши!

— Но червените хурони не са глухи и думите, които е редно да се кажат пред големците на племето, могат да замаят главите на младите воители. Ако Магуа не желае да слуша, кралският офицер знае и да мълчи.

Дивакът каза небрежно няколко думи на другарите си, които несръчно приготвяваха конете за сестрите, направи няколко крачки настрана и с предпазливо движение накара Хейуърд да го последва.

— А сега говорете — каза той, — ако думите ви са подходящи за ушите на Магуа.

— Хитрата лисица доказа, че е достоен за славното име, дадено му от неговите канадски прадеди — започна Хейуърд. — Аз виждам неговата мъдрост, както и всичко онова, което той направи за нас, и ще си го спомня, когато дойде време да го възнаградя. Да, Лисицата доказа, че е не само мъдър съветник, но и човек, който знае как да измами враговете си!

— Какво е сторил Лисицата? — запита студено индианецът.

— Какво! Нима той не видя, че гората бе пълна с пратеници на неприятелите и не дори Змията не можа да пропълзи между тях, без да го видят? Нима тогава той не загуби пътя си, за да заблуди хуроните? Не се ли престори, че отново се връща при хората от своето племе, които се бяха отнесли зле с него и го бяха изпъдили от техния вигвам^[1] като куче? И когато ние видяхме какво искаше да направи, нима не го подпомогнахме, като се престорихме, че не му вярваме, та хуроните да помислят, че белият човек го смята за свой враг! Всичко това не е ли вярно? И когато Лисицата със своята мъдрост заблуди очите и запуши ушите на своите хора, не забравиха ли те, че едно време се бяха отнесли несправедливо към него и го бяха принудили да избяга при мохоките? И не го ли оставиха на южния бряг на реката с техните пленници, а те самите като глупци се отправиха на север? Нима сега

Лисицата не възнамерява като истинска лисица да се върне по стъпките си и да заведе дъщерите на богатия белокос шотландец при баща им? Да, Магуа, аз виждам всичко и вече започнах да обмислям как може да се възнагради толкова мъдрост и честност. Преди всичко командирът на Уилиам Хенри ще даде това, което подобава да се даде от един бял вожд за подобна услуга. Медалът^[2] на Магуа няма да е вече от тенеке, а от ковано злато; рогът му ще прелива от барут; в кожената му торбичка ще има толкова долари, колкото са камъчетата по брега на Хорикън, и елените ще ближат ръката му, защото ще знаят, че няма да могат да избягат от изстрела на пушката, която той ще носи. А що се отнася до мене, аз не знам какво още да прибавя към благодарността на шотландеца; но аз — да, аз ще ...

— Какво ще даде младият вожд, който идва откъм изгрев слънце? — запита хуронът, като забеляза, че Хейуърд се колебае с какво да завърши изброяването на подаръците, та то да представлява връхната точка на желанията на един индианец.

— Той ще направи така, че огнената вода от островите в соленото езеро да потече пред вигвама на Магуа и да не спре, докато сърцето на индианеца не стане по-леко и от перата на колибри, а дъхът му — по-сладък от аромата на цъфтящите в гората орлови нокти^[3].

Лисицата слушаше сериозно, докато Хейуърд бавно редеше умело скроената си реч. Когато младият човек спомена хитростта, с която уж предполагаше, че индианецът е измамил хората от своето племе, по лицето на слушателя му се изписа предпазлива сериозност. Когато Дънкън загатна за обидата, която уж прогонила хурона от неговите сънародници, в очите на индианеца проблесна лъч на такава необузdana ярост, та смелият говорител помисли, че е засегнал най-чувствителната му струна. А когато стигна до думите, които така изкусно събудиха както жаждата на индианеца за мъст, така и желанието му за облаги, вниманието на дивака бе силно привлечено.

Въпросът на Лисицата беше зададен спокойно и с обичайното за един индианец достойнство, но по замисленото изражение на лицето на слушателя се виждаше съвсем ясно, че отговорът беше много умело скроен. Хуронът се позамисли няколко минути, а след това, като сложи ръка на грубата превръзка на раненото си рамо, каза с разпаленост:

— Нима приятелите оставят такива белези?

— А няма Дългата карабина би оставил такъв лек белег на един неприятел?

— Делаварците пълзят ли като змии към тези, които обичат? Свиват ли се, за да се нахвърлят върху тях?

— Щеше ли Голямата змия да се остави да я чуят ушите на този, който тя би искала да бъде глух?

— Изпраща ли белият вожд куршум срещу своя побратим?

— А не улучва ли, когато има сериозно намерение да убива? — отвърна Дънкън, като се усмихна с изкусно престорена откровеност.

След тези дълбокомислени въпроси и бързи отговори настъпи дълго мълчание, през време на което Магуа преценяваше думите на Дънкън. Хейуърд виждаше, че индианецът се колебае. За да бъде победата му пълна, той отново започна да изброява подаръците, но Магуа направи изразително движение с ръка и каза:

— Достатъчно. Лисицата е мъдър вожд и това, което той върши, ще се види по-късно. Вървете си и дръжте устата си затворена. Ще отговорите тогава, когато Магуа заприказва.

Като забеляза, че очите на събеседника му са отправени бдително към останалите от бандата, Хейуърд веднага се оттегли, за да не би да събуди съмнение, че води някакви преговори с водача им. Магуа се приближи до конете и даде вид, че е много доволен от усърдието и сръчността на другарите си. След това направи знак на Хейуърд да помогне на девойките да се качат на конете; той рядко благоволяваше да си служи с английски език, освен когато имаше особено важно съображение.

Вече нямаше никакъв благовиден предлог за бавене и Дънкън трябваше, макар и неохотно, да се подчини. Докато помагаше на разтрепераните девойки, които от страх да не зърнат свирепите лица на поробителите си рядко вдигаха очи от земята, той им пошепна новосъживените си надежди. Кобилата на Дейвид бе взета от тези, които последваха едрия вожд, поради което нейният собственик, а също така и Дънкън трябваше да вървят пеш. Но Дънкън не съжеляваше много за това, тъй като пешеходството му даваше възможност да забави цялата група, а той все още обръщаше жаден поглед към форт Едуард в напразна надежда да долови откъм тази част на гората някой звук, който да му покаже, че иде помощ.

Когато всички се приготвиха, Магуа даде знак за тръгване и отиде начело на групата, за да я предвожда лично. Подир него вървеше Дейвид, който, след като се бе съвзел от раняването, бе започнал постепенно да разбира в какво положение се намира. Зад него яздеха двете сестри, край които вървеше Хейуърд, а индианците се движеха отстрани и отзад на групата с неуморима бдителност.

Те вървяха все така и мълчаха; само от време на време Хейуърд отправяше по някоя утешителна дума към девоите или пък Дейвид даваше воля на душевните си мъки с някое жално възклицание, с което искаше да изрази своята покорност и смирение. Вървяха в южна посока, противоположна на пътя за Уилиам Хенри. Макар от това да личеше, че Магуа се съобразява с първоначалното решение на победителите, Хейуърд не можеше да повярва, че изкусителната му стръв бе толкова скоро забравена. Той твърде добре познаваше криволиченията на индианските пътеки и знаеше, че когато е необходимо да се постъпи хитро, индианците не тръгват направо към целта. Те изминаваха по този мъчителен начин миля подир миля през безкрайния лес без всякакъв изглед, че пътят им ще свърши. Хейуърд наблюдаваше слънцето, което стрелкаше отвесните си лъчи през клоните на дърветата, и копнееше за момента, когато Магуа ще поеме по-благоприятен за тях път. Понякога си въобразяваше, че предпазливият дивак не иска да мине наблизо до войските на Монкалм, а се е отправил към едно добре познато гранично селище, където се намираха обширните имения на един бележит военачалник и близък приятел на шестте племена. Да бъде предаден в ръцете на сър Уилиам Джонсън беше много повече за предпочитане, отколкото да го заведат в пущинаците на Канада, но за да се постигне дори първото, беше необходимо да се изминат още много изморителни мили през гората, като всяка стъпка го отдалечаваше все повече от мястото, където се развиваха военните действия и където го зовяха дългът и честта.

Единствена Кора помнеше наставлението, което разузнавачът им даде при тръгване, и когато ѝ се представяше случай, тя протягаше ръка да прекърши клонките, до които можеше да стигне ръката ѝ. Но бдителността на индианците правеше тези предпазни мерки както трудни, така и опасни. Много често тя не успяваше, защото срещаше зорките им погледи. Тогава се принуждаваше да се преструва, че

изпитва страх, какъвто в действителност не чувствуваше, и даваше вид, че се хваща за клонките поради женска страхливост. Само веднъж тя успя да пречупи клон от един голям храст, а в същия момент ѝ хрумна да изпусне ръкавицата си на земята. Този знак, предназначен за тези, които можеше да минат подир тях, бе забелязан от един индианец, който ѝ върна ръкавицата и откърши останалите клони на храста така, че да изглежда, че това е било сторено от някое животно, завряло се там. После той сложи ръка на томаховката си и изгледа Кора така многозначително, че тя престана да прави крадешком знаци, по които можеше да се открие откъде са минали.

Това действие на червенокожия пресече всяка надежда за помощ, тъй като и в двете индиански групи имаше коне и беше невъзможно да се открие пътят им само по следите от копитата.

Хейуърд би се осмелил да придума Магуа, ако в мрачната му резервираност имаше поне нотка на насърчение. Но през всичкото време дивакът рядко се обръщаше да погледне към тези, които го следваха, и нито веднъж не проговори. Слънцето му беше единствен водач и подпомаган от разни непонятни знаци, разбираеми само за туземеца, той ги водеше през места, където растеше само бор, през плодородни долинки, през ручей и потоци и по вълнисти хълмове с инстинктивна точност и едва ли не по права линия като птичи полет. Той не се поколеба нито веднъж. Дали пътеката едва можеше да се различи, дали изчезваше, дали беше съвсем утъпкана, или пък се виждаше ясно пред него — това очевидно нямаше никакво значение за бързината и непоколебимостта му. Като че умората не му влияеше никак. Когато очите на уморените пътници се вдигаха от изгнилите листа, по които вървяха, те виждаха тъмната му фигура, промъкваща се напред между стволите на дърветата, с протегната глава и прикрепено на нея леко перо, полюшвано от въздушното течение, което се образуваше единствено от собственото му движение.

Но това бързане и това усърдие не бяха безцелни. След като прекосиха малка долинка, през която криволичеше буйно поточе, той изведнъж започна да се изкачва по един хълм, толкова стръмен и труден, че сестрите бяха принудени да слязат от конете, за да го следват. Когато стигнаха до върха, те се озоваха на едно равно място с редки дървета, под едно от които Магуа просна тъмното си тяло, сякаш

и той бе изнурен за почивка, от която толкова много се нуждаеха всички останали.

---

[1] Вигвам — индианско жилище. Б.пр. ↑

[2] За да спечелят благоразположението на по-първите индианци, белите имали обичай да им дават медали, които те носели вместо собствените си груби украшения. Раздаваните от англичаните медали обикновено носели образа на царувания крал. — Б.а. ↑

[3] Орлови нокти — виещо се растение с нежни ароматични цветове. Б.пр. ↑

ГЛАВА XI

За желаната почивка индианецът бе избрал един от онези стръмни хълмове с пирамидална форма, които много приличат на надгробни могили и които много често се срещат в американските долини. Въпросният хълм беше висок и стръмен. Върхът му беше плосък както обикновено, но един от склоновете му бе извънредно стръмен. Той нямаше никакви други преимущества като място за почивка освен височината и формата си, поради които беше удобен за отбрана и изключваше всякаква възможност за изненади. Тъй като Хейуърд не очакваше вече помощ, защото времето и разстоянието правеха това мъчно допустимо, той наблюдаваше тези незначителни особености без интерес и полагаше усилия да утеши и ободри своите спътници. Оставиха конете да хрупат клонките на дърветата и храстите, растящи по билото на хълма, а под сянката на един бук, чиито клони образуваха свод над главите на пътниците, сложиха остатъците от провизиите си.

Въпреки че вървяха бързо, един от индианците бе успял да убие със стрелата си едно заблудило се сърне и чак до тук търпеливо бе носил на раменете си по-хубавите късове от месото му. Без участие на кулинарното изкуство той и другарите му се заеха веднага да тъпчат храна в устата си. Магуа, потънал в дълбоки мисли, седеше настрани самичък, без да участва в този отвратителен пир.

Тази въздържаност, тъй необикновена за един индианец, когато има възможност да утоли глада си, привлече вниманието на Хейуърд. Искаше му се да вярва, че хуронът размишлява върху най-ловкия начин, по който би могъл да се изплъзне от бдителността на другарите си. За да помогне на плановете му с някое свое внушение и да засили изкушението, той стана от мястото си под бука и отиде уж случайно там, където бе седнал Лисицата.

— Не остави ли Магуа слънцето да пече прекалено много лицето му, за да избегне опасността от канадците? — запита той, като че вече никак не се съмняваше в добрите отношения, които се бяха установили

между тях. — И няма ли командирът на Уилиам Хенри да бъде доволен, ако види дъщерите си, преди да е изминала една нощ, която би могла да го ожесточи поради отсъствието им и да го направи по-малко щедър в наградата си?

— Нима бледоликите обичат децата си по-малко сутрин, отколкото вечер? — запита хладно индианецът.

— Нищо подобно — отвърна Хейуърд, който бързаше да поправи грешката си, ако наистина бе направил такава. — Понякога белият човек може да забрави къде са погребани прадедите му и дори това става често; има случаи, когато той престава да си спомня за тези, които би трябвало да обича и за които е обещал да се грижи, но любовта на един родител към детето му никога не умира.

— Меко ли е сърцето на белокосия вожд и мисли ли за бебетата, които са му родили неговите жени? Той е суров към войниците си и очите му са от камък!

— Към мързеливите и лошите е строг, но към трезвите и примерните е справедлив и човечен командир. Виждал съм много нежни и грижливи родители, но никога не съм срещал човек с толкова меко сърце към детето си. Ти, Магуа, си виждал белокосия вожд само пред войниците му, но аз съм виждал очите му да плуват в сълзи, когато говори за децата си, които сега са в твоя власт!

Хейуърд замълча, тъй като не знаеше как да си обясни особения израз, който проблесна по червеникавото лице на внимателно слушащия индианец. Отначало изглеждаше, че мисълта за обещаната награда проблесна в ума му, особено докато слушаше за бащината любов, която щеше да му я осигури. Но когато Дънкън продължи да говори, изражението му стана тъй свирепо и злорадо, че човек не можеше да не усети, че то произтича от някаква страст, по-тъмна и по-грозна от алчността.

— Вървете — каза хуронът, като в миг подтисна издайническото чувство и го замени с мъртвешко спокойствие, — вървете при тъмнокосата девойка и ѝ кажете, че Магуа иска да ѝ говори. Бащата не ще забрави това, което дъщерята обещае.

Като помисли, че с тези думи индианецът иска ново потвърждение за обещаните подаръци, Дънкън се запъти бавно и неохотно към сестрите, които почиваха след уморителното пътуване, за да говори с Кора.

— Вие разбирате какви са желанията на индианеца — каза той в заключение, докато я водеше към мястото, където я очакваха — и трябва да бъдете щедра в обещанията си за барут и одеяла. Ракията обаче е най-ценена от хора като него. А няма да сбъркате, ако прибавите някой дар и от себе си, като го направите с любезността, която така умеете да проявявате. Помнете, Кора, че от вашето присъствие на духа и изобретателността ви зависи до известна степен дори животът ви, както и този на Алиса.

— И вашият, Хейуърд.

— Моят е без значение; той е отдаден на отечеството ми и представлява плячка, която може да бъде грабната от всеки враг, способен да стори това. Нямам баща да ме очаква и само малцина приятели ще оплакват една участ, която сам съм си навлякъл с неутолимата младежка жажда за отличия. Но да мълчим — ето ни близо до индианеца. Магуа, девойката, с която желаш да говориш, е тука.

Индианецът се надигна бавно от мястото си и в продължение почти на една минута стоя безмълвен и неподвижен. След това даде на Хейуърд знак с ръка да се оттегли, като каза хладно:

— Когато един хурон говори с жена, хората от племето затварят ушите си.

Тъй като Дънкън все още се помайваше, сякаш не искаше да се подчини, Кора каза със спокойна усмивка:

— Хейуърд, вие чухте, нали? Деликатността ви трябва да ви принуди да се оттеглите. Идете при Алиса и я утешете с отново събудените ни надежди.

Тя почака, докато той се отдалечи, тогава се обърна към туземеца и с женско достойнство в гласа и държането каза:

— Какво иска да каже Лисицата на дъщерята на Мънроу?

— Чуйте — каза индианецът, като сложи здраво ръка върху рамото ѝ, сякаш искаше да привлече цялото ѝ внимание върху думите си. Спокойно, но с твърдост като неговата Кора се изтръгна от ръката му.

— Магуа се роди и израсна като вожд и воин между червените хурони, които живееха край езерата. Той бе видял слънцето на двадесет лета да стопява снеговете на двадесет зими и да кара водите им да текат в потоци, преди да бе видял бледолик човек. Тогава той

беше Щастлив! След това неговите канадски бащи дойдоха в горите и го научиха да пие огнена вода и той стана нехранимайко. Хуроните го прогониха от мястото, където бяха гробовете на прадедите му, и го преследваха, както се преследва бизон. Той забягна надолу към бреговете на езерата и като тръгна по реката, стигна до „Града на топовете“. Там той гонеше дивеч и ловеше риба, докато хората отново го прокудиха към горите, в ръцете на неприятелите му. Вождът, който бе роден хурон, най-после стана прост воин между мохоките.

— Нещо подобно съм чувала и по-рано — каза Кора, като забеляза, че той се спря, за да подтисне накупелите чувства, които бяха започнали да пламтят твърде буйно при спомена за нанесените му обиди.

— Виновен ли е Лисицата, че главата му не е от камък? Кой му даде огнената вода? Кой го направи подлец? Бледоликите — хората с вашия цвят!

— Нима аз трябва да отговарям за това, че съществуват безразсъдни и безнравствени хора, чийто цвят на кожата прилича на моя? — спокойно запита Кора възбудения дивак.

— Не, Магуа е мъж и не е глупак. Такива като вас никога не отварят уста за огнената вода: Великия дух ви е дал мъдрост!

— Какво мога да сторя или да кажа, за да облекча нещастията ти, а да не говорим за грешките ти?

— Чуйте! — повтори индианецът, като отново придоби сериозен вид. — Когато неговите английски и канадски бащи изровиха бравичката, Лисицата тръгна на война с мохоките, против своето собствено племе. Бледоликите изпъдиха червенокожите от местата, където те ходеха на лов, и сега, когато се сражават, предвожда ги бял човек. Старият вожд край Хорикън, вашият баща, беше начело на нашия боен отряд. Той казваше на мохоките: „Правете това и правете онова“ — и те го слушаха. Той издаде наредба: Ако някой индианец пие огнена вода и влезе във вигвамите на неговите воини, това да не се забравя. Магуа сглупи: той отвори уста и парливото питие го накара да влезе в дървената хижа на Мънроу. И какво стори тогава белокосият? Нека дъщеря му каже.

— Той не забрави думите си и направи това, което беше справедливо, като наказва виновния — каза неустрашимата девойка.

— „Справедливо“! — повтори индианецът, като хвърли косо страшно свиреп поглед към спокойната Кора. — Справедливо ли е да направиш зло и след това да наказваш за него? Магуа не беше на себе си. Огнената вода действуваше и говореше вместо него, но Мънроу не повярва това. Тогава вождът на хуроните бе завързан пред очите на всички бледолики воители и го биха като куче.

Кора мълчеше, тъй като не знаеше как да извини тази неразумна строгост на баща си по достъпен за индианеца начин.

— Погледнете! — продължи Магуа, като дръпна тънката басма, която едва закриваше нашарените му гърди. — Тук има белези от ножове и куршуми — един воин може да се гордее пред племето си с тях; но белокосият остави на гърба на хуронския вожд такива следи, които той трябва да крие като жена под пъстрия плат на бледоликите.

— А аз мислех — подхвана Кора, — че индианският воин е търпелив и че духът му не чувствува и не познава болките, които тялото му понася.

— Когато чипевасците^[1] вързаха Магуа за позорния стълб и му нанесоха тази рана — каза Лисицата, като сложи пръст на един дълбок белег, — хуронът се изсмя в лицата им и им каза, че само жените удрят тъй леко. Духът му тогава беше в облаците. Но когато усети ударите на Мънроу, духът му лежеше под брезата. Духът на един хурон никога не се опива и никога нищо не забравя!

— Но той може да бъде успокоен. Ако баща ми се е отнесъл така несправедливо към тебе, ти му покажи как един индианец може да прощава обидите и му върни дъщерите. Ти чу от майор Хейуърд ...

Магуа поклати глава, забранявайки да му повтарят предложенията, които толкова презираше.

— Какво желаш да получиш? — продължи Кора след мъчително мълчание, през време на което у нея все повече и повече се затвърдяваше убеждението, че прекалено смелият и възторжен Дънкън е бил жестоко измамен от хитростта на дивака.

— Това, на което един хурон държи — добро за добро и зло за зло.

— Значи за нанесената ти от Мънроу обида ти искаш да отмъстиш на неговите беззащитни дъщери? Няма ли да постъпиш помъжествено, ако се явиш пред него и потърсиш удовлетворение като воин?

— Ръцете на бледоликите са дълги, а ножовете им остри! — отвърна дивакът със злорад смях. — Защо трябва Лисицата да отива между пушките на воините, когато той държи духа на бледоликия в ръцете си?

— Разкрий намеренията си, Магуа — каза Кора, като се мъчеше да говори спокойно. — Ще ни заведеш като пленници в гората ли, или си намислил някое още по-страшно зло? Няма ли за тебе награда? Не съществува ли начин, по който да изтрием обидата и да смекчим сърцето ти? Освободи поне моята нежна сестра и излей всичката си злоба само върху мене. Запази я и се сдобий с богатство, а задоволи мъстта си с една-единствена жертва. Загубата и на двете му дъщери може да заведе стария човек в гроба. Нима това ще бъде удовлетворение за Лисицата?

— Чуйте! — каза отново индианецът. — Светлооката може да се върне при езерото Хорикън и да разправи на стария вожд какво е станало, ако тъмнокосата се закълне във Великия дух на прадедите си, че няма да излъже.

— Какво трябва да обещава? — запита Кора, като все още поддържаше скрито надмощие над свирепия туземец със своето спокойствие и женско достойнство.

— Когато Магуа напусна племето си, дадоха жена му на друг вожд. Сега той се сдобри с хуроните и ще се върне при гробовете на прадедите си на брега на Голямото езеро. Нека дъщерята на английския вожд го последва и заживее във вигвама му завинаги.

Колкото и противно да беше това предложение, Кора успя да подтисне силното си отвращение и запази достатъчно самообладание, за да отговори, без да прояви слабост.

— Приятно ли ще бъде на Магуа да заведе във вигвама си една жена, която не обича, която е от друго племе и цветът на кожата ѝ не е като неговия? По-добре ще е той да вземе златото на Мънроу и с подаръците си да купи сърцето на някоя хуронска девойка.

В продължение почти на една минута индианецът не отговори нищо. Той само отправяше такива пламтящи погледи към Кора, че тя наведе засрамено очи, защото за пръв път се обръщаха към нея с изражение, което никоя непорочна жена не би могла да понесе. Докато тя се терзаеше вътрешно, Магуа отговори с най-голямо злорадство:

— Още когато ударите пареха гърба на хурона, той знаеше къде да намери жена, която да почувствува болката им. Дъщерята на Мънроу ще бъде тази, която ще вади за него вода от кладенеца, ще копае царевицата му и ще готви дивеча му. Тялото на белокосия ще спи при топовете, но сърцето му ще е там, където Лисицата може да го достигне с ножа си.

— Чудовище! Ти напълно заслужаваш името си! — извика Кора в неудържим порив на възмущение. — Само един дявол може да измисли такова отмъщение! Но ти надценяваш силата си. Вярно, ти ще държиш в ръцете си сърцето на Мънроу, но то ще се противопостави и на най-голямата ти злоба!

Индианецът отвърна на това дръзко предизвикателство с ужасна усмивка, която показваше, че е непоколебим в решението си. После и направи знак с ръка да си върви, като че бе решил да приключи разговора завинаги. Кора, която вече съжаляваше за невъздържаността си, бе длъжна да се подчини, тъй като Магуа веднага стана от мястото си и се приближи до лакомите си другари. Хейуърд се втурна към развълнуваната девойка и я запита за резултата от разговора, който бе наблюдавал отдалеч със силно любопитство. Но понеже не искаше да тревожи Алиса, тя избягна да му отговори направо и само външният ѝ вид показваше пълния и неуспех, а неспокойният ѝ поглед следеше зорко и най-малките движения на поробителите.

На многократните и нетърпеливи въпроси на сестра си относно тяхната съдба тя отговори само като посочи групата тъмнокожи и обладана от вълнение, което не можеше да подтисне, тя промълви, притискайки Алиса до гърдите си:

— Там! Там! Прочети съдбата ни в очите им. Ще видим! Ще видим!

Този жест и промълвеното от Кора със задавен глас говореха по-красноречиво от всякакви думи и бързо привлякоха вниманието на другарите ѝ към мястото, където бяха приковани очите ѝ с такова напрежение, което можеше да се породии само от съзнанието, че животът им виси на косъм. Когато стигна до групата на диваците, които се бяха натъпкали с отвратителното си ядене и сега се излежаваха по земята, изпълнени с животинско доволство, Магуа започна да говори с цялото достойнство на индиански вожд. Първите думи, които той изрече, накараха червенокожите да се изправят и да го

изслушат с внимание и уважение. Хуронът говореше на родното си наречие, а пленниците, които бяха зорко следени да стоят в обсега на томахаваките на туземците, можеха да отгадаят смисъла на разпалената реч на Магуа само по многозначителните движения, с които един индианец винаги придружава красноречието си.

Отначало думите, както и жестовете на Магуа изглеждаха спокойни и обмислени. След като успя да събуди достатъчно вниманието на другарите си, той на няколко пъти показваше към големите езера и това накара Хейуърд да предположи, че дивакът говори за земята на прадедите им и за далечното им племе. От време на време от устата на слушателите му се изплъзваха одобрителни възгласи. Диваците изричаха своето изразително „хъх“ и се поглеждаха един друг в пълно съгласие с говорителя. Лисицата беше ловък и знаеше как да използва преимуществата си. Сега той говореше за дългия и мъчителен път, който бяха поели, след като бяха напуснали обширните си земи и хубавите си села, за да дойдат да се бият с неприятелите на канадските бащи. Той изреди отделните воители, техните достойнства, заслугите им към племето, раните им и броя на скалповете, които бяха придобили. Когато споменаваше някой от присъстващите (а хитрият индианец не пропусна нито един), тъмното лице на поласкания индианец светваше от възторг и той дори не се поколебаваше да подчертае с жестове и възклицания истинността на думите на Магуа. След това гласът на говорещия притихна и изгуби високия си, тържествен тон, с който изброяваше успехите и победите им. Той описа водопада Глен, непристъпността на скалистия му остров с неговите пещери, безброй прагове и водовъртежи. След това спомена името на Дългата карабина и замлъкна, а гората в подножието на хълма прокълнтя от ехото на силния и продължителен крясък, с който бе посрещнато това омразно име. Той посочи към младия пленен офицер и описа смъртта на любимия им другар, който бе блъснат в пропастта от неговата ръка. После не само спомена за участието на този, който, провиснал между небето и земята, представляваше такава ужасна гледка за цялата банда, но като се хвана за клоните на едно дърво, възпроизведе страхотните му мъки, твърдостта и смъртта му; сетне повтори набързо начина, по който всеки един от другарите им бе загинал, като не пропусна да намекне за тяхната смелост и за най-изтъкнатите им добродетели. Когато разказът за тези случки завърши,

гласът му отново се промени и стана жаловит и сякаш музикален със своите ниски, гърлени тонове. Сега той говореше за жените и децата на убитите, за нищетата им, за страданията им — както физически, така и морални; за това, че сега са далеч, и най-после за обидите, които очакват отмъщение ... Сетне, като издигна внезапно глас, който прокълнтя със страхотна сила, той завърши:

— Нима хуроните са кучета, та да понесят всичко това? Кой ще каже на жената на Меноугуа, че скалпът му е при рибите и че племето му не е отмъстило! Кой ще посмее да срещне майката на Васаватими — тази горда жена — и да ѝ покаже чистите си, неокървавени ръце? Какво ще отговорим на старците, когато ни запитат за скалпове, а ние нямаме дори и косъм от главата на някой белокож, за да им покажем? Жените ще ни сочат с пръст. Черно петно лежи върху имената на хуроните и то трябва да бъде измито с кръв!

Гласът му бе заглушен от гневните викове, които се понесоха във въздуха, сякаш в гората се намираше не една малка банда от диваци, а цяло племе. През време на речта пленниците, които най-много се интересуваха от нея, лесно отгатваха значението ѝ по израза на лицата на индианците, към които бе отправена. Те отвърщаха на неговите жалби и тъга със съчувствие и скръб; посрещаха подканванията му с жестове на потвърждение, а хвалбите му — с дивашко ликуване. Когато говореше за смелост, в погледите им светваше твърдост и отзивчивост; когато припомняше обидите им, в очите им пламваше гняв; когато споменаваха за подигравките на жените, те навеждаха засрамено глави; но когато им посочи средствата за отплата, той засегна струна, която никога не престава да трепти в гърдите на един индианец. При първото загатване, че отмъщението е близко, всички диваци скочиха на крака като един човек, изразявайки яростта си с бесни викове, и се впуснаха вкупом върху пленниците с извадени ножове и вдигнати томахаки. Хейуърд се хвърли между сестрите и първия от индианците и го сграбчи с такава отчаяна сила, че за момент го възпря. Тази неочаквана съпротива даде време на Магуа да се намеси. С разпалени думи и бързи ръкомахания той отново привлече вниманието на бандата към себе си. С език, който бе най-подходящ за случая, Лисицата отклони другарите си от намерението им и ги подкани да продължат мъките на своите жертви. Предложението му бе прието с одобрителни възгласи и бе изпълнено с бързината на мисълта.

Двама силни индианци се нахвърлиха върху Хейуърд, а трети се зае да връзва бездейния псалмопевец. Но нито един от пленниците не се предаде без отчаяна, макар и безплодна борба. Дори Дейвид събори нападателя си на земята и едва след като се справиха с него, индианците можаха да насочат вниманието си към Хейуърд. Те го завързаха към ствола на дървото, на чиито клони Магуа бе възпроизвел смъртта на хурона. Когато младият офицер се съвзе, пред очите му се разкри гледка, която го убеди, че същата участ чака всекиго от тях. Надясно от него беше Кора в подобно на неговото положение. Тя беше бледа и развълнувана, но съсредоточеният ѝ поглед продължаваше да следи действията на враговете им. Наляво Алиса бе привързана за един бор с гъвкави раkitови пръчки, които поддържаха нежното ѝ тяло да не се отпусне на земята, тъй като треперещите и крака не я държаха. Ръцете и бяха сключени за молитва, но вместо към небето погледът и блуждаеше с детинска безпомощност към Дънкън. Дейвид се беше борил и това сега го караше да мълчи и да размишлява дали тази негова необикновена проява беше уместна.

Отмъщението на хуроните взе нова насока. Те се готвеха да го извършат с онази дивашка изобретателност, която им бе станала свойствена от дълговековно практикуване. Неколцина събираха съчки и клони, за да накладат огън; един сечеше борови трески, които щяха да запалят, за да мушкат с тях телата на пленниците си; други пък навеждаха към земята върховете на две малки дървета, за да вържат за клоните им ръцете на Хейуърд. Но Магуа търсеше още по-пълно и по-злобно удовлетворение на своята мъст.

Докато по-грубите от бандата приготвяха пред очите на пленниците описаните вече добре познати дивашки средства за мъчение, той се приближи до Кора и с най-злобно изражение на лицето си ѝ показа съдбата, която скоро я очакваше.

— Ха! — прибави той. — Какво ще каже дъщерята на Мънроу? Главата ѝ е твърде хубава, за да лежи на възглавница във вигвама на Лисицата; по-добре ли ще е за нея да се търкаля по този хълм и да служи за играчка на вълците?

— Какво иска да каже това чудовище? — запита удивеният Хейуърд.

— Нищо! — отвърна твърдо девойката. — Той е дивак, груб и неук дивак, и не знае какво върши. Нека се опитаме с предсмъртния си

дъх да изпросим от него прошка и разкаяние.

— „Прошка!“ — повтори като ехо разяреният хурон, който в яда си не разбра значението на думите ѝ. — Паметта на един индианец е по-дълга от ръцете на бледоликите, а милостта му по-малка от справедливостта им! Кажете, да изпратят ли русокосата при баща ѝ и ще последваш ли ти Магуа край големите езера, за да му носиш вода ѝ да го храниш с царевица?

Кора му направи знак с глава да се маха, обладана от отвращение, което не можеше да сдържа.

— Остави ме! — каза тя с твърдост, която възпря за миг дивацията на индианеца. — Ти внасяш горчицина в молитвите ми, заставах между мене и бога!

Но въздействието, което думите ѝ оказаха на червенокожия, скоро премина и той продължи да сочи към Алиса с дразнеща ирония.

— Погледни! Детето плаче! Още е толкова млада, за да умре. Изпрати я при Мънроу да глади побелялата му коса и да поддържа живота в гърдите на стария човек.

Кора не можа да подтисне желанието да погледне към по-малката си сестра, в чиито очи прочете умоляващия израз, който изявяваше естественото ѝ желание да живее.

— Какво казва той, скъпа Кора? — запита с разтреперан глас Алиса. — Споменава, че ще ме изпрати при татко ли?

В продължение на много минути по-голямата сестра гледеше по-малката и лицето ѝ изразяваше силни и противоречиви чувства. Най-после тя заговори; спокойният ѝ и уверен глас бе изчезнал и сега в тона ѝ звучеше майчинска нежност:

— Алиса — каза тя, — хуронът предлага живот и на двете ни — не, не само на двете, предлага да върне Дънкън, нашия безценен Дънкън, а също и тебе — да ви върне при приятелите ни ... при баща ни ... при нашия отчаян, осиротял баща, ако аз преклоня тази пламенна упорита моя гордост и се съглася ...

Гласът ѝ се задуши и тя скръсти ръце и погледна нагоре, сякаш търсеше в мъката си помощ от вечната мъдрост.

— Продължавай — извика Алиса, — да се съгласиш с какво, скъпа Кора? О, защо не беше направил някакво предложение на мене! Да те спася, да зарадвам стария ни баща, да върна Дънкън към живот, с каква радост бих умряла за всичко това!

— Да умра! — повтори Кора с по-спокоен и по-твърд глас. — Това би било лесно. Може и другото да не е по-мъчно. Той иска от мене — продължи тя с глас, който притихваше под тежестта на дълбокото съзнание за унизителността на предложението, — иска да го последвам в пущинака, да отида в селището на хуроните, да остана там — накратко — да му стана жена! Кажете, Алиса, мило дете, моя любима сестра! И вие, майор Хейуърд, помогнете на моя слаб разсъдък с вашия съвет. Трябва ли да откупя живота с такава жертва? Ти, Алиса, би ли получила спасението си от ръцете ми на такава цена? Ами вие, Дънкън? Посъветвайте ме, научете ме и двамата какво да правя. Предоставям се напълно на вас.

— Да се съглася! — каза удивеният и възмутен младеж. — Кора! Кора! Вие се подигравате с нещастията ни! Не споменавайте вече това ужасно условие. Дори самата мисъл за него е по-лоша и от най-страшната смърт.

— Много добре знаех, че вашият отговор ще бъде тъкмо такъв — възкликна Кора, а страните ѝ поруменияха и в черните ѝ очи отново блеснаха спотаените женски чувства. — Какво ще каже моята Алиса? Заради нея ще се подчиня без никакво възражение.

Макар че Кора и Хейуърд очакваха отговора ѝ с болезнена напрегнатост и с най-дълбоко внимание, те не чува нито звук. Сякаш докато слушаше това предложение, нежното и чувствително тяло на Алиса се бе свило. Ръцете ѝ висяха отпуснати, а пръстите ѝ леко трепереха; главата ѝ бе клюмнала на гърдите и цялата ѝ фигура, увиснала до дървото, приличаше на прекрасен символ на наранена женска чувствителност, без външни прояви, но с голямо съдържание. След няколко минути главата и започна бавно да се движи, като показваше дълбоко неодобрение.

— Не, не, не, по-добре да умрем заедно, както сме живели заедно!

— Тогава умри! — изкрещя Магуа, като хвърли томаховката си към несъпротивляващата се девойка и скръцна със зъби, обладан от гняв, който вече не можеше да възпре при такава внезапна проява на твърдост от страна на тази, която той смяташе за най-слаба от всички. Бравичката профуча във въздуха пред лицето на Хейуърд и като отрязва една-две от разветите къдрици на Алиса, затрептя в дънера на дървото над главата ѝ. Това вбеси Дънкън. Той напрегна всичките си

сили, счупи клонките, с които бе вързан, и се втурна към един друг дивак, който със силни викове се готвеше да се прицели и нанесе точен удар. Те се сблъскаха, сборичкаха се и паднаха заедно на земята. Голото тяло на противника не даваше никаква възможност на Хейуърд да се улови за него, така че червенокожият се изплъзна от ръцете му, поизправи се и с едното си коляно притисна гърдите на Хейуърд с цялата си гигантска тежест. Дънкън вече бе видял как ножът на дивака блесна във въздуха, когато нещо изсвистя край него, по-скоро придружавано, отколкото последвано от остър пушечен гърмеж. Той усети, че гърдите му се освободиха от тежестта, легнала отгоре му. После видя свирепия израз на своя неприятел да се променя, погледът му да става празен и безумен и тогава индианецът падна мъртъв върху сухите листа до него.

---

[1] Чиневасци — многобройно индианско племе. Б.пр. ↑

ГЛАВА XII

Хуроните стояха като вцепенени пред внезапната смърт на техния другар. А когато видяха с каква ловкост бе улучена жертвата, и то при толкова голям риск да бъде повален приятелят вместо врага, името Дългата карабина се изтръгна едновременно от устата на всички и бе последвано от див и плачевен вой. Отговори му силен крясък откъм малкия храсталак, където непредпазливите червенокожи бяха струпали оръжието си. В следващия миг те видяха Ястребово око, който нямаше търпение да напълни отново намерената си пушка, да се приближава към тях, като размахва оръжието си и пори въздуха с широки и мощни движения. Колкото смело и бързо да напредваше разузнавачът, той бе изпреварен от една пъргава и енергична фигура, която се стрелна край него и скочи с невероятна бързина и смелост точно в средата на хуроните, където застана пред Кора и със страшна заплаха размаха томаховкага и бляскащия нож. Преди хуроните да се опомнят от тази неочаквана дързост, едно видение, тъй въоръжено, че изглеждаше като символ на смъртта, се мярна пред очите им и се изправи пред другата девойка. Дивите мъчители се свиха при вида на войнствените нападатели, които се появяваха така бързо един след друг. Хуроните с тяхното типично възклицание изразяваха удивлението си, а след това произнесоха познатите и страшни за тях имена:

— Бързия елен! Голямата змия!

Но хитрият и бдителен вожд на хуроните не се смути така лесно. Той изгледа с острите си очи малката полянка, с един поглед разбра същността на нападението и като насърчи хората си с думи и с личния си пример, извади своя дълъг и опасен нож и се втурна със силен крясък върху готовия за бой Чингачгук. Това беше знак за обща борба. Нито една от двете страни не притежаваше огнестрелни оръжия и битката се разрази по най-смъртоносния начин — тяло срещу тяло, с оръжия за нападение, но не и за отбрана. Ункас отвърна на провикването, като скочи върху един от неприятелите и с добре измерен удар на томаховката си разсече главата му. Хейуърд измъкна

оръжието на Магуа от ствола на дървото и се втурна енергично в борбата. Тъй като сражаващите се сега бяха равни на брой и от двете страни, всеки си избра по един противник. Ударите се кръстосваха с яростта на ураган и с бързината на светкавица. Ястребово око скоро се приближи до втори неприятел и с единствено размахване на страшното си оръжие сложи край на слабата му и несръчна съпротива, като го притисна с удара си до земята. Хейуърд нямаше търпение да чака врага, а хвърли томаховката, която бе грабнал. Той удари индианеца по челото и го възпря за миг. Насърчен от този малък успех, буйният младеж се нахвърли върху врага си с голи ръце. Един миг му бе достатъчен, за да разбере колко прибързано бе постъпил, тъй като веднага бе принуден да употреби всичките си сили и смелост, за да избегне отчаяните удари, които индианецът нанасяше с ножа си. Тъй като не можеше повече да отблъсква зоркия си неприятел, той го сграбчи с ръце и успя да притисне ръцете му до бедрата като в железни клещи; обаче това бе твърде изморително и той не можеше дълго да издържи така. Но в този крайно напрегнат момент чу някой да вика:

— Да смажем гадините! Никаква милост за проклетите мингозци!

В следния миг прикладът на пушката на Ястребово око се стовари върху голата глава на противника, чиито мускули се отпуснаха и той падна неподвижен от ръцете на Дънкън.

След като разцепи главата на първия си противник, Ункас се извърна като гладен лъв, за да търси нова жертва.

Петият и единствен хурон, който не участвуваше в първата схватка, се спря за миг и като видя, че всички наоколо му са увлечени в смъртоносната битка, се зае с адска злоба да довърши прекъснатото отмъщение. Надавайки ликуващ вик, той се спусна към беззащитната Кора и хвърли острата си брадвичка — страшен предвестник на собственото му приближаване. Томаховката докосна рамото на девойката, като преряза пръчките, с които бе вързана за дървото. Кора се освободи и избяга. Успяла да се изтръгне от ръцете на дивака и без да мисли за себе си, тя се хвърли на гърдите на Алиса, като се мъчеше с разтреперани и несигурни пръсти да счупи клонките, с които бе вързана сестра ѝ. Всеки освен едно чудовище би се трогнал от тази благородна проява на силни и чисти чувства, но в гърдите на хурона нямаше място за никакво състрадание. Като сграбчи Кора за буйните ѝ

къдрици, попадали безредно по раменете ѝ, той я откъсна от Алиса и с дивашка ярост я събори на колене. После събра разпилените ѝ коси, вдигна ги високо с протегнатата си ръка и с презрителен и ликуващ смях направи във въздуха едно кръгообразно движение с ножа си около изящната глава на своята жертва. Но поради този миг на зверско удоволствие той пропусна сгодния случай, защото точно тогава гледката привлече погледа на Ункас. Той подскочи като топка, стрелна се във въздуха, падна върху гърдите на врага и като го блъсна на няколко ярда встрани, го повали на земята. Младият мохикан така стремително се беше засилил напред, че и той се просна до него. После и двамата скочиха на крака, сборичкаха се, като си нанасяха един другиму кървави рани. Но борбата скоро стигна до решителния си край: томаховката на Хейуърд и пушката на Ястребово око се стовариха върху главата на хурона, а в същия миг ножът на Ункас прониза сърцето му.

Борбата вече беше завършена с изключение на продължителната схватка между Хитрата лисица и Голямата змия. Тези диви воители напълно доказаха, че заслужават изразителните си имена, дадени им за дела, извършени в минали битки. Когато най-напред се нахвърлиха един върху друг, те изгубиха известно време в отбягване на буйните и бързи удари, с които всеки целеше да отнеме живота на другия. После се впуснаха внезапно един срещу друг, вкопчиха се и се събориха на земята с преплетени като змии тела, извиващи се в гъвкави и ловки движения. В момента, когато тези опитни и отчаяни борци се биеха, мястото, където се намираха, можеше да се познае само по облака от прах и листа, който се движеше от средата на малката полянка към единия ѝ край, сякаш вдигнат от вихрушка. Подтикнати от приятелство, синовно чувство и признателност, Хейуърд и другарите му се втурнаха вкупом към това място и заобиколиха малкия облак прах, надвиснал над двамата борци. Напразно Ункас се стрелкаше около облака с намерение да прободее с ножа си сърцето на бащиния си враг, напразно Ястребово око заплашително вдигаше и сваляше пушката си; Дънкън пък се мъчеше да сграбчи хурона за краката, но ръцете му сякаш бяха изгубили силата си. Покрити с прах и кръв, борците се движеха бързо, като че бяха едно тяло. Фигурата на мохикана, подобна на самата смърт, и тъмната снага на хурона тъй бързо се мяркаха една след друга, че приятелите на първия не знаеха

къде и как да нанесат удара, който можеше да му помогне. Имаше кратки и бегли моменти, когато огнените очи на Магуа проблясваха като очите на приказния змей, обвит в облак прах, и в тия кратки моменти той четеше по лицето на присъстващите врагове какъв ще бъде изходът от борбата, но преди някоя неприятелска ръка да успее да се стовари върху обречената му глава, на нейно място дохождаше смръщената физиономия на Чингачгук. Сцената на битката се премести от центъра на полянката към края ѝ. Най-последно мохиканът намери сгоден случай да нанесе силен удар с ножа си; изведнъж ръката на Магуа се отпусна и той падна назад, без да мръдне, сякаш бе мъртъв. Противникът му скочи на крака и накара горските сводове да прокълнат от победния му вик.

— Браво на делаварците! Победа на мохикана! — извика Ястребово око, като още веднъж издигна дългата си смъртоносна пушка. — Един последен удар, нанесен от човек без примес в кръвта си, няма да опетни честта на победителя, нито пък ще отнеме правото му върху скалпа.

Но в самия момент, когато опасното оръжие се спущаше, гъвкавият хурон избягна бързо опасността, като се търкулна надолу в пропастта, падна на крака и с един скок се озова в средата на нисък храсталак, израснал на склона. Делаварците, които смятаха противника си за мъртъв, възкликнаха учудени и бързо и шумно се спуснаха по него като хрътки, които виждат пред себе си елен. Точно тогава разузнавачът нададе особен, остър вик, който в миг ги отклони от целта им и отново ги призова към върха на хълма.

— Това можеше да се очаква от него — извика заклетият враг на мингозците, чиито предразсъдъци притъпяваха свойственото му чувство за справедливост към всичко, което се отнасяше до тях. — Ах ти, безчестен лъжец и измамник! Ако един делаварец бъде честно победен, той ще лежи мирно и ще се остави да го ударят по главата, но тези нехранимайковци, макасите, се държат за живота като диви котки. Оставете го, оставете го, самичък е, а при това няма нито пушка, нито лък и се намира на много мили от своите другари, французите. Засега Магуа е безвреден като гърмяща змия без отровен зъб, докато дойде момент, когато той, както и ние, можем да оставим следи от мокасините си по обширното пясъчно поле. Виж, Ункас — прибави той на делаварско наречие, — баща ти вече реже скалповете.

Не ще е зле да пообиколим и опипаме останалите негодници, иначе току виж и някой друг от тях хукнал през гората и закрепцял като сойка, ударена в крилото.

Като каза това, честният, но неумолим разузнавач обиколи умрелите и хладнокръвно забиваше дългия си нож в безчувствените им гърди, сякаш бяха трупове на животни. Но той бе изпреварен от по-възрастния мохикан, който вече бе свалил символите на победата от главите на убитите.

Ункас, пренебрегвайки навиците си, дори и самата си природа, с инстинктивна деликатност се втурна с Хейуърд да помогне на девойките и като освободи бързо Алиса, остави я в ръцете на Кора. Няма да правим опит да описваме благодарността, която пламтеше в гърдите на двете сестри, така внезапно спасени. Признателността им беше дълбока и безмълвна — тя гореше с най-светъл и чист пламък в скритите олтари на сърцата им. Сестринските им чувства отново се събудиха и проявиха в дълги и жарки, безмълвни милувки. Алиса, която бе коленичила до Кора, се изправи, хвърли се на гърдите ѝ и ридаейки, изрече името на стария им баща, а в нежните ѝ като на гълъб очи проблеснаха лъчите на надеждата.

— Спасени сме! Спасени сме! — прошепна тя. — Ще можем да се върнем в прегръдките на скъпия ни баща; сърцето му няма да се сломи от скръб. А ти, Кора, моя сестро — не, повече от сестра — моя майко, и ти си спасена; и Дънкън — прибави тя, като погледна към младежа с неизразимо невинна усмивка, — дори и нашият смел и благороден Дънкън можа да избегне опасността невредим.

Докато траеше тоя изблик на чувства, тъй естествен за положението, в което се намираха, Ястребово око, убеден, че хуроните, които обезобразяваха милата сцена, вече не бяха в състояние да развалят нейната хармония, се приближи до Дейвид и го освободи от жилавите пръчки, с които бе вързан и които до този момент бе понасял с най-примерно търпение.

— Ето! — възкликна разузнавачът, като захвърли зад себе си последната ракитова пръчка. — Отново си господар на крайниците си, макар че, както изглежда, не си служиш с тях по-разумно, отколкото когато си бил малко дете. Ако не се обиждаш от съветите на човек, макар и не по-възрастен от тебе, но който е прекарал по-голямата част от живота си в пущинака и може да се каже, опитността му е по-голяма

от годините му, чуй какво ще ти кажа: махни тази малка свирка от джоба си и я продай на първия глупак, когото срещнеш, а с парите си купи някое полезно оръжие, ако ще да е дори и само цев от пищов. Пък с усърдие и трудолюбие ще се научиш да си служиш с него, защото вярвам, твоите очи вече ясно ти показват, че гарванът е по-полезна птица от дрозда. Гарванът поне премахва грозните гледки пред човешките очи, докато дроздът създава само тревоги в гората и със своите звуци мами ушите на всички около себе си.

— Оръжията и бойният рог са за битката, а песента и благодарствените химни — за победата — отвърна освободеният Дейвид. — Приятелю — прибави той, като протегна добродушно слабата си, деликатна ръка към Ястребово око, а очите му се овлажниха и започнаха да святкат, — благодаря ви за това, че косите ми все още растат там, където провидението ги е посадило; макар косите на другите хора да са по-лъскави и по-къдрави, аз винаги съм смятал, че моите собствени са си добри за главата, която покриват. Това, че не взех участие в битката, се дължеше не толкова на вродено нежелание, колкото на пръчките, с които ме бяха вързали езичниците. В тази борба вие се показахте смел и ловък и преди да се заловя с изпълнението на другите си по-важни задължения, аз ви благодаря, защото вие действително доказахте, че сте достоен за похвалите на един християнин.

— Дребна работа — нещо, което често би виждал, ако поживеееш повече между нас — отвърна разузнавачът, смекчен от недвусмислената благодарност на псалмопевица. — Аз отново намерих своя стар другар „Еленуобиеца“ — прибави той, като погали приклада на пушката си, — а това само по себе си е вече победа. Тези ирокези са хитри, но те сами са се измамили, когато са сложили пушките си далеч от себе си; и ако Ункас и баща му бяха надарени с присъщото на индианците търпение, ние щяхме да изстреляме върху нехранимайковците три куршума вместо един и това щеше да довърши цялата глутница — онази подскачаща гадина и другарите му.

Дейвид също седна и като извади малкия сборник с химни, който винаги му бе под ръка, и очилата с железни рамки, вдигна очи към небето и каза високо:

— Приканвам ви, приятели, заедно да възхвалим нашето необикновено избавление от ръцете на диваците и безверниците, да го

възхвалим с утешителните и тържествени звуци на химна, наречен „Нортамптън“.

След това той посочи страницата, на която се намираха избраните стихове, и сложи до уста свирката си, вършейки всичко това с онази тържественост, с която имаше обичай да си служи в храма. Този път обаче никой не го последва, тъй като точно тогава двете сестри си разменяха онези нежни прояви на обич, за които току-що споменахме. Без ни най-малко да се смущава от малобройната си публика, която всъщност се състоеше само от недоволния разузнавач, той извиси глас, като започна и свърши свещената песен без никакво премеждие и прекъсване.

Ястребово око слушаше, хладнокръвно нагласяваше кремъка на пушката си и я пълнеше. Но несподелената мелодия не успя да го трогне. Никога пътуващ певец, или наречете Дейвид с каквото щете подходящо име, не е проявявал дарбата си в присъствието на побезразлични слушатели, макар че, като се има предвид искрения му подтик, твърде вероятно е никой изпълнител на светски песни да не е отронвал звуци, които да са стигали по-близо до трона на онзи, на когото следва да се отдаде всяка почит и възхвала. Разузнавачът поклати глава и като промърмори няколко неразбрани думи, от които можеха да се чуят ясно само „гърло“ и „ирокези“, отиде да събере и разгледа в какво състояние се намира плененият арсенал на хуроните. Към него се присъедини със същата цел и Чингачгук, който намери между другите оръжия собствената си пушка и пушката на сина си. Дори и Хейуърд и Дейвид бяха снабдени с оръжие. Но липсваха куршуми, с които да стрелят.

Когато горските жители си разпределиха плячката, разузнавачът обяви, че е време да потеглят. Гамът бе свършил песента си, а двете сестри бяха престанали да изявяват чувствата си. Подпомагани от Дънкън и по-младия мохикан, сестрите заслизаха надолу по стръмния склон на хълма, по който се бяха качили при твърде различни обстоятелства и на чийто връх насмалко щяха да намерят гибелта си. В подножието намериха конете си, които хрупаха листата на храстите. Възседнаха ги и тръгнаха по стъпките на водача, който в тия най-тежки изпитания им бе доказал, че е истински приятел. Пътуването беше кратко. Като изостави сляпата пътека, по която бяха минали хуроните, Ястребово око свърна надясно, навлезе в гъсталака, пресече един

клокочещ поток и се спря в тясна долинка, под сянката на няколко водни бряста. Това място се намираше на около стотина крачки от подножието на фаталния хълм. Конете им послужиха само за да прекосят плиткия поток.

Изглежда, че разузнавачът и индианците бяха запознати с уединеното кътче, в което сега се намираха, защото, като изправиха пушките си до дърветата, започнаха да разчистват сухите листа; после поиздълбаха тъмната глина и бързо забълбука чистата, искряща вода на бистро изворче. Тогава белият човек се огледа наоколо, сякаш търсеше някакъв предмет, който не можа да намери толкова лесно, колкото очакваше.

— Онези небрежни дяволи мохоките и техните побратими онондагойците и тускарорците са идвали тук да утоляват жаждата си — промърмори той. — Тия негодници са захвърлили кратунката! Ето какво става, когато се правят благодеяния на такива непризнателни кучета. Тук господ е сложил ръката си пред този пущинак и за тяхно добро е изтръгнал от земните недра извор, който може да се надсмее над най-богатата аптека във всички колонии, а вижте какво става! Тези мошеници са стъпкали отгоре му глината и са замърсили цялото място, сякаш са диви зверове, а не хора.

Ункас мълчаливо му подаде желаната кратунка, която поради раздразнението си Ястребово око не бе забелязал на клона на един бряст. Като я напълни с вода, той се оттегли настрани към едно по-сухо и твърдо място. Тук седна спокойно и като отпи бавно една глътка, която, изглежда, му направи голямо удоволствие, започна много внимателно да разглежда изоставената от хуроните храна, която беше сложена в една торбичка, повесена на ръката му.

— Благодаря ти, момко — продължи той, като върна празната кратунка на Ункас. — Нека видим сега как са живели тези развилнели се зверове, когато са устройвали засада. Я погледнете това! Тия гадини, изглежда, познават кои са вкусните парчета месо от елена. Човек би си помислил, че могат да изрежат и изпекат един бут като най-изкусния готвач в страната! Но всичко е сурово, тъй като ирокезите са пълни диваци. Ункас, вземи кремъка ми и наклади огън; парченце крехко месо на скара ще ни подкрепи добре след този тъй дълъг път.

Като разбра, че водачите им сериозно се бяха заели с приготвянето на храната, Хейуърд помогна на девойките да слязат от конете и седна до тях, готов да си почине след кървавата сцена, в която току-що бе участвувал. Докато другите се грижеха за яденето, любопитството му го подтикна да запита как са успели да им се притекат на помощ толкова навреме и толкова неочаквано.

— Как можяхте тъй скоро да се явите, великодушни приятелю — запита той. — и при това без помощ от гарнизона на форт Едуард?

— Ако бяхме отишли до завоя на реката, може би щяхме да пристигнем тъкмо навреме, за да покрием с листа телата ви, но щяхме да закъснеем твърде много, за да спасим скалповете ви — отвърна спокойно разузнавачът. — Не, не! Вместо да прахосваме, сили и време, да ходим чак до форта, ние се скрихме на брега на Хъдзън и чакахме да видим какво ще предприемат хуроните.

— Значи бяхте свидетели на всичко, което се случи?

— Не на всичко. Зрението на индианците е твърде остро, за да бъде измамено, а ние бяхме много наблизо. Доста трудно беше да задържим този мохикански момък да лежи мирно там, където се бяхме скрили. Ах, Ункас, Ункас, държането ти беше по скоро като на любопитна жена, отколкото на воин, тръгнал по следите на неприятеля.

Ункас извърна за миг очи към строгото лице на говорещия, но нито каза нещо, нито даде вид, че се разкайва. Тъкмо обратното — на Хейуърд се стори, че изразът на младия мохикан беше презрителен, дори малко свиреп, и че от учтивост към присъстващите, както и поради почитта, която обикновено проявяваше към своя бял побратим, той се мъчеше да подтисне в себе си чувствата, готови да избухнат.

— И видяхте ли как ни заловиха? — запита след това Хейуърд.

— Чухме го — беше многозначителният отговор. — Индианският крясък е лесно разбираем за хора, които прекарват дните си в гората. Но когато слязохте на брега, ние бяхме принудени да пълзим като змии под листата. После напълно ви изгубихме от погледа си, а когато отново ви зърнахме, вече бяхте привързани за дърветата, готови да бъдете убити по индианския обичай.

— Освобождението ни е дело на провидението. Истинско чудо е било, че не сте сбъркали пътеката, защото хуроните се разделиха на две групи и във всяка имаше коне.

— Вярно е! Изгубихме следите ви и ако не беше Ункас, действително щяхме да поемем погрешната пътека. Отначало тръгнахме по пътя, който води през пущинака, защото сметнахме, и то напълно правилно, че диваците ще поведат пленниците си тъкмо нататък. Но когато изминахме много мили, без да видим нито едно счупено клонче, както ви бях посъветвал, у мене започна вече да се поражда съмнение, особено когато забелязахме, че всички следи бяха от мокасини.

— Поробителите ни бяха достатъчно предпазливи и ни накараха да се обуюем като тях — каза Дънкън, като вдигна крак и показа мокасина от еленова кожа, който носеше.

— Ех, хитреци! Такива са си те! Но ние сме твърде опитни, за да бъдем измамени с такава проста хитрост.

— И на какво тогава дължим спасението си?

— На нещо, което аз като бял човек без никакъв примес от индианска кръв в жилите си би трябвало да се срамувам да призная — на вярната преценка на младия мохикан за неща, които е редно да познавам по-добре от него, но които и сега едва мога да повярвам, макар и да ги виждам със собствените си очи.

— Колко чудно! Няма ли да кажете в какво се състои работата?

— Ункас твърдеше смело, че животните, яздени от девойките — продължи Ястребово око и с голямо любопитство хвърли поглед върху нарагансетите на момичетата, — стъпвали едновременно с предния и задния крак от едната страна, което, доколкото знам, е тъкмо обратно на движенията на всички четириноги освен на мечката. И все пак ето ги конете, които винаги стъпват по този начин, както видях със собствените си очи и както следите им показваха цели двадесет мили.

— Това е едно от качествата на тези животни. Те идат от бреговете на Нарагансетския залив, от малката провинция, наречена „Плантациите на провидението“, и са забележителни с издръжливостта си и с лекотата на този свой особен вървеж; макар че нерядко се срещат и други коне, приучени на същата походка.

— Може, може — каза Ястребово око, който слушаше това обяснение с изключително внимание. — При все че съм чистокръвен бял човек, аз повече разбирам от елени и бобри, отколкото от товарни животни. Майор Ефингам притежава много благородни военни коне, но не съм видял нито един от тях да върви по този начин.

— Вярно, защото той търси съвсем други качества у своите животни. И все пак това е порода коне, които много се ценят и както сами виждате, имат голямата чест да носят товари като тези пред нас.

Мохиканите бяха изоставили работата си край блещукащия огън, за да слушат. Когато Дънкън спря да приказва, те се погледнаха многозначително, а бащата възкликна по обичайния си начин. Разузнавачът се замисли като човек, който разсъждава върху нещо новонаучено, и още веднъж хвърли любопитен поглед към конете.

— Може би в селищата на заселниците има и по-чудни зрелища — каза най-после той. — Човек доста обезобразява природата, щом стане неин господар. Но независимо от това, дали конете са стъпвали настрани, или направо, Ункас забелязал движението им и техните следи ни заведоха до хроста с прекършените клони. Едно външно клонче близо до следите на единия от конете беше пречупено така, както правят това жените, когато берат цветя, но всички останали бяха раздърпани и изпотъпкани по начин, който показваше, че ги е късала силна мъжка ръка. Дойдох следователно до заключението, че онези хитри гадини са видели прекършеното клонче и са изпочупили и останалите, за да ни заблудят, че това е направено от рогата на елен.

— Проницателността ви не ви е измамила, защото точно така се случи.

— Това беше лесно да се разбере — прибави разузнавачът, без ни най-малко да съзнава каква необикновена проницателност бе проявил. — Много е различно това от обикновения конски вървеж! После ми мина през ума, че мингозците ще се отправят към изворчето, тъй като тези мошеници познават много добре ценните качества на водата му.

— Та толкова ли е прочута тази вода? — запита Хейуърд, като започна да разглежда с по-голямо любопитство уединената долинка с нейното бълбукащо изворче и тъмнокафявата глина наоколо.

— Малцина от червенокожите, които пътуват на изток и юг от големите езера, не са чували за свойствата на водата. Искате ли да я опитате и сам да се уверите?

Хейуърд взе кратунката и след като глътна малко от водата, захвърли настрани останалата и се намръщи. Разузнавачът се разсмя със своя тих, но искрен смях и поклати глава с голямо задоволство.

— Ах! Не ви е по вкуса, защото не сте свикнали. Едно време и аз не я харесвах като вас, но сега жадувам за нея като елен за солена

почва^[1]. Вие не тачите ароматичните си вина толкова, колкото индианците тази вода, особено когато страдат от някаква болест. Но ето че Ункас запали огъня и вече е време да помислим за яденето, тъй като ни чака дълъг път.

Като прекъсна така внезапно разговора, разузнавачът веднага започна да пробира парчетата месо, които бяха пощадени от лакомията на хуроните. След като приготвиха набързо обед, той и мохиканите се заловиха мълчаливо и усърдно със скромното си ядене. Те ядяха, сякаш за да получат сила за някоя трудна и продължителна работа.

След като изпълниха тази необходима и за щастие приятна длъжност, всеки един от горските жители се наведе да пийне прощална глътка от самотния, тих извор^[2], който заедно с околните извори щеше след петдесет години да събере представителите на богатството, красотата и дарбите от цяло едно полукълбо, за да търсят там здраве и удоволствие.

Ястребово око обяви, че трябва вече да тръгват. Сестрите отново възседнаха конете, Дънкън и Дейвид стиснаха пушките си и тръгнаха по стъпките им; разузнавачът ги поведе, а мохиканите вървяха най-отзад. Дружината тръгна бързо по тясната пътека на север, като остави лековитата вода да се смесва безшумно с тази на близкото поточе, а телата на умрелите да се разлагат на върха на близкия хълм без никакъв погребален обред. Подобна участ е твърде обикновена за ония, които се сражават в горите, така че и сега тя не предизвика нито съчувствие, нито никакви разисквания.

---

[1] Много от животните в американските гори отиват на места, където се намират солени извори. По народному те се наричат „близалища“ или „солени близалища“, поради това че животните често са принудени да ближат земята, за да намерят солените частици. Тези места са същински сборища на ловците — те дебнат дивеча близо до пътеките, които водят към тия „близалища“. — Б.а. ↑

[2] Действието на току-що описаните случки се развива на мястото, където се издига градчето Белстън — едно от двете главни летовища с минерални извори в Америка. Битката, описана в тая глава, навярно е станала на хълма над минералния извор при Белстън. — Б.а.

↑

ГЛАВА XIII

Пътят, избран от Ястребово око, минаваше през същите песъчливи полета, пресечени тук-там от долинки и ридове, които те бяха преминали сутринта като пленници на Магуа. Сега слънцето се беше наклонило към далечните планини и тъй като пътят им водеше през безкрайната гора, горещината не беше вече така непоносима. Поради това те напредваха сравнително бързо и преди здрачът да се бе спуснал, бяха изминали не малко мили.

Ловецът, подобно на дивака, чието водаческо място беше заел, сякаш инстинктивно налучкваше пътя по някакви невидими знаци. Той рядко намаляваше хода си и никак не се спираше да размишлява каква посока да поеме. Някой бърз и кос поглед към мъха на дърветата, от време на време към залязващото слънце или пък по посока на безбройните ручей и рекички, които прекосяваше, това беше достатъчно, за да определи пътя и да избегне големите трудности. Междувременно гората започна да променя багрите си; изгубвайки онзи яркозелен цвят, който придаваше такава красота на нейните сводове, тя добиваше по-тъмни тонове — предвестници на края на деня.

Докато двете сестри се мъчеха да зърнат през дърветата златистите лъчи, които образуваха блестящ ореол около слънцето, прошарен тук-там с рубинови краски, и обагряха с лъскава златожълта ивица контурите на облаците, струпани недалеч над хълмовете на запад, Ястребово око се извърна внезапно и като посочи нагоре към величественото небе, каза:

— Това е знак за хората да се нахранят и да си починат. Колко по-добре и по-умно би било, ако те можеха да разбират езика на природата и да се поучат от птиците небесни и от горските зверове. Обаче за нас нощта скоро ще се свърши, защото, щом луната изгрее, ще трябва отново да потеглим. Спомням си, че през първата война се сражавах по тези места с макасите; тогава за пръв път пролях човешка кръв. За да попречим на онези кръвожадни гадини да отрежат

скалповете ни, издигнахме нещо като укрепление. Ако знаците ми не ме лъжат, ние ще намерим това място на около петдесет крачки наляво оттук.

Без да чака съгласие, а още по-малко някакъв отговор от спътниците си, якият ловец навлезе смело в един гъсталак от млади кестенови дървета и започна така да разтваря клоните на многобройните издънки, които почти покриваха земята, като че очакваше на всяка крачка да открие някакъв предмет, който му е познат от по-рано. Паметта му не бе го измамила. След като премина няколко фута през гъсталака, пълен с трънливи шипки, той се озова в едно открито място, в средата на което имаше ниска, зелена могила, а на върха ѝ споменатото вече разрушено укрепление. Тази груба и запустяла постройка, издигната набързо в момент, когато необходимостта е налагала това, бе изоставена след преминаването на опасността и сега се рушеше безмълвно сред горската самота, пренебрегната и почти забравена подобно на обстоятелствата, които бяха станали причина за издигането ѝ. Такива паметници на походи и сражения все още често се срещат в широкото междугранично пространство, което едно време разделяше враждебните провинции. Тези развалини, тясно свързани със спомените за колониалната история, напълно подхождат на мрачния характер на заобикалящата ги местност.

Покривът, направен от кората на дърветата, отдавна се бе срутил и смесил с пръстта, но огромните борови стволоче, от които набързо е било сглобено укреплението, все още стояха по местата си, при все че единият ъгъл на грубата постройка се бе поддал на тежестта, поради което и останалата част заплашваше да рухне бързо. Докато Хейуърд и другарите му се бояха да се приближат до тази разрушена сграда, Ястребово око и индианците не само без страх, но и с явно любопитство се озоваха между ниските ѝ стени. Ястребово око с интерес разглеждаше развалините както отвън, така и отвътре, сякаш спомените му се събуждаха всеки момент, а Чингачгук с гордостта на победител разправи на сина си на делаварско наречие кратката история на сражението, станало през младостта му в това уединено кътче. Чувствуваше се обаче една тъжна нотка, която се смесваше с възторга му и правеше гласа му както винаги мек и музикален.

Междувременно сестрите слязоха от конете и с удоволствие очакваха да си починат във вечерния хлад, сигурни, че са в безопасност, която не може да бъде нарушена освен от горските зверове.

— Драги ми приятелю — запита предпазливият Дънкън, когато разбра, че разузнавачът бе вече огледал мястото, — няма ли почивката ни да е по-спокойна, ако изберем за убежище някое по-непознато и по-рядко посещавано място?

— Малцина са живите, които знаят, че това укрепление изобщо е било построявано — отвърна бавно и унесено разузнавачът. — Рядко се пишат книги и разкази за сражения като това, което се разрази тук между враждуващите мохикани и мохоките. Тогава бях младеж и се наредих на страната на делаварците, защото знаех, че те са онеправдано и унижено племе. Четиридесет дни и четиридесет нощи онези дяволи, жадни за кръвта ни, обикаляха тази постройка от стволове. Плана ѝ направих аз и отчасти аз я построих, защото, както знаете, не съм индианец, а белокож без примес в кръвта си. Делаварците се заловиха за работа и хубаво я построихме. Отначало бяхме десет срещу двадесет, докато после се изравнихме по брой и тогава се нахвърлихме върху онези кучета и нито един от тях не се завърна у дома си, за да разкаже за съдбата на другите. Да, да, тогава бях млад и не бях виждал кръв да се лее. И тъй като никак не ми се нравеше да гледам същества, които са били с душа като мене, да лежат на голата земя, да ги разкъсват зверовете или костите им да белеят на дъжда, аз зарових мъртвите със собствените си ръце в същата тази могилка, на която сте седнали. Пък тя съвсем не е лоша за седане, макар че е издигната от човешки кости.

Хейуърд и сестрите в миг станаха от тревясалия гроб. Въпреки страхотните скорошни преживелици девойките не можеха напълно да подтиснат ужаса, който изпитваха сега от този близък допир с гроба на мохоките. Сивата светлина, мрачното малко пространство от потъмняла трева, заобиколено от хрусталака, зад който се издигаха боровете, стигащи сякаш до самите облаци, както и мъртвешкото безмълвие на обширната гора — всичко това съчетано — засилваше тягостното им чувство.

— Те са мъртви и безвредни — каза Ястребово око, като махна с ръка и се поусмихна на явната уплаха на девойките. — От устата им

никога вече не ще се изтръгне бойният вик, нито пък ще нанесат удар с томаховките си! И от всички, които спомогнаха, за да лежат сега те тук, единствено Чингачгук и аз сме останали живи! Бойният ни отряд се състоеше от братята и роднините на мохикана. А сега виждате пред себе си едничките, които са останали от неговото племе.

Изпълнени със съчувствие и интерес към нещастната участ на двамата индианци, слушателите неволно погледнаха към тях. Тъмните им фигури все още можеха да се видят в сянката на укреплението. Синът слушаше с напрегнато внимание разказа на баща си, възвеличаващ онези, които той винаги бе почитал за смелостта и дивашките им добродетели.

— Смятах делаварците за миролюбиво племе — каза Дънкън — и мислех, че те самите никога не водят война, а предоставят защитата на земите си на същите тези мохоки, които вие сте убили.

— Това отчасти е вярно — отвърна разузнавачът, — но все пак на дъното си остава долна лъжа. Подобен договор е бил сключен много, много отдавна посредством холандците. Те са желаели да обезоръжат туземците, които имали най-голямо право върху населяваната от тях земя. Мохиканите, макар и част от същото племе, се борили срещу англичаните и никога не са участвували в това глупаво съглашение, а се държали като мъже, както направили и делаварците, след като разбрали собствената си безразсъдност. Вие виждате пред себе си вожда на знатните мохикански сагамори! Едно време неговото племе е преследвало елените си сред обширни земи, без да има хълм или поток, който да не е техен. Но какво е останало за техния потомък? Той ще намери шест фута земя, когато съдбата реши това, и ще почива там в мир може би, ако има някой приятел, който да се потруди да зарови надълбоко главата му, за да не я засегнат плуговете.

— Достатъчно — каза Хейуърд, който се боеше, че тази тема може да доведе до разискване, което би развалило спокойствието, така необходимо за девойките. — Изминахме дълъг път, а малцина измежду нас имат щастието да притежават тела като вашите, които, изглежда, не познават нито умора, нито слабост.

— Здравите ми жили и кости ми помагат да понасям всичко това — каза ловецът, като огледа мускулестите си крайници с наивност, която издаваше искреното му удоволствие от тази похвала. — Из градовете на заселниците могат да се намерят по-едри и по-тежки

мъже, но трябва да прекарате там много дни, докато срещнете човек, който е годен да извърви петдесет мили, без да спре да си поеме дъх, или който може да тича подир хрътките в продължение на много часове. Но понеже всички нямат еднаква плът и кръв, напълно разумно е да се предположи, че тия нежни същества желаят да си починат след всичко, което видяха и преживяха днес. Ункас, разчисти изворчето, докато баща ти и аз направим за нежните им глави покрив от тези кестенови клони и легло от трева и листа.

Разговорът престана, ловецът и неговите другари се заловиха да създадат удобства и закрила за тези, на които бяха водачи. Изворчето, което преди много години бе накарало туземците да изберат това място за построяване на временното им укрепление, скоро бе разчистено от листата и едно кристално ручейче бликна, разливайки водата си по зелената могила. Един ъгъл от постройката покриха отгоре, така че да бъде запазен от обилната роса, свойствена за тия места; после струпяха клони от ароматни храсти и сухи листа, които да послужат за легло на двете сестри.

Докато усърдните горски обитатели бяха заети с тази работа, Кора и Алиса похапнаха по-скоро по задължение, отколкото от глад. После се оттеглиха под заслона на стените и като благодариха на провидението за миналите сполуки и се помолиха за божията закрила през настъпващата нощ, отпуснаха нежните си тела на благоуханното легло. Въпреки пресните спомени те скоро потънаха в сън, от който така много се нуждаеха и който бе още по-сладък поради надеждите за утрешния ден. Дънкън се бе приготвил да прекара нощта в бдение край самата развалина, обаче разузнавачът, като разбра намерението му, посочи към Чингачгук, изтегна се спокойно на тревата и каза:

— Очите на белия човек са твърде слаби и несигурни за подобно бдение! Наш часовой ще бъде мохиканът, така че нека легнем да спим.

— Миналата нощ се проявих като мързеливец — каза Хейуърд — и сега имам по-малко нужда от почивка, отколкото вие, който се показате по-достоен като войник. Така че нека всички се оттеглят и си починат, докато аз стоя на пост.

— Ако се намирахме между белите палатки на шестдесетия полк пред лицето на един неприятел като французите, аз не бих търсил по-добър часовой от вас — отвърна разузнавачът. — Обаче в тъмнината, сред пущинака с неговия неразбираем за вас език преценката ви ще

бъде като на наивно дете, а бдителността ви — съвсем напразна. Затова постъпете като Ункас и като мене и спете спокойно.

И наистина, Хейуърд забеляза, че докато те приказваха, младият индианец бе проснал снага върху склона на могилката, сякаш искаше да използва най-пълно определеното за почивка време. Примерът му бе последван и от Дейвид, чийто език бе залепнал за челюстите му поради треска, причинена от раната му, която се бе подлютила от изморителното пътуване. Като не желаше да продължи безполезния спор, Хейуърд даде вид, че се съгласява, и опря гръб на стволите, от които беше направено укреплението. Той стоеше така, полулегнал, обаче в себе си бе твърдо решил да не затваря очи, докато не предаде поверените му девойки в ръцете на самия Мънроу. Като смяташе, че се е наложил, Ястребово око скоро заспа и уединеното кътче потъна в дълбока тишина.

В продължение на много минути Дънкън успя да се удържи буден и долавяше всеки звук, който долиташе от гората. Зрението му се изостри още повече, когато се спуснаха вечерните сенки, а когато звездите заблещукаха над главата му, той можеше да различи фигурите на спътниците си, проснати на земята, и да долови очертанията на Чингачгук, застанал прав и неподвижен като дърветата, които образуваха тъмна преграда, обгръщаща ги от всички страни. Той чуваше лекото дишане на сестрите, които лежеха на няколко крачки от него. Нито един лист не се раздвижваше от ветреца, без ухото му да долови шепнещия звук. Най-после тъжните крясъци на някаква птица се смесиха със стоновете на бухала. Натезалите очи на Хейуърд диреха от време на време светлите лъчи на звездите, а после му се стори, че ги вижда през спуснатите си клепки. В отделни мигове, когато беше буден, той погрешно взимаше някой храст за своя другар часовой. Главата му клюмна на рамото, което на свой ред се наклони към земята. Най-после цялото му тяло се отпусна гъвкаво надолу и младият човек потъна в дълбок сън. Засънува, че е древен рицар, застанал на среднощна стража пред шатрата на освободена от плен принцеса, чието благоволение той се мъчи да спечели със своята преданост и бдителност.

Колко дълго измореният Дънкън пролежа в това състояние, сам той не разбра, Обаче присънните му се видения отдавна бяха изчезнали, когато се стресна от леко потупване по рамото. Събуден от

това докосване, колкото и слабо да бе то, той скочи на крака с объркан спомен за длъжността, която сам си бе наложил в началото на нощта.

— Кой е? — запита той, като посегна към мястото, където обикновено висеше сабята му. — Говори! Приятел или враг!

— Приятел — отвърна niskият глас на Чингачгук. После той показа към луната, която лееше меката си светлина през пролуките на дърветата точно над лагера им, и веднага прибави на своя развален английски език:

— Луната идва, а фортът на бял човек далеч, много далеч, време да тръгваме, когато сън затвори двете очи на французин!

— Право казваш! Извикай приятелите си и оседлай конете, докато аз събудя спътниците си.

— Ние сме будни, Дънкън — чу се от постройката мекият, сребрист глас на Алиса, — и след този освежителен сън сме готови да пътуваме бързо, но вие сте прекарвали уморителната нощ в бдение заради нас, след като през целия ден понесохте толкова много трудности!

— По-добре кажете, че щях да бдя, ако коварните ми очи не ми бяха изневерили. Вече два пъти доказах, че не съм достоен да изпълня възложеното ми задължение.

— О, Дънкън, не отричайте това, което сте направили — прекъсна го усмихнато Алиса, като излезе от сянката на постройката и се появи сред лунната светлина в цялата прелест на освежената си красота. — Знаем, че напълно се пренебрегвате, когато трябва да се грижите за себе си, но когато се касае до други, бдителността ви е безмерна. Не бихме ли могли да се побавим тук още малко, докато вие си починете. Имате толкова голяма нужда от това. На драго сърце, действително на драго сърце Кора и аз ще стоим на стража, докато вие и тези смели мъже си подремнете малко.

— Ако срамът можеше да премахне сънливостта ми, вече никога не бих затворил очи — каза смутеният младеж, взирайки се в откровеното лице на Алиса, където обаче не прочете насмешка, както подозираше, а само мила загриженост. — Горчивата истина е, че след като ви въвлякох в опасност поради небрежността си, аз нямам дори заслугата да съм пазил съня ви, тъй както подобава на един войник.

— Никой не може да укори Дънкън в подобна слабост. Хайде, вървете да спите. Вярвайте ми, ние, макар и слаби момичета, ще стоим

достойно на пост.

Младият човек бе спасен от неловкото положение да говори повече за недостатъците си, тъй като в този момент Чингачгук възкликна, а синът му застана като закован, с напрегнато внимание.

— Мохиканите чуват, че се приближава неприятел! — прошепна Ястребово око, който се беше вече събудил и размърдал като всички. — Подушват опасност по вятъра!

— Пази боже! — възкликна Хейуърд. — Достатъчно кръв се проля.

Докато говореше, младият офицер грабна пушката си и тръгна напред, готов да изкупи своята небрежност, като доброволно изложи живота си, за да защити тези, които пазеше.

— Някое горско животно обикаля наоколо да си търси храна — каза той шепнешком, когато слабите, далечни звукове, които бяха стреснали мохиканите, достигнаха до ушите му.

— Шт! — отвърна внимателно заслушаният разузнавач. — Човек е, дори и аз различавам сега стъпките му, колкото и слаби да са сетивата ми в сравнение с тези на индианците! Онзи негодник, хуронът, трябва да се е натъкнал на някои от разузнавачите на Монкалм и са тръгнали по следите ни. Не ми се ще да проливам повече човешка кръв на това място — прибави той и огледа загрижено неясните предмети, които го заобикаляха. — Но това, което трябва да стане, ще стане! Заведи конете в укреплението, Ункас, а вие, приятели, го последвайте! Колкото и да е старо и негодно, то все пак ни предлага прикритие, а в него и друг път са кънтели пушки!

Нареждането му бе веднага изпълнено. Мохиканите въведоха конете в разрушеното укрепление, където се събраха всички в пълно мълчание.

Звукът на приближаващите стъпки сега беше толкова ясен, че не можеше вече да има никакво съмнение. Скоро се чуха и гласове, които си подвикваха един на друг на индианско наречие. Ловецът прошепна на Хейуърд, че говорят на хуронски. Когато индианците стигнаха до мястото, където конете бяха навлезли в гъсталака, заобикалящ укреплението, те, изглежда, се объркаха, защото изгубиха следите, които ги бяха направлявали досега.

По гласовете им личеше, че се бяха събрали около двадесетина мъже, чиито различни мнения и съвети се смесваха в шумна глъчка.

— Тези мошеници знаят къде ни е слабото място — прошепна Ястребово око, който беше застанал до Хейуърд в тъмната сянка и гледаше през пролуките на гредите, — иначе нямаше да се шляят като жени. Слушай ги, гадините! Като че всеки има два езика и само един крак.

Колкото и смел да беше Дънкън в борбата, в този момент на напрегнато очакване не можеше, да даде никакъв отговор на тази спокойна и точна забележка на ловеца. Той само стисна по-силно пушката си и прикова очи в тясната пролука, през която все по-загрижено наблюдаваше огряната от луната сцена. След това се чу един по-плътен глас, който сигурно беше на водача им, защото всички се смълчаха, а това показваше с какво уважение посрещаха заповедите или по-скоро съветите му. След това по пращането на сухите съчки и по шумоленето на листата стана ясно, че диваците се разпръснаха, за да търсят загубените следи. За щастие на преследваните бледата лунна светлина, която осветяваше малкото пространство около укреплението, не бе достатъчно силна, за да проникне през дълбоките сводове на гората, където всичко бе покрито с измамлива сянка. Търсенето се оказа безплодно, тъй като пътиците бяха преминали бързо късото разстояние между пътеката и хроста и всяка следа от стъпките им се губеше в тъмната гора.

Обаче не след дълго се чу как неукротимите диваци претърсват храстите и постепенно се приближават до вътрешния край на гъстия пояс от млади кестенови дървета, който обкръжаваше малкото пространство край укреплението.

— Идат — прошепна Хейуърд, като се опитваше да провере пушката си през една пролука между гредите. — Да стреляме, когато приближат.

— Дръжте се в сянката — отвърна разузнавачът. — Чаткането на кремъка и миризмата дори на едно зрънце барут ще доведе онези гладни гадини вкупом при нас. Ако е угодно богу да се сражаваме, за да запазим скалповете си, доверете се на опитността на хора, които познават обичаите на диваците и не бягат, когато се разнесе бойният вик.

Дънкън хвърли поглед назад и видя, че разтрепераните сестри се свиваха в далечния ъгъл на постройката, а мохиканите бяха застанали в сянката като два стълба, готови и очевидно пълни с желание да се

бият, когато това се наложи. Като овладя нетърпението си, Хейуърд отново погледна навън и зачака мълчаливо това, което щеше да стане. В този миг гъсталакът се разтвори и един висок, въоръжен хурон направи няколко стъпки в откритото пространство. Докато гледаше втренчено към безмълвното укрепление, лунните лъчи осветиха напълно мургавото му лице, по което бе изписано учудване и любопитство. Той изпусна възклицанието, което у индианците обикновено изразява почуда, и като извика нещо с тих глас, скоро привлече при себе си един свой другар.

Тези деца на леса постояха заедно няколко минути и като сочеха към рушащата се постройка, разговаряха на неразбираемия език на своето племе. Сетне тръгнаха напред с бавни и предпазливи стъпки, като всеки миг се спираха да погледнат към укреплението. Те приличаха на изплашени елени, чието любопитство се бори със събудения им страх. Кракът на единия от тях стъпи внезапно на могилката и той се наведе, за да разгледа какво беше това. В този миг Хейуърд забеляза, че разузнавачът разхлабва ножа в ножницата си и навежда надолу дулото на пушката си. Като направи същите движения, младият човек се приготви за борба, която сега изглеждаше неизбежна.

Диваците бяха толкова наблизко, че и най-малкото движение на конете или дори по-шумно вдишване биха могли да издадат бегълците. Но като разбраха какво представлява могилката, вниманието на хуроните бе привлечено другаде. Те заговориха с нисък и тържествен глас, сякаш обхванати от благоговение, дълбоко примесено със страхопочитание. После се отдръпнаха предпазливо назад с приковани в постройката очи, като че очакваха да видят призраците на умрелите да излизат от безмълвните ѝ стени. Когато стигнаха края на откритото пространство, те навлязоха бавно в гъсталака и изчезнаха.

Ястребово око спусна приклада на пушката си до земята и като въздъхна дълбоко и с облекчение, възкликна с ясен шепот:

— Да! Те уважават мъртвите и това спаси собствения им живот, а може би и живота на хора, по-достойни от тях.

Хейуърд погледна своя другар само за миг, но не му отговори, а се обърна към тези, които сега го интересуваха повече. Той чу как двамата хурони излязоха от гъсталака и скоро стана ясно, че всички преследвачи се бяха събрали около двамата и слушаха внимателно това, което те им съобщаваха. След няколко минути сериозен и

тържествен разговор, съвсем различен от шумното бърборене, с което най-напред се бяха събрали на това място, звуковете започнаха да стават все по-слаби и по-далечни и най-после съвсем се изгубиха в дълбочините на гората.

Ястребово око чакаше знак от Чингачгук, който беше наострил слух, за да се увери, че всички звуци от оттеглящата се банда бяха погълнати от далечината, и тогава махна с ръка на Хейуърд да изведе конете и да помогне на двете сестри да ги възседнат. В момента, когато това бе сторено, те излязоха от разрушената порта и като тръгнаха дебнешком по посока, обратна на тази, по която бяха дошли, скоро напуснаха уединеното място. Преди да потънат в мрака на гората, двете сестри хвърлиха плах поглед към безмълвната гробница и към рушащата се развалина.

ГЛАВА XIV

Докато се оттегляха бързо от укреплението и преди да навлязат дълбоко в гората, всички мислеха за бягството и никой не посмя да продума дори шепнешком. Разузнавачът отново зае поста си на водач и макар че се бяха отдалечили доста от неприятелите, стъпките му сега бяха по-предпазливи, отколкото преди, тъй като заобикалящата ги гора му беше напълно непозната. Неведнъж се спира той, за да се съветва със своите приятели, мохиканите, като сочеше нагоре към луната и внимателно изследваше кората на дърветата. При тези кратки почивки, съзнавайки опасността, Хейуърд и сестрите бяха цели обърнати в слух и се мъчеха да доловят някакви признаци на приближаващ се неприятел. В такива мигове изглеждаше, като че цялата тази обширна местност беше потънала във вечен сън. Никакъв звук не долиташе от гората освен едва доловимо бълбукане на далечна рекичка. Птици, зверове и хора, ако изобщо в тази обширна пустош имаше някакви хора, сякаш спяха дълбоко. Но шумът на рекичката, колкото да беше тих и отдалечен, избави водачите от затрудненото положение и те веднага се запътиха към нея.

Като стигнаха бреговете на потока, Ястребово око отново спря, събу мокасините си и подкани Хейуърд и Дейвид да последват примера му. Те навлязоха във водата и в продължение на един час вървяха по коритото на реката, без да оставят никакви следи. Луната вече се бе скрила зад грамадна купчина черни облаци, надвиснали над западния хоризонт, когато излязоха от плиткия, криволичещ поток и пак стъпиха на песъчлива, но залесена равнина. Тук разузнавачът отново се почувствува като у дома си и продължи да върви уверено и бързо като човек, който добре знае посоката. Скоро пътеката започна да става все по-неравна и пътниците ясно забелязаха, че от двете им страни планините се приближават към тях и че всъщност те вече навлизат в един от проходите ѝ. Внезапно Ястребово око спря, почака, докато всички се съберат, и заговори с тих, предпазлив глас, който още

повече засили сериозността на думите му сред тишината и тъмнината наоколо.

— Лесно е да се знаят пътеките и да се намират солените места и реките в пущинака — каза той, — но кой, след като е видял това място, би посмял да каже, че цяла мощна армия се е разположила между онези безмълвни дървета и голи планини?

— Значи не сме далеч от Уилиам Хенри, така ли? — каза Хейуърд, като се приближи до разузнавача.

— Дотам все още има да се измине дълъг и изморителен път, а сега нашата най-голяма трудност е да решим кога и от кое място да тръгнем по пътеката. Погледнете — каза той, като посочи през дърветата към едно малко водно пространство, което отразяваше звездите в спокойната си повърхност, — това е „Кървавото езеро“! Сега стъпвам на земя, която не само често съм преброждал, но върху която съм се сражавал от изгрев до залез слънце.

— Ха! Значи тази мътна и мрачна вода е гробницата на храбреците, които са паднали тогава в боя. Често съм чувал да се споменава за нея, но никога досега не съм стъпвал на бреговете ѝ.

— Един ден три пъти се сражавахме с германецафранцузин^[1] — продължи Ястребово око, който по-скоро следваше собствените си мисли, отколкото да отговаря на забележката на Дънкън. — Пресрещна ни недалеч оттук, когато бяхме тръгнали да го нападнем из засада. Като подгонени елени ни разпръсна той през дефилето към бреговете на Хорикън. Но след това се събрахме зад повалените от нас дървета и се впуснахме срещу него под водачеството на сър Уилиам, който тъкмо за това свое дело получи званието „сър“, и добре отплатихме за преживения сутринта срам! Стотици французи видяха този ден слънцето за последен път. Дори техният вожд, самият Дискау, падна в ръцете ни така изранен и надупчен от куршуми, че трябваше да се прибере в отечеството си негоден за по-нататъшна военна служба.

— Това е било героична контраатака! — възкликна Хейуърд, обхванат от младежки възторг. — Славата и бързо достигна и до нас в южната армия.

— Да, но работата не свърши с това. По нареждане на сър Уилиам аз бях изпратен от майор Ефингам да заобиколя изотзад французите и да занеса новината за сполетялата ги беда във форта на реката Хъдзън. Точно ей там, където виждате да се издигат дърветата

на онова планинско възвишение, срещнах едно поделение, тръгнало на помощ на отряда ни. Поведох войниците към мястото, където неприятелите ни се бяха разположили да се хранят, и не подозираха, че кървавата сеч не се беше още свършила.

— И вие ги изненадахте?

— Да, ако изобщо смъртта може да бъде изненада за хора, които мислят само за стомаха си. Малко време ги оставихме да си отдъхнат, тъй като сутринта ни бяха ударили здраво и малцина между нас не бяха загубили приятел или роднина. Когато всичко се свърши, умрелите, а според някои и умиращите бяха хвърлени в малкото езерце. Тези очи видяха водите му така почервенели от кръв, както не е била никоя друга вода, извираща от земните недра.

— Това е бил удобен и надявам се, спокоен гроб за войниците. Много служба сте видели значи по тази граница.

— Аз! — каза разузнавачът, като поизправи високата си фигура с войнишка гордост. — Безброй пъти са ехтели тези хълмове от пукота на пушката ми и малко са кътчетата между Хорикън и реката, където „Еленубиеца“ да не е посвалял някое живо тяло, било то на враг или на див звяр. А колкото за това, дали онзи гроб е бил толкова спокоен, колкото предполагате, въпросът е по-друг. В лагера има мнозина, които казват и мислят, че за да почива спокойно в гроба си, мъртвецът трябва да бъде заровен чак когато е съвсем издъхнал, а положително е, че нея вечер в бързината докторите нямаха много време, за да кажат кой е жив и кой мъртъв. Шт! Не виждате ли нещо да върви по брега на езерцето?

— Малка е вероятността да има други бездомни като нас в тази мрачна гора.

— Такива като този не ги е много грижа ни за къща, ни за покрив, а вечерната роса не може да измокри тяло, което прекарва дните си във водата — отвърна разузнавачът, като сграбчи рамото на Хейуърд с такава сила, че болката накара младия човек да разбере какъв силен ужас бяха породили суеверията у един обикновено толкова безстрашен човек.

— За бога, това е човешка фигура и тя се приближава! Грабнете оръжието, приятели, защото не знаем кой иде срещу нас.

— *Qui va là?* (Кой е там?) — запита бързо един суров глас, който прозвуча в това самотно и злокобно място като предизвикателство от

някакъв друг свят.

— Какво каза това същество? — прошепна разузнавачът. — Не говори нито на английски, нито на индиански.

— *Qui va la?* — повтори същият глас, а веднага след това се чу заплашително потракване на оръжие.

— *France!* (Франция!) — извика Хейуърд, като излезе от сянката на дърветата и пристъпи към брега на езерцето, на няколко ярда от часовоя.

— *D'ou venez-vous, ou allez-vous, d'aussi bonne heure?* (Откъде идете, къде отивате толкова рано?) — запита гренадирът с акцент на човек от стара Франция.

— *Je viens de la decouverte et je vais me coucher.* (Връщам се от разузнаване и отивам да спя.)

— *Etes-vous officier du roi?* (Кралски офицер ли сте вие?)

— *Sans doute, mon camarade; me prends-tu pour un provincial!* *Je suis capitaine de chasseurs.* (Без съмнение, приятелю; да не би да мислите, че съм тукашен. Аз съм капитан от стрелковия полк.) — Хейуърд много добре виждаше, че французинът беше пехотинец. — *J'ai ici, avec moi, les filles du commandant de la fortification.* *Aha! Tu en as entendu parler! Je les ai fait prisonnieres pres de l'autre fort, et je les conduis au general.* (С мене са дъщерите на коменданта на укреплението! Аха! Ти си чул да се говори за тях! Плених ги близо до другия форт и ги водя при генерала.)

— *Ma foi! Mesdames, j'en suis fache pour vous.* (Бога ми, госпожици! Мъчно ми е за вас.) — възкликна младият войник, като докосна грациозно кепето си. — *Mais fortune de guerre! Vous trouverez notre general un brave homme et bien poli avec les dames.* (Но на война така се случва! Ще видите, че нашият генерал е чудесен човек и много учтив с дамите.)

— *C'est le caractere des gens de guerre.* (Това е характерно за военните.) — каза Кора с възхитително самообладание. — *Adieu, mon ami. Je vous souhaiterais un devoir plus agreable a remplir.* (Сбогом, приятелю, пожелавам ви по-приятна служба.)

Войникът направи нисък и смирен поклон, с който ѝ поблагодари за любезността, а Хейуърд прибави едно „*Bonne nuit, mon camarade*“ (Лека нощ, другарю) и те тръгнаха внимателно напред, като оставиха часовоя да обикаля бреговете на безмълвното езерце. Не

подозирайки, че един неприятел може да бъде толкова дързък, часовоят си затананика думите, които се събудиха в паметта му от вида на девойките или може би от спомена за неговата далечна и красива Франция: „Vive le vin, vive l’amour“ etc. („Да живее виното, да живее любовта“ и т.н.).

— Добре беше, че се разбрахте с този мошеник! — прошепна разузнавачът, когато се поотдалечиха, и отново метна пушката на рамо. — Веднага видях, че е от онези неспокойни французи. Добре, че говореше приятелски и нямаше лоши намерения, иначе лесно можеше да се намери място и за неговите кости между тези на съотечествениците му.

Той беше прекъснат от дълго и тежко стенание, което се понесе откъм малкото езерце, сякаш наистина духовете на умрелите бродеха край водната си гробница.

— Това положително беше човек от плът и кръв! — продължи разузнавачът. — Никой дух не би могъл да държи така здраво оръжието си!

— Да, беше от плът и кръв. Но дали клетият човечец е все още на този свят, можем да се съмняваме — каза Хейуърд, като хвърли поглед наоколо и видя, че Чингачгук липсва. Чу се друго стенание, по-слабо от първото, а след това — тежък и злокобен плясък във водата и отново всичко пак утихна, сякаш никога нищо не е нарушавало покоя на бреговете на мрачния вир. Докато стояха така в неведение, те видяха фигурата на Чингачгук да се прокрадва откъм гъсталака. Когато мохиканският вожд се приближи до тях, с едната си ръка той окачи на пояса си скалпа на нещастния французин, от който все още се вдигаше пара, а с другата постави на съответните им места ножа и томахащата, които бяха пролели кръвта му. Тогава той зае обичайното си място с вид на човек, който вярва, че е извършил достойно дело.

Разузнавачът опря на земята единия край на пушката си и като облегна ръце на другия, постоя така замислен, сред дълбоко мълчание. Сетне поклати тъжно глава и прошепна:

— За един белокож това би било жестока и нечовешка постъпка, но за индианеца тя е естествена и затова може би не трябва да го обвиняваме. Но все пак бих желал това да се беше случило на някой проклет мингозец вместо на това весело младо момче от старите земи!

— Достатъчно! — каза Хейуърд, който се страхуваше да не би двете сестри, които не бяха усетили нищо, да разберат какво ги бе накарало да спрат. Мислите, с които той се утеши, бяха подобни на тези на ловеца. — Стореното е сторено! И макар да беше по-добре, ако не бе станало, вече нищо не може да се поправи. Виждате съвсем ясно, че се намираме между часовете на неприятеля. Какво смятате, че трябва да предприемем?

— Да — каза Ястребово око, като се сепна, — както казвате, твърде късно е да мислим повече за него. Да, да, французите наистина са се събрали около форта и да минем през тях, ще е все едно да минем през иглено ухо.

— А и малко време имаме за това — прибави Хейуърд, като вдигна очи към облаците, които скриваха залязващата луна.

— Да малко време имаме за това! — повтори разузнавачът. — То може да бъде направено по два начина.

— Кажете бързо кои са те, защото времето не чака.

— Единият начин е девайките да слязат от конете и да пуснем животните из полето; да изпратим мохиканите напред и тогава да си проправим път между часовете, като влезем в укреплението през мъртви тела.

— Не, не може така! — прекъсна го благородният Хейуърд. — Един войник би могъл да си пробие път по такъв начин, но не и когато придружава такива същества.

— Действително това ще бъде опасен път за такива нежни крака — отвърна разузнавачът, който също гледаше с неохота, на този план, — но все пак сметнах, че мъжеството ми налага да спомена за тази възможност. В такъв случай ще трябва да се върнем обратно и да се отдалечим от линията на наблюдателните пунктове, след което ще свием на запад и ще навлезем в планините. Там ще ви скрия така, че в продължение на дълги месеци нито една от платените хрътки на Монкалм не ще може да намери дирята ни.

— Тогава нека сторим това, и то незабавно.

По-нататъшните думи бяха излишни. Ястребово око даде нареждане „След мен!“ и тръгна обратно по пътеката, която ги беше довела до сегашното критично и дори опасно положение. Напредването им, подобно на последния им разговор, беше предпазливо и безшумно, защото никой не знаеше кога можеха да се

натъкнат на някой патрул или на приклепнал часовой. Докато вървяха мълчаливо покрай езерцето, Хейуърд и разузнавачът отново хвърлиха крадешком поглед към страшните му и мрачни води. Напразно търсеха фигурата, която преди малко бяха видели да се разхожда бавно и отмерено по смълчания бряг; тихият и ритмичен плясък на малките вълни показваше, че водата още не беше се уталожила и напомняше за страшното кърваво дело, на което току-що бяха станали свидетели. Но подобно на бързо разигралата се мрачна сцена езерцето скоро изчезна от погледа им и се стопи в тъмнината заедно с цялата черна маса, останала зад гърба на пътниците.

Ястребово око скоро се отклони от поетия обратен път и като свърна по посока на планините, образуващи западната граница на тясното поле, с бързи стъпки поведе пътниците към дълбоките сенки, хвърляни от високите и начупени върхове. Пътят сега беше труден. Той минаваше през местност, осеяна с канари, и беше пресечен от дълбоки долове, поради което напредването ставаше бавно. От двете им страни се издигаха голи и черни хълмове. Чувството на сигурност, създавано от тях, облекчаваше до известна степен усилията, които трудният път изискваше. Най-после започнаха да се изкачват по стръмен и неравен склон. Вървяха по пътека, криволичеща между канари и дървета — явно направена от хора, познаващи добре особеностите на пущинака. Когато постепенно се изкачиха над долините, гъстата тъмнина, която обикновено предшествува приближаването на деня, започна да се разпръсква и предметите придобиха цветовете, с които ги бе надарила природата. Като излязоха от гората, където недорасли дървета бяха впили корени в волите скатове на планината, те застанаха върху една плоска мъхеста скала, образуваща самия връх на планината, и посрещнаха утрото, което изгръвяше румено над зелените борове на един хълм, на отсрещната страна на долината Хорикън.

Разузнавачът каза на сестрите да слязат от конете. Той махна юздите от устата на изтощените животни, свали седлата им и ги пусна на свобода, да пасат, каквото намерят — малкото шума по храсталаците и рядката трева по тази висока местност.

— Вървете — каза той — и търсете храната си там, където природата ви я дава, но внимавайте да не би самите вие да станете храна на хищните вълци по тези хълмове.

— Няма ли да имаме вече нужда от тях? — запита Хейуърд.

— Погледнете със собствените си очи и решете — каза разузнавачът, като тръгна към източния склон на планината и кимна на другите да го последват. — Ако беше тъй лесно да се проникне в сърцето на човека, както да се види лагерът на Монкалм от това място, лицемерите щяха да се срещат рядко и подлостта на мингозците щеше да изгуби силата си пред честността на делаварците.

Когато пътниците стигнаха до края на пропастта, те с един поглед разбраха колко верни бяха думите на разузнавача и каква удивителна предпазливост бе проявил, като ги бе довел на това стратегическо място.

Планината, на която бяха застанали, беше висока около хиляда фута и представляваше висок конус. Той се издигаше малко пред онази дълга верига, която се простира с километри на запад по брега на езерото, докато се срещне с хълмовете отвъд водата, за да продължи към канадските възвишения във вид на безформена и начупена скалиста маса, оскъдно покрита с вечнозелени растения. Точно под мястото, където стояха пътниците, южният бряг на Хорикън се извиваше в широк полукръг от едната планина до другата и се издигаше към високо и неравно поле. На север се простираше бистрата и както изглеждаше от тази шеметна височина, тясна повърхност на „Светото езеро“, нарязано с безброй заливчета, украсено с чудновати носове и осеяно с множество острови. На разстояние от няколко левги водите се губеха между планините или бяха обвити от изпаренията, които се носеха бавно по склоновете на планината, гонени от лекия утринен вятър. Но един тесен процеп между гребените на хълмовете сочеше прохода, през който водите се стичаха по-далеч на север, за да се разделят наново, бистри и просторни, преди да се влеят в далечната маса на Чамплейн. На юг се простираше дефилето или по-право неравното поле, за което споменахме вече. По протежение на няколко мили в тази посока планините като че с неохота отстъпваха господството си и докдето стигаше погледът, те се разпадаха на пониски хълмове и най-после се стопяваха в равната и песъчлива местност, през която придружихме нашите пътници в тяхното двойно пътешествие. По двете вериги хълмове, заобикалящи срещуположните брегове на езерото и долината, облаци от леки изпарения във формата на спирални венци се издигаха от безлюдния лес или се свличаха лениво надолу по стръмнините, за да се смесят с мъглата в низините.

Един-единствен самотен белоснежен облак се носеше над долината и сочеше кътчето, където се намираше „Кървавото езеро“.

Точно на брега на езерото, по-близо до западния, отколкото до източния му край, се простираха дългите защитни насипи и ниските постройки на Уилиам Хенри. Две от обширните укрепления изглеждаха, като че ли са построени в самата вода, която миеше основите им, а един дълбок ров и обширни тресавища пазеха другите страни и ъгли на форта. На доста голямо разстояние наоколо дърветата бяха изсечени, но останалата част на пейзажа тънеше в зеленина освен там, където бистрата вода омекотяваше гледката и където мрачните скали протягаха своите черни и голи глави над очертанията на планинските вериги. Пред форта се виждаха разпръснати уморените часовои, които стояха на стража срещу многобройните си неприятели, а зад самите стени пътниците виждаха войниците, още сънливи след прекараната в бдение нощ. На югоизток, непосредствено до форта, се намираше един укрепен лагер, построен на скалисто възвишение, което би било много по-удобно място за самото укрепление. В този лагер Ястребово око им показва спомагателните полкове, които неотдавна бяха напуснали Хъдзън заедно с тях. Малко по на юг на много места от гората се издигаха тъмни и злокобни кълба дим, които лесно можеха да се различат от светлите изпарения на изворите и които разузнавачът също посочи на Хейуърд като доказателство, че неприятелят е струпал силите си там.

Но гледката, която най-много интересуваше младия офицер, се простираше на западния бряг на езерото, доста близо до южния му край. На една ивица земя, която, гледана от мястото, където той стоеше, изглеждаше твърде тясна, за да побере такава армия, но която в действителност се простираше на много стотици ярда от бреговете на Хорикън до подножието на планината, се виждаха белите палатки и оръдията на десетхилядна войска. Батареите бяха вече изнесени напред и още докато пътниците гледаха надолу като в географска карта, просната пред нозете им, ревят на артилерията се понесе от долината и отекна като гръмотевица към хълмовете на изток.

— Там зората тъкмо ги докосна — каза бавно и замислено разузнавачът — и будният неприятел е решил да събуди спящите с гърма на оръдията си. Закъснели сме с няколко часа! Монкалм вече е напълнил гората с проклетите си ирокези.

— Местността наистина гъмжи от тях — отвърна Дънкън, — но няма ли начин да влезем във форта? Много по за предпочитане е да бъдем пленени в лагера, отколкото отново да попаднем в ръцете на скитащи индианци.

— Погледнете! — възкликна разузнавачът и неволно привлече вниманието на Кора към помещението, заемано от собствения ѝ баща. — Вижте как онази граната вдигна във въздуха камъните от стената на комендантското здание! Брей! Тези французи ще го разрушат по-бързо, отколкото е било построено, макар че стените му са здрави и дебели.

— Хейуърд, лошо ми става, като гледам опасността, която не мога да споделя — каза неустрашимата, но разтревожена дъщеря. — Нека отидем при Монкалм и поискаме да ни приеме; той не ще посмее да откаже тази милост на една дъщеря.

— Едва ли ще можете да намерите палатката на французина с коса на главата си — каза сурово разузнавачът. — Ако имах само една от хилядите лодки, които лежат празни на брега, това би могло да се направи. Ха! Стрелбата скоро Ще престане, тъй като оттатък се задава мъгла, която ще превърне деня в нощ и ще направи индианската стрела по-опасна от летия топ. А сега, ако мислите, че е по силите ви и желаете да ме последвате, аз ще тръгна. Жадувам да се промъкна долу в лагера, ако не за друго, поне за да разпръсна няколко мингозки кучета, които виждам да дебнат в онази брезова горичка.

— Готови сме — каза твърдо Кора. — С тази цел пред себе си ние ще ви следваме във всички опасности.

Разузнавачът я погледна, усмихна се с честно и сърдечно възхищение и отговори:

— Да можех да имам хиляда мъже с мускулести ръце и остри очи, които да се страхуват от смъртта толкова малко, колкото вие! Тогава, преди да изтече една седмица, ще натикам отново онези бърборковци, французите, в бърлогата им да вият като вързани кучета или като гладни вълци. Но нека се размърдаме — прибави той, като се обърна към останалите от групата. — Мъглата пълзи така бързо надолу, че едва ще имаме време да я посрещнем в полето и да я използваме за прикритие. Ако се случи нещо с мене, не забравяйте да вървите в такава посока, че вятърът да духа от лявата ви страна — или най-добре следвайте мохиканите, те ще надушат пътя независимо от това, дали е денем, или нощем.

После той им махна с ръка да го последват и започна да се смъква надолу по стръмния склон с предпазливи, но сигурни стъпки. Хейуърд помагаше на девойките да слизат и след няколко минути всички се намериха в подножието на планината, по чиито склонове се бяха изкачили с толкова труд и усилия.

Пътят, избран от Ястребово око, скоро доведе пътниците в равнината, почти точно срещу изхода на западния редут на форта, който се намираше на около половин миля от мястото, където разузнавачът спря, за да почака да го настигнат Дънкън и девойките. Обхванати от нетърпение и облагодетелствувани от местността, те изпревариха мъглата, която се свличаше тежко надолу към езерото, така че трябваше да спрат, докато тя обвие неприятелския лагер с вълнистата си мантия. Мохиканите се възползуваха от тази почивка, за да излязат предпазливо от гората и да разгледат какво има наоколо. На малко разстояние от тях следваше Ястребово око, с намерение веднага да използва сведенията, които щяха да му донесат, и сам да разузнае поне повърхностно околната местност.

След малко той се върна със зачервено от раздразнение лице и изрази разочарованието си с думи, които не вещаеха нищо добро.

— Онзи хитър французин е поставил постове точно на пътя ни — каза той, — съставени от червенокожи и бели. Възможността да попаднем сред тях е толкова голяма, колкото и да ги отминем в мъглата!

— Не можем ли да заобиколим, за да избегнем опасността — запита Хейуърд, — а после, когато тя премине, отново да се върнем на същата пътека?

— Ако веднъж се отклониш от пътя си в мъглата, можеш ли да кажеш кога и как ще свърнеш, че да го намериш! А 4ъглите [???] на Хорикън не са като къдравия дим, който се вие от лулата на мира, нито от пушека от огъня, запален, за да пропъди комарите!

Той не беше още свършил, когато се чу трясък и едно гюлле се стрелна в гъсталака, като удари стеблото на една фиданка и отскочи на земята със сила, намалена от съпротивлението. Индианците веднага се втурнаха към страшния вестител, а Ункас започна да говори със сериозен тон на делаварско наречие, като правеше много движения.

— Може и така да е, момко — промърмори разузнавачът, когато младежът свърши. — Вярно е, че тежките болести не се церят като

зъбобол. Хайде да тръгваме. Мъглата вече ни обвива.

— Чакайте! — извика Хейуърд. — Най-напред ни обяснете намеренията си.

— Това е лесно, но няма голяма надежда. Обаче все пак е по-добре, отколкото да не вършим нищо. Гюлето, което виждате — прибави разузнавачът, като ритна с крак безвредната желязна топка, — е разорало земята от укреплението дотук и когато всички други знаци се окажат безполезни, ние ще проследим оставената от него бразда. Следвайте ме без повече приказки, защото мъглата може да ни остави наскривен път и тогава ще станем прицелна точка за гюлетата и на двете армии.

Хейуърд схвана, че наистина се намират в критично положение, когато трябва повече да се действа, отколкото да се приказва. Като застана между двете сестри, той ги поведе бързо напред, без да откъсва поглед от фигурата на водача. Скоро стана ясно, че Ястребово око не бе преувеличил силата на мъглата, защото преди още да бяха изминали и двадесет ярда, пътниците едва можеха да се виждат един друг.

Те направиха малък завой наляво и вече поемаха отново надясно. Хейуърд смяташе, че са изминали почти половината от разстоянието до английския форт, когато изведнъж на около дваайсет фута от тях се чу строг глас:

— Qui va la? (Кой е там?)

— Карайте напред! — прошепна разузнавачът, като отново изви наляво.

— Карайте напред! — повтори Хейуърд. Но тогава въпросът бе повторен от около една дузина гласове, всеки един от които звучеше заплашително.

— C'est moi. (Аз съм.) — извика Дънкън, който сега по-скоро влачеше, отколкото водеше тези, които подкрепяше.

— Bete! Qui — moi? (Глупак. Кой е този „аз“?)

— Ami de la France. (Приятел на Франция).

— Tu m'as plus l'air d'un ennemi de la France. Arrete! Ou, par dieu, je te ferai ami du diable. Non! Feu, camarades, feu! (По-скоро ми се струва, че си неприятел на Франция. Стой! Иначе, бога ми, ще те направя приятел на дявола. Огън, другари, огън!)

Заповедта бе веднага изпълнена и мъглата се раздвижи от изстрелите на петдесет пушки. За щастие прицелът не беше добър и куршумите прорязаха мъглата малко настрани от пътниците, но все пак толкова близо до тях, че на неопитните девойки и на Дейвид се стори, че те изсвистяха само на няколко сантиметра от ушите им. Викът бе повторен. Чу се ясно заповедта не само за нова стрелба, но и за преследване. Когато Хейуърд им обясни накратко значението на чутите думи, Ястребово око се спря и заговори с бърза решителност и голяма твърдост.

— Нека и ние стреляме — каза той, — те ще помислят, че е предприето нападение и ще отстъпят или пък ще чакат подкрепление.

Планът бе добре намислен, но нямаше желания резултат. В момента, когато французите чуха гърмежите, сякаш цялото поле загъмжа от войници. Пушки затрещяха от всички страни, от бреговете на езерото чак до края на гората.

— Ще привлечем върху си цялата им армия и ще предизвикаме общо нападение — каза Дънкън. — Водете ни напред, приятелю, за да спасите и вашия, и нашия живот.

Разузнавачът бе готов да го стори, но в бързината и при промяната на мястото той бе загубил посоката. Напразно обръщаше към лекия ветрец ту едната, ту другата си буза: и двете усещаха еднакво хлада. В тази трудна минута Ункас се натъкна на браздата на гюлето, което тук бе преорало пръстта на три съседни мравуняка.

— Чакайте да разбере разстоянието! — каза Ястребово око и се наведе да види посоката, а след това веднага тръгна напред.

Викове, проклетия и пушечни гърмежи сега следваха бързо и непрестанно — от всички страни. Внезапно блесна ярка светлина. Няколко топа блъвнаха огън някъде далече и дебели кълба мъгла се понесоха нагоре. Гръмливият ек на планината повтори изтежко грохота им.

— Това е от укреплението! — възкликна Ястребово око, като веднага свърна назад по стъпките си. — А пък ние като някакви глупци се бяхме втурнали към гората, право под ножовете на макасите.

В момента, когато разбраха грешката си, всички от групата се заеха да я поправят най-усърдно. Дънкън с готовност предостави на младия индианец да подкрепя Кора, а тя със същата готовност прие тая помощ. Както изглеждаше, по петите им бързаха разгневените

войници и всеки миг ги грозеше опасността да бъдат хванати или убити.

— Point de quartier aux coquins! (Никаква милост за негодниците!) — извика един ревностен преследвач, който, изглежда, направляваше действията на неприятеля.

— Бъдете готови и твърди, мои смели войници от шестдесетия полк! — възкликна внезапно един глас над тях. — Почакайте да видите врага. Стреляйте ниско и пометете с огъня си насипа на укреплението.

— Татко! Татко! — понесе се един пронизителен вик сред мъглата. — Това съм аз — Алиса! Твоята Елзи! Пощади ни, спаси дъщерите си!

— Стой! — извика предишният глас, в който трептеше силна бащинска мъка. Звукът достигна чак до гората и бе тържествено повторен от ехото. — Тя е! Провидението ми връща моите деца! Отворете вратите на укреплението! Напред, войници от шестдесетия полк, напред! Нито пушка да не гръмне, за да не убиете агънца ми! Отбийте френските кучета с щикове.

Дънкън чу скърцането на ръждясалите панци и воден от звука, той се стрелна нататък и видя пред себе си дълга редица войници в тъмночервени униформи, които отиваха бързо към насипа на крепостта. Той позна собствения си батальон, застана начело и скоро разпръсна всички свои преследвачи, които се бяха събрали пред укреплението.

Останали сами, Кора и Алиса стояха смаяни и разтреперани, но преди да могат да проговорят или дори да съберат мислите си, един офицер с гигантски ръст, чиито коси бяха побелели от годините и от службата, но чийто внушителен войнишки вид бе по-скоро смекчен, отколкото загрубял от времето, изскочи от мъглата и ги притисна до гърдите си. Парещи сълзи се стичаха по белите му сбръчкани бузи и той възкликна с характерното си шотландско произношение:

— Благодаря ти, господи, за тази милост! Когато и да Дойде опасността, твойт слуга е готов!

---

[1] Барон Дискау, германец на френска служба. Няколко години преди описаните в тази повест събития този пълководец е бил победен от сър Уилям Джонсън от гр. Джонстаун, щата Ню Йорк, на бреговете на езерото Джордж. ↑

ГЛАВА XV

Следващите няколко дни бяха прекарани сред лишения, смут и опасности от обсадата, поддържана енергично от една войска, срещу която Мънроу нямаше необходимите средства за съпротива. Изглеждаше, че Уеб със своята армия, която дремеше край бреговете на Хъдзън, беше съвсем забравил критичното положение, в което се намираха съотечествениците му. Монкалм беше изпълнил горите със своите съюзницидиваци и всеки техен вик и крясък проехтяваше през лагера на Уеб и смразяваше кръвта на войниците, които и без това бяха склонни да преувеличават опасността. С обсадените войници на Мънроу обаче не беше така. Въодушевени от думите на своите командири и подтиквани от техния пример, те запазиха смелостта си и с усърдие поддържаха старата си бойна слава, което правеше чест на строгия им командир. Макар и опитен военачалник, френският генерал като че се беше задоволил само с това да премине с голямо усилие през пущинака, за да се срещне с неприятеля и не беше си дал труда да завземе съседните хълмове, откъдето обсадените биха могли да бъдат избити безнаказано; тези хълмове при сегашното бойно изкуство нямаше да бъдат пренебрегнати нито дори за час. Тогава подценяване на възвишенията или по-скоро нежеланието да се направи усилие да бъдат изкачени може да се сметне за най-главната слабост на начина, по който се воюваше по онова време. Той произлизаше от опростената борба с индианците, при която поради естеството на сраженията и гъстотата на гората укрепленията се срещаха рядко и артилерията беше едва ли не безполезна. Тази непредвидливост, породена от току-що споменатата практика, продължи да съществува дори до войната, която колониите водеха за своето освобождаване и бе причина Щатите да загубят крепостта Тикондерога и да се отвори път за армията на Бургойн, която нахлу в местността, съставляваща тогава самото сърце на страната. С учудване гледаме сега на това невежество или глупост — наречете го, както щете — защото много добре знаем, че пренебрегването на едно възвишение като Маунт Дифайънс, чиито

трудности за изкачване са били така много преувеличавани, сега биха опетнили името на инженера, изработил плана на укреплението, построено в подножието му, както и името на генерала, който е трябвало да го защитава.

Туристът или човекът с разклатено здраве, или любителят на природни красоти, който сега седи в своята карета с четири коня и се разхожда из местата, които се опитахме да опишем, тръгнал да търси здраве, удоволствие или сведения за минали събития, както и онзи, който плава към своята цел по каналите, прокарани впоследствие, не трябва да си мисли, че прадедите му така лесно са прекосявали тези хълмове или са се борили с тези реки. Пренасянето на едно-единствено тежко оръдие тогава често пъти се е смятало за равнозначно на спечелена победа, ако, разбира се, трудностите по превоза не са го отдалечавали толкова много от необходимите гюлета, че да стане то по-безполезно от ненужна желязна цев.

Всички тези неблагоприятни обстоятелства утежняваха положението на решителния шотландец, който сега защитаваше Уилиам Хенри. Наистина противникът бе пренебрегнал хълмовете, но умело бе разположил батареите си в полето и войниците му ги използваша енергично и умно. Срещу тези нападения обсадените бяха в състояние да противопоставят само несъвършената и набързо подготвена отбрана, която можеше да им осигури една крепост в пущинака.

През следобед на петия ден от обсадата и на четвъртия от собственото му участие в нея майор Хейуърд се възползува от току-що оповестеното кратко затишие за преговори с неприятеля и се отправя към един от крепостните насипи край водата, за да подиша чистия въздух, който лъхаше от езерото, и да види как върви обсадата. Като се изключи самотният часовей, който крачеше по насипа, около Дънкън нямаше никой, тъй като артилеристите също бяха побързали да се възползват от временното затишие. Вечерта беше приятно спокойна и лекият ветрец, полъхващ откъм бистрата вода, беше свеж и ободрителен. Изглеждаше, че с преставането на рева на оръдията и свистенето на гюлетата природата бе използвала случая, за да се покаже в най-нежния си и най-привлекателен вид. Слънцето обливаше земята с цялото си великолепие на прощалните си лъчи, но нямаше задухата, характерна за годишното време и климата. Планините

изглеждаха зелени, свежи и прелестни, омекотени от спокойната светлина и от сенките, хвърлени от леките изпарения, издигащи се между тях и слънцето. Безброй островчета лежаха в Хорикън — някои ниски, сякаш потънали във водата, други издигнати високо над нея, като малки хълмчета от зелено кадифе; между тях рибарите на обсаждащата армия спокойно караха леките си лодки или стояха в тях върху огледалната му повърхност, отдадени на мирното си занятие.

Пейзажът беше едновременно оживен и спокоен: природата беше нежна и величествена, а хората — според нрава си — оживени и игриви.

Две малки белоснежни флагчета се развяха — едното на най-издадения ъгъл на форта, а другото на предната батарея на обсаждащите. Това бяха знаци за временното примирие, което съществуваше не само в действията, но както изглеждаше, и в настроението на воюващите. Зад тях изтежко разтваряха и огъваха копринените си дипли знамената на двете съперници: Англия и Франция.

Стотина весели и лекомислени млади французи изтегляха една мрежа на осеяния с камъчета бряг, в опасна близост със сърдитите, но притихнали топове на укреплението; възвишенията на изток връщаха ехото на силните викове и веселия смях, които придружаваха младежкото забавление. Някои се бяха втурнали жадно към предлаганите от езерото удоволствия, а други вече се изкачваха по съседните хълмове с нестихващо любопитство, типично за французите. Часовоите на неприятеля, които държаха под око обсадените, пък и самите обсадени, наблюдаваха тези игри и занимания като бездейни, но приятелски настроени зрители. Тук-там дори някои постове подхващаха песни или започваха танци и привличаха около себе си тъмнокожите диваци, наизлезни от горските си бърлози. Всичко наоколо Имаше такъв вид, сякаш това беше по-скоро ден за удоволствие, отколкото кратък час, откъснат от опасностите и усилията на една кървава и отмъстителна война.

Дънкън постоя така замислен и в продължение на няколко минути наблюдаваше тази сцена, когато зачу приближаващи се стъпки и отправи очи към насипа на укреплението, където се намираще изходът, за който вече споменахме. Хейуърд отиде до ъгъла на кулата и видя разузнавача, съпровождан от един френски офицер, да се

приближава към форта. Ястребово око имаше унил вид и лицето му бе измъчено и изтощено от грижи. Личеше, че се чувства много унижен, загдето бе попаднал в ръцете на неприятеля. Той беше без любимото си оръжие, а ръцете му бяха вързани отзад с върви от еленова кожа. Напоследък толкова често идваха вражески офицери с бяло знаме в ръка, изпратени с предложение за предаване на форта, че когато Хейуърд хвърли пръв разсеян поглед към приближаващите се, той и този път очакваше да види някой неприятелски офицер, натоварен с подобно поръчение. Но щом разпозна високата фигура и все още гордото, макар и съсипано лице на своя приятел — горския обитател — той се стресна от учудване и заслиза от бастиона, отправяйки се към вътрешността на форта.

Обаче други гласове привлякоха вниманието му и за миг го накараха да забрави целта си. Край вътрешния ъгъл на насипа той срещна двете сестри, които се разхождаха като него, за да подишат въздух след дългите часове, които бяха прекарвали затворени. Те не се бяха виждали от онзи мъчителен момент, когато Дънкън ги бе изоставил на полето, за да се погрижи за безопасността им. Когато се бе разделил с тях, те бяха отпаднали от безпокойство и изтощени от умора. Сега ги видя освежени и цъфтящи, макар плахи и загрижени. При тези обстоятелства няма нищо чудно, че младият човек за миг забрави за всичко друго и се обърна към тях. Но гласът на младата и чистосърдечна Алиса го изпревари.

— Ах! Беглец такъв! Малодушен рицар, който изостави дамите си сред самата борба! — извика тя. — Не дни, а векове ви чакахме да паднете в нозете ни и да измолите милост и прошка за подлото си отстъпление или по-точно за бягството си, защото вие действително побягнахте по-бързо и от подгонен елен, както би се изразил нашият достоен приятел разузнавачът!

— Вие разбирате, нали, че с тези свои думи Алиса иска да изкаже нашите благодарности и благословии — прибави по-сериозната и по-разсъдлива Кора. — Наистина ние доста се чудехме защо така настоятелно отбягнахте да дойдете там, където признателността на дъщерите щеше да бъде придружена и от благодарността на бащата.

— Сам баща ви ще каже, че макар и да не бях при вас аз не съм напълно забравил вашата безопасност — отвърна младият човек. — Ожесточена битка се водеше за завладяването на онова селце — каза

той, като посочи към близките окопи. Онзи, който ги владее, положително ще държи в ръцете си и форта, и всичко, което се намира в него. След като се разделихме, аз прекарах всичките си дни и нощи в окопите, тъй като смятах, че моят дълг ме зове там. Но — прибави той с известна мъка, която напразно се опитваше да прикрие — ако знаех, че това, което тогава смятах за постъпка на истински войник, би могло да се изтълкува по такъв начин, към другите изпитвани от мен чувства щях да прибавя и срама.

— Хейуърд! Дънкън! — възкликна Алиса, като се наведе, за да прочете израза в полуизвърнатото му лице, а една от златните ѝ къдрици се спусна върху зачервените ѝ бузи и почти покри сълзите, показали се в очите ѝ. — Ако знаех, че този бърлив мой език ще ви причини болка, аз бих онемяла. Стига да иска, Кора би могла да ви каже колко много ценим вашите услуги и колко дълбока, дори мога да кажа, колко пламенна е нашата признателност.

— Ще потвърди ли Кора истинността на тези думи? — извика Дънкън и искрена, радостна усмивка прогони облака от лицето му. — Какво казва вашата по-сериозна сестра? Ще намери ли тя извинение за това, че съм занемарил рицарските си задължения заради войнишкия си дълг?

Кора не отговори веднага, но извърна лице към водата, сякаш искаше да погледа повърхността на Хорикън. Когато отправи черните си очи към младия човек, в тях все още се четеше страдание, което изведнъж пропъди от главата му всяка мисъл освен мисълта за нежна грижа.

— Вие не сте добре, скъпа мис Мънроу! — възкликна той. — Ние се шегуваме, а вие страдате.

— Нищо ми няма — отвърна Кора и с женска резервираност отказа да приеме предложената от него подкрепа. — Това, че не мога да видя слънчевата страна на живота като ей това наивно и пламенно въодушевено същество — прибави тя, слагайки леко, но с любов ръката си върху рамото на сестра си, — иде от житейската ми опитност и в него може би се състои нещастieto ми. Погледнете — продължи тя, сякаш искаше да подтисне минутната си слабост с чувството си за дълг, — огледайте се наоколо си, майор Хейуърд, и ми кажете как може да бъде щастлива дъщерята на един войник, за която най-голямото щастие е честта и военната слава на баща ѝ.

— Нито едното, нито другото могат да бъдат затъмнени от обстоятелствата, над които той няма никаква власт — отвърна пламенно Дънкън. — Но думите ви ми припомнят за моя дълг. Отивам при смелия ви баща, за да чуя последното му решение за отбраната на крепостта. Господ да ви благослови във всяко ваше начинание, благородна Кора — позволете ми да ви наричам така — Тя му подаде сърдечно ръка, макар че устните ѝ трепереха, а бузите ѝ постепенно побледняваха. — Знаем, че каквото и да стане, вие ще бъдете украса и чест за женския пол. Алиса, сбогом — каза той, като вместо възхищение сега в гласа му прозвуча нежност. — Сбогом, Алиса! Ние скоро пак ще се срещнем — надявам се, като победители и сред веселие!

Без да чака отговор, младият човек се спусна надолу по тревистите стъпала на укреплението и като пресече бързо плаца, скоро се озова пред баща им. Когато Дънкън влезе, Мънроу се разхождаше с едри крачки напред-назад из тясното си помещение и изглеждаше разтревожен.

— Вие сте предчувствували желанието ми, майор Хейуърд — каза той. — Тъкмо щях да ви помоля да дойдете при мене.

— Много съжалявам, сър, че вестителят, когото така жарко препоръчах, се е върнал като пленник на французите! Надявам се, че нямате основание да се съмнявате във верността му.

— Верността на Дългата карабина ми е много добре позната — отвърна Мънроу — и стои над всяко съмнение, макар че този път щастieto му измени. Монкалм го е пипнал и със своята проклета френска учтивост сега ми го изпраща; — „Тъй като знаел колко много ценя този човек, не искал в никакъв случай да го задържи.“ Ах, майор Дънкън Хейуърд, виждате ли по какъв йезуитски начин той подчертава тежкото ми положение!

— А генералът и неговата помощ?

— Не погледнахте ли на юг, когато влизахте, и не можахте ли да ги видите? — запита старият войник, като се засмя горчиво. — Брей! Брей! Какъв нетърпелив момък сте, сър, не давате на господата да си карат спокойно похода.

— Значи идат? Това ли ви съобщи разузнавачът?

— Кога? И по кой път? Защото онзи тъпак пропусна да ми каже това. Изглежда, че е имало и някакво писмо. И това е единственото

приятно нещо в цялата работа. Почитаемият маркиз де Монкалм — и аз мога да си купя цяла дузина титли като неговата — винаги е толкова внимателен, че ако в писмото имаше лоши новини; този любезен френски благородник непременно щеше да накара разузнавача да ни ги съобщи.

— Значи е задържал писмото, а освободил приносителя.

— Да, точно това е сторил, и то от *bonhomie* (добродушие), както вие бихте го нарекли. Предполагам, че дядото на този човек е бил преподавател по благородно танцово изкуство.

— Но какво казва разузнавачът? Нали има очи, уши, език? Какъв е устният му доклад?

— О, сър, тези органи съвсем не му липсват и той може да разкаже всичко, каквото е видял и чул. Цялата работа се състои в следното: на брега на Хъдзън се намира един форт на негово кралско величество, наречен Едуард в чест на негово височество Йоркския принц, и този форт е препълнен с въоръжени войници, както подобава на едно укрепление.

— Но не е ли имало някакво раздвижване, някакви признаци, че те имат намерение да ни се притекат на помощ?

— Устройвали си хората сутрешните и вечерни проверки, а един провинциален простак — ще разберете това Дънкън, защото и вие сте наполовина шотландец — разсипал барута си върху сутрешния си поридж^[1], а пращинки от него попаднали върху въглини и барутът изгорял! — като изостави горчивия си ироничен тон, той заговори по-сериозно и загрижено: — И все пак сигурно има нещо в това писмо, което заслужава да се узнае!

— Трябва бързо да вземем решение — каза Дънкън, като с удоволствие се възползува от промяната в настроението на Мънроу, за да мине към някои по-важни въпроси. — Не мога да скрия от вас, сър, че лагерът не ще може да се удържи още много време. Със съжаление трябва да прибавя, че нещата не изглеждат по-добре и във форта — повече от половината оръдия са повредени.

— А и как би могло да бъде иначе? Някои от тях са били измъкнати от дъното на езерото, други са ръждясали из горите още от времето, когато тези земи са били открити, а трети пък изобщо не са били никакви оръдия, а просто играчки от корсарски кораби! Да не мислите, сър, че в този пущинак на три хиляди мили от

Великобритания вие можете да имате оръдия от здрава английска стомана.

— Стените се рушат пред очите ни, а и провизиите започват да се свършват — продължи Хейуърд, без да обръща внимание на този нов изблик на възмущение. — Войниците вече проявяват признаци на недоволство и тревога.

— Майор Хейуърд — каза Мънроу, като се обърна към младия си помощник с тежестта на годините си и на по-високия си военен чин, — напразно съм служил на негово величество в продължение на половин век и напразно съм си спечелил тези бели коси, ако не виждам всичко, за което говорите, и ако не съзнавам критичното ни положение. Все пак трябва да направим всичко, за да спасим честта на кралската войска, пък и самите себе си. Докато съществува надежда за помощ, аз ще защитавам тази крепост, дори ако трябва с камъчета, събирани от брега на езерото. Но ние непременно трябва да видим писмото, за да узнаем намеренията на човека, когото граф Лудон е оставил тук като свой заместник.

— Мога ли с нещо да бъда полезен?

— Да, можете. Освен другите свои любезности маркиз де Монкалм ме е поканил на лична среща между укреплението и неговия собствен лагер, за да може, както той се изразява, да ми съобщи някои допълнителни сведения. Смятам, че няма да е разумно, ако покажа преголямо желание да се срещна с него.

Ще изпратя вас, като висш офицер, за мой заместник. Защото зле ще говори за доброто име на Шотландия, ако се чуе, че един от нейните джентълмени е бил надминат по учтивост от човек от друга народност.

Без да се впуска в излишни разисквания относно учтивостта на различните народи, Дънкън с радост се съгласи да замести ветерана в предстоящата среща. Последва дълъг и поверителен разговор, през време на който младият човек вникна още по-дълбоко в тънкостите на задачата си благодарение на опитността и природната прозорливост на своя командир, след което се сбогува и излезе.

Тъй като Дънкън можеше да действа само като представител на командира на форта, церемониите, които би трябвало да придружават срещата между военачалниците на двете враждуващи войски, не се състояха. Временното прекъсване на военните действия

продължаваше. Под закрилата на малко бяло знаме, при биенето на барабана Дънкън излезе през портата на форта десет минути след като получи необходимите нареждания. Той бе посрещнат от един френски офицер с обикновените формалности и незабавно придружен до една далечна палатка, където се намираше прочутият генерал, който предвождаше войските на Франция.

Неприятелският генерал посрещна младия пратеник заобиколен от щабните си офицери и от група червенокожи туземни вождове, които го бяха последвали на бойното поле заедно с воините на племената си. Хейуърд се поспря и когато хвърли поглед към тъмната група на червенокожите, забеляза зловната физиономия на Магуа, който го гледаше с навъсен и спокоен израз, свойствен за този лукав дивак. Устните на младия човек изпуснаха леко възклицание на изненада, но като се сети в миг за задачата си, подтисна всяка проява на чувства и се обърна към неприятелския командир, който бе направил вече крачка напред, за да го посрещне.

По времето, за което пишем, маркиз де Монкалм беше в разцвета на възрастта си и на върха на успехите си. Но дори и при това свое завидно положение той беше любезен и се славеше както с учтивостта си, така и с рицарската си смелост, която само две години подир това го накара да пожертвува живота си, на Ейбрахамските полета. Като извърна очи от зловното лице на Магуа, Дънкън с удоволствие ги отправи към усмихнатите, изтънчени черти и благородната военна осанка на френския крал.

— Monsieur — каза той. — J'ai beaucoup de plaisir a — bah! — Ou est l'interprete? (Господине, много ми е приятно да — ах! — Къде е преводачът?)

— Je crois, monsieur, qu'il ne sera pas necesairc. (Мисля, господине, че той не ще е необходим.) — отвърна скромно Хейуърд. — Je parle un pen francais. (Аз говоря малко френски.)

— Ah! J'en suis bien aise. (О, това много ме радва.) — каза Монкалм, като хвана Дънкън приятелски под ръка и го заведе навътре в палатката, така че другите да не могат да ги чуват. — Je deteste ces fripons-la; on ne sait jamats sur quel pied on est avec eux. (Мразя тези вагабонти; човек никога не знае как да се държи с тях.) Eh bien, monsieur (Е добре, господине.) — продължи той, като говореше все на френски. — При все че бих се чувствувал горд да приема вашия

комендант, аз съм много щастлив, че той е сметнал за редно да изпрати един такъв бележит и не се съмнявам, приятен офицер като вас ...

Дънкън се поклони ниско, поласкан от комплиментата, въпреки героичното си решение да не се оставя да го подведат, та да забрави интересите на своя крал. Като се поспря за миг, за да събере мислите си, Монкалм продължи:

— Вашият командир е смел човек и е напълно способен да отблъсква моите нападения. Но господине, не е ли вече време да започнете да се вслушвате повечко в човечността и по-малко в смелостта си? Едното е също така присъщо на героя, както и другото.

— Ние смятаме тези две качества неразделни — отвърна с усмивка Дънкън. — Но докато в енергичността на ваше превъзходителство ние съзираме добър подтик за поощряване на едното качество, засега не виждаме никаква особена нужда за проявяване на другото.

На свой ред Монкалм се поклони леко, но стори това с вид на човек, който е твърде опитен, за да се поддава на ласкателства. След това, като помисли един миг, той прибави:

— Твърде е възможно моят бинокъл да ме лъже и вашият форт да устоява на канонадата ни повече, отколкото съм предполагал. Знаете ли с какви сили разполагаме?

— Пресмятанията ни са различни — каза нехайно Дънкън. — Обаче и най-високите показват не повече от двадесет хиляди души.

Французинът прехапа устни и прикова остър поглед в събеседника си, сякаш наистина се съгласяваше с твърдението, че броят на войниците му е двойно по-голям от действителния.

— Зле говори за нашата бдителност като войници това, че каквото и да правим, господине, ние никога не можем да прикрием нашия брой. Ако подобно нещо е изобщо възможно, човек би казал, че в тези гори това е най-лесно. Но макар вие да смятате, че е твърде рано да се вслушвате в повеленията на човечността — прибави той, като се усмихна лукаво, — все пак мога да си позволя да вярвам, че галантността не е чужда на един млад човек като вас. Както дочух, дъщерите на коменданта влезли във форта след започването на обсадата?

— Това е вярно, господине, но те не само че не пречат на усилията ни, но дори със собствената си смелост дават пример и на

нас. Ако за отблъскването на един такъв изкусен военначалник като маркиз де Монкалм беше необходима само твърдост, аз с готовност бих поверил отбраната на Уилиам Хенри на по-възрастната от двете госпожици.

— В нашите салически закони^[2] има едно мъдро постановление, което казва: „Френската корона никога няма да унизи копието, като го приравни с хурката.“ — каза Монкалм сухо и с известно високомерие. Обаче веднага след това прибави със свойствената си откровеност и лекота: — Съгласен съм с вас, защото всички благородни качества са наследствени, но както споменах и по-рано, смелостта има своите граници и човечността не трябва да бъде забравяна. Надявам се, господине, че вие сте дошли тук с пълномощия да преговаряте за предаването на форта?

— Ваше превъзходителство наистина ли намира отбраната ни толкова слаба, че да смята тази мярка за необходима?

— Ще съжалявам, ако защитата се проточи толкова, че да раздразни моите червенокожи приятели — продължи Монкалм, като хвърли поглед към сериозните и съсредоточени индианци, без да отговори на въпроса на Дънкън — Дори и сега за мене е трудно да ги накарам да се придържат към приетите начини на воюване.

Хейуърд мълчеше. През паметта му мина болезненият спомен за опасностите, през които тъй неотдавна бе преминал. Той видя пред себе си образите на онези беззащитни същества, които бяха споделили всичките му страдания.

— Тези господа там — каза Монкалм, като се възползува от предимството, което разбра, че бе спечелил — са много страшни, когато им се противопоставите, и не е необходимо да ви казвам колко трудно се възпират, когато се разгневят. И тъй, господине, да разискваме ли върху условията?

— Боя се, че ваше превъзходителство се мами относно издръжливостта на Уилиам Хенри и възможностите на неговия гарнизон.

— Изправен съм не пред Квебек^[3], а пред едно землено укрепление, защищавано от две хиляди и триста смели войници — беше лаконичният отговор.

— Вярно, че нашите насипи са от пръст и не са издигнати на скалите на Кейп Даймънт, а са построени на брега, който се оказа

толкова гибелен за Дискау и неговата армия, но на няколко часа път от нас е събрана силна войска, на която разчитаме за подкрепления.

— Някакви си шест или осем хиляди души — отвърна Монкалм с явно безразличие, — за които техният командир благоразумно смята, че е по-безопасно в укреплението, отколкото на бойното поле.

Сега беше ред на Хейуърд да прехапе ядосано устни, когато другият така хладнокръвно намекна за войските, чиято мощ младият човек много добре знаеше, че беше надценявана. И двамата се замислиха и замълчаха, след което Монкалм отново подхвана разговора по начин, който показваше, че той приема това посещение единствено с цел да се предложат условия за капитулация. От друга страна, Хейуърд започна да подхвърля на френския генерал разни уловки, за да може последният да издаде какво бе открил в заловеното писмо. Но хитростите нито на единия, нито на другия успяха. След продължителен и безплоден разговор Дънкън си взе сбогом, отнасяйки добри впечатления от любезността и дарованията на неприятелския командир, но си тръгна толкова неосведомен за това, което бе дошъл да научи, колкото беше и при пристигането си. Монкалм го съпроводи до изхода на палатката, като покани отново коменданта на форта да се срещнат незабавно на открито поле между двете армии.

Те се разделиха и Дънкън се завърна към предния пост на французите, придружен както и по-рано. Оттам той веднага се запъти за помещението на командира си във форта.

---

[1] Поридж — каша от овесени ядки и мляко, любима сутрешна закуска на шотландците. Б.пр. ↑

[2] Стар френски закон, който лишава жените от наследствени права, Дори и от трона. Б.пр. ↑

[3] Квебек — силно укрепен град в Канада, основан от французите през 1608 г. Б.пр. ↑

ГЛАВА XVI

Майор Хейуърд завари Мънроу сам с дъщерите си. Алиса седеше на коленете му и гладеше косата му с нежните си пръсти, а когато той даваше вид, че се мръщи на закачките и, тя го усмиряваше, като притискаше с любов рубиновите си устни до набръчканото му чело. Кора седеше спокойно близо до тях и се забавляваше; тя наблюдаваше капризните действия на по-малката си сестра с онази майчинска нежност, която отличаваше любовта и към Алиса. Не само опасностите, през които бяха минали, но и тези, които все още висяха над тях, бяха забравени за миг сред успокояващата радост на тази семейна среща. Изглежда, те се бяха възползували от краткото примирие, за да посветят малко време на най-чистото и най-хубавото от всички чувства; в тоя безопасен момент дъщерите бяха забравили страховете си, а старият боец — грижите си. В горещото си желание да докладва на Генерала, Дънкън бе влязъл, без да доложат за него, и сега стоеше незабелязан и наблюдаваше с удоволствие тази сцена. Но бързите и игриви очи на Алиса скоро зърнаха фигурата му, отразена в едно огледало. Тя скочи поруменяла от бащиното си коляно и възкликна високо:

— Майор Хейуърд!

— Какво казваш за момъка? — запита баща ѝ. — Изпратих го да побъбри малко с французина. Е, сър, вие сте млад и подвижен. Хайде, хлапенце, махай се! Като че един войник си няма достатъчно грижи, та лагерът му трябва да се пълни и с такива дръзки бърбровки като тебе!

Алиса последва със смях сестра си, която веднага тръгна да излезе от стаята, като разбра, че присъствието им не е вече желателно. Вместо да запита младия човек за резултата от мисията му, в продължение на няколко минути Мънроу крачеше из стаята със скръстени на гърба ръце и с отпусната надолу глава, унесен в мислене. Най-послед вдигна очи, в които блестеше бащинска обич, и възкликна:

— Какви чудесни момичета са те, Хейуърд! Всеки може да се гордее с тях!

— Вие отдавна знаете мнението ми за дъщерите ви, полковник Мънроу!

— Вярно, момко, вярно — прекъсна го нетърпеливият стар човек. — В деня, когато дойдохте, вие бяхте започнали да откривате сърцето си по този въпрос, но аз не смятах, че е подходящо за един стар войник да говори за брачни радости и сватбени шеги, когато неприятелите на краля му щяха да се окажат може би неканени гости на угощението! Ала аз сбърках тогава, Дънкън, момчето ми, сбърках. И сега съм готов да чуя онова, което имате да ми кажете по този въпрос.

— Въпреки удоволствието, което вашите уверения ми доставят, драги сър, трябва най-напред да ви предам едно важно съобщение от Монкалм.

— Нека французинът и всичките му войници отидат по дяволите, сър — възкликна сприхавият ветеран. — Той още не е господар на Уилиам Хенри, нито пък ще стане, ако, разбира се, Уеб докаже, че е човек на място. Не, сър! Слава богу, още не сме в такава голяма беда, че Мънроу да не може да се занимава с малките си семейни задължения. Вашата майка, Дънкън, беше единствено дете на най-близкия ми приятел и аз ще ви изслушам, дори и ако всички рицари на свети Людовик се изправят вкупом пред портите на форта начело с френския светия и помолят да им се окаже честта да поговорят с мене. Хубави титли на благородство, сър, които могат да се купят със сандък захар! Пък и тези евтини маркизки титли! Истински старинен герб, символ на достойнство, е шотландският трън^[1] — въплъщение на принципа „*nemo me impune Lacessit*“^[2]. Твоите прадеди имаха именно този девиз, Дънкън, и те бяха украшение на благородническото съсловие в Шотландия.

Хейуърд разбра, че началникът му изпитва някакво злобно удоволствие, като изявява презрението си към съобщението от френския генерал, и затова беше склонен да погледне снизходително на този злъчен изблик, защото знаеше, че ще бъде краткотраен. Ето защо той отвърна с равнодушие, доколкото изобщо можеше да бъде равнодушен по този въпрос:

— Както знаете, сър, аз си позволих да ви помоля за честта да стана ваш зет.

— Да, момко, думите ви бяха достатъчно ясни. Но нека ви запитам, сър, така ясно ли говорихте и с девойката?

— Честна дума, не! — възкликна с жар Дънкън. — Щях да злоупотребя с оказаното ми доверие, ако се бях възползвал от положението си за постигането на тази цел.

— Вашите принципи са принципи на истински джентълмен, майор Хейуърд, и са напълно уместни, обаче Кора Мънроу е достатъчно благоразумна и издигната, така че не се нуждае дори и от бащинска опека.

— Кора?

— Да, Кора! Ние говорим за намеренията ви спрямо мис Мънроу, нали, сър?

— Но аз ... аз ... аз не си спомням да съм споменава името ѝ — каза със заекване Дънкън.

— Е, тогава за каква женитба поискахте съгласието ми, майор Хейуърд? — запитва старият воин, като се изправи с достойнство на обиден баща.

— Вие имате и друга, не по-малко прекрасна дъщеря.

— Алиса! — възкликна бащата с учудване, което не беше по-малко от това, с което Дънкън бе изрекъл името на сестра ѝ.

— Това беше моето желание, сър.

Младият човек чакаше мълчаливо отговора на признанието, което сякаш беше съвсем неочаквано и бе предизвикало такова необикновено въздействие. В продължение на няколко минути Мънроу крачеше из стаята с бързи и големи крачки. Строгите черти на лицето му се свиваха конвулсивно, сякаш бе потънал в размишленията си. Най-после се спря пред Хейуърд и като прикова очи в неговите, каза със силно разтреперани устни:

— Дънкън Хейуърд, аз ви обичах заради оногова, чиято кръв тече в жилите ви, обичах ви заради собствените ви добри качества; обичах ви и защото смятах, че ще направите детето ми щастливо. Но всичката тази моя любов ще се превърне в омраза, ако се уверя, че това, от което толкова много се боя, се окаже вярно.

— Не дай боже някоя моя дума или действие да доведе до такава промяна — възкликна младият човек, чието око не трепна под пронизателния поглед, който му бе отправен. Мънроу сякаш не схващаше, че Дънкън не може да проникне в чувствата, скрити в

собствените му гърди, обаче непромененото лице на събеседника му го успокои и той продължи със значително смекчен глас:

— Вие желаете да станете мой зет, Дънкън, а не знаете историята на човека, когото искате да назовете свой баща. Седнете, млади човече, и аз ще ви разкрия раните на едно изстрадало сърце с възможно най-малко думи.

Сега вече съобщението на Монкалм бе забравено както от човека, който го носеше, така и от този, за когото беше предназначено. И двамата взеха по един стол и докато в продължение на няколко минути ветеранът мислеше натъжен, младежът подтискаше нетърпението си и го гледаше с почиттелно внимание. Най-после Мънроу заговори:

— Навярно вече знаете, майор Хейуърд, че моето семейство е старо и почитено — започна шотландецът, — макар че не бе надарено с богатство, което отговаря на неговия ранг. Трябва да съм бил на вашите години, когато обрекох верността си на Алиса Греъм, единствено дете на един съсед, земевладелец със значително състояние. Обаче връзката ни беше неприятна на баща ѝ не само поради бедността ми, а и по други причини. Ето защо аз направих това, което подхожда на един честен човек — освободих девойката от дадената ѝ към мене дума, напуснах родното си място и постъпих във войската. Посетих много земи и видях много кръв да се пролива из различни места, след което дългът ми ме изпрати в западноиндийските острови. Там съдбата ме свърза с една девойка, която след време стана моя жена и майка на Кора. Тя беше дъщеря на един джентълмен от онези острови, чиято съпруга имаше нещастieto, ако може така да се каже — добави гордо стария човек, — далечните ѝ прадеди да произхождат от онези клетници, които така унижително са заробени, за да слугуват на по-богатите. Да, драги, това е проклятието, което Шотландия си е навлякла поради неестествената си връзка с един чужд, търговски народ. Но ако намеря човек, който би се осмелил да хвърли обвинение върху дъщеря ми, той ще почувствува тежестта на бащиния гняв. Впрочем, майор Хейуърд, самият вие сте роден на юг, където се смята, че тези нещастни създания са от раса, по-долна от вашата.

— За нещастие това е вярно, сър — каза Дънкън, който не можа да се сдържи и от стеснение сведе очи надолу.

— И вие го хвърляте като укор върху детето ми? Смятате за унизително да смесите кръвта на Хейуърдовци с тази на една толкова нискостояща девойка, макар и да е тъй прелестна и добродетелна? — раздражено запита ревностният баща.

— Пазил ме господ от такъв недостоен предразсъдък — отвърна Дънкън, но в същото време усети някакво дълбоко вкоренено чувство, сякаш бе сраснало с него. — Красотата, прелестта и обаянието на помалката ви дъщеря, полковник Мънроу, могат да обяснят моето влечение към нея, без да ми се приписва тази неправда.

— Вие сте прав, сър — каза старият човек, а гласът му отново прозвуча нежно или по-право меко. — Девойката съвсем прилича на майка си, когато бе на нейните години, преди да познава скръб. Когато смъртта ме лиши от съпругата ми, аз се върнах в Шотландия, обогатен от женитбата. И ще повярвате ли, Дънкън — онази страдаща ангелска душа бе останала да живее в безрадостно безбрачие в продължение на двадесет дълги години, и то заради човек, който я бе забравил! Но тя направи и нещо повече, сър: тя не обърна внимание на моята невярност и тъй като всички пречки вече бяха премахнати, ме взе за съпруг.

— И стана майка на Алиса? — възкликна Дънкън с пламенност, която би могла да се окаже опасна, ако мислите на Мънроу не бяха така заети в настоящия момент.

— Да, точно така — каза старият човек, — и скъпо плати тя за щастиято, с което ме дари. Но тя е светица, сър, и никак не подхожда на човек, който е с единия си крак в гроба, да оплаква такава блажена съдба. Тя беше моя само за една година — кратко време на щастие за човек, който бе видял как младостта вехне в безнадеждно очакване.

В скръбта на стария човек имаше нещо толкова величаво, че Хейуърд не посмя да изкаже нито дума на съчувствие. Мънроу седеше, без да усеща присъствието на Дънкън. Остра мъка караше лицето му да потрепва, а тежки сълзи се стичаха по бузите му и капеха на пода. Най-после той се сепна, сякаш изведнъж дойде на себе си, и като прекоси стаята, приближи се до събеседника си с войнишка величественост и запита:

— Майор Хейуърд, нямате ли някакво поръчение от маркиз де Монкалм, което Трябва да ми предадете?

На свой ред и Дънкън се сепна и започна със смутен глас да му съобщава полузабравеното поръчение. Излишно е да се спираме подробно на начина, по който френският генерал учтиво бе отклонил всеки опит на Хейуърд да изкопчи от него какво е това, което иска да събщи на Мънроу, както и на категоричното, макар и любезно, съобщение, с което той даваше на неприятеля си да разбере, че ако не желае да го получи лично, няма изобщо да го получи. Докато Мънроу слушаше подробния доклад на Дънкън, възбудените бащински чувства постепенно отстъпваха пред дълга на командира. Когато Дънкън свърши, той видя пред себе Си само един ветеран, изпълнен с горчивите чувства на наранена войнишка чест.

— Казахте достатъчно, майор Хейуърд! — възкликна ядосаният стар човек. — Достатъчно, за да може от казаното да се състави цял коментар за френската учтивост. Ето че този господин ме поканва на преговори и когато аз му изпращам един способен мой заместник — защото вие наистина сте такъв, Дънкън, макар и да сте млад, — той ми отвърща с някаква гатанка.

— Може да не е погледнал така благосклонно на заместника, уважаеми сър. А и не трябва да забравяте, че поканата, която той сега повторно отправя, бе предназначена за коменданта на укреплението, не за неговия помощник.

— Добре, сър, нима заместникът не е облечен с властта и достойнството на този, който го изпраща. Той иска да разговаря с Мънроу! Бога ми, сър, много съм наклонен да Удовлетворя желанието му, ако не за друго, поне за да му покажа твърдия ни външен вид, въпреки броя на войниците му и ултиматумите му. Смятам, че този ход няма да е лоша политика, млади човече.

Дънкън, който смяташе, че най-важното е да се доберат по-скоро до съдържанието на донесеното от разузнавача писмо, сега с радост подкрепи тази идея.

— Без съмнение неговата самоувереност не би се засилила, когато види нашето безразличие.

— Едва ли някога сте казвали нещо по-вярно. Бих желал, сър, той да можеше да посети форта посред бял ден, и то като нападател. Това е най-сигурният начин да покажем издръжливостта си като неприятели и е много повече за предпочитане пред системата на обстрелване, която той е избрал. Красотата и мъжествеността на

войната много са се обезобразили, майор Хейуърд, от военното изкуство, препоръчвано от вашия господин Вобан. Нашите прадеди са се издигали над страха, облечен във формата на някаква си военна наука!

— Това може да е напълно вярно, сър, но сега ние сме длъжни да отвърнем на изкуството с изкуство. Какво ще наредите във връзка със срещата?

— Ще се явя пред французина, и то без страх и без отлагане. Ще го направя веднага, сър, както подхожда на един кралски служител. Вървете, майор Хейуърд, и заповядайте на тръбачите да дадат сигнал. Изпратете куриер да съобщи на французите кой пристига. Ние ще го последваме с малка свита, защото е редно подобна почит да се окаже на този, който е натоварен да брани честта на отечеството си. И вижте какво, Дънкън — прибави той полушепнешком, при все че бяха сами, — няма да е зле наблизко да има подкрепление, в случай че на дъното на всичко това се крие някаква измама.

Младият човек напусна стаята и тъй като вече се свечеряваше, побърза да даде незабавно необходимите нареждания. Беше нужно малко време, за да се строят няколко реда войници и да изпратят един ординарец с бяло знаме да съобщи за приближаването на коменданта на форта. Когато Дънкън изпълни тези две задължения, той поведе отряда към изхода на укреплението. Там завари командира си, който беше готов и го очакваше. След извършването на необходимите за случая церемонии старият воин и неговият млад помощник напуснаха крепостта, придружавани от охраната.

Бяха изминали само стотина ярда от укреплението, когато, видяха малката свита на френския генерал да се подава от долчинката на потока, който делеше батареите на обсадителите от обсадения форт. От момента, когато Мънроу бе напуснал крепостта, за да се яви пред неприятелите си, той бе придобил величествен вид, с походка и израз на истински воин. Щом зърна бялото перо, което се развяваше на шапката на Монкалм, очите му светнаха и възрастта му като че вече не личеше върху едрата му и все още мускулеста снага.

— Кажете на момчетата да внимават, сър — обърна се той шепнешком към Дънкън, — и да държат здраво пушките и ножовете си, защото човек никога не може да се чувства сигурен в хората, които служат на онези там Людовиковци. Едновременно с това ще

дадем вид, че се чувствуваме в пълна безопасност. Разбирате ме добре, нали, майор Хейуърд?

Той бе прекъснат от барабанните удари на приближаващите се французи. Отговориха им със същото. Двете страни изпратиха напред по един ординарец с бяло знаме в ръка, а предпазливият шотландец се спря; свитата му беше близо зад него. След кратка поздравителна церемония Монкалм тръгна към тях с бърза, но грациозна стъпка и свали шапка пред ветерана, така че безупречно бялото му перо почти докосна земята при този любезен поздрав. Държането на Мънроу беше по-властно и по-мъжествено, обаче му липсваше лекотата и привлекателната изисканост на французина. В продължение на няколко минути и двамата мълчаха, като всеки оглеждаше другия с любопитство. Сетне, както подобаваше на по-високия му чин и на естеството на срещата, Монкалм наруши мълчанието. След като изрече обичайните поздравителни думи, той се обърна към Дънкън, усмихвайки се като на познат човек, и заговори на френски.

— Радвам се, господине, че имаме удоволствието да ви видим при настоящия случай. Няма да бъде необходимо да си служим с обикновен преводач, тъй като с ваша помощ аз се чувствувам тъй сигурен, както ако говорех на родния ви език.

Дънкън кимна, за да благодари за комплимента, а Монкалм се обърна към охраната си, която по примера на охраната на неприятеля стоеше близо зад него, и продължи:

— *En arriere, mes enfants; il fait chaud, retirez-vous.* (Назад, мои деца — става горещо, отдръпнете се.)

Преди да прояви същото доверие, майор Хейуърд обгърна с поглед полето и с безпокойство забеляза многобройни групи тъмнокожи диваци, които надничаха от околните гори като любопитни наблюдатели на срещата.

— Вярвам, господин де Монкалм с готовност ще признае разликата в положението ни — каза той с известно смущение, като същевременно посочи към тези опасни врагове, които се виждаха почти на всички страни. — Ако отстраним нашата охрана, ние ще останем тук на милостта на неприятелите си.

— Господине, за вашата безопасност вие имате честната дума на един френски благородник — отвърна Монкалм, като сложи внушително ръка на сърцето си. — Това, надявам се, е достатъчно.

— Достатъчно е. Отръпнете се — обърна се Дънкън към офицера, който предвождаше охраната, — отръпнете се, сър, на такова разстояние, че думите ни да не могат да се чуват, и чакайте заповеди.

Мънроу наблюдаваше оттеглянето на охраната с явно безпокойство и веднага поиска обяснение.

— Нали е в наш интерес, сър, да не проявяваме недоверие? — отвърна Дънкън. — Господин де Монкалм дава своята честна дума, че не ни грози никаква опасност, и аз заповядах на войниците ни да се отдръпнат, за да му докажа колко много разчитаме на уверенията му.

— Може и да е така, сър, но аз не съм много сигурен в честната дума на тези маркизи, както те се наричат. Благородническите им титли са нещо твърде обикновено, за да са гаранция за истинска чест.

— Вие забравяте, драги сър, че ние сме дошли да се срещнем с един генерал, отличил се със своите дела както в Европа, така и в Америка. Не можем да се опасяваме от военен с подобна репутация.

Старият човек направи жест на съгласие, макар че строгите му черти все още издаваха упоритото му недоверие, породено по-скоро от наследено презрение към неприятеля, отколкото от някакви действителни признаци, които дават основание за подобно неблагоприятно чувство. Монкалм чакаше търпеливо да свърши този полугласен разговор, след което се приближи и заговори по въпроса, за който се бяха събрали.

— Измолих тази среща от вашия командир, господине — каза Монкалм, — защото се надявам да бъде убеден, че вече е сторил всичко необходимо за честта на своя владетел и че сега ще трябва да се вслуша в гласа на човечността. Аз винаги ще свидетелствувам, че съпротивата му бе смела и той я поддържаше, докато имаше надежда да удържи.

Когато преведоха на Мънроу тези встъпителни думи, той отговори с достойнство, но и с достатъчна любезност:

— Колкото и да бих ценил подобно свидетелствуване от страна на господин де Монкалм, за мене то би било още по-ценно, ако още повече го заслужа.

Френският генерал се усмихна, когато Дънкън му преведе този отговор, и забеляза:

— Това, което сега с готовност се признава за доказана смелост, може да бъде отказано, когато стане безполезна упоритост. Би ли

поискал господин полковникът да види моя лагер и сам да се увери в нашата многочисленост и в невъзможността да и устои успешно?

— Знам, че на краля на Франция достойно се служи — отвърна непреклонният шотландец, веднага щом Дънкън свърши да му превежда, — обаче и моят крал има също толкова и също тъй верни войски.

— Но за наше щастие те не са тук — каза Монкалм и от нетърпение не дочака преводача. — Във войната има съдба, на която смелият се подчинява със същото безстрашие, с което излиза срещу неприятеля.

— Ако ми беше известно, че господин де Монкалм владее английски език, щях да си спестя труда да му превеждам така тромаво — каза раздразненият Дънкън сухо, като веднага си спомни за полугласния разговор, който преди малко бе водил с Мънроу.

— Моля за извинение, господине — отвърна французинът и лека червенина се появи на тъмните му бузи. — Има голяма разлика между разбирането и говоренето на един чужд език, така че бих ви помолил да продължите да ми помагате. — После, след кратко мълчание, добави: — Тези хълмове ни дават отлична възможност да оглеждаме вашия форт, господа, и аз може би познавам недоброто му положение тъй добре, както и самите вие.

— Попитайте френския генерал дали бинокълът му може да вижда до река Хъдзън — каза гордо Мънроу — и дали знае кога и къде можем да очакваме армията на Уеб.

— Нека генерал Уеб сам да отговори — отвърна хитрият Монкалм и както говореше, внезапно подаде на Мънроу едно разтворено писмо. — От това ще научите, господине, че неговото придвижване едва ли ще затрудни моите войски.

Без да дочака Дънкън да преведе думите на генерала, ветеранът грабна предложението му документ с нетърпение, което издаваше колко голямо значение отдава той на съдържанието му. И докато очите му бързо минаваха по редовете, изразът на военна гордост, изписан по лицето му, се превърна в израз на дълбока мъка. Устните му започнаха да треперят и изпускаяки писмото, той оброни глава на гърди като човек, чиито надежди са покосени с един удар. Дънкън вдигна, писмото от земята и без да се извинява за правото, което си присвояваше, с един поглед прочете жестокото му съдържание.

Техният общ началник не само че не ги насърчаваше да отстояват на обсадата, но дори ги съветваше бързо да се предадат, като с най-недвусмислени думи им обясняваше, че му е абсолютно невъзможно да им изпрати на помощ дори и един войник.

— Тук няма никаква измама! — възкликна Дънкън, като разгледа документа от всички страни. — Ето подписа на Уеб, който показва, че това наистина е заловеното писмо.

— Това е измяна от негова страна! — възкликна най-последно горчиво Мънроу. — Той докара безчестие на един дом, който никога досега не е познавал позор, и покри с тежък срам посивелите ми коси.

— Не говорете така — извика Дънкън. — Ние все още сме господари на форта, следователно и на честта си. Нека продадем живота си на цена, която да се стори твърде висока на враговете ни.

— Благодаря ви, момко — възкликна старият човек, като се отърси от вцепенението си. — Вие напомнихте на Мънроу за дълга му, който той сега забрави за пръв път. Ще се върнем и ще изкопаем гробовете си зад крепостните насипи.

— Господа — каза Монкалм, като пристъпи с благородно съчувствие към тях, — вие малко познавате Луи де Сен Веран^[3], ако смятате, че той е способен да се възползува от това писмо, за да унизи такива храбри мъже или за да си спечели недостойна слава. Чуйте условията ми, преди да си отидете.

— Какво казва французинът? — запита строго ветеранът. — Да не би да се хвали с това, че е заловил един разузнавач с писмо от щаба? Най-добре ще е той да вдигне обсадата и да се изправи пред форт Едуард, ако смята, че ще изплаши неприятелите си с думи.

Дънкън обясни на Мънроу какво бе казал генералът.

— Господин де Монкалм, ние сме готови да ви изслушаме — прибави полковникът по-спокойно, когато Дънкън свърши да говори.

— Да задържите повече форта е невъзможно — каза великодушният му неприятел. — Интересът на моя крал налага фортът да бъде разрушен, но що се отнася до вас и до смелите ви другари, ние не бихме ви отказали никоя привилегия, скъпа за един войник.

— Знамената ни? — запита Хейуърд.

— Занесете ги в Англия и ги покажете на краля си.

— Оръжието ни?

— Запазете си го, никой друг не би могъл да си служи по добре с него.

— А нашето изтегляне и предаването на крепостта?

— Ще бъде извършено така, че да не се урони честта ви. Дънкън се обърна, за да обясни тези предложения на командира си, който го слушаше смаян и дълбоко трогнат от това толкова необикновено и неочаквано великодушие.

— Вървете, Дънкън — каза той, — вървете с този маркиз, който наистина заслужава титлата си. Идете в палатката му и уредете всичко. Доживях да видя на старини две неща, които никога не съм очаквал да срещна в живота си — англичанин, който се страхува да подкрепи приятел, и французин, който е твърде честен, за да се възползува от благоприятното си положение.

Като каза това, ветеранът отново оброни глава на гърди и се върна бавно във форта. Унилият му вид подсказваше на загрижените войници от гарнизона, че се връща като вестител на лоши новини.

След този неочакван удар гордият Мънроу вече не се съвзе и от този момент в решителния му характер настана промяна, която покъсно го заведе в гроба. Дънкън остана да урежда условията на капитулацията. Видяха го да влиза в крепостта при първата смяна на нощния караул и след таен разговор с коменданта пак да излиза от нея. Тогава открито обявиха, че всички военни действия трябва да се прекратят, тъй като Мънроу е подписал договор, по силата на който на сутринта фортът ще бъде предаден на неприятеля. Войниците ще задържат оръжието си, знамената и всички си багаж и следователно според военните обичаи ще запазят и честта си.

---

[1] Трънът е националната емблема на Шотландия. Б.пр. ↑

[2] „Никой не може безнаказано да ме обиди.“ Б.пр. ↑

[3] Луи де Сен Веран — маркиз Монкалм. Б.пр. ↑

ГЛАВА XVII

Неприятелските войски, които се бяха разположили в пустошта край Хорикън, прекараха нощта на 9 август 1757 година тъй, както биха я прекарали, ако бяха на най-хубавото поле на Европа. Докато победените бяха мълчаливи, унили и отчаяни, победителите тържествуваха. Ала и скръбта, и радостта имат край. Дълго преди настъпването на часа за сутрешните караули всичко стихна и тишината на безбрежните гори бе нарушавана само от веселото подвикване на някой възторжен млад французин от най-предните постове или от предизвикателните заплахи, носещи се откъм форта, които строго забраняваха приближаването на всякакви вражески стъпки преди уговорения момент. Но дори и тези случайни заплашителни звуци престанаха да се чуват през тягостния час преди разсъмване, когато човек напразно би търсил някакви признаци за присъствието на въоръжените сили, които тогава дремеха край бреговете на „Светото езеро“.

През тези именно мигове на дълбока тишина брезентът, който прикриваше входа на една обширна палатка във френския лагер, бе отдръпнат настрана и един човек излезе вън, на открито. Той бе загърнат в наметало, което може би беше сложил, за да се запази от хладната влага на гарите, но което едновременно служеше и да го прикрие. Гренадирът, който бдеше върху съня на френския командир, го пусна безпрепятствено да мине и му отдаде чест като на по-горен чин. Човекът бързо премина през малкото градче от палатки и се отправи към Уилиам Хенри. Когато непознатият се натъкваше на някой от многобройните часовои, които му препречваха пътя, той отговаряше веднага и изглежда, задоволително, тъй като всички му позволяваха да продължи пътя си, без да му задават повече въпроси.

С изключение на тези многобройни, но кратки прекъсвания той премина безмълвно разстоянието от центъра на лагера до най-отдалечените постове и се приближи до войника, който караулеше най-

близо до неприятелския форт. Когато приближи, бе посрещнат с обичайния въпрос:

— Qui va la? (Кой е там?)

— France. (Франция.)

— Le mot d'ordre? (Паролата?)

— La victoire. (Победа.) — каза другият, като се приближи толкова, че войникът да чуе високия му шепот.

— C'est bien. (Добре.) — отвърна часовоят, като отново метна на рамо насочената си напред пушка. — Vous vous promenez bien le matin, monsieur! (Много рано се разхождате, господине!)

— Il est necessaire d'etre vigilant mon enfant. (Трябва да бъдме бдителни, синко.) — забеляза другият, като поотгърна наметалото си и минавайки край войника, го изгледа проникателно и продължи пътя си към британското укрепление. Войникът трепна, а пушката му изтрака силно, когато я вдигна за почест. После я сложи пак на рамо и продължи да се разхожда напред-Назад, мърморейки през зъби:

— Il faut etre vigilant, en verite! Je crois que nous avons la un seroral qui ne dort jamais! (Наистина, трябва да бъдем бдителни. Ама и тоя ефрейтор като че никога не спи!)

Офицерът продължи пътя си, без да даде вид, че е чул думите, които се изплъзнаха от устата на учудения войник, и не се спря, докато не стигна до ниския бряг на езерото, в опасна близост със западната част на укреплението, която се вдаваше във водата. Слабата светлина на месеца бе достатъчна, за да се видят макар и неясно очертанията на околните предмети. От предпазливост той се опря о дънера на едно дърво, където стоя облегат доста дълго и с дълбоко внимание наблюдаваше тъмните и безмълвни могили на английското укрепление. Той не гледаше към крепостните насипи като безделен или любопитен зрител. Погледът му минаваше от място на място и показваше, че познава добре военното дело и че наблюденията му са подбудени от известно недоверие. Най-последно любопитството му, изглежда, бе задоволено и като отправи нетърпеливо очи към върха на източното възвишение, сякаш очакваше появяването на утрото, той се обърна да тръгне обратно, когато лек шум откъм най-близкия ъгъл на укреплението достигна до слуха му и го накара да спре.

В този момент една фигура се приближи до ръба на насипа и застана там, очевидно за да наблюдава френския лагер. Главата на този

човек бе обърната на изток, сякаш и той чакаше с нетърпение появяването на зората. После фигурата се облегна на насипа и впери поглед в огледалната повърхност на езерото, по която като по някакъв подводен небесен свод блещукаха отраженията на хиляди звезди. Тъжният вид, ранният час, както и едрият ръст на човека, който се бе отдал на размишления, облегнат на насипа на английския форт, ясно показваха на наблюдателя коя беше тази личност. Не само от благоразумие, но и от деликатност французинът се оттегли; той заобиколи предпазливо ствола на дървото, когато друг звук привлече вниманието му и още веднъж го прикова на място. Чу се тихо, почти безшумно движение на водата, последвано от шума на камъчета, които се триеха едно о друго. След миг видя тъмна фигура да се издига сякаш от самото езеро и да се прокрадва безшумно към сушата, на няколко крачки от мястото, където стоеше самият той. После една пушка се издигна бавно пред огледалната повърхност на езерото, но преди да изгърми, ръката на офицера хвана ударника на пушката.

— Хъх! — възкликна дивакът, чиито коварни намерения бяха осуетени по такъв странен и неочакван начин.

Без да отговори, френският офицер сложи ръка на рамото на индианеца и сред дълбоко мълчание го отведе настрани от мястото, където разговорът им можеше да бъде опасен и където вторият от тях търсеше жертва. После, като разтвори наметалото си, за да покаже униформата си и кръста на св. Лун, който висеше на гърдите му, Монкалм запита строго:

— Какво означава това? Не знае ли моят син, че между англичанина и неговия канадски баща томаховката е заровена?

— Какво да правят хуроните? — отвърна дивакът, като също заговори на френски, макар и не съвсем правилно. — Нито един от нашите воители не е взел скалп, а бледоликите сключват примирие!

— Ха! Хитра лисица! Смятам, че това е престараване от страна на приятел, който доскоро ни беше враг! Колко пъти залезе слънцето, откак Лисицата се обърна против англичаните?

— Къде е това слънце? — запита намръщеният дивак. — Зад хълма и затова е тъмно и студено; но когато отново изгрее, ще стане светло и топло. Лисицата е слънцето на своето племе. Между него и неговия народ имаше много облаци и планини, но сега той грее и небето е ясно!

— Много добре знам, че Лисицата има власт над своето племе — каза Монкалм, — защото до вчера той се бореше за скалповете им, а днес те го слушат край огъня на съвета.

— Магуа е велик вожд.

— Нека той докаже това, като научи своя народ как да се държи с новите ни приятели.

— Защо вождът на французите доведе своите младежи в горите и насочи топовете си срещу укреплението? — запита хитрият индианец.

— За да го превземем. Моят крал владее тази земя(и на мене, твоя баща, бе заповядано да изпъди тези англичани, които са се настанили тук без право. Те се съгласиха да си отидат и сега той не ги нарича вече врагове ...

— Добре. Магуа извади томахащата, за да я оцвети с кръв. Сега тя е лъскава: когато почервенее, той ще я зарови!

— Но Магуа е дал дума да не опетнява лилиите^[1] на Франция. Враговете на великия крал отвъд Соленото езеро са негови врагове, а приятелите му са приятели и на хуроните.

— Приятели! — повтори презрително индианецът. — Нека бащата на Магуа си подаде ръката.

Монкалм, който съзнаваше, че влиянието му над събраните от него войнствени племена може да се поддържа по-скоро чрез отстъпки, отколкото със сила, неохотно изпълни желанието на Магуа. Дивакът постави пръста на френския командир върху един дълбок белег на гърдите си и след това запита ликуващ:

— Познато ли е това на баща ми?

— Та на кой ли войник не е познато? Това е рана, нанесена от оловен куршум.

— Ами това? — продължи индианецът, извърнал голия си гръб към Монкалм; сега Магуа беше без обичайната си памучна дреха.

— Това! Тежко е бил наранен тоя мой син. Кой му е причинил този белег?

— Магуа спа дълбоко в английски вигвам и пръчките оставиха следите си — отвърна дивакът с беззвучен смях, като не скри свирепата ярост, която едва не го задушаваше. После, като дойде на себе си, той прибави с достойнство: — Иди кажи на твоите млади войни, че е настанал мир. Хитрата лисица знае как да говори на хуронските воини.

Като не блаковоли да каже нещо повече, нито пък да чака някакъв отговор, дивакът взе пушката си под мишница и тръгна мълчаливо през лагера към гората, където бяха разположени неговите сънародници. На всеки няколко ярда часовете го спираха, обаче той продължаваше да върви мрачно напред, без да обръща внимание на виковете на войниците, които щадяха живота му само защото познаваха фигурата и вървежа на индианеца тъй добре, както и упоритата му дързост.

Тъжно настроеният Монкалм остана дълго край брега, дето неговият приятел го остави, като размишляваше върху гнева на необуздания си съюзник. Славата му вече бе опетнена от една ужасна случка, станала при обстоятелства, страшно прилични на тези, в които се намираще сега. И докато стоеше така и мислеше, той ясно съзна колко голяма отговорност поемат всички онези, които не гледат с какви средства си служат, за да постигнат целта си, и колко е опасно да пуснеш в действие една машина, чието ръководене не е по силите на човека. После, като се отърси от размишленията си, които в този момент на тържество сметна за слабост, той се отпрати към палатката си и на минаване заповяда да дадат сигнал за събуждане на войниците.

Първите удари на френските барабани отекнаха откъм форта и след малко цялата долина се изпълни със звуците на военна музика, чиито бодри и трептящи тонове се издигнаха над биенето на барабаните. Фанфарите на победителите весело и бодро тръбяха, докато и най-големият сънливец се появи на поста си. Но в момента, когато британските Тръби нададоха пронизителните си звуци, те занемяха. Зората се бе появила, а когато френските войници се строиха, за да посрещнат своя генерал, светлите лъчи на слънцето трептяха по бляскащите редици. После обявиха официално за успеха, известен вече на всички. Отделиха почетен отряд, който да охранява портите на форта, и той мина в марш пред командира си. Даде се сигнал за тяхното приближаване и обичайните приготовления за предаването на форта се направиха под самите оръдия на оспорваната крепост.

Съвсем друга сцена се разигра сред англо-американската войска. Щом се даде предупредителният сигнал, там започнаха да се появяват признаци на бързо и принудително оттегляне. Смръщените войници слагаха на рамо празните си пушки и се нареждаха по местата си. Те

приличаха на хора с разгорещена кръв от преживяната борба и само желаеха да им се отдаде възможност да отмъстят за унижението, което все още нараняваше гордостта им, макар че бе прикрито от точно спазвания военен етикет. Жени и деца притичваха от място на място; някои носеха оскъдните останки от багажа си, а други търсеха между редиците тези, от които очакваха защита.

Мънроу се появи между мълчаливите си войници твърд, но унил. Очевидно неочакваният удар бе засегнал дълбоко сърцето му, макар че той се мъчеше да понася нещастieto си мъжки.

Дънкън бе покъртен от тихата му, но силна скръб. Той бе изпълнил собствените си задължения и сега се приближи до стария човек, за да го попита с какво би могъл да му помогне.

— Дъщерите ми — беше краткият, но изразителен отговор.

— Та няма още не са взети никакви мерки за тях?

— Днес аз съм само войник, майор Хейуърд — каза ветеранът. — Всички, които виждате тук, имат еднакво право да се считат мои деца.

Тези думи бяха достатъчни за Дънкън. Без да губи нито миг, тъй скъп сега, той затича към жилището на Мънроу, за да потърси двете сестри. Намери ги на прага на ниската постройка, вече готови за тръгване, заобиколени от шумна група разплакани жени, които се бяха събрали край това място с инстинктивното предусещане, че тук има най-голяма вероятност за защита. При все че бузите на Кора бяха бледи и лицето ѝ загрижено, тя не бе загубила ни капчица от твърдостта си; но очите на Алиса бяха зачервени и издаваха колко дълго и колко горчиво бе плакала. Обаче и двете посрещнаха младия офицер с нескривано удоволствие и за разлика от друг път Кора заговори първа.

— Фортът е загубен — каза тя с тъжна усмивка, — но надявам се, че сме запазили доброто си име.

— То е по-светло от всякога. Но, скъпа мис Мънроу, време е по-малко да мислите за другите, а да направите нещо и за себе си. Военните обичаи, гордостта — тази гордост, на която толкова много държите — изискват, щото баща ви и аз да продължим да се движим с войската още известно време. А къде да намерим подходящ защитник за вас в случай на суматоха и непредвидени събития?

— Защитник не ни е нужен — отвърна Кора. — Кой ще посмее да нарани или обиди дъщерята на такъв баща в момент като сегашния?

— Не бих ви оставил сами — продължи младежът, като се огледа бързо наоколо, — дори и да ми дадат командуването на най-добрия кралски полк. Не забравяйте, че нашата Алиса не е надарена с вашата твърдост и само бог знае какви ужаси ѝ предстоят.

— Може би сте прав — отвърна Кора, като отново се усмихна, обаче много по-тъжно отпреди. — Чуйте! Случаят вече ни е изпратил приятел тъкмо когато най-много се нуждаем от него.

Дънкън се заслуша и веднага разбра какво искаше да каже. Ниски, тържествени тонове на черковна музика, тъй добре познати в източните провинции, достигнаха до слуха му и го привлякоха към съседната постройка, която вече бе напусната от обитателите ѝ. Там той завари Дейвид да излива благочестивите си чувства. Дънкън почака, докато от спирането на движенията на ръката му разбра, че мелодията бе свършила, и тогава го докосна по рамото, за да привлече вниманието му към себе си, и му обясни с няколко думи какво желае.

— Точно така — отвърна усърдният последовател на царя на Израел, когато младежът свърши да говори. — Намирам, че девойките са много мили, имат мелодични гласове, а и напълно подходящо е, щото ние, които прекарахме заедно толкова опасности, да бъдем пак заедно и когато има мир. Ще се присъединя към тях, когато завърши сутрешното си славословие, на което сега липсва само хвалебствен химн. Няма ли и вие да вземете участие, приятелю? Ритъмът е обикновен, а мелодията е на песента „Саутуел“.

После извади малка песнопойка и много сериозно даде тон. Дейвид започна и завърши песента си с усърдие, което не беше лесно да се прекъсне. Хейуърд се принуди да чака, докато стихът бе изкаран докрай, и когато видя Дейвид да сваля очилата си и да прибира книгата, продължи:

— Ваша длъжност ще бъде да се погрижите, щото никой да не посмее да се приближи до девойките с някакво грубо намерение или да каже нещо обидно или присмехулно относно злочестината на техния смел баща. В това ваше задължение ще ви помагат прислужниците им.

— Точно така.

— Твърде е възможно индианци или пък отлъчили се от колоната неприятели да ви се натрапят; в такъв случай вие ще им припомните условията на капитулацията и ще ги заплашите, че ще доложите за държането им на Монкалм. Една дума ще бъде достатъчна.

— А ако не бъде, тук имам друго средство, което ще помогне — отвърна Дейвид смирено и самоуверено, като посочи книгата си. — Тук се намират думи, които, като се изрекат или по-право като прокънтят с подходящо ударение и такт, могат да смирят хора и с най-буен нрав: „Защо беснеят така неверниците ...“

— Достатъчно — каза Хейуърд, като прекъсна този музикален изблик, — добре се разбрахме, а сега вече е време всеки да се заеме със задължението си.

Гамът с радост се съгласи и двамата заедно тръгнаха да търсят девойките. Кора посрещна своя нов и малко особен защитник ако не радостно, то поне учтиво, а дори и по бледите черти на Алиса проблесна малко от природната ѝ дяволитост, когато поблагодари на Хейуърд за положената грижа. Дънкън се възползува от случая да ги увери, че е сторил всичко, което позволяват обстоятелствата, и че както сам той вярва, ги е осигурил срещу всякакво посегателство. А що се отнася до някаква опасност — тя не съществува. После той с радост заговори за намерението си да се присъедини към тях, щом предвожданиите от него войници изминат няколко мили по посока към Хъдзън, и веднага след това си взе сбогом. В това време сигналът за тръгване бе даден и челните редици на английската колона потеглиха. При тоя звук сестрите тръгнаха. Те извърнаха очи и видяха белите униформи на френските гренадири, които вече бяха заели портите на форта. В този момент над главите им сякаш внезапно мина някакъв огромен облак и като погледнаха нагоре, те видяха, че над тях се развяваше френското знаме.

— Да тръгваме — каза Кора. — Това място вече не е подходящо за дъщерите на един английски офицер.

Алиса се вкопчи в ръката на сестра си и заедно с тълпата, която ги заобикаляше, напуснаха плаца.

Като минаваха през портите, френските офицери, които бяха узнали кои са те, им се покланяха ниско, но се въздържаха да им натрапят любезности, които чувствуваха, че може да им бъдат неприятни. Тъй като всички превозни средства и всички товарни

животни бяха заети от болните и ранените, Кора бе решила по-скоро да понесе умората, като върви пеш, отколкото да лиши нуждаещите се. И дори много осакатени и изнемощели войници бяха принудени да се влачат зад редиците поради липса на необходимите превозни средства в тази дива местност. Всички обаче се движеха: слабите и ранените стенеха и страдаха; другарите им мълчаха смръщени; а жените и децата бяха обхванати от страх пред неизвестността.

Когато безредната и плаха тълпа напусна защитните насипи на укреплението и излезе в откритата равнина, изведнъж пред очите ѝ се разкри печална гледка. На известно разстояние вдясно и малко назад стоеше френската армия с оръжие в ръце; Монкалм бе събрал войската си веднага, щом гвардията му бе заела укреплението. Французите наблюдаваха внимателно, но безмълвно движението на победените, като не пропускаха да им окажат всички установени военни почести и въпреки успеха си не подхвърляха обиди и подигравки към не тъй щастливите си врагове.

Колоните на англичаните — общо около три хиляди души — се движеха бавно през полето и постепенно се застыгаха и събираха на мястото, откъдето трябваше да потеглят, а именно от поляните, заобиколени с високи дървета, където пътят за Хъдзън навлизаше в гората. По цялата покрайнина на леса като надвиснал тъмен облак се виждаха диваците, които наблюдаваха движението на неприятелите си и се навъртаха на известно разстояние от тях като ястреби, които не връхлитаха върху плячката си само поради присъствието на една надвишаваща ги армия. Неколцина се бяха промъкнали между редиците на победените и с мрачно недоволство внимателно наблюдаваха движещата се тълпа, макар че все още не действуваха.

Челната колона, предвождана от Хейуърд, вече бе стигнала до дефилето и полека-лека се загубваше от погледа, когато някаква глъчка привлече вниманието на Кора към една група изостанали назад войници. Един отлъчил се доброволец заплащаше за недисциплинираността си с цената на същите вещи, които го бяха накарали да напусне мястото си в строя и които сега индианците му ограбваха. Той имаше яка снага и беше твърде алчен, за да се раздели с плячката си без борба. Намесиха се хора и от двете страни — едните да предотвратят, а другите да подпомогнат грабежа. Започнаха да се чуват високи и ядосани гласове и сякаш като по магия се появиха сто

дивака там, където преди минута се виждаха само дузина. Точно тогава Кора забеляза фигурата на Магуа да се промъква между сънародниците си и да говори със злокобно, изкусно красноречие. Жените и децата се спряха и събраха накуп като изплашени и пърхащи птици. Но алчността на индианеца скоро бе удовлетворена и отделните колони отново потеглиха бавно напред.

Диваците се отдръпнаха и изглежда, решиха да оставят враговете да продължат пътя си необезпокоявани. Но когато групата на жените се приближи към тях, ярките цветове на един шал привлякоха погледа на един див хурон. Той тръгна да го грабне без никакво колебание. Жената по-скоро от уплаха, отколкото от любов към красивия шал обви детето си с него и още по-силно притисна и детето, и шала към гърдите си. Кора тъкмо искаше да посъветва жената да изостави шала, когато дивакът го пусна и грабна разпищялото се дете от прегръдките ѝ. Като остави всичко на алчните ръце на онези, които се бяха насъбрали около нея, майката се втурна обезумяла да си вземе обратно детето. Индианецът се усмихна мрачно и протегна едната си ръка, за да покаже, че е готов да направи размяна, а с другата бе хванал детето за краката и го размахваше над главата си, сякаш за да увеличи цената на откупа.

— Ето... ето тук... ето... всичко... всичко — викаше задъханата жена, като късаше по-дребните части от облеклото си с разтреперани пръсти. — Вземи всичко, но ми върни детето.

Дивакът ритна презрително евтините ѝ парцали и като видя, че шалът бе станал плячка на друг, подигравателната му и мрачна усмивка се измени в жестока гримаса. Той удари главата на детето в една скала и захвърли треперещите му останки в самите ѝ крака. За миг майката стоеше като някаква статуя на отчаянието, вперила обезумял поглед в обезобразеното дете, което до преди малко се усмихваше и гушеше в обятията ѝ. След това вдигна очи и лице към небето, сякаш призоваваше бога да порази този, който бе извършил това грозно деяние. Но тя бе пощадена от греха на подобна молитва, защото, побеснял от разочарование и възбуда пред вида на кръвта, хуронът стовари томаховката си и върху нейната глава. Майката се строполи под удара и падна, притискайки и в смъртта детето си със същата всеобхватна любов, с която бе трептяла над него, когато беше живо.

В този опасен момент Магуа сложи ръце на уста и нададе злокобен и ужасен вой. При този добре познат вик разпръснатите индианци се втурнаха, както конете политат напред, когато чуят сигнала за тръгване. По полето и през горските сводове се понесоха такива крясъци, каквито рядко преди това са излизали от човешка уста. Тези, които ги чу ха, се смразиха от ужас, може би малко по-слаб от уплахата, която човек би изпитал при прозвучаване на тръбите на последния съд.

При този сигнал повече от две хиляди разсвирепели диваци изскочиха откъм гората и се нахвърлиха през мрачното поле с инстинктивна готовност за бой. Няма да се спираме подробно на ужасите, които последваха. Смъртта се ширеше навред, и то в най-страшния и отвратителен вид. Съпротивлението само разпалваше убийците, които нанасяха жестоките си удари дълго след като жертвите им не можеха да се съпротивляват. Кръв се лееше като буен поток. Разгорещени и подлудени от тази гледка, мнозина от туземците коленичеха на земята като дяволи и тържествуващо и жадно пиеха от червените струи.

Отделните групи обучени войници бързо се събраха в плътни редици и се опитаха да изплашат нападателите си с внушителния вид на военен фронт. До известна степен този опит успя, макар че празните пушки на мнозина, които напразно се мъчеха да усмирят диваците, бяха изтръгнати от ръцете им. В тази бъркотия никой нямаше време да брои летящите мигове. Може би за около десет минути (сякаш беше цял век) сестрите стояха безпомощни, приковани на едно място, обзети от ужас. Когато бе нанесен първият удар, жените се струпяха с писъци край тях и бягството им стана невъзможно, а след това страхът или смъртта разпръсна повечето, ако не и всички, които се намираха около сестрите, и те видяха, че накъдето и да се обърнат, щяха да се натъкнат на томаховките на враговете. От всички страни се носеха писъци, стенания, молби и проклетия. В този миг Алиса зърна едрата фигура на баща си да се движи бързо през полето по посока към френските войски. И наистина, презирайки всички опасности, той се бе отправил към Монкалм да иска охраната, която се бе забавила, въпреки че му бе обещана според условията на примирието. Петдесетина бляскащи брадвички и остри копия се насочиха срещу него, без той да им обръща внимание, но диваците дори в своето настървение се спряха

пред чина и спокойствието му. Все още здравата ръка на ветерана отблъсна настрани опасните оръжия или пък те сами се сведоха надолу, защото, изглежда, че никой нямаше смелост да стори това, с което заплашваше. За щастие отмъстителният Магуа търсеше жертви точно сред онази група, която ветеранът току-що бе напуснал. — Татко, татко, ние сме тук! — извика Алиса, когато той мина недалеч от тях, без да обърне внимание на дъщерите си. — Ела при нас, татко, иначе ще умрем!

Зовът бе повторен, и то с такъв глас, че дори и каменно сърце би могло да се покърти, но отговор не последва. Впрочем веднъж старият човек сякаш долови някакъв звук, спря се и се ослуша. Но Алиса бе паднала в несвяст на земята, а Кора се бе отпуснала на колене край нея, бдяща с неуморима нежност над безчувственото ѝ тяло. Мънроу поклати разочаровано глава и продължи пътя си с твърдото намерение да изпълни наложения от поста му върховен дълг.

— Лейди — каза Гамът, който макар и безпомощен и безполезен не бе помислил да напусне поверените му момичета, — това е тържество на дяволите и никак не е редно християни да останат на това място. Хайде да се вдигаме и да бягаме.

— Вървете — каза Кора с поглед, все още вперен в безчувствената си сестра. — Спасете се, вече не можете да ми помогнете.

По простото, но изразително движение, с което тя придружи думите си, Дейвид схвана колко непоколебимо беше нейното решение. Той впери за миг очи в тъмните фигури навред около него и още повече изправи високото си тяло. Гърдите му тежко дишаха и сякаш всичките му черти се оживиха и изразиха силата на чувствата, които го бяха обзели.

— Щом Давид е можал да усмири злия дух на Саул чрез звуците на арфата си, с думите на свещената песен, може би няма да сбъркам — каза той, — ако и аз опитам сега силата на музиката.

После извиси глас и запя така силно, че песента му можеше да се чуе дори сред оглушителния шум на клането. Мнозина от диваците се втурнаха към тях с намерение да ограбят дрехите на беззащитните сестри и да отнесат скалповете им, но когато видяха тази чудновата и невъзмутима фигура, прикована на поста си, те се спряха да слушат. Удивлението им скоро се превърна във възхищение и те отминаха да

търсят други, не тъй безстрашни жертви, като открито изразяваха възторга си от твърдостта, с която белият боец пееше предсмъртната си песен. Насърчен и подлъган от успеха си, Дейвид напрегна всичките си сили, за да разпростре още повече святото въздействие на химна, което той смяташе за облагородяващо. Необичайните за това място звуци достигнаха до ухото на един дивак в далечината, който тичаше разярен от група на група, сякаш смяташе за унижение да се докосне до простата тълпа, и търсеше някаква по-достойна за славата си жертва. Това беше Магуа, който нададе радостен вик, когато видя, че по-раншните му пленници пак бяха предоставени на неговата милост.

— Ела — каза той, като сложи изцапаната си ръка върху дрехата на Кора. — Вигвамът на хурона е все още отворен за тебе. Няма ли там да ти е по-добре, отколкото тук?

— Махни се! — извика Кора, като закри очи, да не гледа отвратителното му лице.

Индианецът се засмя подигравателно, вдигна димящата си от кръв ръка и отвърна:

— Кръвта е червена, но е от бели хора!

— Чудовище! Кръв, цели океани кръв има върху душата ти. Тази ужасна сцена се разигра по твоя воля.

— Магуа е велик вожд — отвърна ликуващият дивак. — Ще дойде ли тъмнокосата девойка при неговото племе?

— Никога! Убий ме, ако искаш, и довърши отмъщението си.

Той се поколеба за миг, после, като грабна лекото и безжизнено тяло на Алиса, коварният индианец се завтече бързо през полето към гората.

— Стой! — изкрещя Кора и затича като обезумяла по стъпките му. — Пусни детето! Клетнико! Какво правиш?

Но Магуа остана глух за думите ѝ или по-скоро знаеше силата си и твърдо беше решил да я използва.

— Стойте, лейди, стойте! — извика Гамът след обезумялата Кора. — Свещеното обаяние на песента започва да се чувства и вие скоро ще видите как този ужасен смут ще престане.

Разбрал, че сега и на него не обръщат внимание, верният Дейвид последва разтревожената девойка и отново запя свещена песен, тактувайки с дългата си ръка, сякаш усърдно си акомпанираше. Така те

прекосиха полето сред бягащи, ранени и умрели. През цялото време яростният хурон имаше достатъчно сили да тича, носейки жертвата си. Кора на няколко пъти щеше да падне под ударите на дивите си врагове, ако не беше онова необикновено същество, което крачеше след нея и в чието лице смаяните туземци виждаха човек, пазен от духа на лудостта^[2].

Магуа, който умееше да избягва близките опасности и да се изплъзва от преследване, навлезе в гората през една плитка долчинка. Тук бързо намери конете на девойките, които пътниците бяха изоставили неотдавна и които чакаха появянето му, пазени от един дивак, който изглеждаше толкова свиреп и злобен, колкото и Магуа.

Като положи Алиса на един от конете, той направи знак на Кора да се качи на другия.

Въпреки ужаса, който Кора изпитваше пред вида на своя поробител, все пак тя се почувствува облекчена, че избяга от разиграващата се на полето кървава сцена, към която не можеше да остане равнодушна. Девойката се качи на коня и протегна ръце за сестра си с такъв любещ и умоляващ поглед, че дори и на хурона бе невъзможно да ѝ откаже. Той положи тогава Алиса на същия кон, на който седеше Кора, грабна юздите, продължи пътя си и навлезе още по-дълбоко в гората. Дейвид, като разбра, че го бяха изоставили и напълно пренебрегнали, сякаш беше нищожество, което не си струва дори да бъде убито, прехвърли дългия си крак през седлото на коня, който бяха изоставили, и тръгна след тях толкова бързо, колкото можеше да се върви по трудния път.

Скоро започнаха да се изкачват. Тъй като от движението Алиса взе да идва на себе си, вниманието на Кора беше тъй раздвоено между грижите за сестра ѝ и виковете, които все още се чуваха откъм полето, че не забеляза в каква посока пътуват. Но когато стигнаха до плоското било на върха на планината и се приближиха до източната урва, тя разпозна мястото, където по-рано бе идвала под приятелското покровителство на разузнавача. Тук Магуа им позволи да слязат от конете. Макар че се намираха в плен, любопитството, което, изглежда, е неразделно от ужаса, ги накара да се взрат в отвратителната гледка долу.

Жестоката сеч все още продължаваше. Обкръжените отвсякъде бягаха пред безмилостните си преследвачи. А въоръжените редици на

християнския крал стояха настрани в пълно безразличие — случай, и досега необяснен, който сложи незаличимо петно върху иначе славното име на техния генерал. Косата на смъртта бе възпряна едва когато алчността победи чувството за мъст. Едва тогава стенанията на ранените и крясъците на убийците започнаха да се чуват по-рядко. Най-последно виковете на ужас^[3] вече не стигаха до ушите на девойките или може би бяха заглушени от високите, продължителни и пронизителни подвиквания на ликуващите диваци.

---

[1] На френския герб има изобразени лилии. Б.пр. ↑

[2] Индианците са вярвали, че в лудите е вселен дух, не са смеели да посегнат на тях, защото са изпитвали страх и уважение към тоя Дух. Б.пр. ↑

[3] Изчисленията показват, че в тая сеч са паднали над 1000 души. Б.пр. ↑

ГЛАВА XVIII

Кървавата, нечовешка сцена, за която само бегло споменахме в предшестващата глава, стои на лично място в страниците на колониалната история под заслуженото заглавие „Клането при Уилиам Хенри“. Тя направи още по-тъмно петното, което една предишна случка, твърде подобна на описаната, бе оставила върху името на френския военачалник. То не може да се изтрие напълно дори и от ранната му и славна смърт. Времето започна да го заличава, но хилядите хора, които знаят, че Монкалм умря като герой на полетата на Ейбрахам, трябва да научат колко много му липсваше оная нравствена смелост, без която никой човек не може да бъде истински велик. По този бележит пример биха могли да се напишат много страници за недостатъците на човешкото величие и да се покаже колко лесно благородните чувства, голямата учтивост и рицарската смелост могат да избледнеят от смразяващото себелюбие; би могло също да се представи пред света образът на един мъж, който бе велик във всички по-маловажни нравствени качества, но се оказа слаб, когато трябваше да докаже колко по-високо стои нравствеността от тактичността. Но тази задача надминава границите на правата ни и тъй като историята, подобно на любовта е твърде склонна да огражда героите си с ореол, вероятно поколенията ще гледат на Луи де Сен Веран само като на смел защитник на отечеството си, а жестокото му безразличие, проявено на бреговете на Освего^[1] и на Хорикън, ще бъде забравено.

Като съжаляваме дълбоко за тази слабост на една посестрима муза, ние веднага ще се оттеглим от неприкосновената и област в границите на собственото ни скромно призвание.

Третият ден от завладяването на форта приближаваше към своя край, обаче разказът ни налага да задържим още читателя край бреговете на „Светото езеро“. Когато видяхме за последен път околностите на крепостта, те бяха изпълнени с глъчка и насилие. Сега тук цареше тишина и смърт. Изцапаните с кръв победители си бяха отишли. Лагерът им, който доскоро кънтеше от веселието на

победоносната армия, сега стоеше като безмълвен и изоставен градец от колиби. Крепостта представляваше димяща развалина; обгорени греди, останки от експлодирани топове, парчета от каменния зид покриваха в безпорядък زمینите насипи...

Рязка промяна бе настъпила и във времето. Слънцето бе скрило топлината си зад непроницаема маса от изпарения и стотици човешки тела, които бяха почернели от палещите августовски лъчи, сега се бяха вкочанили от преждевременно настъпилия ноемврийски студ. Къдравите, чисто бели мъгли, които по-рано се носеха на север над хълмовете, сега се връщаха като безкрайна тъмна завеса, подгонена от яростна буря. Огледалната повърхност на Хорикън бе изчезнала и на нейно място зелените и разярени води плискаха едно бреговете, сякаш с възмущение изхвърляха нечистотиите си върху осквернения бряг. Бистрото вирче бе запазило нещо от своето очарование, но сега в него се отразяваше само тъжният мрак на надвисналото небе. Приятно влажната атмосфера, която обикновено украсяваше гледката, като забулваше резките очертания и омекотяваше острите форми, бе изчезнала и суровият северен вятър, който нахлуваше над широко разпрострялата се водна повърхност, бе така остър, че не оставяше нищо на въображението.

Жестока стихия бе изсушила зеленото поле, което изглеждало като поразено от унищожителна светкавица. Само тук-там се издигаше по някой тъмнозелен кичур растителност — най-ранният плод на почвата, напоена с човешка кръв. Целият пейзаж, който при хубава светлина и благоприятна температура изглеждало тъй прекрасен, сега бе приел образа на алегорична картина на живота, в която предметите се виждаха в своите най-груби, но и най-естествени цветове, без омекотяващото въздействие на каквито и да било сенки.

След преминаването на вихрушките самотните и сухи стръкове трева се изправиха отново, строгите очертания на скалистите планини се разкриха прекалено ярко в своята голота и окото напразно търсеше облекчение, като се мъчеше да пониже безкрайната пустота на небето, закрито с тъмна завеса от парцаливи, движещи се изпарения.

Вятърът вееше неравномерно — понякога се носеше изтежко, ниско над земята, сякаш шепнеше стенанията си в студените уши на умрелите, а после засвирваше с плачевен и пронизителен глас и се втурваше в гората, като изпълваше въздуха с листа и клони, които

разпръскваше по пътя си. Сред този дъжд от листа няколко гладни гарвана се бореха със силния вятър, но щом той преминеше зеления океан от дървета, те с удоволствие спираха където им паднеше и се отдаваха на своя отвратителен пир.

Накъсо казано, тук владееше само пустош и униние. Сякаш всички, които бяха дошли да осквернят това място, бяха покосени с един удар от безмилостната ръка на смъртта. Но забраната бе вдигната и за пръв път, след като виновниците за онези грозни деяния си бяха отишли, живи същества се осмелиха да се приближат тук.

Този ден, около един час преди залез слънце, петима мъже се показаха откъм поляната, където пътят за Хъдзън навлизаше в гората, и тръгнаха по посока към разрушения форт. Отначало те вървяха бавно и предпазливо, сякаш с неохота се приближаваха към ужасната местност или се страхуваха да не би страшните случки отново да се повторят. Една лека фигура предшествуваше останалите и вървеше предпазливо и пъргаво; от това личеше, че е туземец. Водачът се изкачваше да разучи всяка могилка и с движения показваше на другарите си пътя, който смяташе, че е най-благоразумно да следват. А и на тези, които вървяха след него, не липсваше предпазливостта и предвидливостта, необходими за горска война. Един от тях — той също бе индианец — се движеше малко встрани и наблюдаваше края на гората с очи, които отдавна бяха свикнали, да разпознават и най-незначителните знаци за опасност. Останалите трима бяха бели, макар облеклото им по вид и цвят да отговаряше на изискванията на този рискован поход — те следваха една оттегляща се в пустошта армия.

Въздействието на ужасните гледки, които се изпречваха пред очите им на всяка крачка по пътя към брега на езерото, беше толкова различно, колкото и характерите на отделните хора, съставляващи групата. Младежът, който вървеше напред и пристъпваше леко, разглеждаше бегло, но внимателно обезобразените жертви, страхувайки се да прояви чувствата си. Все пак той беше твърде неопитен, за да подтисне напълно тяхното внезапно и мощно въздействие. Обаче неговият червенокож другар не проявяваше подобна слабост. Той минаваше край мъртвите с твърда устременост и със спокоен поглед, който се придобива единствено от дълъг опит. Чувствата, събудени в гърдите на белите мъже, бяха различни, макар и у всички да преобладаваше тъга. Единият, чиито посивели коси и

набраздено лице, както и военният му вид и походка издаваха въпреки облеклото му на горски обитател, че бе човек с голям военен опит, не се срамуваше да стене с висок глас, когато пред погледа му се мернеше някоя необикновено ужасна гледка. Младият човек, който вървеше до него, потреперваше, но загрижен за другаря си, подтискаше вълнението си. Единствено човекът, който вървеше последен, издаваше чувствата си, без да се страхува, че ще го видят, и без да се бои от някакви последици. Той приковаваше поглед и в най-ужасните гледки, без да трепнат нито очите, нито мускулите на лицето му, но горчивите му и тежки проклетия показваха колко много се възмуцава от престъплението на враговете си.

В лицето на тези хора читателят веднага е разпознал мохиканите и техния бледолик приятел, разузнавачът, заедно с Хейуърд и Мънроу. Бащата бе тръгнал да търси дъщерите си, придружен както от младежа, за когото тяхното щастие имаше такова голямо значение, така и от онези смели и верни горски жители, които в описаните вече трудни обстоятелства бяха доказали своята ловкост и вярност.

Когато Ункас, който се движеше напред, стигна до средата на полето, той нададе вик, който веднага привлече другарите му на това място. Младият воин се бе спрял пред една купчина безредно нахвърляни мъртви женски тела. Въпреки ужаса и отвращението от това зрелище Мънроу и Хейуърд се впуснаха към разлагащите се трупове и с любов, която никоя грозна гледка не може да изгаси, се опитаха да открият между разпокъсаните и многоцветни дрехи някакви следи от облеклото на тези, които търсеха. Търсенето облекчи в миг както бащата, така и влюбения, макар че и двамата трябваше отново да изпитат мъката от неизвестността, която беше непоносима дори от най-ужасната истина. Те стояха мълчаливи и умислени около мрачната купчина, когато към тях се приближи разузнавачът. Като изгледа тъжното зрелище с разгневено лице, смелият горски жител за пръв път след навлизането им в полето заговори разбираемо и на висок глас.

— Бил съм на много ужасни бойни полета и уморен съм проследявал кървави дири по протежение на много мили — каза той, — но никога не съм виждал делата на дявола така ясно, както тук! Отмъщението е индианско чувство и всички, които ме познават, знаят, че нямам никакъв примес в кръвта си, но тук, в тази дива пустиня, дето

силата на провидението е тъй изявена, открито ще кажа пред бога, че ако тези французи някога дръзнат да се появят на един куршум разстояние, има една пушка, която, докато кремъкът пуца искри и барутът се пали, ще си каже думата! Оставям томаховката и ножа на тези, които притежават природната дарба да си служат с тях. Какво ще кажеш за това, Чингачгук — прибави той на делаварско наречие. — Хуроните ще се похвалят ли с това на жените си, когато завалят дълбоките снегове?

Израз на омраза премина по мрачното лице на мохиканския вожд; той разхлаби ножа си в ножницата, а после, като извърна спокойно очи от зрелището, лицето му отново придоби такова невъзмутимо изражение, сякаш никога не го бяха вълнували страсти.

— Монкалм! Монкалм! — продължи несдържаният разузнавач, изпълнен с омраза. — Казват, че ще дойде време, когато всичките ни извършени приживе дела ще бъдат разкрити само с един поглед и ще ги видят очи, лишени от човешки недостатъци. Горко, горко на клетника, който е попаднал в това поле, защото над душата му тегне думата на последния съд! Я гледай! Да не съм бял човек, ако там не лежи червенокож без коса на главата. Погледни го, делаварецо! Може би той е един от твоите загубени съплеменници и би трябвало да му се устрои погребение, достойно за един смел войник. Да, аз виждам в очите ти, сагамор, че преди вятърът да е отнесъл миризмата на кръв, някой хурон ще заплати за това.

Чингачгук се приближи към обезобразеното тяло и като го обърна, откри отличителните черти на едно от съюзните шест племена, които, когато се сражаваха на страната на англичаните, проявяваха смъртна враждебност към неговото племе. Като подритна презрително отвратителния труп, той се извърна от него с такова безразличие, с каквото би се отнесъл към трупа на животно. Разузнавачът схвана значението на действието му и продължи замислен пътя си, като сипеше укори срещу френския командир с предишното си озлобление.

— Само на мъдростта и на безкрайната сила е позволено да унищожава! хора в такова множество — прибави той, — тъй като само тя знае защо е необходимо да се извърши подобно нещо. Може ли някой друг да замести божиите създания? Според мене е грешно да убиеш втори елен, преди да си изял първия, освен ако това се налага поради военен поход или засада. Друг е въпросът, когато се касае до

неколцина бойци в открит и суров бой, защото за тях е редно да умрат с пушка или томахава в ръка — според това, дали са бели, или червенокожи. Ункас, ела насам, момко, и нека гарваните накацат върху мингозеца. Често съм виждал това и зная, че те имат голяма слабост към месото им. Да оставим поне птиците да следват повелението на природата си.

— Хъх! — възкликна младият мохикан, като се издигна на пръсти и впери поглед напред. Движението и възклицанието му изплашиха гарваните и ги пропъдиха да търсят друга плячка.

— Какво има, момко? — прошепна разузнавачът, като се посниши и клекна като пантера, която се готви да скочи. — Дано провидението ни е изпратило някой закъснял французин, който търси плячка. Надявам се, че „Еленубиеца“ днес ще се отличи особено много!

Ункас не отговори, а се завтече към един храст. След миг го видяха да издърпва оттам парче от зеления воал на Кора и да го размахва победоносно. Движенията, показаният предмет и викът, който отново се разнесе от устата на младия мохикан, привлякоха към него и останалите от групата.

— Детето ми! — каза Мънроу бързо и в пълно отчаяние. — Дайте ми детето!

— Ункас ще се опита! — беше краткият и трогателен отговор.

Простичкото, но многозначително уверение не бе разбрано от бащата, който грабна парчето воал и го смачка в ръката си; очите му зашариха трескаво между храстите, сякаш едновременно се надяваше и страхуваше от тайната, която те могат да разкрият.

— Тук няма никакви мъртъвци — каза Хейуърд. — Изглежда, че насам бурята не се е разразила.

— Това е съвсем очевидно и е по-ясно дори от небето над главите ни — отвърна спокойно разузнавачът. — Но или тя, или тези, които са я ограбили, са минали покрай този храст; аз помня това парче плат, с него тя закриваше лицето си, което всички обичаха да гледат. Ункас, ти си прав: тъмнокосата девойка е била тук и е побягнала като подплашено сърне към гората. Никой, който може да бяга, няма да се остави да го убият. Нека потърсим следите, които е оставила; понякога си мисля, че за очите на индианеца дори и колибрите оставят диря във въздуха.

При този намек младият мохикан се стрелна напред и разузнавачът не беше още довършил изречението си, когато Ункас нададе тържествуващ вик откъм гората. Когато стигнаха там, разтревожените мъже видяха друго парче от воала да се развява върху долния клон на един бук.

— Полека, полека — каза разузнавачът, като протегна дългата си пушка пред нетърпеливия Хейуърд. — Сега вече знаем работата си, обаче не трябва да разваляме хубавата следа. Една прибързана стъпка може да ни докара цели часове неприятности. А неприятности и без това имаме достатъчно. Това поне не може да се отрече.

— Господ да те благослови, господ да те благослови, достойни човече! — възкликна Мънроу. — Къде тогава са избягали и къде се намират дечицата ми?

— Пътят, който са поели, зависи от много случайности. Ако са тръгнали сами, вероятността да обикалят е толкова голяма, колкото и да са взели права посока, и може да са на десетина мили от нас; но ако хуроните или кои да е други канадски индианци са сложили ръка върху им, навярно сега са близо до границата на Канада. Но какво значение има това? — продължи решителният разузнавач, като забеляза голямата загриженост и разочарование на слушателите си. — Ето, мохиканите и аз сме на единия край на дирята и разчитайте на думите ми, ще намерим и другия край, ако ще момичетата да са на сто левги разстояние! Полека, полека, Ункас, ти си нетърпелив като градски човек. Забравяш, че лекият крак оставя неясна следа!

— Хъх! — възкликна Чингачгук, който разглеждаше един отвор, направен сред ниските храсти, заобикалящи гората. Той се изправи и посочи към земята с израз на човек, който е видял отвратителна змия.

— Тук много ясно се вижда стъпката на мъж — извика Хейуърд, като се наведе над посоченото място. — Той е стъпил на ръба на този вир. Не може да има никакво съмнение, че това е отпечатък. Те са пленени.

— По-добре така, отколкото да гладуват в пущинака — отвърна разузнавачът. — И следите ще бъдат повече. Залагам петдесет боброви кожи срещу същия брой кремъци, че мохиканите и аз ще влезем в техния вигвам още през този месец. Наведи се, Ункас, за да разгледаш следата от мокасин, и виж какво ще разбереш от нея; ясно е, че това е следа от мокасин, а не от обувка.

Младият мохикан се наведе над дирята и като отстрани няколко разпръснати листа, разгледа я така старателно, както някой лихвар в наши дни оглежда съмнителен чек. Най-после се изправи, доволен от резултата на изследването.

— Е, момко — запита го разузнавачът. — какво казва отпечатъкът? Можа ли да разпознаеш нещо?

— Хитрата лисица!

— Ха! Пак ли този бесен дявол! Той няма да престане да бяга из гората, докато „Еленубиеца“ не си каже приятелската дума.

Хейуърд неохотно призна истинността на тези думи и изрази по-скоро надеждите си, отколкото съмненията си, като каза:

— Всички мокасини толкова си приличат, че твърде е вероятно да има някаква грешка.

— Мокасините да си приличат! Все едно да кажете, че краката си приличат, макар всички да знаем, че някои крака са дълги, а други къси, някои широки, а други тесни, някои с високи извивки на стъпалата, а други с ниски, на някои пръстите са извити навън, а на други — навътре. Един мокасин прилича на друг толкова, колкото една книга на друга, макар че хората, които могат да четат книги, рядко умеят да разпознават следи по земята, което в края на краищата е много хубаво, тъй като се дава възможност всеки да се прояви според природните си дарби. Я чакай и аз да я разгледам, Ункас. Както за книгата, така и за мокасина е по-добре, ако се дадат две мнения вместо едно — Разузнавачът се наведе да изпълни тази задача и веднага прибави: — Прав си, момко, ето кръпката, която забелязахме при пораншното преследване. Този човечец си попийва, когато може; индианец, който пие, винаги стъпва по-тежко, отколкото трезвите диваци; всеки пияница ходи разкрачено, безразлично дали е бял, или червенокож. Ето точно същата дължина и ширина! Погледни я, сагамор: ти неведнъж измери следите му, когато проследявахме тези гадове от водопада Глен до минералния извор.

Чингачгук се съгласи. След като я разгледа бързо, той стана и изрече спокойно само една-единствена дума:

— Магуа.

— Да, това е вече установено. Значи от тук са минали чернокосата девойка и Магуа.

— А Алиса не е ли минала? — запита Хейуърд.

— Нейните дири още не сме видели — отвърна разузнавачът, като оглеждаше внимателно околните дървета, храсталаците и земята. — Какво виждаме там? Ункас, донеси онова нещо, което виси на тръна.

Индианецът се подчини, а когато разузнавачът взе в ръка намерения предмет, той го вдигна високо и се разсмя по своя беззвучен, но сърдечен начин.

— Това е свирката на певица! Сега ще влезем в дирите на един свещеник — каза той. — Ункас, огледай се за отпечатък на обувка, достатъчно голяма, за да удържа тромаво човешко тяло шест фута и два инча високо. Започвам да изменям мнението си за този човек, щом е престанал Да вие, за да се отдаде на по-добро занятие.

— Поне не е изоставил поверените му девойки — каза Хейуърд. — В такъв случай Кора и Алиса не са без приятел.

— Да — каза Ястребово око, като спусна дългата си пушка и се опря на нея с явно презрение, — поне ще им пее песни. Може ли да убие елен за обед им, или да намери пътя си по мъха на дърветата, или да пререже гърлото на някой хурон? Ако не може, то първият срещнат дрозд е по-умен от него. Е, момко, има ли белези от такава обувка?

— Ето нещо като следа от стъпка на човек, който е бил с обуца. Може ли тя да е на нашия приятел?

— Махни леко листата, иначе ще развалиш следата. Ето! Това е отпечатък от стъпало, обаче то е на тъмнокосата девойка и е твърде малко за човек с неговата благородна височина и внушителен вид. Певецът би го покрил само с петата си.

— Къде? Нека погледна стъпките на детето си — каза Мънроу, като бутна настрана вейките на храстите и се наведе нежно над почти заличената диря. При все че стъпката, която бе оставила отпечатъка, трябва да е била лека и бърза, тя все пак ясно се виждаше. Старият воин я разгледа и докато се взираше, очите му овлажняха. Преди бащата да се изправи, Дънкън видя как пареща сълза ороси мястото, през което бе минала дъщерята. Като искаше да потуши мъката на стария човек, която всеки момент заплашваше да избухне въпреки външната му сдържаност, Хейуърд реши да отвлече с нещо вниманието му и затова каза на разузнавача:

— Понеже сега имаме неопровержими следи, нека започнем търсенето. В такова време минутата е като век за пленниците.

— Не най-бързият елен достига най-далече — отвърна Ястребово око, без да отмества очи от различните следи, които бяха попаднали под погледа му. — Знаем, че оттук са минали бесният хурон, тъмнокосата и певецът, но къде е онази с русите къдрици и сините очи? Макар и малка и далеч не така смела като сестра си, тя все пак е толкова хубава за гледане и приятна за общуване! Та нима тя няма приятели, които да се погрижат за нея?

— Да не дава господ да остане без приятели! Нима сега не сме тръгнали нея да дирим! Колкото се отнася до мене, аз не ще престана да я търся, докато не я намеря.

— В такъв случай може би ще се наложи да тръгнем по различни пътища, защото оттук тя не е минала, колкото и лека и малка да е стъпката ѝ.

Хейуърд се дръпна назад и сякаш цялата му готовност да тръгне в миг се изпари. Без да обръща внимание на тази внезапна промяна в настроението на младежа, разузнавачът, след като се замисли за момент, продължи:

— Някоя жена не може да остави в тази пустош подобни следи освен тъмнокосата или сестра ѝ. Знаем, че едната е била тук, но къде са дирите на другата? Нека продължим по този път и ако не намерим нищо, ще се върнем обратно на полето и тръгнем по друга следа. Стъпвай напред, Ункас, и наблюдавай сухите листа. Аз гледам храстите, а пък баща ти ще души по земята. Хайде, приятели, слънцето започва да се скрива зад хълмовете.

— Не мога ли и аз да направя нещо? — запита нетърпеливият Дънкън.

— Вие! — повтори разузнавачът, който заедно с червенокожите си приятели вече беше тръгнал по предназначения от него път. — Да, вие бихте могли да вървите зад нас, но внимавайте да не стъпчете следите.

Преди да бяха изминали петнадесет-двадесет ярда, индианците спряха и се загледаха в някакви следи по земята. Те сториха това с по-голямо от обичайното си старание. Бащата и синът заговориха бързо и високо, като ту се взираха в предмета, на който се възхищаваха, ту се поглеждаха един друг с най-искрено удоволствие.

— Открили са малкото краче! — възкликна разузнавачът, като продължи да върви напред, без да обръща вече внимание на собственото си задължение. — Какво има тук? Да не би да е имало някаква засада! Не, кълна се в най-вярната пушка, това са пак копитата на онези коне с особения вървеж! Сега вече цялата тайна е разкрита и всичко е ясно като северната звезда в полунощ. Да, ето къде са се качили. Тук конете са чакали, вързани за някоя фиданка. Ето и широкия път, който води на север, право към Канада.

— Но все още няма следа от Алиса — от по-младата мис Мънроу — каза Дънкън.

— Освен ако онази лъскава дрънкулка, която Ункас току-що вдигна от земята, не се окаже именно следа от Алиса. Подай я насам, за да можем и ние да я видим.

Хейуърд веднага позна, че това бе един малък накит, който Алиса обичаше да носи; силната памет на влюбения му спомни, че през фаталната сутрин на клането беше видял накита да виси на хубавата шия на възлюбената му. Той грабна скъпата вещ, притисна я силно до туптящото си сърце и докато казваше какво представлява, тя изчезна пред очите на смаяния разузнавач, който напразно я търсеше по земята.

— Гледай, гледай! — възкликна разочарованият Ястребово око, като престана да разравя листата със задната част на пушката си. — Отслабването на зрението е положителен признак на остаряване. Такава лъскава дрънкулка, а аз да не мога да я видя! Нищо, нищо, все още мога да разпозная едва забележимата цев на някоя пушка, а това е достатъчно, за да се разрешат всички спорове между мене и мингозците. Но много ми се иска да намеря това нещичко, дори и само за да го занеса на собственичката му, а това значи да стигнем края на нашия доста дълъг път. Сега между нас и тях е широката река св. Лаврентий, а може би и самите големи езера.

— И това е още една причина да не забавяме похода си — отвърна Хейуърд. — Така че да тръгваме.

— Казват, че младата кръв и горещата кръв са едно и също нещо. Не сме тръгнали на лов за катерички, нито пък да гоним елени към Хорикън, а да скитаме в продължение на дни и нощи, да преминаваме през такива пусти места, дето рядко стъпва човешки крак и дето никакви книжни знания не могат да ни помогнат. Един индианец

никога не тръгва на такова пътешествие, без да изпуши лулата си край огъня на съвета. Макар да съм човек с бяла кожа, в това отношение аз почитам техните обичаи, тъй като виждам, че са мъдри и разумни. Така че сега ще се върнем, ще си накладем тази вечер огън сред развалините на стария форт, а на сутринта ще бъдем бодри и готови да предприемем работата си като мъже, а не като бърбиви жени или нетърпеливи момчета.

---

[1] Доста години след описаните събития авторът бил на лов за елени в околността на развалините на форт Освего, край брега на езерото Онтарио, в една гора, 50 мили навътре в сушата. Неочаквано там попаднал на 6–7 стълби недалеч една от друга. Те били грубо направени и доста изгнили. Като се чудел какво може да е събрало такъв брой подобни уреди на едно място, той потърсил един стар човек, който живеел наблизо, за да получи от него нужните обяснения.

През време на войната от 1776 г. форт Освего бил в ръцете на британците. Изпратени били военни части на двеста мили през пустошта, за да изненадат намиращите се в укреплението. Изглежда, че когато стигнали до споменатото място, американците научили, че ги очакват и че има голяма опасност да пресекат пътя им. Тогава захвърлили стълбите и бързо се оттеглили назад. В продължение на тридесет години тези стълби са лежали на това място. — Б.а. ↑

ГЛАВА XIX

Вечерните сенки се бяха спуснали и увеличаваха мрачния вид на местността, когато групата навлезе в развалините на Уилиам Хенри. Разузнавачът и другарите му веднага започнаха приготовления за пренощуване там, но сериозният им и сдържан вид показваше до каква степен необикновените ужаси, на които неотдавна бяха станали свидетели, бяха подействували дори и на техните закалени нерви. Те опряха няколко останки от греди до една опушена стена и когато Ункас ги покри леко с трева, решиха, че временното им жилище е готово. Като свърши работата си, младият индианец посочи към грубата колиба, а Хейуърд разбра мълчаливия му жест и подкани любезно Мънроу да влезе вътре. После остави опечаления стар човек самичък с мъката му и веднага излезе на открито, тъй като беше твърде много възбуден, за да се отдаде на почивката, която бе препоръчал на стария си приятел.

Докато Ястребово око и индианците палеха огън и вечеряха със сушено мечо месо, младият човек отиде да посети онази част от разрушения форт, която гледаше към гладката повърхност на Хорикън. Вятърът бе утихнал и вълните се удряха върху песъчливия бряг по-слабо и равномерно. Облаците, сякаш изморени от яростната си гонитба, се разкъсваха, като по-тежките се събираха на черни маси над водата или се промъкваха между върховете на планините като разпръснати ята птици, които пърхат с криле над гнездата си. Тук-там някоя огненочервена звезда се мъчеше да проникне през изпаренията, носени от вятъра, и осветяваше неприветливото небе със своя мрачен блясък. Непроницаем мрак вече беше обвил пазвите на околните планини, а полето се беше проснало като обширна, запустяла костница, без какъвто и да било звук или шепот, който да обезпокои съня на нейните многобройни и злочести обитатели.

В продължение на много минути Дънкън стоя там и унесено наблюдаваше тази картина, така страшно свързана с миналото. Очите му блуждаеха от подножието на насипа, където горските жители бяха

насядали край блещукащия огън, към слабата светлина, която още се виждаше на небето, а после се вираха дълго и тревожно в плътния мрак, обвил мястото, където почиваха умрелите. Не след дълго той започна да си въобразява, че оттам се носят някакви необясними звуци — толкова слаби и неясни, че човек не можеше да определи какви са и дали въобще се чуват. Засрамен от страховете си, младият човек се обърна към езерото и се опита да отвлече вниманието си с отраженията на звездите, които неясно трептяха по раздвижената повърхност на водата. Но прекалено напрегнатият му слух продължаваше да изпълнява неблагоприятната си длъжност, като че ли искаше да го предупреди за някаква дебнеща опасност. Най-последно ясно се чува бързи стъпки, които сякаш пробягваха в тъмнината. Тъй като вече му беше невъзможно да сдържа безпокойството си, Дънкън се обърна с тих глас към разузнавача и го помоли да се качи при него на насипа. Ястребово око прехвърли пушката си на рамо и се подчини с такъв спокоен и невъзмутим вид, сякаш искаше да докаже колко е сигурен в убежището им.

— Чуйте — каза Дънкън, когато другият бавно се приближи до лакътя му. — От полето се носят някакви спотаени шумове, които може би показват, че Монкалм не е напуснал напълно мястото на победата си.

— Значи ушите вършат по-добра работа от очите — каза необезпокоеният разузнавач, който току-що бе сложил между зъбите си парче мечо месо и сега говореше бавно и неясно като човек, чиято уста върши две работи едновременно. — Самият аз го видях в Тай, където се е затворил с цялата си войска. Тези ваши французи, когато извършат нещо успешно, обичат да си потанцуват и да се повеселят с жени.

— Не зная. Индианците рядко спят през време на война и твърде е възможно някой хурон да е дошъл насам за грабеж, след като хората от племето му са си отишли. Добре ще е да изгасим огъня и да застанем на пост. Слушайте! Не чувате ли шума, за който ви говоря?

— Един индианец рядко дебне край гробове. Макар че е готов да убива, без да подбира средствата, той обикновено се задоволява със скалпа, освен когато е прекалено разярен и разгневен. Но след като духът напусне тялото, той забравя омразата си и е готов да остави мъртвеца да намери естествената си почивка. А щом става дума за

духове, майоре, кажете ми, смятате ли, че раят на червенокожите и раят на нас, белите, е един и същ?

— Без съмнение, без съмнение. Стори ми се, че пак го чух... Но дали това не е шумоленето на листата на бука?

— Що се отнася до мене — продължи Ястребово око, като извърна за миг лице към посоката, показана от Хейуърд, но със съвсем небрежен поглед, — аз смятам, че раят е отреден за щастие и че всички ще си го получат според своите дарби и наклонности. И следователно според мене червенокожият съвсем не е далеч от истината, когато вярва, че в рая той ще намери прекрасни земи за лов ... И затова не смятам, че е унижение за човек без примес в кръвта си, ако той ...

— Не го ли чухте пак? — прекъсна го Дънкън.

— Да, да ... Когато храната липсва, или когато е изобилна, вълкът става дързък — каза невъзмутимият разузнавач. — Доста нещичко би могло да се намери между кожата на тия дяволи, ако имаше светлина и време за такова занимание. Но, майоре, що се отнася до живота на онзи свят, от проповедниците в градовете на заселниците съм чувал, че раят е място за почивка. Различните хора смятат различни неща за удоволствие. Що се отнася до мене — казвам това с нужната почит към разпоредбите на провидението — не бих могъл да го нарека голямо блаженство, ако ме затворят в небесните дворци, за които се приказва, тъй като имам природна склонност към скитане и лов.

След като разбра какви са звуковете, които беше чул, Дънкън отговори по-внимателно на въпроса, който разузнавачът бе избрал за разискване, и каза:

— Трудно е да се обяснят чувствата, които могат да се събудят при последната голяма промяна — при смъртния ни час.

— Действително би било промяна за човек, който е прекарал дните си на открито — отвърна разузнавачът, обладан от една-единствена мисъл — и който така често се е хранил при изворите на Хъдзън, да прекарва вечния си сън в близост с беснеещите мохоки. Но утешително е да знаеш, че служиш на милостив господар, макар всички да правим това по свой начин, разделени от голямата шир на дивите местности ... Какво става там?

— Не са ли това вълците, за които споменахте? Ястребово око поклати отрицателно глава и кимна на Дънкън да го последва до едно

място, където светлината на огъня не достигаше. Като взе тази предпазна мярка, разузнавачът дълго и напрегнато се ослушва, за да чуе тихия звук, който така неочаквано го бе стреснал. Но старанието му, изглежда, бе отишло напразно, защото след една безплодна пауза той прошепна на Дънкън:

— Трябва да извикаме Ункас. Момъкът има индиански сетива и може да чуе това, което за нас е скрито; аз съм белокож и не го отричам.

Младият мохикан, който разговаряше тихо с баща си, се сепна, когато чу бухането на бухал, скочи и се загледа към черните насипи, сякаш търсеше откъде идват звуковете. Разузнавачът повтори подвикването и след няколко минути Дънкън видя фигурата на Ункас да се прокрадва предпазливо по насипа към мястото, където бяха застанали.

Ястребово око обясни желанията си с много малко думи на делаварско наречие. Щом като разбра защо го бяха извикали, Ункас се просна по корем на тревата. На Дънкън се стори, че той лежи спокойно и неподвижно. Удивен от неподвижното положение на младия воин и любопитен да разбере как той си служи със сетивата, за да узнае това, което иска, Хейуърд направи няколко крачки и се наведе над тъмния предмет, в който бе приковал очи. И тогава откри, че Ункас бе изчезнал. Той виждаше сега само тъмните очертания на нещо изпъкнало в насипа.

— Какво стана с мохикана? — запита той разузнавача и смаян направи крачка назад. — Видях го да пада тъкмо тук и бих могъл да се закълна, че тук е и останал.

— Шт! Говорете по-тихо, защото не знаем кой може да ни чуе, пък мингозците са хитро племе. А що се отнася до Ункас, той е там, на полето, и макаците, ако има такива около нас, ще си намерят еша.

— Смятате, че Монкалм не е прибрал всичките си индианци, така ли? Нека предупредим нашите другари, за да сме готови, с оръжие в ръка. Тук сме петима мъже, свикнали да посрещат неприятеля.

— Нито дума пред тях, ако държите на живота си. Погледнете сагамора как седи пред огъня като истински голям индиански вожд! Ако там в мрака има дебнещи врагове, те никога не биха познали по вида му, че подозираме някаква близка опасност.

— Но те могат да го открият и това ще е сигурна смърт за него. Фигурата му се вижда съвсем ясно на светлината на онзи огън и той ще е първата, неизбежна жертва.

— Не може да се отрече, че сега говорите самата истина — отвърна разузнавачът по-загрижено, отколкото друг път. — И все пак какво може да се направи? Само един подозрителен поглед може да ни навлече някакво нападение, преди да сме готови да го посрещнем. По вика, който отправих към Ункас, бащата е разбрал, че съм подушил нещо. Сега ще му кажа, че сме попаднали на следите на мингозците. Индианската му природа ще го научи как да постъпи.

Разузнавачът допря пръсти до устата си и нададе тих съскащ звук, който отначало накара Дънкън да се стресне, тъй като му се стори, че е чул змия. Чингачгук стоеше сам и размишляваше, опрял глава на ръката си, но в момента, когато чу предупреждението на животното, чието име носеше, той вдигна глава и тъмните му очи заоглеждаха бързо и проникателно навред около него. Единствено това внезапно и може би неволно движение издаде учудването или тревогата му. Пушката му лежеше недокосната недалеч от ръката му и очевидно той дори не я забелязваше. Томахавката, която го за свое удобство бе разхлабил на пояса си, падна и сега лежеше на земята, а цялата му фигура беше като на човек, отпуснал всичките си нерви и мускули, за да си починат. Той ловко зае предишното си положение, само че сега опря глава на другата си ръка, сякаш само за да отмори ръката си. След това зачака резултата със спокойствие и смелост, които само един индиански воин знае как да прояви.

Но Хейуърд видя, че докато за по-неопитния наблюдател мохиканът изглеждаше, че спи, всъщност ноздрите му бяха разширени, главата му бе извърната малко на една страна, за да може още по-добре да слуша, а очите му непрестанно стрелкаха бързи погледи върху всички предмети, които можеше да обхване.

— Погледнете този благороден човек! — прошепна Ястребово око, като стисна ръката на Хейуърд. — Той знае, че един поглед или едно движение могат да развалят плановете ни и да ни предоставят на милостта на онези дяволи ...

Той бе прекъснат от блясъка и пукота на пушка. Въздухът се изпълни с огнени искри точно около онова място, където очите на Хейуърд все още стояха приковани с възторг и почуда. Когато погледна

втори път, забеляза, че в бъркотията Чингачгук бе изчезнал. Междувременно разузнавачът бе насочил напред пушката си, готов да си послужи с нея, и нетърпеливо чакаше момента, когато неприятелят ще се появи. Но изглежда, че с този единствен и безполезен опит, насочен срещу живота на Чингачгук, нападението бе свършило. Веднъж или дважд на двамата мъже се стори, че до слуха им достига шум от далечно шумолене на храсти, сякаш някакви тела с непознат вид се промъкваха през тях. А скоро след това разузнавачът показва вълците, които тичаха стремглаво, пропъдени от някакъв натрапник, който прекосяваше техните владения. След няколко минути нетърпеливо чакане те чуха как нещо се хвърли във водата и това незабавно бе последвано от пукот на друга пушка.

— Това е Ункас! — каза разузнавачът. — Момъкът има чудесна пушка! Познавам гласа и така добре, както бащата познава гласа на детето си, тъй като аз сам я носих, докато се сдобия с по-добра.

— Какво може да означава това? — запита Дънкън. — Наблюдават ни и както изглежда, обречени сме на гибел.

— Онези разпръснати главни показват, че нещо недобро е било замислено, а пък този индианец е доказателство, че никаква беда не се е случила — отвърна разузнавачът, като отново праметна пушката си през рамо и последва Чингачгук, който точно тогава се появи сред осветения от огъня кръг в средата на форта. — Е, сагамор, какво има? Мингозците сериозно ли ни нападат, или това е някое от онези влечуги, които дебнат подир войската след свършване на битката, за да скалпират мъртвите и после да се хвалят пред жените със смелите си дела срещу белокожите.

Чингачгук зае съвсем спокойно старото си място и не отговори нищо, докато не разгледа главнята, която бе ударена от куршума, оказал се едва ли не съдбоносен за него! Чак след това вдигна нагоре един пръст и изрече на английски кратката дума:

— Един.

— И аз така си мислех — отвърна Ястребово око и също седна. — Тъй като той се скри в езерото, преди Ункас да бе гръмнал по него, повече от вероятно е, че този мошеник ще разправя какви ли не лъжи за някаква голяма засада, в която е попаднал, търсейки следите на двама мохикани и на един бял ловец, защото при подобно сблъскване офицерите могат да бъдат считани едва ли не за безделници. Е добре,

нека си говори, нека. Във всяко племе може да се намери по някой и друг честен човек — макар че между макасците такива се срещат много рядко — който презира празните самохвалковци, дето неоснователно се перчат. Онази гадина изпрати куршума си на един косъм от ухото ти, сагамор.

Чингачгук извърна спокойните си очи към мястото, където бе ударил куршумът, а след това зае отново предишното си положение с невъзмутимост, която не можеше да се разклати от подобна маловажна случка. Точно тогава Ункас се присъедини към другите и седна край огъня със същото безразличие, което проявяваше и баща му.

Хейуърд наблюдаваше движенията им със силно любопитство и почуда. Струваше му се, че тези горски жители имат тайни способности на общуване, които със своите сетива той не можеше да долови. Вместо шумен и възторжен разказ, с който един бял младеж би се опитал да предаде и може би дори да преувеличи случилото се в мрака на полето, младият воин, изглежда, се задоволяваше да остави делата му да говорят сами за себе си. Всъщност в момента индианецът нямаше възможност да се похвали с подвизите си и вероятно не би изрекъл ни сричка по въпроса, ако Хейуърд не го бе запитал.

— Какво стана с нашия неприятел, Ункас? — запита Дънкън. — Ние чухме пушката ти и се надяваме, че не напразно си гръмнал.

Младият вожд разтвори една гънка на ловджийската си блуза и спокойно разкри злокобния кичур коса, който носеше като символ на победата си. Чингачгук взе скалпа за миг и го разгледа с голямо внимание. После го пусна; на енергичното му лице се изписа отвращение и той възкликна:

— Онеидец!

— Онеидец! — повтори разузнавачът, който вече бързо губеше интерес към случката, обхванат от безразличие, почти като безразличието на червенокожите му другари, но сега се обърна с необикновен интерес, за да види кървавия знак на успеха. — Ако по дирите ни са тръгнали онеидците, ние ще бъдем заобиколени от всички страни! За очите на един бледолик няма никаква разлика между това парче кожа и кожата на който и да е друг индианец, но сагаморът казва, че то е от главата на мингозец. Не само това, но той дори наименува и племето му с такава леснина, сякаш скалпът е лист от книга, а всеки косъм — буква. Какво право имат белокожите да се

хвалят със своята наука, когато дивакът може да разгадава един език, който би се оказал твърде труден и за най-мъдрия от тях? А какво ще кажеш ти, момко? От кое племе беше този мошеник?

Ункас вдигна очи към лицето на разузнавача и отвърна с мекия си глас:

— Онеидец.

— Значи и ти казваш, че е онеидец! Когато един индианец заявява нещо, то обикновено е вярно, но когато същото се поддържа и от сънародник, то е вече неопровержима истина!

— Клетият човечец ни е помислил за французи — каза Хейуърд, — иначе не би посегнал на живота на човек от приятелско племе.

— Да сбърка бойните краски на един мохикан с тези на хурон! Това е все едно да сбъркате белите мундири на гренадирите на Монкалм с огненочервените жакети на полка на „Кралските американци“ — отвърна разузнавачът. — Не, не, тази змия много добре е знаела какво върши. Съвсем не се касае до някаква грешка, тъй като между делаварците и мингозците не съществува много голяма любов независимо от това, против кого се сдружават племената им във войната, водена от белокожите. И макар че онеидците служат на краля, на когото служи и аз, никога не бих му мислил много да насоча „Еленубиеца“ против този Дявол, стига да имах късмет да го срещна.

— Това би било нарушение на договорите ни и ще е недостойно за нас.

— Когато човек дружи много с хора от друг народ — продължи Ястребово око, — ако те са честни, а и той не е негодник, тогава помежду им винаги възниква любов. Вярно е, че със своите хитрувания белите създадоха голям смут между различните племена и те не знаят кой им е приятел и кой враг. Затова хуроните и онеидците, които говорят почти един и същ език, сега се нападат едни други заради скалповете си, а делаварците са се разделили помежду си — някои се навъртат около огъня на съвета при тяхната река и се сражават на една и съща страна с мингозците, докато пък по-голямата част са в Канада поради своята естествена неприязън спрямо макаските — и така се създава безпорядък и се разваля цялата хармония на войната. И все пак един червенокож не е склонен да изменя на природата си при всяка промяна в политиката. Така че

любовта между мохикана и мингозеца прилича твърде много на приятелството между белия човек и змията.

— Много жалко, че чувам това, защото аз вярвах, че туземците, които живеят в нашите граници, ни смятат за справедливи и толерантни и затова застават на наша страна, когато вдигнем оръжие.

— Ха, та много естествено е човек да слага враждите на собственото си племе пред тези на някакви си чужденци. Що се отнася до мене, аз действително обичам справедливостта и следователно няма да кажа, че мразя мингозците, защото това може да не подхожда на цвета и на религията ми, обаче просто ще повторя, че „Еленубиеца“ не взе участие в смъртта на този дебнещ онеидец само поради тъмнината на нощта.

Доволен от убедителността на своите разсъждения независимо от това, какво въздействие можеха да оказат те върху мнението на събеседника му, честният, но непоколебим горски жител се извърна от огъня, готов да прекрати спора. Хейуърд се оттегли към насипа твърде, разтревожен; съвсем несвикнал на особеностите на горската война, той не можеше да остане спокоен при възможността за подобни коварни нападения. Обаче разузнавачът и мохиканите далеч не се чувствуваха така. С изострените си от опита сетива, чиято способност често пъти просто не бе за вярване, те бяха доловили опасността и можеха да определят колко голяма бе тя и колко щеше да трае. Нито един от тримата не изглеждаше, че се съмнява в тяхната пълна безопасност. Това личеше съвсем ясно от приготвянията, които скоро направиха, за да седнат край огъня на съвещание относно своите бъдещи действия.

Бъркотията, която по онова време съществуваше между отделните народи и дори племена и за която Ястребово око бе загатнал, беше в своя пълен разгар. Здравата връзка, която представляваше за тях езикът и разбира се, общият произход, на много места бе разкъсана. Една от последиците на това бе обстоятелството, че делаварците и мингозците се сражаваха на една и съща страна, докато последните преследваха хуроните за техните скалпове, при все че ги смятаха за свои родоначалници. Делаварците се бяха разделили дори помежду си. При все че любовта към земята, която е принадлежала на прадедите му, подтикваше сагамора на мохиканите да се сражава под английско знаме заедно с малка група свои хора при

форт Едуард, по-голямата част от неговия народ се бе наредила на страната на Монкалм. Читателят навярно знае, ако не го е разбрал достатъчно от този разказ, че делаварците или ленапците претендират да са прадеди на онзи многоброен народ, който едно време е бил господар на повечето от източните и северните щати на Америка, и че мохиканите открай време са били смятани за техни уважавани сънародници.

Разузнавачът и неговите другари се разположиха да обмислят мерките, които трябваше да предприемат във връзка с бъдещите си действия сред всички тези диви и враждуващи племена, съзнавайки напълно сложните и заплетени интереси, които бяха въоръжили приятел срещу приятел и караха врагове да се сражават рамо до рамо. Дънкън познаваше достатъчно добре индианските обичаи, за да разбере защо огънят бе наново подкладен и защо тримата воители бяха насядали край виещия се пушек с такава сериозност и тържественост. Той застана до един ъгъл на укреплението, откъдето можеше да наблюдава разиграващата се вътре сцена и едновременно да бди срещу външна опасност, и зачака резултата с цялото си търпение.

След кратко и внушително мълчание Чингачгук запали лула, издялана по особен начин от мек камък, който се срещаше по тези места, чиято дръжка представляваше дървена цев, и започна да пуши. Когато вдъхна достатъчно от аромата на успокоителната трева, той подаде лулата на разузнавача. По този начин лулата ги обиколи три пъти сред най-дълбока тишина, без някой от тях да продума нещо. И тогава като най-възрастен и с най-високо положение сагаморът откри разискването само с няколко спокойни и тежки думи. Отговори му разузнавачът и тъй като се протипостави на мнението му, Чингачгук отново заговори. Младият Ункас продължаваше да пази почтително мълчание, докато най-после от учтивост Ястребово око запита и него за мнението му. От държането им Хейуърд разбра, че бащата и синът поддържаха едната страна на някакъв спорен въпрос, а белият — другата. Постепенно спорът се разгорещи и най-сетне стана ясно, че в него започнаха да взимат участие и чувствата на говорещите.

Макар приятелското разискване да се разпалваше все повече и повече, все пак и най-изисканото християнско събрание, съставено дори от свещеници, можеше да вземе чудесен пример за уравновесеност от търпението и учтивостта, които проявяваха

спорещите. Думите на Ункас бяха посрещнати със същото дълбоко внимание, което се отдаваше на по-голямата мъдрост на баща му. Не само че никой не проявяваше нетърпение, но и никой не отговаряше, преди да бяха изминали няколко минути в мълчаливо размишление върху това, което бе вече казано.

Думите на мохиканите бяха придружени от такива лесно разбираеми и естествени движения, че за Хейуърд никак не беше трудно да следва хода на разсъжденията им. Разузнавачът, от друга страна, беше някак си неясен. Поради гордостта си на бял човек той по-скоро проявяваше студения и изкуствен начин на държане, който отличава всички англоамериканци, когато не са възбудени. По честите движения, с които индианците описваха горска пътека, ставаше ясно, че те настояват преследването да се води по сухо, докато неколкократните движения, с които Ястребово око сочеше към Хорикън, показваха, че той държи да минат през водите му.

По всичко личеше, че разузнавачът бързо губи в спора. Въпросът щеше вече да бъде решен в негова вреда, когато той стана на крака и като се отърси от безразличието си, изведнъж придоби държането на индианец и се възползува от цялото изкуство на красноречието на туземците. Той вдигна ръка и посочи пътя на слънцето, като повтори това движение толкова пъти, колкото дни щяха да им бъдат необходими, за да постигнат целта си. После описа дългия и труден път, който трябваше да изминат между скали и потоци, и представи старостта и немоцта на съсипания стар Мънроу с такива ясни движения, че в тяхното значение не можеше да има никакво съмнение. Когато разузнавачът протегна длан и нарече Дънкън с името „Отворената ръка“ — название, което си бе спечелил между всички приятелски племена поради щедростта си — младият офицер схвана, че Ястребово око няма вяра и в неговите сили. После той обрисова леките и грациозни движения на кануто и им противопостави като ярък контраст залитащите стъпки на един изморен и изтощен човек. Разузнавачът завърши, като посочи скалпа на онеидеца и очевидно настоя върху необходимостта да тръгнат бързо, и то без да оставят никакви следи.

Мохиканите слушаха съсредоточено, с лица, по които се отразяваха чувствата на говорещия. Малко по малко той успя да ги убеди и към края на речта на Ястребово око те започнаха да

придружават изреченията му с обичайното възклицание на възхвала. Накъсо казано, Ункас и баща му възприеха неговото мнение и изоставиха предишните си становища с такава лекота и непринуденост, че ако бяха представители на някой голям и цивилизован народ, непременно щяха да опропастват политическата си кариера, защото щяха да бъдат заклеймени като хора без всякаква последователност.

Щом разрешиха спорния въпрос, препирнята и всичко свързано с нея освен резултата и бе забравено. Без да се оглежда наоколо, за да види победата си отразена във възхитения поглед на своите слушатели, Ястребово око се изпъна спокойно пред загасващия огън и затвори очи.

Мохиканите, останали сами, след като бяха посветили такава част от времето си за другите, сега се възползуваха от случая да отдадат малко внимание и на себе си. Като изостави изведнъж строгото и сериозно държане на индиански вожд, Чингачгук започна да говори на сина си с нежния и закачлив тон на любещ баща. Ункас с радост се отзова на това интимно държане на баща си и преди тежкото дишане на разузнавача да възвести, че той спи, в поведението на двамата му другари бе настъпила пълна промяна.

Невъзможно е да се опише музиката на езика им, която звучеше в смеха и в галювните им думи, така че да се разбере от онези, които никога не са чували нейната мелодичност. Регистърът на гласовете им, особено на гласа на младежа, беше удивителен — от най-ниските басови тонове той стигаше до тонове, които бяха едва ли не женски в своята мекота. Очите на бащата следваха с явно възхищение гъвките и грациозни движения на сина; той никога не пропускаше да се усмихне на заразителния, но тих смях на младежа. Докато сагаморът се намираще под влиянието на тези нежни и естествени чувства, по омекотените му черти не се забелязваше ни следа от свирепост. Изписаната на лицето му злокобна маска на смърт изглеждаше по-скоро като маска, направена на шега, отколкото като жесток израз на намерението му да сее смърт и разруха по стъпките си.

След като двамата прекараха един час в излияние на своите възвишени чувства, Чингачгук изведнъж изяви желание да спи, уви глава с одеялото си и се изтегна на голата земя. Ункас веднага престана да се шегува и като събра грижливо жарта, така че тя да може да топли

краката на баща му, потърси си удобно място за спане между развалините на форта.

Примерът на тези опитни горски жители даде на Хейуърд нова вяра в сигурността на убежището им. Дълго преди нощта да превали, тези, които лежаха в разрушената крепост, бяха унесени в такъв тежък сън, какъвто, бе обхванал и онова безчувствено множество, чиито кости бяха започнали вече да побеляват по полето наоколо.

ГЛАВА XX

Небето все още беше обсипано със звезди, когато Ястребово око дойде да разбуди спящите. Като отметнаха настрани завивките си, Мънроу и Хейуърд се изправиха на крака, щом горският обитател ги викна тихо от входа на грубия подслон, където бяха прекарали нощта. Те излязоха изпод прикритието и завариха разузнавача да ги чака наблизко. Вместо поздрав опитният водач им направи многозначителен знак да мълчат.

— Кажете молитвите си наум, защото този, към когото ги отправяте, знае всички езици — както езика на сърцето, така и езика на устата. Но не издавайте нито една сричка. Рядко гласът на бял човек подхожда за гората, както вече видяхме от примера на певеца. Елате — продължи той, обръщайки се към един от крепостните насипи, — нека влезем от тази страна на рова. Като вървите, внимавайте да стъпвате по камъните и по парчетата дърво.

Спътниците му се подчиниха, при все че за двама от тях тази необикновена предпазливост беше все още загадъчна. Когато се намериха в рова, който заобикаляше защитния насип от три страни, те откриха, че пътят им бе почти напълно задръстен от развалини. Обаче с внимание и търпение те успяха да се покатерят подир разузнавача, докато най-послед стигнаха песъчливия бряг на Хорикън.

— Следите ни могат да се подушат само с нос — каза с доволство разузнавачът, като погледна назад към трудния път, който бяха изминали. — Тревата е коварен килим за хора, които бягат, обаче по дървото и по камъните мокасините не оставят никакви дири. Ако бяхте с военните си ботуши, наистина щеше да има от какво да се страхувате, но когато човек е със сандали от еленова кожа, изработени както трябва, може спокойно да стъпва по камъни. Бутни кануто поблизо до брега, Ункас. По този пясък следите личат много ясно. Полека, момко, полека, кануто не трябва да докосне брега, иначе онези негодници ще познаят по кой път сме тръгнали оттук.

Младият човек се вслуша в предупреждението. Разузнавачът постави една дъска от развалините до кануто и направи знак на двамата офицери да се качат. Щом сториха това, предишният безпорядък бе грижливо възстановен и тогава Ястребово око влезе в малкия плавателен съд, направен от брезови кори, без да остави след себе си нито една следа, от което, изглежда, много се страхуваше. Хейуърд мълча, докато индианците откараха предпазливо кануто на известно разстояние от форта към широката и тъмна сянка, която планината от изток хвърляше върху огледалната повърхност на езерото. Едва тогава той попита:

— Защо бе необходимо да потеглим така крадешком и набързо?

— Ако кръвта на един онеидец можеше да оцвети толкова голямо водно пространство като това, по което се носи кануто ни — отвърна разузнавачът, — вашите очи сами биха отговорили на въпроса ви. Забравихте ли онова дебнещо влечуго, което Ункас уби?

— Ни най-малко. Но нали казахте, че бил сам, а от мъртвите няма защо да се страхуваме.

— Наистина той беше сам! Но един индианец, чието племе брои толкова много воители, рядко се страхува, че кръвта му ще бъде пролята, без никой от враговете му скоричко да не нададе предсмъртен вик.

— Но нашето присъствие и авторитетът на полковник Мънроу са достатъчни, за да ни запазят от гнева на нашите съюзници, особено в този случай, когато онзи злодей така справедливо заслужи участието си. Надявам се, че поради такава нищожна причина не сте се отклонили нито със стъпка от прекия път.

— Мислите ли, че онази гадина би отклонила куршума си, дори ако кралят ни се беше изпречил на пътя му? — отвърна упоритият разузнавач. — Защо онзи важен французин, вождът на канадските индианци, не зарови томаховките на хуроните, щом като думата на един бледолик може да окаже толкова влияние върху червенокожите?

Отговорът на Хейуърд бе възпрян от един стон на Мънроу, но след като замълча за миг от уважение към скръбта на възрастния си приятел, той отново подхвана разговора.

— За тази своя грешка маркиз де Монкалм ще отговаря пред бога — заяви тържествено младият човек.

— Да, да, сега говорите разумно, защото думите ви се основават на религията и на честността. Да хвърлиш един полк гренадири между

индианските племена и обезоръжените войници или да усмириш един ядосан дивак и да го накараш да забрави, че носи нож и пушка, като го увещаваш с приказки и с нежното обръщение „сине мой“ — това са две съвсем различни неща. Не, не. — продължи разузнавачът, като погледна към замъгления бряг на Уилиам Хенри, който сега бързо се отдалечаваше, и се изсмя безгласно, но сърдечно, както обикновено. — Между нас и тях се простира водата и онези дяволи ще уловят дирите ни само ако се сприятелят с рибите и разберат от тях кой е преплавал езерото тази прекрасна сутрин. Иначе, докато решат кой път да хванат, зад нас ще е вече цялата площ на Хорикън.

— С неприятели пред нас и зад нас пътуването ни навярно ще бъде опасно.

— Опасно! — повтори спокойно Ястребово око. — Не може да се каже, че ще бъде напълно опасно, защото, ако държим ушите и очите си нащрек, ние ще успеем да изпреварим онези негодници с няколко часа. Ако пък трябва да хванем пушките, трима от нас знаят как да си служат с тях не по-зле от когото и да било по тези места. Не, не, за опасност не може да се говори. Вероятно ще трябва да караме по-ускорено, както вие бихте се изразили, а може да ни се случи и някакво сблъскване, схватка или друго подобно забавление, но винаги при добро прикритие и изобилни муниции.

Изглежда, че преценката на Хейуърд относно опасността се различаваше до известна степен от преценката на разузнавача, защото вместо да му отговори, той седеше мълчалив, докато кануто измина няколко мили. Точно когато се зазори, те навлязоха в теснините на езерото^[1] и бързо и предпазливо се запромъкваха между безбройните малки островчета. Тъкмо по този път Монкалм се бе оттеглил с войската си и нашите скитници не знаеха дали той не бе оставил някои от своите индианци в засада да защищават гърба на армията му и да събират отлъчилите се от строя. Така че сега те се движеха в пролива тихо и с присъщата си предпазливост.

Чингачгук остави настрани своето весло, а Ункас и разузнавачът тласкаха леката лодка през кривите и заплетени канали, където на всяка крачка можеше да се появи внезапна опасност. И докато кануто се носеше по водата, очите на сагамора се движеха внимателно от островче на островче и от храсталак на храсталак. А където водната повърхност позволяваше това, острият му поглед шареше по голите

скали и надвисналите гори, които мрачно се спущаха към тесния пролив.

Хейуърд наблюдаваше гледката не само заради красотата на местността, но и подбуждан от опасения, които положението им естествено пораждаше, и тъкмо беше започнал да мисли, че страхът му няма достатъчно основание, когато по сигнал, даден от Чингачгук, веслата престанаха да се движат.

— Хъх! — възкликна Ункас едва ли не в самия момент, когато баща му леко почука острана на кануто и им показа, че наблизо има някаква опасност.

— Какво има? — запита разузнавачът. — Езерото е толкова гладко, сякаш по него никога не са духали ветрове и погледът ми стига на няколко мили по повърхността му — във водата не се вижда дори черната глава на някой лун^[2].

Индианецът вдигна сериозно веслото и посочи натам, където бе прикован собственият му съсредоточен поглед. Очите на Дънкън се обърнаха в същата посока. На няколко ярда пред тях се намираше едно от ниските, залесени островчета, което изглеждаше така мирно и спокойно, сякаш уединението му никога не бе нарушавано от човешки крак.

— Не виждам нищо — каза той — освен вода и земя. Каква прекрасна гледка!

— Шт! — прекъсна го разузнавачът. — Сагамор, ти винаги имаш основание за това, което вършиш. Забелязва се само някаква сянка, но неестествена. Майоре, виждате ли онази мъгла, която се издига над острова? Всъщност не може да се нарече мъгла, по-скоро прилича на тънък облак.

— Това са изпарения от водата.

— И едно дете може да ги познае. Но какъв е онзи тъмничък пушек, който се носи на долния му край и който можете да проследите как се издига от лещака? Това е дим от огън. Според мен оставили са го да гори съвсем слабо.

— Нека тогава караме нататък, за да разсеем страховете си — каза нетърпеливият Дънкън. — Трябва да са малко хора, щом са могли да се разположат на такова парче суша.

— Ако съдите за индианската хитрост по книжните правила или по мнението на бледоликите, те ще ви отведат на крив път, да тори и

към смъртта ви — отвърна Ястребово око, като изследваше островчето със свойствената си проникателност. — Ако ми бъде позволено да говоря по този въпрос, аз бих казал, че трябва да избираме между две неща: едното е да се върнем и да изоставим преследването на хуроните...

— Никога! — възкликна Хейуърд с глас, прекалено висок за обстоятелствата, при които се намираха.

— Добре, добре — продължи Ястребово око и бързо направи знак, за да потуши нетърпението му. — И аз съм на същото мнение, но поради опитността си смятах за свой дълг да ви кажа всичко, каквото мисля. Ще вървим напред и ако в теснините се намират французи или индианци, ще минем през кръстосан огън покрай тези надвиснали планини. Разумни ли са думите ми, сагамор?

Индианецът не отговори нищо, а само спусна веслото си във водата и подкара кануто напред. Тъй като той беше кормчията, това движение ясно изрази решението му. Сега всички загребаха енергично с веслата и само след няколко минути стигнаха до едно място, откъдето можеха да виждат целия северен бряг на езерото, който дотогава бе скрит от погледа им.

— Ето ги — прошепна разузнавачът, — знаците не са ни излъгали: канута и пушек. Очите на нехранимайковците още не са ни видели през мъглата, иначе досега щяхме да чуем проклетия им боен вик. Гребете заедно, приятели! Отдалечаваме се от тях и куршумите им вече почти не могат да ни стигнат!

Добре познатият пукот на пушка, чийто куршум заподскача по спокойната повърхност на тесния провлак, и един груб крясък откъм острова прекъснаха думите и дадоха да се разбере, че са открити. Следния миг те видяха няколко дивака да скачат в канутата си, които скоро затанцуваха във водата и се спуснаха да ги преследват. Доколкото Дънкън можа да разбере, тези страшни предвестници на приближаващата битка не промениха нито израза на лицата, нито движенията на тримата водачи, а само ударите на веслата им станаха по-силни и по-единни и караха малката лодчица да подскача напред като някое същество със собствен живот и собствена воля.

— Спри ги там, сагамор — каза Ястребово око, като погледна хладнокръвно над лявото си рамо, продължавайки да размахва веслото, — задръж ги точно там. В цялото хуронско племе няма ни

една пушка, която да уцели на такова разстояние, но човек може спокойно да разчита на цевта на „Еленубиеца“ ...

Като се увери, че мохиканите можеха и сами да поддържат необходимото разстояние, разузнавачът остави настрани веслото си и вдигна злокобната пушка. Три пъти я опира той на рамото си и три пъти другарите му очакваха да чуят пукота ѝ, но той я сваляше, за да помоли индианците да оставят неприятелите да дойдат по-близо. Най-после вярното му и възискателно око изглежда бе задоволено и той сложи лявата си ръка върху цевта, и повдигна бавно дулото, когато Ункас, който седеше на носа на лодката, възкликна и го накара още веднъж да забави изстрела.

— Е, момко, какво има? — запита Ястребово око. — С тази своя дума ти спаси един хурон от смърт. Има ли причина за това, което правиш?

Ункас посочи към скалистия бряг малко пред тях, откъдето друго бойно кану летеше точно напреко на пътя им. Сега беше съвсем ясно, че ги грозеше неминуема опасност, така че нямаше нужда от думи, които да потвърдят това. Разузнавачът остави настрани пушката си и отново пое веслото, а Чингачгук насочи носа на лодката към западния бряг, за да увеличи разстоянието между тях и новия неприятел. Междувременно тези, които напиреха отзад, напомниха за присъствието си с диви и ликуващи викове. Тази вълнуваща сцена разбуди дори Мънроу от апатията му.

— Да се отправим към скалите на брега — каза той с вид на опитен военен — и да открием огън срещу диваците. Вече нито аз, нито моите близки ще се доверим на когото и да било от служителите на Людовиковците!

— Този, който иска да успее във войната срещу индианците — отвърна разузнавачът, — не трябва да се чувства прекалено горд, та да не се учи от ловкостта на туземците. Подкарай по-близо до сушата, сагамор! Ние заобикаляме онези негодници и може би те ще се опитат да ни пресекат пътя някъде по-далеч.

Ястребово око не бе сгрешил. Хуроните разбираха, че насочвайки се право към лодката, те изостават, затова започнаха да изменят посоката, докато най-после двете лодки се озоваха успоредно една на друга, с разстояние от двеста ярда помежду им. Сега вече преследването се обърна изключително в състезание по бързина.

Леките канута се носеха напред с такъв устрем, че езерото пред тях се накъдри в ситни вълни и движението им стана вълнообразно от собствената им скорост. Може би тъкмо поради това, както и от необходимостта всички да са на веслата, хуроните не се заловиха веднага за оръжието си.

Напрежението на бегълците беше твърде силно, за да трае дълго; преследвачите бяха повече на брой. Дънкън забеляза с безпокойство, че разузнавачът започва да се оглежда загрижено наоколо, сякаш търси средства, които да подпомогнат бягството им.

— Подкарай малко по-настрани от слънцето, сагамор — каза упоритият горски жител. — Виждам, че онези негодници се лишават от един гребец, за да може той да стреля. Една-единствена счупена кост би могла да стане причина да загубим скалповете си. Карай по-настрани от слънцето и тогава островът ще остане помежду ни.

Тази мярка не беше безполезна. Пред тях се простираше дълъг, нисък остров. Когато се приближи до него, кануто на преследвачите трябваше да обиколи откъм оная страна, която се намираше срещу мястото, край което бяха минали преследваните. Разузнавачът и приятелите му не пренебрегнаха това преимущество и в момента, когато храстите ги скриха от всякакви погледи, те удвоиха усилията, които и без това изглеждаха толкова огромни. Двете канута сега приличаха на бегачи, които развиват най-голяма скорост; преследваните имаха преднина.

— Ункас, ти доказва, че познаваш добре направата на брезовите канута, щом избра това измежду канутата на хуроните — каза разузнавачът, като се усмихна по-скоро от доволство, че бяха по-бързи в надбягването, отколкото поради възможността за спасение, която сега започна да им се открива малко по малко. — Онези дяволи пак са се нахвърлили с всички сили върху веслата, така че трябва да се борим за скалповете си с веслата вместо с пушки и вярно око. Хайде сега всички заедно, приятели, да дадем дълъг удар с веслата.

— Готвят се да стрелят — каза Хейуърд. — И тъй като се намираме на една линия с тях, те могат да ни уцелят.

— Лягайте тогава на дъното на кануто — отвърна разузнавачът — вие и полковникът; тогава ще имат две мишени по-малко.

Хейуърд се усмихна и отговори:

— Ще бъде много лош пример, ако най-висшият по чин се скрие, а войниците стоят изправени срещу огъня!

— Това е то смелостта на белия човек! — възкликна разузнавачът. — И тя, както много от принципите му, не се основава на никакъв разум. Мислите ли, че сагаморът или Ункас, или пък аз, който съм човек без примес в кръвта си, ще се колебаем дали да потърсим прикритие при някоя схватка, щом като няма никаква полза да се излагаме?

Защо са издигнали французите крепостта Квебек, ако битките трябва да се водят из горските поляни?

— Всичко, което казвате, е много вярно, приятелю — отвърна Хейуърд. — Но все пак нашият обичай не ни позволява да направим това, което препоръчвате.

Един залп от страна на хуроните прекъсна разговора им. Докато куршумите свиреха край тях, Дънкън видя как Ункас извърна глава и погледна към него и Мънроу. Въпреки близостта на неприятеля и надвисналата над самия него голяма опасност лицето на младия воин не изразяваше друго чувство — Хейуърд бе принуден да признае това — освен изумление при вида на хора, готови да се излагат така безполезно. Вероятно Чингачгук бе по-добре запознат с принципите на белите хора, тъй като не им хвърли ни един поглед и не откъсна нито за миг очи от точката, която го ориентираше да направлява кануто. Един куршум скоро отплесна лекото, излъскано весло от ръцете на вожда и го преметна във въздуха далеч пред тях. Хуроните нададоха вик и се възползуваха от сгодния случай да изпратят нов залп. Ункас описа дъга във водата със своето весло и докато кануто извиваше бързо, Чингачгук грабна изпуснатото весло, размаха го високо, нададе бойния вик на мохиканите и отново се зае със своята важна работа.

Шумни викове — Голямата змия! Дългата карабина! Бързия елен! — се понесоха изведнъж откъм канутата зад тях и изглежда, дадоха нов устрем на преследвачите. Разузнавачът грабна „Еленубиеца“ в лявата си ръка, вдигна го над главата си и го размаха победоносно срещу своите неприятели. Диваците отговориха на това предизвикателство с крясък и веднага последва нов залп. Куршумите се разсипаха като градушка по езерото и един дори прониза дървесната кора, от която бе направено малкото им кану. В този критичен момент мохиканите не проявиха ни следа от някакво чувство. Строгите им

черти не изразяваха нито надежда, нито уплаха, но разузнавачът отново извърна глава и като се засмя по своя тих начин, каза на Хейуърд: — Негодниците много обичат да слушат звука на собствените си пушки, но нито един мингозец няма око, което да се прицели сполучливо в танцуващо кану! Вижте как освободиха един човек от веслата, за да пълни пушките, макар че ние напредваме най-малко с три фута, а те с два! При това пресмятане на разстоянията Дънкън не беше спокоен колкото другарите си, но все пак се зарадва, когато откри, че благодарение на тяхната по-голяма ловкост, както и на объркването сред враговете, положението им значително се подобряваше. Хуроните скоро пак стреляха и един куршум удари веслото на Ястребово око, без да го повреди.

— Добре — каза разузнавачът, като огледа с любопитство леката драскотина. — Това не би наранило кожата дори на дете, а още по-малко на мъже като нас, които доста са били шибани от вилнеещите природни стихии. А сега, майоре, ако се опитате да си послужите с това плоско весло, аз ще накарам „Еленубиеца“ да вземе участие в разговора.

Хейуърд грабна веслото и се зае за работа с повече жар, отколкото ловкост, а Ястребово око се залови да разглежда как е заредена пушката му. След това се прицели бързо и стреля. Хуронът, който стоеше на носа на най-предното кану, се беше изправил със същото намерение, но ето че се катурна назад и изпусна пушката си във водата. Обаче в следния миг отново стъпи на крака, макар и да стори това с несигурни и объркани движения. В същия миг другарите му престанаха да гребат. Преследващите канута се събраха едно до друго и застанаха неподвижни. Чингачгук и Ункас се възползуваха от това, за да си поемат дъх, а Дънкън продължи да гребе с най-голямо постоянство и усърдие. Бащата и синът се изгледаха със спокойни, но въпросителни погледи, за да разберат дали някой от тях бе пострадал при престрелката, защото и двамата отлично знаеха, че ако нещо им се е случило в такъв напрегнат момент, нито единият, нито другият би си позволил да го изяви с въздишка или възклицание. Няколко едри капки кръв се стичаха по рамото на сагамора. Схващайки, че очите на Ункас се задържат дълго върху тях, той взе малко вода в шепата си и като ги изми, показа по този простичък начин, че смята раната за съвсем незначителна.

— Полека, полека, майоре — каза разузнавачът, който през това време беше напълнил пушката си, — вече сме се отдалечили доста, за да може моята пушка да покаже цялата си хубост, и нали виждаш — онези дяволи са се спрели да се съвещават. Нека се приближат колкото на един изстрел — за това може да се разчита на очите ми — и аз ще ги проследя по дължината на целия Хорикън, като гарантирам, че в най-лошия случай техните изстрели може само да одраскат кожата ни, а два от всеки три удара на „Еленубиеца“ ще бъдат смъртоносни.

— Ние забравяме целта си — отвърна ревностният Дънкън. — Нека се възползуваме от това преимущество и се отдалечим от врага.

— Върнете ми децата — каза дрезгаво Мънроу. — Не си играйте повече с мъката на един баща, а ми върнете дечицата.

Отдавна вкорененият му навик да се подчинява на повисокостоящите от него бе приучил разузнавача на послушание. Като хвърли последен поглед към далечните канута, той сложи настрана пушката си и отмени изморения Дънкън, взимайки отново веслото, което започна да размахва с неизтощима енергия. Със същите усилия гребяха и мохиканите и само след няколко минути водната маса между тях и враговете им бе станала толкова голяма, че Дънкън отново задиша спокойно.

Езерото започна да се разширява и пътят им минаваше покрай широк бряг, по чието протежение, както и преди, се издигаха високи и назъбени планини. Островите бяха малко и лесно можеха да се избягнат. Ударите на веслата станаха по-равномерни. След опасното и смъртоносно преследване, от което току-що се бяха освободили, гребците продължаваха да гребат. Те вършеха това с такова хладнокръвие, сякаш изпитваха силите си в някакво спортно състезание, а не при такива трудни, дори отчайващи обстоятелства.

Вместо да вървят край западния бряг, където ги водеше целта им, предвидливият мохикан подкара кануто по-близо до онези хълмове, зад които се знаеше, че Монкалм бе повел армията си към силната крепост Тикондерога. По всичко личеше, че хуроните бяха изоставили преследването, така че нямаше никаква явна причина за подобна предпазливост. Обаче те продължиха да се движат в тази посока още няколко часа, докато стигнаха един залив близо до северния край на езерото. Тук закараха кануто до брега и всички слязоха на сушата. Ястребово око и Хейуърд се покачиха на една близка стръмнина.

Първият от тях, след като огледа просналата се под него водна шир посочи на другаря си малък черен предмет, който се клатушкаше във водата край една издатина на сушата на разстояние от няколко мили.

— Виждате ли онова нещо? — запита разузнавачът. — За какво бихте го сметнали вие с опитността си на бял човек, ако бяхте принуден сам да си търсите пътя из тази пустош?

— Ако не беше толкова далеч и нямаше този размер, щях да предположа, че е птица. Може ли да е одушевен предмет?

— Това е кану от хубава брезова кора, карано от свирепи и ловки мингозци. При все че тези, които обитават горите, са надарени от провидението с такива очи, които не са така полезни в градовете, където има изкуствени средства за подпомагане на зрението, все пак никакъв човешки орган не е в състояние да долови всички опасности, които ни заобикалят в този момент. Онези гадове се преструват, че са заети само с вечерята си, но щом падне мрак, отново ще тръгнат подир нас като хрътки, които са надушили следи. Трябва на всяка цена да им избягаме или да се откажем от преследването на Хитрата лисица. Тези езера са много полезни, особено когато дивите птици навлязат във водата — продължи разузнавачът, като се огледа наоколо със загрижено лице, — но те не предлагат никакво прикритие освен на рибите. Господ знае на какво би заприличала страната, ако селищата някога се разпрострат далеч от двете реки. Както ловът, така и войната ще изгубят красотата си.

— Нека не се бавим нито миг без причина.

— Не ми харесва много пушекът, който виждате да се вие край скалата над кануто — прекъсна го разсеяно разузнавачът. — Живота си залагам, че и други очи освен нашите го виждат и знаят какво означава той. Впрочем с думи нищо не се оправя; време е вече да се действа.

Ястребово око напусна мястото, отдето наблюдаваха, и слезе на брега, дълбоко замислен. На делаварско наречие той събщи на другарите си това, което бе видял, след което последва кратко и оживено съвещание. Когато то свърши, тримата веднага започнаха да изпълняват взетите решения.

Те вдигнаха лодката от водата и я понесоха на раменете си. После навлязоха в гората, като се постараха да оставят колкото можеха по-широки и по-ясни следи. Скоро стигнаха до един поток, прекосиха го, продължиха напред и спряха на една обширна и гола скала. Оттук,

където можеше да се очаква, че стъпките им няма да личат, те се върнаха по същия път до потока, като вървяха много внимателно заднешком. След това тръгнаха по коритото на малкото поточе по посока към езерото, в което отново спуснаха кануто. Мястото беше ниско и това ги скриваше от сушата, а и брегът на езерото бе покрит на известно разстояние с гъсти, надвиснали храсталаци. Под това естествено прикритие те караха с търпеливо усърдие кануто, докато разузнавачът заяви, че според него могат без страх да слязат отново на сушата.

Стояха там, докато вечерният мрак направи предметите неясни и мъчно забележими. После отново потеглиха и благоприятствувани от тъмнината, подкараха кануто мълчаливо и енергично към западния бряг. При все че назъбените очертания на планината, към която се бяха отправили, не представляваха никакви особени белези за окоето на Дънкън, мохиканът навлезе в малкото заливче, което бе избрал с увереността и сигурността на опитен пилот.

Пак вдигнаха лодката, отнесоха я в гората и грижливо я скриха под един храст. После взеха оръжието и вързопите си и разузнавачът заяви на Мънроу и на Хейуърд, че той и индианците най-после са готови да продължат пътя.

---

[1] Красотите на езерото Джордж са добре познати на всеки американски турист. По отношение на височината на заобикалящите го планини и на това, което е направено от човешка ръка, то стои по-долу от хубавите швейцарски и италиански езера, но по форма и бистрота на водата може напълно да се сравни с тях, а с броя и разположението на островчетата си далеч надминава всичките. Говори се, че има няколко стотици островчета в едно водно пространство, дълго по-малко от тридесет мили. Протокът, който съединява всъщност двете езера, е изпълнен с толкова много островчета, че разстоянието между тях е не повече от няколко стъпки. Самото езеро е широко от една до три мили.

Щатът Ню Йорк е забележителен с броя и красотата на езерата си. От едната страна той граничи с просторното езеро Онтарио, а от Другата — с Чамплейн, което се простира почти на сто мили дължина. Езерата Онеида, Канандагу, Сенека и Джордж са дълги по 30 мили, а

по-малките езера са безброй. Край повечето от тях сега се издигат красиви селища. По много от тези езера се движат параходи. — Б.а. ↑

[2] Лун — северна водна птица. Б.пр. ↑

ГЛАВА XXI

Групата стигна до една местност, която за жителите на Щатите и до ден днешен е по-малко позната, отколкото пустините на Арабия и татарските степи. Това е неплодородна и камениста земя, която разделя притоците на Чамплейн от тези на Хъдзън, на Мохотф и на св. Лаврентий. Благодарение на предприемчивия дух на страната през годините, които последваха периода, описан в повестта ни, край тази местност възникна цял пояс от богати и преуспяващи селища, но дори и сега само ловецът и дивакът проникват в пустинните и дълбини.

Но тъй като Ястребово око и мохиканите често бяха прекосявали планините и долините на тази обширна пустош, те не се подвоумиха да навлязат навътре в нея с увереността на хора, свикнали на нейните лишения и трудности. В продължение на дълги часове следваха мъчния си път, направлявани от някоя звезда или от течението на някаква рекичка. Най-после разузнавачът даде знак да спрат и след кратко съвещание с индианците накладоха огън и направиха необходимите приготовления, за да прекарат остатъка от нощта.

Като подражаваха на своите по-опитни другари и взеха пример от тяхната самоувереност, Мънроу и Хейуърд заспаха без страх, макар и с безпокойство. Когато росата се изпари, а слънцето разпръсна мъглите и започна да облива гората със силната си светлина, пътниците отново поеха пътя си.

След като извървяха няколко мили, Ястребово око, който бе избързал напред и ги водеше, сега започна да се движи по-предпазливо и внимателно. Често спираше да оглежда дърветата и не пресичаше ни една рекичка, без да изследва внимателно количеството, бързината и цвета на водата и. И понеже не се доверяваше на собствената си преценка, често се обръщаше за съвет към Чингачгук. При едно от тези съвещания Хейуърд забеляза, че Ункас стои търпеливо настрана, мълчи и заинтересувано слуша. Много му се щеше да се обърне към младия вожд и да го запита какво мисли за по-нататъшния, им път, но спокойното и достойно държане на туземеца го караше да си мисли, че

и той като него разчита напълно на мъдростта и съобразителността на по-старите от групата. Най-после разузнавачът заговори на английски и веднага обясни трудността на настоящото им положение.

— Когато разбрах, че пътят на хуроните води на север — каза той, — нямаше нужда от дългогодишната ми опитност, за да ми стане ясно, че те следват долините и ще се движат между водите на Хъдзън и на Хорикън, докато стигнат до изворите на канадските потоци, които ще ги отведат в центъра на земите, заемани от французите. Но ето на, ние сме вече тук, недалеч от Скарун^[1], а не сме видели никакви следи от тях! Човек е несъвършено същество и твърде е възможно да не сме надушили истинската диря.

— Господ да ни пази от подобна грешка! — възкликна Дънкън. — Нека се върнем назад по стъпките си и да изследваме пътя с още по-остър поглед. Няма ли и Ункас да даде някакъв съвет при това затруднено положение?

Младият мохикан хвърли поглед към баща си, но запази спокойното си и невъзмутимо държане и продължи да мълчи. Чингачгук долови погледа му и с движение на ръката си го подкани да говори. Щом му бе дадено това позволение, сериозната съдържаност изчезна от лицето на Ункас и по него проблесна радост и интелигентност. Той подскочи като елен и се изкачи тичешком по една стръмнина на няколко десетки ярда пред тях. Там застана ликуващ над една купчинка прясна пръст, която личеше, че скоро е била разровена от някакво голямо животно. Очите на всички проследиха това неочаквано движение и от възторжения вид на младежа разбраха, че е сполучил!

— Ето следа! — възкликна разузнавачът, като се приближи до посоченото място. — За годините си момъкът има остри очи и бърз ум.

— Много е чудно, че досега се е стърпял да не издаде това, което е знаел — промърмори Дънкън до него.

— Още по-чудно щеше да бъде, ако бе проговорил, без да го подканят. Не, не, нашите бледолики младежи, които се учат от книгите и мерят знанията си по прочетените страници, може да си въобразяват, че и по ум, както с краката си, изпреварват бащите си, но там, където опитът е учител, ученикът е принуден да признае значението на годините и затова им отдава нужната почит!

— Погледнете! — каза Ункас, като посочи на север и на юг към ясната и широка следа, която се виждаше от двете му страни. — Тъмнокосата девойка се е отправила към студените места.

— Някоя хрътка не е попадала на по-хубави дири — отговори разузнавачът, като се втурна по посочения път. — Късметът ни работи чудесно и можем да вървим с високо вирнат нос. Да, да, ето и двата коня с клатушкащата се походка; този хурон пътува като някой бял генерал. Човечецът просто е загубил разсъдъка си и е полудял! Огледай се добре и виж дали няма следи от колела, сагамор — продължи той, като хвърли поглед назад и се разсмя, обхванат от ново задоволство. — Скоро ще открием, че този глупак пътува дори с кола, макар че го следят три чифта от най-острите очи из тия погранични местности.

Повишеното настроение на разузнавача и забележителният успех в преследването, при което бяха изминали един криволичещ път, дълъг повече от четиридесет мили, не можеха да не обнадеждат и останалите. Сега те напредваха бързо, със същата увереност, с която един пътник би вървял по широко шосе. Ако някоя скала или рекичка, или парче земя, по-твърда от обикновено, прекъсваха следваните от тях дири, върното око на разузнавача ги откриваше малко по-далеч, така че рядко ставаше нужда да се забавят дори една минута. Напредването им беше много улеснено от тяхната увереност, че Магуа се е движил по долините, обстоятелство, което даде правилна насока на пътя им. От друга страна, хуронът не бе напълно пренебрегнал хитростите, с които туземците обикновено си служат, когато се оттеглят пред неприятеля. Често се виждаха лъжливи следи и внезапни завой там, дето някое поточе или по-особената почва позволяваха това. Но преследвачите рядко се мамеха и винаги успяваха да разберат грешката си, преди да изгубят време или разстояние по погрешните дири.

Към средата на следобед те бяха преминали Скарун и следваха пътя на залязващото слънце. След като се спуснаха по склона на едно възвишение и се озоваха в някаква ладийка, през която течеше бърз поток, изведнъж стигнаха до едно място, където Лисицата се бе спирал. Край едно изворче се виждаха разпръснати, изгорели главни, наоколо се търкаляха остатъци от еленово месо, а по дърветата личеше, че конете са гризали клонките им. Недалеч от тях Хейуърд

откри и огледа с нежно чувство един малък навес от клонки, под който му се искаше да вярва, че Кора и Алиса бяха спали. Но макар че земята бе утъпкана и наоколо се виждаха много ясни отпечатьци от крака както на животни, така и на хора следите изведнъж се губеха.

Лесно беше да се проследят дирите на конете, но изглежда, че те се бяха скитали без водач и без друга цел, освен да си търсят храна. Най-после Ункас, който заедно с баща си се мъчеше да открие пътя, по който са минали животните, се натъкна на следи, и то твърде пресни. Но преди да тръгне по указания от белезите път, той съобщи за успеха си на своите другари и докато те се съвещаваха, младежът се появи отново, водейки двете кобили с раздърпани седла и измърсени чулове, сякаш от няколко дни бяха оставени да скитат на свобода.

— Какво може да означава това? — запита Дънкън, като преbledня и се огледа наоколо, сякаш се боеше, че близките листа и храсти щяха да разкрият някаква ужасна тайна.

— Че краят на пътуването ни е дошъл и че се намираме в неприятелска страна — отвърна разузнавачът. — Ако негодникът е бил преследван и девойките са имали нужда от коне, за да вървят наред с останалите от групата, той би отрязал скалповете им. Но без да го преследват неприятели и при такива здрави животни като тези той не би откъснал и косъм от главите им. За срам, на нас, бледоликите, знам какво мислите, но нямате основание: онзи, който смята, че дори един мингозец би могъл да направи друго с една жена, освен да я убие, не познава нито индианската природа, нито законите на гората. Не, не. Чул съм, че канадските индианци са надошли по тези хълмове да ловят елени, и сега ние се приближаваме до техния лагер. Пък и защо ли да не ловуват? Оръдията на Тай, които гърмят сутрин и вечер^[2], могат всеки ден да се чуят сред тези планини, защото французите прокарват нов път между провинциите на краля и канадските земи. Вярно е, че конете са тук, обаче хуроните ги няма. Тогава нека потърсим пътеката, по която са се отдалечили.

След това Ястребово око и мохиканите се заловиха здраво за работа. Определиха един кръг с обиколка от няколкостотин фута и всеки се зае да изследва съответната част от него. Това обаче не даде никакъв резултат. Имаше многобройни отпечатьци от стъпки, но изглеждаше, че са от хора, които са се движили наоколо без намерение да напускат мястото. Разузнавачът и другарите му отново обиколиха

целия кръг, като вървяха бавно един след друг, и пак се събраха в центъра, без да разберат нещо повече от онова, което знаеха, когато тръгнаха.

— Тази хитрост не може да няма цел — възкликна Ястребово око, когато срещна разочарованите погледи на своите помощници. — Трябва да открием тази работа, сагамор, като започнем от изворчето и проследим земята инч по инч. Онзи хурон няма да може да се похвали пред съплеменниците си, че краката му не оставят никакви следи.

И като сам даде пример, разузнавачът се залови да изследва с възобновено усърдие. Не оставиха нито лист необърнат. Отместваха пръчки и вдигаха камъни, защото се знае, че индианците често пъти си служат с такива предмети и с най-голямо търпение и старание прикриват всяка своя стъпка.

И все пак не откриха нищо. Най-после пъргавият Ункас, който бе свършил своята работа най-бързо, изкопа малко пръст, заприщи с нея буйното поточе, което се стичаше от изворчето, и измести течението в друго корито. Щом тясното леговище надолу от бента изсъхна, той се наведе над него с остър, любопитен поглед. Ликуващ вик веднага възвести, че младият воин бе пожънал успех. Всички се събраха край това място и Ункас им показва отпечатъка на мокасин, който ясно личеше върху влажния нанос.

— Този момък ще бъде чест за своето племе — каза Ястребово око, като гледаше следата със същото възхищение, с което един естественик би гледал зъба на мамут или реброто на мастодонт. — Да, хубав трън е той в очите на хуроните. И все пак това не е стъпка на индианец. Тежестта е падала повече върху петата, а отпечатъците от пръстите са квадратни, като на френски танцуван! Я изтичай назад, Ункас, и ми донеси размерите от стъпалото на певеца. Ще намериш един чудесен негов отпечатък точно срещу онази скала до хълма.

Докато младежът изпълняваше това поръчение, разузнавачът и Чингачгук разглеждаха внимателно отпечатъците. Мерките съвпадаха и Ястребово око заяви без колебание, че стъпката е на Дейвид, когото и този път бяха накарали да смени обувките си с мокасини.

— Сега вече всичко ми е така ясно, сякаш сам съм бил свидетел на хитрините на Лисицата — прибави той. — Тъй като певецът е човек, чиито дарования са главно в гърлото и в краката, накарали са го

да върви пръв, а другите са вървели в неговите стъпки и са гледали да запазят тяхната форма.

— Не — извика Дънкън, — не виждам никакви белези от...

— Краката на девойките — прекъсна го разузнавачът. — Онази гадина е намерила начин да ги пренесе дотам, докдето е сметнала, че е необходимо, за да се заблудят преследвачите. Главата си залагам, че преди да изминем няколко десетки ярда, ние отново ще видим следи от хубавите им малки крачка.

Сега всички продължиха напред, следваха поточето и не отделяха очи от редовно срещаните отпечатъци. Водата скоро тръгна по старото си корито, но оглеждайки земята и от двете му страни, горските жители продължаваха пътя си, сигурни, че следите се намират под потока. След като изминаха повече от половин миля, поточето забълбука около подножието на една широка, суха скала. Тук те се спряха, за да видят дали хуроните не са напуснали водата. И добре сториха, че постъпиха така, защото подвижният и бърз Ункас веднага откри отпечатък от един крак върху мъха, където, изглежда, някой индианец бе стъпил, без да иска. Ункас тръгна в новооткритото направление, навлезе в един съседен гъсталак и попадна на пресни и ясни следи, като тези преди поточето. Младежът нададе нов радостен вик, с който обяви на другарите си за щастливата находка, и веднага сложи край на търсенето.

— Цялата работа е била обмислена с индианска прозорливост и би заслепила очите на белокожи хора — каза разузнавачът, когато всички се събраха край мястото.

— Ще продължим ли напред? — запита Хейуърд.

— Полекичка, полекичка. Знам пътя, но добре ще е да изследваме нещата. Моята наука така ми заповядва, майоре; а ако човек пренебрегва опита си, малка е възможността да научи онова, което щедро му разкрива провидението. Всичко е ясно освен едно: по какъв начин този негодник е успял да пренесе девойките по пътя с лъжливите следи. Дори и един хурон не би оставил нежните им крака да докоснат водата.

— Това не би ли помогнало да се обясни тази трудност? — запита Хейуърд, показвайки остатъците от нещо като ръчна количка, грубо направена от клонки, вързани с раkitови пръчки, която сега бе нехайно захвърлена като безполезна.

— Всичко е ясно! — извика зарадван Ястребово око. — Цели часове са прахосали тези гадове, за да устроят сполучлив край на пътя с лъжливи следи! Така си е, и друг път съм ги виждал да губят цял ден за подобно нещо и пак да не успеят. Ето тук отпечатъци от три чифта мокасини и от два чифта малки крака. Чудно е как може живо същество да върви с такива нежни крачка! Подай ми онази каишка от еленова кожа, Ункас, за да измеря дължината на това стъпало. Бога ми, то не е по-дълго от детско стъпало и все пак девойките са високи и добре развити.

— Краката на дъщерите ми са твърде нежни за този труден път — каза Мънроу, като огледа с бащинска любов леките стъпки на децата си. — Сигурно ще ги намерим примрели някъде из този пущинак.

— Малко основание имаме да се страхуваме от подобно нещо — отвърна разузнавачът, като поклати бавно глава. — Макар че е лек и малък, този крак е стъпвал здраво и направо. Вижте, токът едва е докоснал земята, а там тъмнокосата е направила малък скок от един корен до друг. Не, не, напълно съм уверен, че докато са минавали оттук, никоя от тях не е припаднала. А следите на певеца показват, че краката му са били изранени и е започнал да се уморява. Ето вижте, тук се е тътрел, а тук е вървял с широки крачки и е залитал, а пък тук, изглежда, като че е пътувал със ски. Така е, човек, който си служи само с гърлото, едва ли може да тренира добре краката си.

По тези неоспорими белези опитният горски жител стигна до истината с такава увереност и точност, сякаш сам бе свидетел на всички случки, които така лесно отгатна с прозорливостта си. Обнадеждени от тези уверения и доволни от обясненията, колкото очевидни, толкова и прости, петимата мъже продължиха пътя си, след като се спряха да похапнат набързо.

Разузнавачът хвърли поглед нагоре към залязващото слънце и тръгна напред с такъв устрем, че накара Хейуърд и все още бодрия Мънроу да напрегнат всичките си сили, за да не останат по-назад. Пътят им сега минаваше през долчинката, за която вече споменахме. И тъй като тук хуроните не бяха се старали да прикриват следите си, напредването на преследвачите вече не бе възпирано от несигурност. Но преди да бе изминал час, Ястребово око значително забави хода си и вместо да гледа право напред, както преди, започна да обръща подозрително глава ту насама, ту натам, сякаш усещаше

приближаването на някаква опасност. Не след дълго той отново се спря и почака, докато другите го настигнаха.

— Надушвам хуроните — каза той, като се обърна към мохиканите. — Ей там, през върховете на дърветата, се вижда небето. Вече сме се приближили твърде много до лагера им. Сагамор, ти ще тръгнеш по височината надясно, Ункас ще кривне край потока вляво, а аз ще вървя по следите. Ако нещо се случи, знакът ни ще бъде три грачения като врана. Видях една от тези птици да се вие във въздуха точно над изсъхналия дъб — още едно указание, че приближаваме някакъв лагер.

Индианците тръгнаха всеки по своя път, без нищо да кажат, а Ястребово око продължи предпазливо с двамата бледолики. Хейуърд избърза към водача, нетърпелив да зърне по-скоро неприятелите, които бе преследвал с толкова усилия и тревоги. Другарят му каза да се промъкне до края на гората, обрасла с храсти, и да го чака там, тъй като искал да изследва някакви подозрителни белези малко по-настрани. Дънкън го послуша и скоро се озова на такова място, откъдето се откри гледка колкото нова, толкова и необикновена. По протежение на много акра дърветата бяха изсечени и мекият блясък на лятната привечер осветяваше сечището в красив контраст със сивата светлина на гората. Недалеч от мястото, където беше застанал Дънкън, потокът се разширяваше в малко езеро и покриваше по-голямата част от низината между двете възвишения. От този широк басейн водата се изливаше надолу като водопад така правилно и плавно, сякаш това бе дело на човешка ръка, а не природно явление. Стотина пръстени жилища се издигаха край брега на езерото, а дори и в самата вода, сякаш тя бе преляла извън бреговете. Заоблените им покриви, отлично пригодени за защита от стихиите, показваха по-голямо усърдие и предвидливост, отколкото туземците обикновено проявяват към жилищата си, а още по-малко към тези, които им служеха за временни цели, като например за лов или война. Накратко казано, цялото село или градче — наречете го, както искате — бе построено по-спретнато и по-планирано, отколкото белите бяха свикнали да очакват от индианците. Селището обаче изглеждаше напуснато — така поне си мислеше Дънкън в продължение на много минути. Най-последно му се стори, че вижда няколко човешки фигури да се движат към него на четири крака и да влачат подире си някаква тежка и както той бързо

долови, страшна машина. Точно тогава няколко тъмни глави се показаха от жилищата и изведнъж като че цялото селище се оживи от хора, които обаче се промъкваха от едно закрито място до друго с такава бързина, че не даваха никаква възможност да се отгадае настроението и намеренията им. Изплашен от тези подозрителни и необясними движения, той тъкмо се готвеше да изграчи като врана, когато някакво близко шумолене привлече погледа му към друга посока.

Младият човек се сепна, инстинктивно отстъпи няколко крачки назад и се видя на стотина ярда от един още по-чудноват индианец. Дънкън се овладя в миг и вместо да нададе тревога, която можеше да бъде фатална за самия него, остана неподвижен и внимателно заследи движенията на другия.

След като наблюдава спокойно една минута, той се увери, че индианецът не го е забелязал. Туземецът също оглеждаше ниските жилища и следеше бързите движения на обитателите му. Невъзможно беше да се открие изражението на чертите му, скрити под чудновато изписаната маска, но все пак на Дънкън се стори, че то беше по-скоро тъжно, отколкото диво. Главата му беше остригана както обикновено, освен на темето, и от стърчащия там кичур коса висяха хлабаво три-четири пера от крило на сокол. Парцаливо памучно наметало покриваше до половина тялото му, а надолу беше облякъл риза, чиито ръкави изпълняваха службата на крачоли. Краката му бяха голи и твърде много изподраскани и изранени от тръните. Но те бяха обути в здрави мокасини от еленова кожа. Изобщо целият вид на този човек беше запуснат и жалък.

Дънкън продължаваше да наблюдава любопитно съседа си, когато разузнавачът се промъкна предпазливо и тихо до него.

— Както виждате, стигнали сме до селището или лагера им — прошепна младият човек. — А ето един от самите диваци, който ще попречи твърде много на по-нататъшното ни напредване.

Ястребово око се сепна и изпусна пушката си, а после отправи поглед натам, накъдето Хейуърд сочеше с пръст и спря очи на непознатия. След това сниши опасното дуло на оръжието си и протегна напред дългия си врат, сякаш за да увеличи и без това голямата напрегнатост, с която го наблюдаваше.

— Този дявол не е хурон — каза той. — Не е и от друго канадско племе. И все пак вие виждате по дрехите му, че негодникът е ограбил някой бял човек. Да, да, добре е разровил Монкалм горите, за да си осигури нахлуването, и е събрал какви ли не разбойници и кряскащи негодници. Виждате ли къде е сложил пушката или лъка си?

— Изглежда, че не носи оръжие, нито пък има вид, че е с някакви лоши намерения. Ако не даде знак за тревога на другарите си, които, както виждате, се навъртат край водата, ние няма какво да се страхуваме от него.

Разузнавачът се извърна към Хейуърд и го изгледа за миг с нескривано учудване. После, като отвори широко уста, той се разсмя волно и сърдечно, макар че стори това по особения си мълчалив начин, към който отдавна го бе приучила опасността.

— Другарите му, които се навъртат край водата — повтори той думите му и прибави: — Това е резултат от учението и от живота в градовете! Но онзи мошеник има дълги крака и не трябва много да му се доверяваме. Насочете към него пушката си, докато аз пропълзя зад гърба му през храсталака, за да го хвана жив. В никакъв случай не стреляйте.

Ястребово око се бе мушнало наполовина в гъсталака, когато Хейуърд протегна ръка и го спря, за да го запита:

— А мога ли да стрелям, ако ви видя в опасност? Ястребово око го изгледа за миг подобно на човек, който не знае как да разбере въпроса му. После кимна с глава и отговори, като продължаваше да се смее безгласно:

— Стреляйте колкото цял взвод, майоре!

Следния миг той вече се скри зад листата. Изминаха няколко минути на трескаво нетърпение, когато Дънкън зърна отново разузнавача. Той пълзеше по земята, а дрехата му почти не се различаваше от пръстта. Движеше се точно в гърба на човека, когото искаше да залови. Когато стигна на няколко ярда от него, той се изправи бавно и тихо на крака. В този миг откъм водата се чу шум от неколккратно тежко пляскане. Дънкън извърна очи точно навреме, за да види как стотина тъмни фигури се хвърлиха вкупом в развълнуваното езерце. Като грабна пушката си, той отново прикова поглед в застаналия наблизо индианец. Вместо да се уплаши като другите, спокойният дивак протегна напред шия, сякаш да наблюдава с

глупаво любопитство онова, което ставаше край мрачното езеро. В това време Ястребово око издигна ръка над него, но без някаква видима причина отново я отдръпна и пак се разсмя продължително и безгласно. Когато особеният и сърдечен смях на разузнавача престана, вместо да хване жертвата си за гърлото, той го потупа леко по рамото и възкликна високо:

— Е, приятелю? Да не би да възнамеряваш да учиш бобрите да пеят?

— Точно така — отвърна веднага другият. — Изглежда, че бог, който им е дал сила да развият тъй добре способностите, дарени им от него, не би ги лишил от глас, с който да го възхваляват.

---

[1] Скарун — главен приток на р. Хъдзън. Б.пр. ↑

[2] Сигнал за започване и завършване на работа. Б.пр. ↑

ГЛАВА XXII

Читателят ще си представи изненадата на Хейуърд по-добре, отколкото ние можем да я опишем. Дебнещите индианци изведнъж се преобърнаха в четириноги животни, езерото — в бобров вир, водопадът — в бент, построен от тези усърдни и изобретателни животни, а подозрителният враг излезе верният му приятел Дейвид Гамът, псалмопевецът. Присъствието на певеца събуди толкова неочаквани надежди относно двете сестри, че без да се двоуми нито за миг, младият човек изскочи из засадата си и изтича напред, за да се присъедини към двете главни действащи лица на тая сцена.

Радостта на Ястребово око не можеше лесно да стихне. Без да се церемони, той грубо дръпна покорния Дейвид, завъртя го на пета и на няколко пъти заяви, че хуроните действително са се проявили като способни хора, щом са успели така да преобразят костюма му. После сграбчи ръката му, стисна я тъй силно, че сълзи потекоха от очите на кроткия Дейвид, и му пожела щастие в новото му положение.

— Тъкмо щеше да започнеш да преподаваш пеене на бобрите, така ли? — каза той. — Тези хитри животни вече владеят наполовина занаята, тъй като удрят в такт с опашките си, както току-що чухте, и това стана тъкмо навреме, защото иначе „Еленубиеца“ може би щеше да изпее първата нотка. Срещал съм хора, които могат да четат и пишат, а са по-големи глупци от един опитен стар бобър, но колкото се отнася до квичене, тия животни са неми по рождение. Какво ще кажеш за тази песен?

Дейвид запуши ушите си, а когато над тях се понесе граченето на врана, Хейуърд, макар че бе предизвестен за „песента“, погледна нагоре, сякаш да види птицата.

— Вижте — продължи, смеейки се, разублаващ и посочи към останалите от групата, които в отговор на сигнала вече се приближаваха. — Тази музика си има своите несъмнени достойнства. Тя ми донася две хубави пушки, да не говорим за ножовете и

томахавките. Виждаме, че ти си здрав и читав — разправи ни сега какво става с девойките.

— Те са пленнички на езичниците — каза Дейвид. — И макар духът им да е много разтревожен, радват се на удобства и безопасност.

— И двете ли? — запита задъхано Хейуърд.

— Точно така. При все че пътят ни беше труден и храната ни оскъдна, ние нямаме много основание да се оплакваме освен от душевни страдания, понеже ни водеха като пленници в далечна земя.

— Да те благослови господ заради тези думи! — възкликна разтрепераният Мънроу. — Значи ще видя дечицата си здрави и неопетнени, каквито бяха, когато ги загубих!

— Не знам дали в скоро време им предстои освобождение — отвърна съмняващият се Дейвид. — Вождът на тези диваци е обладан от зъл дух, когото никаква сила освен тази на всемогъщия не е в състояние да усмири. Опитвал съм се да му повлияя както насън, така и в будно състояние, но нито звуците, нито езикът, изглежда, могат да трогнат душата му.

— Къде е негодникът? — прекъсна го грубо разузнавачът.

— Днес той е на лов за елени с младежите от племето си, а утре, както чувам, ще навлязат по-навътре в тези гори, по-близо до границата на Канада. Заведоха по-голямата девойка при едно съседно племе, жилищата на което се намират отвъд онази черна скала, а по-малката задържаха между жените на хуроните, чиито колиби са само на две мили оттук, на едно плато, където огънят е изпълнил длъжността на секирата и по този начин мястото е било пригодено за селище.

— Алиса, моята мила Алиса — прошепна Хейуърд. — Значи е изгубила утехата, която може да и даде присъствието на сестра й!

— Точно така. Но доколкото хвалебствените и благодарствени псалми могат да утешат поразената от нещастие душа, тя има тяхната подкрепа.

— Нима има желание да пее?

— Да, пее, обаче по-сериозни и възвишени песни. Но трябва да призная, че въпреки всичките ми усилия девойката по-често плаче, отколкото се усмихва. В такива моменти аз се въздържам да и натрапвам свещените си песни. Но има сладки и утешителни мигове на общуване с музиката, когато диваците се удивяват на нашите гласове.

— А защо ти позволяват да се движиш свободно, без да те следят?

Дейвид се опита да си придаде израз на кротко смирение и отговори скромно:

— Такъв червей като мене почти не заслужава похвала. Но макар че псалмопението не оказа въздействие, когато се разиграваше ужасната сцена на онова кърваво поле, през което минахме, влиянието и отново почна да се чувствава дори върху душите на езичниците и те ме оставят да се движа свободно, където си искам.

Разузнавачът се изсмя и почука многозначително с пръст по челото си; той обясни тази особена привилегия по-до-бре, когато каза:

— Индианците никога не навреждат на малоумните. Но защо, когато пътят лежи открит пред очите ти, ти не се върна назад по собствените си следи — те не са толкова мъчни за намиране, колкото следите на катерицата? Защо не донесе за случилото се във форт Едуард?

Като имаше предвид само собственото си яко и желязно тяло, разузнавачът изискваше от Дейвид да извърши нещо, което в никакъв случай нямаше да бъде по силите му. Но без да изгуби напълно смирения си израз, Дейвид се задоволи да отговори:

— При все че душата ми би се възрадвала наново да се намери в християнска среда, краката ми по-скоро биха следвали поверените ми нежни души дори до идолопоклонническото царство на йезуитите, отколкото да направя една крачка назад, докато тези души изнемогват в плен и мъка.

Макар преносният смисъл на думите му да не беше много ясен, искреният и пряк израз на очите му и изписаната по лицето му честност бяха достатъчно красноречиви. Ункас се приближи до него и го изгледа одобрително, а баща му изрази доволството си с обичайното си кратко възклицание. Разузнавачът поклати глава и каза с радост:

— Господ никога не е отреждал човек да упражнява само гърлото си и да пренебрегва другите си, по-добри дарования! Но когато той човек е трябвало да получи образование под синьото небе и сред красотата на гората, той е попаднал в ръцете на някоя глупава жена. Дръж, приятелю! Аз смятах да запаля огъня с тази твоя свирка, но тъй като за тебе тя е ценна, вземи си я, надувай я и прояви всичките си способности!

Гамът взе свирката си с израз на такова удоволствие, каквото смяташе, че е съвместимо с важната длъжност, която изпълняваше. Като я опита неколkokратно, сравнявайки я със собствения си глас, и като откри със задоволство, че не се бе развалила, той изпя няколко, стиха от един от най-дългите химни в малката песнопойка, която така често сме споменавали.

Обаче Хейуърд бързо прекъсна религиозните му старания и продължи да му задава въпроси относно миналото и настоящото положение на двете пленнички; той направи това по-спокойно, отколкото чувствата му позволяваха в началото на разговора им. При все че Дейвид поглеждаше към своето съкровище с жадуващи очи, той се видя принуден да отговаря, особено когато старият баща също взе участие в разпитването, и то по такъв внушителен начин, че му бе невъзможно да откаже. А и разузнавачът не пропускаше да зададе по някой и друг уместен въпрос, когато му се представяше удобен случай за това. По този начин, макар и с чести прекъсвания, изпълнени със заплашителни звуци от новонамерения инструмент, преследвачите се добраха до някои важни обстоятелства, които щяха да се окажат полезни при постигането на голямата им цел — спасяването на двете сестри. Разказът на Дейвид беше просторен, изложените факти — малко.

Магуа почакал в планината, докато му се представил сгоден случай за тръгване. Тогава слязъл и поел край западния бряг на Хорикън по посока към Канада. Тъй като хитрият хурон бил запознат с пътеките, а също така знаел много добре, че няма близка опасност от преследване, те напредвали с умерена бързина, без да се изморяват. От откровеното признание на Дейвид стана ясно, че собственото му присъствие е било по-скоро търпяно, отколкото желано, макар че дори Магуа не бил напълно лишен от онази дълбока почит, която индианците изпитват към хора, засегнати от Великия дух^[1]. Нощем проявявали големи грижи към пленниците, за да не пострадат от горската влага, а така също и да не избягат. Както вече видяхме, при изворчето пуснали конете на свобода. Макар че минали по дълъг и отдалечен път, Магуа прибягвал към описаните вече хитрости, за да скрие всички следи към мястото, където възнамерявал да ги заведе. Когато пристигнали в стана на неговото племе, Магуа се съобразил с обичая, от който индианците рядко се отклоняват, и разделил двете

пленнички. Изпратили Кора при едно племе, което временно обитавало една съседна долина. Дейвид обаче се оказа голям невежа относно обичаите и историята на тези туземци, така че не можа да каже нищо задоволително относно името и характера им. Той знаеше само това, че не били взели участие в последното нападение срещу Уилиам Хенри, че подобно на самите хурони били съюзници на Монкалм и че поддържали приятелски, макар и не лишени от бдителност отношения с войнолюбивото диво племе, с което случайността ги бе довела временно в такава тясна и неприятна близост.

Мохиканите и разузнавачът слушаха този несвързан и многократно прекъсван разказ с все по-нарастващо любопитство. Когато той се помъчи да обясни с какво се занимава племето, сред което бе задържана Кора, Ястребово око запита рязко:

— Видя ли какви бяха ножовете им? Английска или френска направа?

— Мисълта ми съвсем не беше насочена към такива празни работи, а повече гледах да утешавам девойките.

— Може да дойде време, когато няма да смяташ ножа на дивака за такава празна работа — отвърна разузнавачът с глас, в който звучеше голямо презрение към тъпотата на певеца. — Устроиха ли те царевичния си пир^[2] и можеш ли да кажеш нещо за тотемите^[3] на племето?

— Имахме много и изобилни царевични пирове. Когато зърната са потопени в мляко, те са едновременно сладки за устата и подкрепителни за стомаха. А значението на думата тотем не ми е познато. Ако това понятие има някаква връзка с тяхното певческо изкуство, за него не заслужава да се говори. Никога не извисяват вкупом глас да възхвалят бога и изглежда, че от всички идолопоклонници те са най-непросветените в религиозно отношение.

— Това е клевета срещу индианците. Дори и мингозците обожават единствено само истинския, жив бог. За срам на хората, които имат моя цвят на кожата, те са създали зловната измислица, че червенокожите се кланят пред образи, които сами са сътворили. Вярно е, че се опитват да бъдат в добри отношения и с дявола — пък и кой ли не би сторил това с един неприятел, когото не може да победи? Но за

благоволение и помощ те се обръщат единствено към Великия, добър дух.

— Може и така да е — каза Дейвид, — но по телата им съм виждал изрисувани странни и чудновати образи. Възхищението и вниманието, което те им отдават, много ми прилича на обожание, особено спрямо едно прекалено мръсно и отвратително създание.

— Змията ли? — бързо запита разузнавачът.

— Твърде прилично на нея. Рисуват го като гадна, пълзяща костенурка.

— Хъх! — възкликнаха едновременно и двамата внимателно заслушани мохикани, а разузнавачът поклати глава с вид на човек, който е направил важно, но неприятно откритие. След това бащата заговори на делаварско наречие с такова спокойствие и достойнство, че веднага прикова вниманието дори и на онези, за които думите му бяха неразбираеми. Движенията му бяха внушителни и от време на време енергични. Веднъж вдигна високо ръка и като я свали, диплите на леката му наметка се разтвориха и той сложи пръст на гърдите си, сякаш искаше с това да подчертае значението на думите си. Дънкън проследи с поглед движението му и видя, че току-що споменатото животно бе красиво, макар и леко татуирано със синя боя върху мургавите гърди на вожда. Всичко онова, което младият човек бе чул относно острите раздори между големите племена на делаварците, сега нахлу в главата му и той зачака сгоден момент да заговори, обхванат от нетърпение, почти непоносимо поради големия интерес, който този въпрос представляваше за него. Желанието му обаче бе доловено от разузнавача, който извърна глава от своя червенокож приятел и каза:

— Открихме нещо, което може да се окаже добро или лошо за нас, както ще отреди провидението. Сагамор е от благородно делаварско потекло и е главен вожд на племето на костенурките^[4]. От думите на певеца личи много ясно, че част от неговите хора се намират между индианците, за които ни разправи. И ако той бе изразходвал в разумни въпроси половината от дъха, който е прахосал, за да надува гърлото си като тръба, сега щяхме да знаем колко бойци има племето. Пътят, по който сме тръгнали, е действително опасен, защото щом един приятел отвърне лице от тебе, той често става по-жесток и от врага, който те преследва заради скалпа ти.

— Обяснете — каза Дънкън.

— Това е дълга и тъжна история и не обичам много да мисля за нея, защото не може да се отрече, че злото бе сторено главно от бледолики. Но тя свърши с това, че обърна томаховката на брат срещу брата и накара мингозеца и делавареца да се хванат ръка за ръка.

— Значи предполагате, че Кора се намира между част от това племе?

Разузнавачът кимна утвърдително, макар че, както изглеждаше, искаше да прекрати разговора по този тежък въпрос. Нетърпеливият; Дънкън направи няколко прибързани и отчаяни предложения за освобождаването на двете сестри. Мънроу се отърси от безразличието си и заслуша смелите планове на младия човек с такава почит, която не подхождаше на белите му коси и на годините му. Като остави пламенността на влюбения да постигне, разузнавачът намери начин да го убеди, че е безумно да се действа прибързано в едно дело, което изисква най-хладнокръвна преценка и най-голяма твърдост.

— Добре ще бъде — прибави той — да оставим този човек да се прибере както обикновено и да се навърта в селището, като предупреди девойките за нашето идване, докато му дадем знак да дойде при нас, за да се съвещаваме. Приятелю, можеш ли да различиш граченето на врана от подсвиркването на дрозд?

— Тя е приятна птица — отвърна Дейвид — и песента ѝ е нежна и тъжна, макар че тактът ѝ е бързичък и неправилен.

— Е добре — каза разузнавачът, — щом харесваш гласа ѝ, той ще бъде сигналът ни. Запомни тогава, че когато чуеш дрозд да подсвирква три пъти, ще трябва да дойдеш в храсталака, където се предполага, че птицата ...

— Чакайте — прекъсна го Хейуърд, — аз ще го придружа.

— Вие! — възкликна удивен Ястребово око. — Омръзнало ли ви е да гледате как изгрява и залязва слънцето?

— Дейвид е живо доказателство за това, че хуроните могат да бъдат милостиви.

— Да, но Дейвид може да си служи с гърлото и да извращава природните си дарби така, както не би сторил никой човек със здрав разум.

— И аз мога да играя ролята на луд, на глупак, на герой и на всичко, само за да спася любимата си. Не ми се противопоставяйте

повече, защото решението ми е взето.

Ястребово око изгледа за миг младия човек с безмълвно удивление. Но Дънкън, който от уважение към способностите и заслугите на разузнавача досега се подчиняваше, така да се каже, безмълвно на неговите заповеди, изведнъж започна да се държи като по-високостоящ, та човек не можеше лесно да му се противопостави. Той махна с ръка, за да покаже, че не ще слуша никакви възражения, и тогава продължи с по-умерен език.

— Вие имате способности да ме преобразите. Е добре, сторете го! Нашарете ме, ако искате — накратко, направете от мене каквото и да било, например шут, палячо.

— Не подхожда на човек като мене да каже, че който вече е сътворен в определен вид от мощната ръка на провидението, има нужда да бъде променян — промърмори недоволният разузнавач. — Когато разпращате отряди по време на война, вие смятате за благоразумно поне да им определите знаци и място за сбор, така че тези, които воюват на ваша страна, да знаят кога и къде да очакват своите приятели.

— Слушайте — прекъсна го Дънкън. — Вие разбрахте от този верен страж на пленничките, че индианците са от две племена, ако не и от два народа. Тази, която вие наричате тъмнокосата, е при племето, което вие смятате за клон на делаварците, а другата, по-малката, положително е сред нашите отявлени врагове, хуроните. На младостта и положението ми подобава да се впусна тъкмо срещу тях. А докато вие водите преговори с приятелите си за освобождението на едната от сестрите, аз или ще се опитам да спася другата, или ще умра.

Смелостта на младия войник блестеше в очите му и под нейно влияние цялата му външност придоби внушителен вид. При все че Ястребово око знаеше много добре индианските начини на действие, така че не можеше да се предвиди опасността от подобно приключение, той не знаеше как да се противопостави на това внезапно решение.

Може би в предложението имаше нещо, което подхождаше на собствената му твърда природа и събуждаше скритата му любов към смели приключения, която толкова се бе увеличила от дългата му опитност, че рискът и опасността му бяха станали до известна степен необходими, за да изпитва радост от живота. Вместо да продължи да се

противопоставя на плана на Дънкън, той изведнъж промени настроението си и се зае да го изпълни.

— Елате — каза той с добродушна усмивка. — Еленът, който ще се хвърли във водата, трябва да бъде предвождан, а не следван. Чингачгук има толкова различни бои, колкото жената на инженера, която изобразява природата на листчета хартия, като прави планините да изглеждат на купи ръждиво сено и поставя небето така ниско, че можете да го докоснете с ръка. Но и сагаморът умее да си служи с боите. Седнете на онзи пън и залагам живота си, че ще направи от вас такъв палячо, че сам вие ще се харесате.

Дънкън се подчини и мохиканът, който слушаше внимателно разговора, с готовност се зае за работа. Твърде опитен във всички тънки изкуства на своята раса, той нарисува с голяма сръчност и бързина онези фантастични образи, които туземците приемат, че изразяват доброжелателство и шеговитост. Всяка линия, която можеше да бъде сметната, че показва скрита наклонност към война, беше старателно избягната, докато пък, от друга страна, той изрисува такива образи, които можеха да бъдат изтълкувани като израз на благоразположение.

Накратко, той прикри всичко, което можеше да издаде война, и го преобрази като клоун. Този вид дегизировка не беше необикновен между индианците и тъй като облеклото на Дънкън вече достатъчно го беше преобработило, имаше основание да се вярва, че със знанието си на френски език той можеше да мине за някакъв фокусник от Тикандерога, залутал се между съюзническите и приятелски племена.

Когато сметнаха, че бе достатъчно нашарен, разузнавачът му даде множество приятелски съвети, определи сигналите и посочи мястото, където трябваше да се срещнат, в случай че успеят. Раздялата между Мънроу и младия му приятел беше тъжна, макар че Мънроу я прие с безразличие, което неговата честна и сърдечна природа никога не би допуснала, ако се намираще в по-добро състояние на духа. Разузнавачът отведе настрани Хейуърд и му съобщи намерението си да остави стария човек в някое безопасно селище под закрилата на Чингачгук, докато той и Ункас търсят Кора между ония, за които имаха основание да вярват, че са делаварци. После му повтори предупрежденията и съветите си с топлота и тържественост, които дълбоко трогнаха Дънкън, и в заключение каза:

— А сега, господ да ви благослови! Харесва ми духът, който покажете, защото той е дар на младостта, особено на хора с гореща кръв и смело сърце. Обаче приемете предупреждението на човек, който има основание да твърди, че това, което казва, е вярно. За да надхитрите един мингозец и да сломите смелостта му, ще ви е нужно цялото ви мъжество и мъдрост, по-голяма от тази, която се учи от книгите. Господ да ви благослови! Ако хуроните отрежат скалпа ви, разчитайте на обещанието на един човек, когото ще подкрепят двама смели воители. Хуроните ще заплатят победата си скъпо: за всеки косъм от главата ви ще бъде отнет животът на един от тях. Така че, млади човече, дано провидението ви помогне във вашето тъй благородно начинание. Не забравяйте, че за да надхитрите онези негодници, е позволено да си служите с похвати, които може и да не са присъщи на един бял човек.

Дънкън разтърси сърдечно ръката на своя достоен другар, който все още се колебаеше да го пусне, заяви за втори път, че предоставя стария си приятел на неговите грижи, й даде знак на Дейвид да тръгват. В продължение на няколко минути Ястребово око гледеше втренчено след смелия и предприемчив млад човек с открито възхищение, а после поклати глава в знак на съмнение, обърна се и поведе другарите си към гората, която ги погълна.

Пътят, поет от Дънкън и Дейвид, минаваше точно през сечището на бобрите и покрай брега на вирчето им Когато Дънкън се видя сам с един толкова наивен човек и тъй малко годен да окаже някаква, помощ в случай на беда, той за пръв път осъзна трудностите на задачата, с която се бе нагърбил. Чезнещата светлина увеличаваше мрачната атмосфера на пустата и дива местност, която се простираше навред около него. Имаше нещо страшно дори в тишината на малките колибки, които, той знаеше, че са така препълнени с живи същества. Като гледеше възхитителните постройки и чудната предвидливост на умните им обитатели, мина му през ума, че дори и зверовете в тази обширна пустинна местност притежават инстинкти, които едва ли не съответствуват на собствения му разум. Той не можеше да не забележи със загриженост неравната борба, в която така прибързано се бе хвърлил. После в съзнанието му изпъкна яркият образ на Алиса, отчаянието й, както и голямата опасност, сред която тя се намираще, и това го накара да забрави своето рисковано положение. Като подвижна

ободрително на Дейвид, той продължи да върви с леката и жива стъпка на младостта и предприемчивостта.

Като направиха почти полукръг около вира, те се отклониха от реката и започнаха да се изкачват по едно малко възвишение сред равнината, която прекосяваха. След около половин час стигнаха до друго сечище, което, по всичко личеше, че също е било направено от бобрите. Навярно някаква беда бе принудила умните животни да изоставят това място заради по-удобното, което сега заемаха. Едно съвсем естествено чувство накара Дънкън да се поколебае за момент — не му се искаше да остави прикритието на обраслата с гъсталак пътека. Приличаше на човек, спрял се да събере сили, преди да се впусне в някакво рисковано начинание, за което скрито съзнава, че ще е необходима цялата му енергия. Той се възползува от това спиране и хвърли няколко бързи погледа наоколо, за да долови колкото може повече подробности.

На отсрещната страна на сечището, близо до мястото, където потокът се спускаше над няколко скали от едно още по-издигнато равнище, той откри около петдесет или шестдесет колиби, грубо построени от стволове, суха трева и пръст. Те бяха изградени безредно и не изглеждаха нито красиви, нито спретнати. Дори нещо повече — по отношение на последните две изисквания те стояха толкова по-долу от селището на бобрите, което Дънкън току-що бе видял, че сега той започна да очаква някаква втора изненада, не по-малко смайваща от първата. Не остана измамен в очакването си: под смътната светлина на здрача видя двадесет или тридесет фигури да се изправят една подир друга от високата, груба трева пред колибите, която ги прикриваше, а след това отново да се скриват от погледа, сякаш потъваха в земята. Поради това, че тези фигури се появиха внезапно и Дънкън можа да им хвърли само бърз поглед, те му заприличаха на тъмни, подскачащи призраци или по-скоро на някакви неземни същества, отколкото на обикновени създания от кръв и плът. За миг той виждаше някоя гола, мършава фигура, която размахваше безумно ръце във въздуха, после мястото ѝ изведнъж оставаше празно, а след това фигурата се появяваше внезапно в някой отдалечен кът или биваше последвана от някое ново, също така тайнствено същество. Като забеляза, че спътникът му се бави, Дейвид проследи накъде гледа той и до известна степен го накара да дойде на себе си, като проговори:

— Тук има много необработена плодородна почва — каза той. — И мога да прибавя без греховно самохвалство, че през краткотрайния ми престой в тези езически селища множество добри семена бяха пръснати по пътя.

— Туземците повече предпочитат лова, отколкото друго занятие, което изисква труд — каза Хейуърд, който не разбираше нищо, а продължаваше да гледа вторачено странните същества.

— Не труд, а по-скоро радост за духа е човек да извиси глас на възхвала, но тези момчета не използват дарбите си! Рядко съм срещал хора на тяхната възраст, които да са тъй надарени от природата за псалмопение, а едва ли има други да пренебрегват дарованието си повече от тях. Три вечери се навъртам тук и три пъти събирах хлапетата, за да вдигнем вкупом глас в свещена песен, но всеки път те отвърщаха на усилията ми с викове и крясъци, които охладиха ентузиазма ми!

— За кого говориш?

— За ей тези деца там, които губят ценно време за глупави палячовщини. Ах! Колко е чужда дисциплината на тези изоставени на себе си хора. В тази страна на брезите пръчките за бой изобщо са непознати, така че не трябва да се чудя защо най-ценният дар на провидението се прахосва в подобни крясъци.

Дейвид затвори уши, за да не чува хлапетата, чиито викове точно тогава прокълбяха през цялата гора. Като се усмихна на собствените си суеверия, Дънкън каза твърдо:

— Да вървим.

Без да сменя ръце от ушите си, учителят по пеене се подчини и двамата продължиха по посока на мястото, което Дейвид понякога наричаше „селището на филистимлянците“.

---

[1] Великия дух — термин, с който индианците назовават божеството, в което вярват. Б.пр. ↑

[2] Царевичен пир — особен празник у някои индиански племена. Б.пр. ↑

[3] Тотем — животно или растение, което едно племе възприема за свой племенен символ. Б.пр. ↑

[4] Много индиански племена отдават голямо значение на костенурката; в това, че тя е земноводно животно, те виждат нещо

мистериозно, нещо свръхестествено. — Б.а. [↑](#)

ГЛАВА XXIII

За разлика от лагерите на белите, тези на туземците рядко се пазят от въоръжени войници. Индианците долавят опасността отдалеч и обикновено се чувствуват спокойни, тъй като познават особеностите на гората, както и дългите и трудни пътища, отделящи ги от онези, от които имат най-голямо основание да се плашат. Но враг, който по някакво щастливо стечение на обстоятелствата намери начин да избегне бдителността на разузнавачите, рядко ще срещне часовой близо до селището, които да дадат знак за тревога. Към този общ обичай трябва да се прибави и обстоятелството, че приятелски настроените към французите племена знаеха твърде добре какъв тежък удар бе нанесен на англичаните, така че не можеха да очакват някаква непосредствена опасност от вражеските племена, които бяха подчинени на британската корона.

Ето защо Дънкън и Дейвид без предупреждение за своето приближаване се озоваха сред децата, които се забавляваха с току-що описаните игри. Но когато ги забелязаха, цялата тълпа дечурлига нададе остър предупредителен вой.

Тогава като по някаква магия всички изчезнаха и се скриха от погледите на посетителите. По този час на деня голите мургави тела на приклекналите дечурлига така хубаво се сливаха с повехналата растителност, че отначало действително изглеждаше като да ги е погълнала земята. Но след първия момент на изненада Дънкън се вгледа по-внимателно и навсякъде срещна тъмни, подвижни, ококорени очи. Това тревожно предизвестие за начина, по който щяха да го разгледат по-възрастните мъже, не само не насърчи младия офицер, но за миг той като че бе готов да се върне.

Но вече беше твърде късно да се колебае. Викът на децата бе привлякъл цяла дузина воини край вратата на най-близкото жилище, където, събрани в мрачна, заплашителна група, спокойно очакваха приближаването на внезапно появилите се сред тях чужденци.

Тъй като тази сцена до известна степен не беше чужда за Дейвид, той уверено се отпрати към самата колиба, като че ли никакви дребни пречки не биха го смутили. Тази колиба, грубо оградена от кори и клони, беше главната постройка на селището. В нея племето устройваше съвещанията и събранията си при краткотрайното си пребиваване край границата на английската провинция. За Дънкън беше трудно да си наложи нужния спокоен вид, когато минаваше край тъмните едри фигури на събралите се около прага диваци, но понеже съзнаваше, че животът му зависи от присъствието на духа му, той се довери на благоразумието на другаря си и го следваше по петите, като се мъчеше да съсредоточи мислите си върху това, което му предстои. Кръвта му се смръзна, когато се видя така близо до свирепите си и неумолими врагове, но той успя да овладее чувствата си и да стигне до центъра на постройката с вид, който не издаваше слабостта му. Следвайки примера на спокойния Гамът, той издърпа един сноп благоуханни клончета от купчината, която изпълваше ъгъла на колибата, и седна мълчаливо.

Щом посетителят влезе, зорко наблюдаващите го индианци се дръпнаха от входа, заобиколиха го и зачакаха търпеливо момента, когато чужденецът щеше да благоволи да заговори. По-голямата част от тях се облегнаха лениво на гредите, които крепяха чудноватата постройка, докато трима-четирима от най-възрастните и най-видните вождове заеха места на земята, малко по-напред.

Вътре гореше запалена факла. Поклащай от въздушното течение, пламъкът и осветяваше с червения си блясък ту едно лице, ту друго, ту една фигура, ту друга. Дънкън се възползува от светлината, за да отгатне по лицата на домакините как ще го приемат.

Но наблюдателността му се оказа безсилна срещу студеното и хитро държане на хората край него. Вождовете почти не го поглеждаха. Те стояха с приковани към земята очи, което би могло да се вземе като уважение, обаче също така лесно можеше да се изтълкува като недоверие. Мъжете, които седяха в сянка, бяха по-малко сдържани. Дънкън скоро долови беглите им, но проникателни погледи, които изследваха външността и облеклото му; те забелязваха и обсъждаха всяка промяна в израза на лицето му, всеки жест, всяка черта от украсата му, и дори кройката на дрехите му.

Най-после един индианец, чиято коса бе започнала да посивява, но чиито мускулести крайници и твърда стъпка показваха, че все още е годен да се справя с войнишките си задължения, излезе от един мрачен ъгъл, където навярно се бе наместил, за да може скритом да наблюдава, и заговори. Той си служеше с езика на виандотите^[1] или хуроните и следователно думите му бяха неразбираеми за Хейуърд, но жестовете, които придружаваха думите, по-скоро изразяваха учтивост, отколкото гняв. Хейуърд поклати глава и направи движение, с което искаше да каже, че не може да отговори.

— Няма ли някой измежду моите братя, който да говори френски или английски? — запита той на френски и отпрати поглед наоколо от едно лице към друго, надявайки се да види някой да му кимне утвърдително.

Макар че няколко глави се обърнаха, сякаш за да доловят значението на думите му, те останаха без отговор. — Бих изпитал голямо съжаление — продължи Дънкън, като приказваше бавно и си служеше с най-простия френски език, който знаеше, — ако се окаже, че нито един от мъжете на това мъдро и смело племе не разбира езика, с който си служи великият крал, когато се обръща към децата си. Сърцето му ще се натъжи много, ако сметне, че неговите червенокожи воители му оказват толкова малко почит!

Последва дълга и тържествена пауза, през време на която нито едно помръдване на някой крайник, нито един израз на някое око не можа да издаде впечатлението, което думите му произведоха. Дънкън знаеше, че домакините му считат мълчанието за добродетел, така че с радост се възползува от този обичай, за да подреди мислите си. Най-после същият воин, който го бе заговорил преди това, сега отвърна сухо, с френското наречие на канадските индианци:

— Когато нашият велик баща говори на народа си, с езика на хуроните ли си служи?

— Той не прави разлика между децата си и за него е без значение дали кожата им е червена, черна или бяла — отвърна уклончиво Дънкън, — при все че е най-доволен от смелите хурони.

— Какво ще каже той — запита предпазливо вождът, — когато бързоходците преброят пред него скалповете, които преди пет дни отрязахме от главите на ингизите^[2]?

— Те бяха негови неприятели — каза Дънкън, като потрепера неволно — и безсъмнено ще каже: „Добре сте постъпили; моите хурони са много смели.“

— Нашият канадски баща не мисли така. Вместо да възнагради своите индианци, той обръща очите си към миналото. Вижда умрелите ингизи, но не и хуроните. Какво може да означава това?

— Такъв голям вожд като него мисли повече, отколкото говори. Той иска да види дали по следите му няма неприятели.

— Ушите му са отворени за приказките на делаварците, които не са наши приятели, и те ги пълнят с лъжи.

— Това не е вярно. Ето, аз владеея изкуството да изцеравам и той ме изпрати при своите деца, червенокожите хурони, край големите езера, за да ги питам дали между тях няма болни.

Ново мълчание последва, когато Дънкън съобщи измисленото от него звание. Всички очи се отправиха едновременно към него, сякаш за да разберат дали твърдението му е вярно или лъжливо. Те го гледаха така умно и проникателно, че изложеният на острите им погледи младеж с трепет зачака резултата. Но думите на първия индианец го успокоиха.

— Нима канадските лечители боядисват кожата си? — продължи хладно хуронът. — Чували сме ги да се хвалят, че имат бели кожи.

— Когато някой индиански вожд отиде между своите бели бащи — отвърна с голямо спокойствие Дънкън, — той сваля дрехата си от бизонова кожа, за да облече предложената му от тях риза. Моите братя пожелаха да ме боядисат и аз приех.

Нисък шепот на одобрение даде да се разбере, че този комплимент към племето бе приет благоприятно. Възрастният вожд направи едно одобрително движение, на което отговориха повечето от другарите му, като всеки от тях протегна напред ръка и издаде кратко радостно възклицание. Дънкън започна да диша по-спокойно, като смяташе, че най-тежката част на разследването е минала. Тъй като вече бе намислил едно просто и достоверно обяснение за потвърждаване на мнимото си занятие, надеждите му за крайния успех започнаха да се възраждат.

След няколко минути мълчание, през което, изглежда, индианецът подреждаше мислите си, за да даде подходящ отговор на току-що направеното от гостенина им изявление, стана друг воин и се

пригответи да заговори. Тъкмо когато отваряше уста, от гората се понесе тих, но страхотен вик. Той веднага бе последван от висок, пронизителен крясък, който се извиваше все повече и повече, докато наподобя проточен, плачевен вълчи вой. Това внезапно и ужасно прекъсване накара Дънкън да подскочи от мястото си и да забрави всичко освен въздействието на този тъй страхотен вик. В същия миг индианците се измъкнаха вкупом от колибата и въздухът навън се изпълни с високи крясъци, които почти заглушиха ужасните звуци, които продължаваха да кълъчат под сводестите клони на дърветата в гората. Тъй като вече не можеше да се владее, младежът избяга от мястото си и се озова в средата на безредната тълпа, която обхващаше почти всичко живо от селището. Мъже, жени и деца, стари и болни, силни и яки — всички бяха навън, като някои възклицаваха високо, други пляскаха с ръце, обхванати от диво ликуване; всички изразяваха радостта си от някакво неочаквано събитие. Макар отначало Хейуърд да бе смаян от глъчката, скоро можа да разбере нейната причина от това, което последва.

От небето все още се процеждаше достатъчно светлина и можеха да се видят откритите места между дърветата, където отделните пътеки напущаха поляната, за да навлязат в дълбините на горската пустиня. По една от тези пътеки се движеше една редица воители, които излизаха от гората и се приближаваха бавно към селището. Първият носеше къс прът, на който висяха няколко човешки скалпа. Страшните звуци, които Дънкън чу, бяха това, което белите справедливо наричат „вой на смъртта“. Всяко повторение на вика имаше за цел да обяви на племето за злата съдба на някой неприятел. Дотук знанията на Дънкън за индианците му помогнаха да си обясни случилото се. Сега му стана ясно, че прекъсването се дължеше на неочакваното завръщане на един победоносен боен отряд. Всяко неприятно чувство у него изчезна и той скрито се зарадва, че едно навременно събитие го бе отървало и отвлякло вниманието от него.

Новопристигналите воители спряха на няколко фута от колибите. Плачевният им, страхотен вик, който имаше за цел да представи едновременно стенанията на умрелите и ликуването на победилите, бе съвсем спрял. Сега един от воителите заговори високо с думи, които не бяха страшни, но тъй неясни за онези, към които бяха отправени, както бяха неясни и изразителните викове. Трудно е да се даде вярна

представа за дивашкия възторг, с който бе посрещната така предадената новина. За миг целият лагер се превърна в арена на трескаво суетене и буйно движение. Воините извадиха ножовете си и като ги размахаха, се строиха в две редици, образуващи пътека, която се простираше от бойния отряд до колибите. Жените грабнаха тояги, брадви и всякакви други оръжия, които им попаднаха под ръка, и се втурнаха с жар да вземат участие в жестоката игра, която предстоеше. Дори и децата не правеха изключение. Малки момчета, които едва можеха да държат оръжие в ръка, издърпваха томаховките от коланите на бащите си и се промъкваха в редиците, като умело подражаваха дивашките прояви на родителите си.

По поляната бяха разпръснати големи купчини суха трева и една енергична стара индианка започна да ги пали, за да освети сцената, която щеше да се разиграе. Когато пламъкът се издигна, светлината му беше по-силна от тази на отминаващия ден и направи предметите да изглеждат едновременно по-ясно очертани и по-зловещи. Цялата сцена представляваше поразителна картина, за рамка на която служеха високите тъмни борове в края на гората. Най-далеч бяха току-що пристигналите воини. Малко по-напред стояха двама мъже, които очевидно щяха да бъдат главните действащи лица в това, което щеше да последва. Светлината не беше достатъчно силна, за да се видят ясно чертите им, но по всичко личеше, че бяха обхванати от съвсем различни чувства. Докато единият стоеше изправен и непоколебим, готов да посрещне съдбата си като герой, другият бе свел глава, сякаш бе скован от ужас или поразен от срам. Пламенният Дънкън бе обзет от мощен прилив на възхищение и жал към първия, при все че нямаше никаква възможност да прояви великодушните си чувства. Младият офицер зорко наблюдаваше и най-малките движения на непознатия, погледът му обхващаше изящните очертания на прекрасно сложеното му и пъргаво тяло; той се мъчеше да убеди себе си, че ако човешките сили, подкрепени от такава благородна решителност, можеха да помогнат на човека да премине благополучно през толкова жестоко изпитание, младият пленник пред него можеше да се надява на успех в опасното състезание, в което щеше да вземе участие. Неволно Дънкън се приближи до мургавите редици на хуроните. Той бе така погълнат от зрелището, че едва дишаше. Точно тогава прозвуча сигналният вик и кратката тишина се наруши от такива викове, които далеч

надвишаваха всички, чути по-рано. По-покрусената от двете жертви продължаваше да стои неподвижно, обаче при прозвучаването на вика другият подскочи от мястото си бързо и пъргаво като елен. Вместо да се впусне между двете редици неприятели, както се очакваше, той само навлезе в опасната пътека и преди да имаше време дори за един удар, момъкът се обърна бързо и като скочи над главите на група деца, изведнъж се озова на външния и по-малко опасен край на страшната редица. В отговор на тази хитра маневра се понесоха проклетия от стотина гърла. Цялото възбудено множество разтури редиците, като се пръсна в див безпорядък.

Десетина пламтящи купчини трева сега разливаха червеникавата си светлина по цялата местност, която приличаше на свръхестествена и нечестива арена, върху която се бяха насъбрали зли дяволи, за да извършат своите кървави и грозни обреди. Фигурите в далечината приличаха на неземни същества, които се мяркаха пред погледа и цепеха въздуха с диви и безсмислени движения, докато пък дивашките страсти на тези, които минаваха край пламъците, проличаваха със страхотна яснота, когато по възбудените им лица падаха светлините на огньовете.

Лесно може да се разбере, че сред такова множество отмъстителни неприятели беглецът не можеше да се спре дори за миг. За един-единствен момент изглеждаше, като че би могъл да стигне до гората, обаче преследвачите се втурнаха вкупом пред него и отново го пропъдиха назад сред безмилостните му изтезатели. Обръщайки се като подгонен елен, той се спусна с бързината на стрела през раздвоените езици на горящия наблизко огън, мина невредим през цялата тълпа и се появи на срещуположната страна на поляната. Тук отново бе посрещнат и върнат назад от неколцина от по-възрастните и по-ловки хурони. После още веднъж се опита да се вмъкне сред тълпата, сякаш търсеше там закрила. Последваха няколко минути, през които Дънкън си помисли, че смелият и енергичен млад чужденец се бе изгубил.

Не можеше да се различи нищо друго освен една тъмна, маса от човешки тела, които се блъскаха в неописуем безпорядък. Над тях се появяваха ръце, бляскащи ножове и дебели сопи, но очевидно ударите биваха нанасяни наслуки. Страшното впечатление се засилваше от пронизителните крясъци на жените и от свирепите викове на воините.

От време на време пред очите на Дънкън се мяркаше една лека фигура, която правеше отчаяни скокове, и той по-скоро се надяваше, отколкото вярваше, че пленникът все още може да разчита на удивителната си издръжливост и ловкост. Внезапно множеството се разлюля назад и се приближи до мястото, където беше застанал Дънкън. Тежката маса притисна намиращите се пред него жени и деца и ги събори на земята. В тази бъркотия чужденецът отново се показа. Но никоя човешка сила не беше в състояние да удържи дълго време такова жестоко изпитание. Пленникът изглежда разбра това. Като се възползува от образувалия се за миг процеп, той побягна от заобиколилите го воители и направи отчаян и както се стори на Дънкън, последен опит да стигне до гората. Сякаш пленникът съзнаваше, че никаква опасност не го грози от страна на младия офицер, та почти го докосна в бягството си. Един висок и силен хурон, който бе пестил силите си, се впусна по петите му и като вдигна заплашително ръка, понечи да му нанесе фатален удар. Дънкън протегна напред единия си крак и спъна ревността дивак, който полетя през глава, далеч пред жертвата си. Дори мисълта не е тъй бърза, както бегът на пленникът, възползувал се от сгодния случай — той се обърна, отново се стрелна като метеор пред очите на Дънкън и в следния миг, когато Дънкън дойде на себе си от смайването и се огледа за пленника, той го видя, че се е облегал спокойно на един малък, боядисан дървен стълб, който се намираще пред вратата на главната колиба.

Като се опасяваше, че участието му в бягството на пленника може да се окаже съдбоносно за самия него, Дънкън веднага напусна това място. Той последва тълпата, която се приближи към колибата, мрачна и сърдита, подобна на всяка друга тълпа, лишена от зрелището на една екзекуция. Любопитството или може би друго, по-благородно чувство го накара да се приближи към непознатия. Завари го застанал прав, обвинил едната си ръка около защитния стълб, дишайки тежко и бързо след голямото усилие. Но той не се унижаваше да прояви и най-слаб признак на страдание. Животът му сега се намираще под защитата на древния свещен обичай^[3], докато племето се събираше на съвет да разисква и реши каква трябва да бъде съдбата му. Но не беше трудно да се предрече резултатът, ако за указание можеха да служат чувствата на тези, които се бяха насъбрали наоколо.

Не съществуваше ругатня в хуронския речник, с която разочарованите жени да не обсипваха чужденеца, успял да се спаси. Те се надсмиваха над усилията, които бе правил, и му подмятаха с жестоки подигравки, че краката му са по-ловки от ръцете и че заслужава да има крила, защото не знае да си служи нито със стрелата, нито с ножа. Пленникът не отговори нищо на всичко това, а се задоволи да запази такова държане, в което достойнството се смесваше с презрението. Спокойствието, както и благополучното му избавление бяха така раздразнили жените, че думите им станаха неразбираеми и бяха последвани от дрезгави, пронизителни викове. Точно тогава ловката индианка, която бе взела необходимите мерки, за да запали купищата суха трева, си проправи път сред тълпата и застана пред пленника. Мръсната и съсухрена фигура на тази вещица би могла да и спечели славата на същество със свръхестествени сили. Като отметна назад леката си дреха, тя протегна подигравателно дългата си костелива ръка и служейки си с ленапското наречие, за да може пленникът по-лесно да разбере подигравките ѝ, започна с висок глас:

— Слушай, делаварецо — каза тя и щракна с пръсти в лицето му, — вашето племе е бебешко племе и мотиката ви подхожда повече, отколкото пушката. Жените ви са майки на елени, но ако между вас се роди мечка или дива котка, или змия, вие ще побегнете. Хуронските девойки ще ти направят фуста и ще ти намерим съпруг.

Всички диваци прихнаха. Меките и звучни гласове на по-младите жени се съчетаваха по особен начин с дрезгавите крясъци на тяхната по-стара и по-злобна другарка. Но непознатият не обръщаше внимание на подигравките им. Главата му не се помръдваше и той с нищо не издаваше, че е забелязал присъствието им, освен когато очите му се отправяха високомерно към тъмните фигури на воините, които крачеха важно като безмълвни и мрачни наблюдатели на разиграващата се сцена.

Разярена от самообладанието на пленника, жената сложи ръце на кръста си и като се изпъчи предизвикателно, изригна нов поток от думи, които никакво писателско изкуство не може сполучливо да предаде на книга. Дъхът и обаче бе изразходван напразно, защото, макар и да се отличаваше между съплеменниците си с уменията да ругае, тя се остави гневът ѝ да я завладее до такава степен, че на устата ѝ просто се появи пяна, но това не причини дори едно трепване по

мускулите на неподвижно застаналия чужденец. Неговото безразличие започна да оказва влияние и върху другите зрители. Един младеж, ни юноша, ни мъж, направи, опит да подкрепи злобното женище, като размаха томаховката си пред жертвата и прибави към подигравките на бабичката своето празно самохвалство. Тогава вече пленникът извърна лице към светлината и погледна отвисоко хлапака с израз на най-голямо презрение. Това негово движение позволи на Дънкън да срещне твърдия и проницателен поглед на Ункас.

Задъхан от смайване и силно разтревожен от критичното положение на приятеля си, Хейуърд трепна и отвърна очи, като се боеше да не би значението на този поглед да влоши по някакъв неизвестен начин съдбата на пленника. Не съществуваше обаче никаква основателна причина за подобно опасение. Точно тогава един воин си проправи път сред раздразнената тълпа. Като направи строго знак на жените и децата да се отдръпнат, той улови Ункас за ръка и го поведе към вратата на колибата, в която се устройваха племенните съвети. Там ги последваха всички вождове и по-забележителните измежду воините. Разтревоженият Хейуърд намери начин да се вмъкне заедно с тях, без да бъде забелязан.

За няколко минути присъстващите се наредиха в зависимост от положението си и влиянието, което имаха сред племето. Спазваше се същият ред, както при предишния съвет. По-възрастните и по-влиятелни големци заеха тази част от обширното помещение, която се осветяваше от силния пламък на запалената факла, а по-малките и понизшите се наредиха отзад, като образуваха тъмна редица от мургави, нашарени лица.

В средата на колибата, точно под отвора, през който се виждаха една-две трепкащи звезди, стоеше Ункас — спокоен, горд и съсредоточен. Неговата висока и горда осанка не убягваше от вниманието на поробителите му. Те често отправяха очи към него и макар погледите им да показваха, че не са променили намеренията си, ясно проличаваше възхищението, което събуждаше у тях смелостта на чужденеца.

Съвсем друго беше държането на човека, когото Дънкън бе забелязал да стои редом с приятеля му, преди да започне отчаяното състезание. Този човек, вместо да вземе участие в гонитбата, през цялото време на страхотната врява бе стоял като някаква статуя на

раболепието, обхванат от срам и унижение. При все че никой не му протегна ръка за поздрав и ничие око не благоволи да следи движенията му, той също влезе в колибата, подтикван сякаш от някаква борба. Хейуърд се възползува от първия удобен случай да се взре в лицето му, като скрито се боеше да не открие в в него друг познат. Оказа се обаче, че той му беше напълно чужд. А още по-необяснимо бе това, че човекът носеше всички белези на хуронски воин. Но вместо да се смеси с хората от племето си, той стоеше отделно, самотен сред множеството, сгушен и унижен, сякаш се стараеше да заеме колкото може по-малко място. Когато всеки седна на подобаващото му се място и в цялото помещение настъпи тишина, споменатият вече сивокос вожд заговори на ленапско наречие:

— Делаварецо, при все че си от женско племе, ти доказва, че си мъж. Аз бих ти дал храна, но който яде с хурон, би трябвало да му стане приятел. Почивай спокойно до сутринта, когато ще произнесем последната си дума.

— Седем ноци и също толкова летни дни съм гладувал, когато съм бил по следите на хуроните — отвърна хладнокръвно Ункас. — Децата на Ленапе знаят как да вървят по верния път, без да губят време за ядене.

— Двама от моите млади воини са по стъпките на другаря ти — подхвана отново вождът, без да обърне внимание на хвалбата на пленника. — Когато те се върнат, нашите мъдри мъже ще ти кажат „живей“ или „умри“.

— Нима хуронът няма уши? — възкликна презрително Ункас. — Откакто е ваш пленник, делаварецът два пъти чу гърмежа на една позната пушка. Вашите двама младежи няма никога да се върнат!

Кратко и сърдито мълчание последва това дръзко твърдение. Дънкън, който разбра, че мохиканът намекваше за фаталната пушка на разузнавача, протегна любопитно глава, за да види какво впечатление бе направило това върху победителите. Но вождът се задоволи със следното просто възражение:

— Ако ленапците са толкова ловки, защо един от техните най-смели воини е тук?

— Той вървя по стъпките на един побягнал страхливец и попадна в клопка. Дори и хитрият бобър може понякога да бъде хванат.

Докато отговаряше така, Ункас показа с пръст към хурона, който стоеше сам, но не благоволи да прояви никакво друго внимание към това толкова недостойно същество. Отговорът и видът на говорещия произведоха силно въздействие сред слушателите му. Всички очи се отправиха сърдито към посочения човек и сред тълпата се понесе тих, заплашителен шепот. Зловещите звуци стигнаха до външната врата и до жените и децата, които така се натискаха в тълпата, че всяка празнина между едно рамо и друго бе запълнена с тъмните очертания на някое любопитно и напрегнато човешко лице.

През това време по-възрастните вождове в центъра се съвещаваха с кратки и недоизказани изречения. Всяка дума просто и енергично предаваше мисълта на онзи, който говореше. Отново се възцари дълго и много внушително мълчание. Всички присъстващи знаеха, че то предсказваше тежка и важна присъда. Лицата, които образуваха външния кръг, се бяха надигнали на пръсти, за да гледат. Дори самият виновник забрави за миг срама си, обхванат от дълбоко чувство, и вдигна жалкото си лице, за да хвърли тревожен и нетърпелив поглед към мрачната група на вождовете. Тишината най-после бе нарушена от възрастния воин. Той се вдигна от земята, мина край неподвижната фигура на Ункас и застана внушително пред обвиняемия. В този момент описаната по-рано съсухрена индианка влезе всред тълпата с бавни, разлюлени стъпки, сякаш танцуваше; тя държеше факла и мърмореше неясни думи, може би някакво заклинание. При все че бе натрапила присъствието си, старицата остана незабелязана.

Тя дойде пред Ункас и вдигна пламтящата факла тъй, че червеният ѝ отблясък да падне върху лицето му, за да се види и най-слабото чувство, което можеше да се появи по него. Мохиканът запази непоколебимото си и надменно държане и като не благоволи да отвърне на пронизателния и поглед, продължи да се вира съсредоточено в далечината, сякаш очите му проникваха отвъд всички пречки и гледаха далеч към бъдещето. Доволна от оглеждането, тя го остави с лек израз на удоволствие и отиде да подложи своя престъпен сънародник на същото тежко изпитание.

Младият хурон беше с бойната си украса, а облеклото му скриваше много малка част от добре сложеното му тяло. Светлината позволяваше да се види цялото му тяло съвсем ясно и Дънкън извърна

ужасени очи, когато видя, че то се свива и огъва от неудържима мъка. Жената започна да надава нисък плачевен вой при тази тъжна и срамна гледка, ала вождът протегна ръка и полекичка я бутна настрана.

— Огъваща се тръстикo — обърна се той по име към виновника и заговори на собственото му наречие, — при все че Великия дух те е направил приятен на глед, по-добре щеше да бъде, ако не се беше родил. Гласът ти се издига високо в селището, но в битката не се чува. Никой от моите младежи не забива по-дълбоко томаховката в стълба на войната и никой не удря с него така леко ингизите. Врагът познава гърба ти, но никога не е видял цвета на очите ти. Три пъти те викаха да се върнеш и три пъти ти забрави да отговориш. Името ти никога вече не ще бъде споменавано от съплеменниците ти — то е вече забравено.

Докато вождът изричаше бавно тези думи, спирайки се внушително след всяко изречение, виновникът, от почит към положението и годините му, вдигна глава. Срам, ужас и гордост се преливаха по лицето му. Очите му, свити от скрита мъка, шареха по лицата на онези, които го бяха славили за хубостта му; гордостта му за миг взе връх. Той се изправи и като разголи гърдите си, погледна спокойно към острия и бляскав нож, който неумолимият съдия беше вече вдигнал. Когато оръжието проникваше бавно към сърцето му, той дори се усмихна, сякаш се радваше, че смъртта е по-малко страшна, отколкото бе очаквал, и падна тежко по очи пред нозете на непоколебимия и твърд Ункас.

Индианката нададе висок и плачевен вой, захвърли факлата на земята и всичко потъна в тъмнина. Разтрепераните зрители се измъкнаха вкупом от колибата като тревожни духове. На Дънкън се стори, че той и все още дишащото тяло на този, който бе станал жертва на индианското правосъдие, бяха нейните единствени обитатели.

---

[1] Виандотите или хуроните, които са били многобройни в Канада, са се наричали ахондати, а на английски — виондати. Французите ги наричали хурони от френската дума *la hure* или вчесани нагоре, защото са си сресвали косите право нагоре, което им придавало свиреп изглед. Между многото племена, които са придружавали маркиз де Монкалм в неговите настъпления, е имало доста хурони — едни от Монреал, а други от Детройт. — Б.а. ↑

[2] Ингизи — англичани. Б.пр. ↑

[3] Според един индиански обичай пленник, който успее да се улови за дървения стълб пред колибата на съвета, е защитен от посегателството на поробителите си. Б.пр. ↑

ГЛАВА XXIV

Само един миг беше достатъчен да убеди Дънкън в неговата грешка. Една ръка се сложи мощно на рамото му и тихият глас на Ункас промълви на ухото му:

— Хуроните са кучета. Кръвта на един страхливец никога не може да накара един воин да трепери. Сивокосият и сагаморът са в безопасност, а и пушката на Ястребово око не спи. Излезте! Ункас и Широка ръка вече не се познават. Казах достатъчно.

Хейуърд с удоволствие би чул още нещо, но приятелят му го побутна леко към вратата и го предупреди за опасността, която може да се появи, ако открият, че разговарят. Той се подчини, бавно и неохотно напусна колибата и се смеси с тълпата. Гаснещите огньове из селището хвърляха мътна, слаба светлина върху тъмните фигури, които се движеха мълчаливо насам-натам. От време на време някой по ярък пламък проблясваше в колибата и осветяваше фигурата на Ункас, който продължаваше да стои изправен близо до мъртвото тяло на хурона.

Скоро група воители влязоха в колибата, вдигнаха мъртвото тяло и го отнесоха в съседната гора. След това Дънкън заскита между колибите, без някой да го забележи или да го запита нещо. Той се мъчеше да намери някакви следи от тази, заради която бе поел такъв риск. При сегашното настроение на племето за него би било лесно да избяга и да се присъедини към приятелите си, ако подобна мисъл би му хрумнала. Но освен непрестанната му загриженост за Алиса един нов, макар и по-слаб интерес към съдбата на Ункас, го приковаваше към селището. Така че той продължи да скита от колиба на колиба и да наднича в тях, докато най-после обиколи цялото село. Той изостави това безполезно търсене и се върна към колибата на съвета, решен да намери и разпита Дейвид, за да сложи край на съмненията си.

Като стигна до постройката, която представляваше едновременно съдилище и място за екзекуции, младият човек откри, че възбудата на индианците бе вече стихнала. Воините се бяха събрали наново, пушеха

спокойно и разговаряха бавно и важно за по-главните случки от последния им набег към изворите на Хорикън. При все че имаше вероятност връщането на Дънкън да им напомни за него и за подозрителните обстоятелства на посещението му, неговото явяване не им направи никакво видимо впечатление. Разигралата се страшна сцена се оказа благоприятна за него и той нямаше нужда от друг съветник освен собствената си съобразителност, за да се убеди в необходимостта да се възползува от това неочаквано преимущество.

Без да покаже, че се колебае, той влезе в колибата и зае мястото си с важност, която подхождаше чудесно на държането на домакините му. Един бърз, но пронизателен поглед беше достатъчен да му даде да разбере, че макар Ункас да продължаваше да стои на мястото, където го беше оставил, Дейвид не се бе появил. На Ункас не бе наложено никакво ограничение — следяха го само зорките погледи на един млад хурон, застанал наблизко, и на един въоръжен воин, облегнал се на стълба, който образуваше едната страна на тесния вход. Във всяко друго отношение пленникът изглеждаше, като че ли е на свобода. Все пак обаче той бе изключен от каквото и да било участие в разговора и приличаше повече на изящно моделирана статуя, отколкото на жив човек.

Съвсем наскоро Хейуърд бе станал свидетел на страшната случка, която показва как бързо наказват онези, между които бе попаднал, така че не можеше да рискува да се изложи, като се намеси дръзко. Той предпочиташе да мълчи и размишлява, вместо да говори, защото откриването на истинското му положение можеше да се окаже съдбоносно още същия миг. За нещастие домакините му, изглежда, не мислеха така. Той не бе стоял дълго на мястото, което благоразумно бе избрал, за да бъде в сянка, когато друг от възрастните воители, запознат с френския език, се обърна към него:

— Моят канадски баща не забравя децата си — каза вождът. — И аз му благодаря. Някакъв зъл дух живее в жената на един от моите младежи. Може ли изкусният чужденец да го пропъди?

Хейуърд беше запознат до известна степен с магьосническите движения, практикувани от индианците при случай на подобни предполагаеми посещения на зли духове. Той веднага схвана, че това обстоятелство би могло да помогне за постигането на собствените му цели. В този момент едва ли можеше да му се направи предложение,

което да му достави по-голямо удоволствие. Но като съзнаваше колко необходимо бе да запази важното държане, нужно за ролята, която играеше, той подтисна чувствата си и отговори с подходяща тайнственост:

— Има различни духове. Някои се поддават на влиянието на мъдростта, други са твърде силни.

— Моят брат е велик лечител — каза хитрият дивак, — няма ли да направи опит?

Дънкън отговори с движение, изразяващо съгласие. Хуронът остана доволен от това и отново взе лулата си, чакайки подходящия за тръгване момент. Нетърпеливият Дънкън проклинаше в душата си строгите обичаи на диваците, но трябваше да се покаже равнодушен като вожда, който всъщност беше близък роднина на заболялата жена. Минутите се точеха, а на самозвания лекар се струваше, че беше изминал цял час, когато хуронът остави настрана лулата си и загърна гърди с дрехата си, като че се готвеше да го поведе към колибата на болната. Точно тогава един воин с едра снага затъмни входа и като мина мълчаливо и с бавни стъпки сред групата на зорко гледащите го индианци, седна на единия край на ниската купчина суха трева, на която седеше и Дънкън. Последният хвърли нетърпелив поглед към съседа си и почувствува, че кожата му настръхва от неудържим ужас, когато се видя в такава непосредствена близост до Магуа.

Внезапното завръщане на този хитър и страшен вожд накара хурона да забави тръгването си. Няколко загаснали лули се запалиха отново, а новодошлият измъкна томаховката от пояса си и без да каже думица, напълни чашката на лулата си, издълбана от единия и край, и започна да вдъхва през кухата дръжка дима на тютюна с такова безразличие, сякаш не бе прекарал два дни в дълъг и изморителен лов. Тъй изминаха може би десет минути, които на Дънкън се сториха като десет века. Воините се обвиха в облак бял дим, преди някой от тях Да заговори.

— Добре дошъл! — промълви най-послед един. — Намери ли моят приятел елени?

— Младежите се олюляват под тежестта им — отвърна Магуа. — Нека Огъващата се тръстика тръгне по ловната пътека и ще ги посрещне.

Дълбоко и страшно мълчание последва произнасянето на забраненото име. Всички лули паднаха от устата на пушачите, сякаш в този миг всеки бе вдъхнал нещо нечисто. Пушекът се виеше над главите им на малки кръгове, къдреше се в спирала и излиташе бързо през отвора на покрива; въздухът в колибата се проясни и мургавите лица се очертаха съвсем ясно. Погледите на повечето воители бяха приковани в земята, а неколцина от по-младите и по-неопитните си позволиха да извърнат дивите си бляскави очи към белокосия дивак, който седеше между двамина от най-уважаваните големци на племето. В изгледа и облеклото на този индианец нямаше нищо, което да го удостои с отличието да стои между тях. Видът му беше по-скоро унил, отколкото забележителен с нещо различно от обичайното държане на индианците, а дрехите му бяха като дрехите, които обикновено носят мъжете от племето. Подобно на окръжаващите го, в продължение на около една минута и неговият поглед бе отправен към земята, но най-сетне той си позволи да обърне крадешком очи настрани и забележа, че бе станал прицелна точка на общо внимание. После се изправи и извиси глас сред тишината.

— Лъжа е било — каза той, — аз не съм имал син. Този, който носеше това име, е забравен. Кръвта му е бледа и не бе дошла от вените на хурон. Злите чипевазци са измамил жена ми. Великият дух е решил, че родът на Висентуш трябва да се прекрати. Който знае, че злото на семейството му умира заедно с него, е щастлив. Аз свърших.

Говорещият, който беше баща на провинилия се млад индианец, се огледа наоколо, сякаш търсеше в очите на слушателите си похвала за твърдостта си. Но строгите обичаи на племето налагаха прекалено тежки изисквания върху немощния, стар човек. Изразът на очите му противоречеше на картинния му и самохвален език, а и всеки мускул на сбръчканото му лице се свиваше от мъка. Като остана прав само за миг, да се наслади на горчивото си тържествуване, той се извърна настрани, сякаш погледите на другите му причиняваха болка. После закри лице в наметалото си и излезе от колибата с безшумната стъпка на човек, който в самотата на собственото си жилище дири съчувствието на друго същество като него — старо, клето и лишено от детето си.

Индианците, които вярват в наследственото предаване на добродетелите и недостатъците на характера, го оставиха да се

отдалечи в мълчание. После с вродена тактичност, от която можеха да се поучат мнозина от по-културно общество, един от вождовете отклони вниманието на по-младите от току-що проявената пред очите им слабост, като каза с весел глас, обръщайки се учтиво към Магуа като към новодошъл:

— Делаварците се навъртат около селото ми като мечки край гърнета с мед. Но нима един хурон може да бъде заварен, че спи?

Тъмнината на надвисналия облак, която предшества трясък на гръмотевицата, не е по-мрачна от погледа на Магуа, когато той възкликна:

— Делаварците от езерата!

— Не те, а онези, които носят женски фусти край брега на собствената си река. Един от тях се появи сред племето.

— Моите младежи взеха ли скалпа му?

— Краката му са бързи, при все че ръката му е годна повече за мотика, отколкото за томаховка — отвърна другият, като посочи към неподвижната фигура на Ункас.

Вместо да прояви женско любопитство и да се наслади на гледката, която би представлявал за него пленник от едно племе, което всички знаеха, че той имаше такова голямо основание да мрази, Магуа продължи да пуши със замисления вид, който му беше свойствен, когато нямаше непосредствена нужда от хитростта или красноречието си. При все че вътрешно се удивяваше на обстоятелствата, разкрити от думите на стария баща, той не си позволи да зададе никакъв въпрос, а остави разпитването за по-подходящ момент. Едва след като измина достатъчно време, той изтърси пепелта от лулата си, сложи томаховката на мястото ѝ, затегна пояса си, стана и за пръв път хвърли поглед към пленника, който стоеше малко зад него. Бдителният, макар и разсеян на вид Ункас долови това движение, извърна се внезапно към светлината и двамата срещнаха погледите си. В продължение близо на една минута тези смели и необуздани духове се гледаха втренчено право в очите, като никой от тях не трепваше пред свирепия взор на другия.

Тялото на Ункас се изпъна и ноздрите му се разшириха като на тигър, който се готви да скочи. Но той стоеше неподвижен и от него лъхаше такава непоколебимост, че човек можеше лесно да го вземе, за изящния, безупречен образ на бойното божество на племето му.

Трепкащите черти на лицето на Магуа се оказаха по-гъвкави; физиономията му загуби постепенно заплашителния си израз и бе заместен от израз на свирепа радост. Като пое дълбоко дъх, той изрече високо страшното име:

— Бързия елен!

При произнасянето на това добре известно име всички воини скочиха на крака и за няколко кратки мига изненадата надви стоическата им сдържаност. Омразното и все пак уважавано име бе повторено, като от един глас и звукът се понесе дори отвъд стените на колибата. Жените и децата, които се навъртаха около входа, подеха думите като ехо, последвано от дрезгав и плачевен вой. Той не бе още затихнал, когато възбудата на мъжете напълно се уталожи. Всички присъстващи отново заеха местата си, сякаш засрамени от невъздържаността си. Трябваше да изминат много минути, преди да престанат да стрелкат с многозначителни погледи пленника и да оглеждат любопитно воина, който толкова често бе доказвал, че смелостта му надвишава смелостта на най-храбрите и най-гордите от тях.

Ункас се радваше на победата си, но се задоволи да покаже тържеството си само с една спокойна усмивка — символът на презрението, който принадлежи на всички времена и на всички народи.

Магуа долови израза му, вдигна ръка и я размаха тъй заканателно срещу пленника, че леките сребърни украшения, прикрепени към гривната му, задрънчаха и с глас, изпълнен с мъст, той възкликна на английски:

— Мохикане, ти ще умреш!

— Целебните води никога не ще върнат умрелите хурони към живот — отвърна Ункас с музикалната реч на делаварците. — Буйната река мие техните кости. Мъжете им са жени, а жените им бухали. Върви! Повикай всички хуронски кучета, за да видят един воин. Ноздрите им се отвращават — те вдъхнаха мириса на кръвта на един страхливец.

Последният намек дълбоко ги засегна и обидата жестоко ги жегна. Мнозина от хуроните разбираха непознатия език, на който говореше пленникът. Между тях беше и Магуа. Хитрият дивак схвана изгодния момент и веднага се възползува от него. Като отхвърли леката

кожена дреха от рамото си, той протегна ръка и даде воля на опасното си и изкусно красноречие. Колкото и неговото влияние между съплеменниците му да бе разклатено от слабостта, която понякога проявяваше, както и от това, че веднъж бе изневерил на хората си, смелостта му и ораторската му слава не можеха да се отрекат. Той никога не говореше без слушатели и рядко се случваше да не убеди тези, които го слушат. В сегашния случай природната му дарба бе подтиквана от жаждата за мъст.

Той отново разказа случките около нападението при водопада Глен, разправи за смъртта на другарите си и за бягството на най-страшните им врагове. После описа подробно могилката, където бе завел пленниците. За собствените си жестоки намерения спрямо девойките и за коварството, на което му бе попречено, не спомена нищо, а премина бързо към неочакваното появяване на Дългата карабина и приятелите му и към фаталния край на драмата. Тук той спря и се огледа, преструвайки се, че върши това от уважение към мъртвите, а в действителност искаше да види въздействието от встъпителния си разказ. Както обикновено всички очи бяха приковани в него. Всяка тъмна фигура приличаше на дишаща статуя — тъй неподвижна бе позата и толкова напрегнато бе вниманието на всеки от присъстващите. Тогава Магуа сниши глас, който досега бе ясен, силен и висок, и започна да говори за заслугите на умрелите. Не забрави да спомене нито едно качество, което би могло да събуди съчувствието на индианеца: един никога не пропускаше да улови подгонения дивеч; друг бил неуморим при преследването на неприятеля; този бил смел, онзи великодушен. Така ловко насочваше думите си, че в това племе, съставено от толкова малко семейства, те откликнаха във всички сърца.

— Дали костите на моите млади воители са в гробището на хуроните? — каза в заключение той. — Знаете много добре, че не са. Духовете им са се запътили към залязващото слънце и вече прекосяват обширните води към прекрасните ловни земи. Но те тръгнаха без храна, без пушки и ножове, без мокасини, голи и бедни, както са се родили. Ще оставим ли това така? Ще влязат ли душите им в царството на справедливостта като гладни ирокези или като кекави делаварци? Или ще се явят при приятелите си с оръжие в ръка и дрехи на гърба? Какво ще си помислят нашите прадеди, че е станало с

племената на виандотите? Те ще погледнат смръщено децата и ще кажат: „Вървете си! Тук е дошъл чипевазец, който иска да мине за хурон.“ Братя, не трябва да забравяме мъртвите! Един червенокож никога не забравя. Ще натоварим този мохикан, докато започне да залита под тежестта на щедрите ни дарове, и ще го изпратим подир моите младежи. Те ни викат да им помогнем, макар че ушите ни са затворени. Те ни казват: „Не ни забравяйте!“ Когато видят духа на този мохикан да се тътри подире им със своя товар, ще разберат, че сме си спомнили за тях. Тогава ще продължат пътя си щастливи. И нашите деца ще кажат: „Така постъпиха бащите ни спрямо приятелите си, така трябва и ние да постъпим спрямо тях.“ Какво представлява един ингизин? Убили сме мнозина, но земята е все още пълна с бледолики. Петното, което мърси името на един хурон, може да се измие само с кръв от вените на индианец. И затова този делаварец трябва да умре.

Не можеше да има никакво съмнение за въздействието на тази разпалена реч, произнесена с нервния език и с настойчивостта на един хуронски оратор. Магуа така ловко бе събудил естественото съчувствие и религиозните предразсъдъци на своите слушатели, че съзнанието им, вече подготвено от обичая да се жертвува един живот заради скалповете на сънародниците, загуби и най-малкия остатък от човещина в желанието за мъст. Един от воините, човече с див и жесток вид, особено жадно слушаше думите на оратора. Лицето му се изменяше с всяко събудено в него чувство, докато най-последно придоби израз на смъртна омраза. Когато Магуа свърши, воинът се изправи и като нададе демоничен крясък, размаха над главата си малката лъскава брадвичка, която блесна под светлината на факлите. Движението и викът бяха тъй внезапни, че никой не можа да го отклони от кръвожадните му намерения. Нещо блестящо се стрелна от ръката му и в същия миг бе посрещнато от някаква тъмна и мощна преграда. Първото беше летящата томаховка, а второто — ръката на Магуа, която той бе прострял светкавично, за да отклони томаховката от целта ѝ. Бързото и енергично движение на вожда дойде тъкмо навреме. Острото оръжие отрязва бойното перо на скалповия кичур на Ункас и мина през тънката стена на колибата, сякаш запратено от мощна машина.

Дънкън видя опасното движение и скочи на крака. Сърцето му, което се качи чак в гърлото, бе обхванато от най-благороден порив към

приятеля му. Той разбра с един поглед, че ударът бе несполучлив и ужасът се превърна във възхищение. Ункас стоеше неподвижен и гледаше неприятеля си в очите, а чертите му показваха, че се бе издигнал над всякакви чувства. Мраморът не би могъл да бъде по-студен, по-спокоен и по-непоколебим от израза, който Ункас, бе придобил при това внезапно нападение. После, сякаш съжалявайки за несръчността, която всъщност му спаси живота, той се усмихна и промълви няколко презрителни думи на собственото си наречие.

— Не! — каза Магуа, след като се увери, че пленникът му бе незасегнат. — Позорът му трябва да блесне на слънцето и жените трябва да видят как плътта му трепери, защото иначе отмъщението ни ще заприлича на момчешка игра. Вървете, заведете го някъде на тишина. Нека видим дали един делаварец може да спи през нощта, когато на другата сутрин ще трябва да умре.

Младите мъже, чиято длъжност беше да пазят пленника, в миг завързаха ръцете му с върви от лико и го изведоха от колибата сред дълбока и зловеща тишина. Твърдата стъпка на Ункас се поколеба само когато той застана пред отворената врата. Там се обърна и в презрителния и унищожителен поглед, който отправи към своите врагове, застанали в кръг, Дънкън с радост долови нещо, което показваше, че надеждата не го беше напуснала съвсем.

Магуа беше доволен от успеха ѝ или бе прекалено зает с тайните си планове, за да продължи разговора. Като разтърси наметалото и обви с него гърдите си, той също напусна мястото, без да засяга повече въпроса, който можеше да се окаже тъй фатален за застаналия до лакътя му Дънкън. Въпреки растящото му негодувание, природната му твърдост и загрижеността му за Ункас, Хейуърд се почувствува значително облекчен от отсъствието на този тъй опасен и хитър свой враг. Възбудата от речта постепенно стихна; воините заеха отново местата си и облаци дим пак изпълниха колибата. В продължение близо на половин час ни една дума не бе промълвена, ни един поглед не бе отправен настрана — обикновено след всяка бурна и шумна сцена, разиграла се сред тези същества, които бяха едновременно тъй поривисти и тъй сдържани, наставаше тържествено и наситено с размисъл мълчание.

Вождът, който бе поискал помощ от Дънкън, допуши лулата си и най-после се накани да тръгне. С едно помръдване на пръста си той

даде знак на предполагаемия лекар да го последва. Като мина през облаците дим, Дънкън имаше много основания да се радва, че най-сетне му бе дадена възможност да подиша чистия въздух на хладната и освежителна лятна вечер.

Вместо да тръгне между колибите, където Хейуърд сече бе провел несполучливото си търсене, другарят му сви настрани и тръгна към подножието на една съседна планина, която се издигаше над временното селище. Основата и беше опасана с бодливи храсти и беше необходимо да продължат пътя си по една крива и тясна пътека. Момчетата бяха подновили игрите си в сечището — сега представяха с мимики и движения преследването около свещения кол.

За да направи играта колкото може по-близка до действителността, един от най-дръзките измежду тях бе сложил пламтящи главни в няколко купчини клони, които индианката бе пропуснала да запали. Пламъкът на един от тези огънове освети пътя на вожда и на Дънкън и засили още повече дивия вид на пейзажа. Недалеч от една гола скала и точно срещу нея те навлязоха в една поляна. Тъкмо тогава момчетата прибавиха нови клони в огъня и силната му светлина достигна дори и до това отдалечено кътче. Тя падна върху бялата повърхност на скалата и освети едно тъмно и тайнствено същество, което се изправи неочаквано на пътя им.

Индианецът се спря, сякаш се поколеба дали да продължи, и по този начин позволи на спътника си да го настигне. Едно голямо черно кълбо, което отначало изглеждаше неподвижно, сега започна да се движи по начин, който бе необясним за Дънкън. Огънят отново се засили и пламъкът му освети по-ясно животното. Тогава по тромавите движения на горната част на тялото му, докато самото животно изглеждаше седнало, Дънкън позна, че това е мечка. Освен че заръмжа силно и свирепо и имаше мигове, когато се виждаше как очите ѝ проблясват, тя не прояви други признаци на враждебност. Хуронът поне изглеждаше уверен, че намеренията на този особен натрапник бяха миролюбиви, защото след като го огледа внимателно, той продължи спокойно пътя си.

Дънкън, който знаеше, че индианците често опитомяват това животно, последва примера на спътника си, предполагайки, че някоя любимка на племето се бе отдалечила в гъсталака, за да си търси храна. Отминаха я необезпокоявани. При все че бе принуден почти да

се допре до звяра, хуронът, който отначало така предпазливо бе огледал непознатото същество, сега се задоволи да продължи пътя си, без да губи нито миг в по-нататъшно наблюдение, но Хейуърд не можеше да се сдържи да не хвърли поглед назад, очаквайки нападение откъм гърба им. Безпокойството му съвсем не се намали, когато забеляза, че звярът се тътри по пътеката и следва стъпките им. Той щеше да заговори, обаче в този момент индианецът бутна една врата, направена от кората на дърво, и влезе в една пещера в недрата на планината.

Като се възползува от този тъй лесен начин на отстъпление, Дънкън пристъпи подир него и с радост опита да затвори слабата врата на отвора, когато усети, че звярът дръпна от ръцете му вратата навън и изпълни входа с рошавото си тяло. Сега те се намираха в дълга, права галерия, сред един процеп между скалите, откъдето му бе невъзможно да отстъпи, без да се натъкне на животното. Постъпвайки най-добре, както можеше в случая, младият човек продължи да върви напред, колкото можеше по-близо до водача си. Мечката често ръмжеше по стъпките му и веднъж или дважд сложи огромната си лапа на гърба му, сякаш искаше да му попречи да навлезе по-навътре в дупката.

Мъчно е да се каже колко дълго щяха да устоят нервите на Дънкън при необикновеното положение, в което се намираше. Но за щастие скоро можа да си отдъхне. Пред тях постоянно блещукаше една светлинка и сега те стигнаха до мястото, откъдето тя идваше.

Една голяма пещера бе грубо приспособена за жилища. Преградите бяха просто, но сполучливо изградени от камък, пръчки и кора от дърво. Отвори отгоре пропускаха денем светлината, а нощем огньовете и факлите заместваха слънцето. Тук хуроните бяха донесли повечето от ценностите си, особено онези, които бяха обща собственост на цялото племе. Тук, изглежда, бе доведена и болната жена, за която вярвах, че е жертва на свръхестествени сили, и смятах, че за мъчителя и ще е по-трудно да я напада през каменните стени, отколкото през дървените покриви на колибите. Помещението, в което Дънкън и водачът му влязоха най-напред, беше пригодено единствено за нея. Индианецът се приближи до леглото ѝ. То бе заобиколено от жени, между които Хейуърд с учудване откри своя приятел Дейвид, който липсваше досега.

Само един поглед беше достатъчен, за да увери мнимия лекар, че болната беше твърде далеч от лечителските му възможности. Тя лежеше в някакво вцепенение, безразлична към струпаните около нея хора, за щастие безчувствена и към всякакво страдание. Хейуърд никак не съжаляваше, че щеше да разиграе своите комедии пред човек, който беше твърде болен, за да прояви интерес към тяхното успешно или безуспешно въздействие. Лекото угризение на съвестта при мисълта за измамата скоро премина и той започна да мисли как да изиграе ролята си, когато видя, че се готвеха да попречат на изкуството му, за да опитат преди това силата на музиката.

Когато посетителите влязоха, Гамът тъкмо се канеше да излее в песен душата си. След като се побави един миг, той изтръгна звук от свирката си и запя един химн, който би могъл да стори чудо, ако вярата в целебната му сила би могла да окаже някаква помощ. Понеже индианците уважаваха това, което смятаха у него за умствена слабост, те му позволиха да изпее докрай песента си, а и Дънкън беше твърде доволен от забавянето и не го прекъсна. Когато замиращите нотки на мелодията отекваха в ушите му, той се сепна, тъй като чу, че зад него някой ги повтаря с полу-човешки, полугробовен глас. Като погледна наоколо, той видя рошавото чудовище, седнало в един ъгъл в сянката на пещерата. Клатушкайки тромаво тялото си, животното повтаряше с тихо ръмжене някакви звуци, ако не и думи, в които се долавяше лека прилика с мелодията на певица.

Читателят може по-лесно да си представи впечатлението от това ехо на Дейвидовия глас, отколкото може да се опише. Очите на Дейвид се разтвориха широко, сякаш се съмняваше в това, което виждаше, а гладът му занемя от смайване. Изкусно скроеният му план предаде едно важно съобщение на Дънкън изчезна от съзнанието му поради едно чувство, което много приличаше на страх, но което той се мъчеше да вярва, че е възхищение. И под влиянието на това чувство той възкликна високо:

— Тя ви чака и е наблизно! — И бързо напусна пещерата.

ГЛАВА XXV

Тази сцена представляваше странна смесица между смешното и тържественото. Животното продължаваше да се клатушка неуморно, макар че прекрати комичния си опит да наподобява мелодията на Гамът още в същия момент, когато той напусна пещерата. Думите на Гамът бяха изречени на родния език на Дънкън и му се стори, че бяха изпълнени с някакво тайно значение, при все че в момента нищо не можеше да му помогне да разбере къде е Алиса. Но държането на вожда бързо сложи край на всички догадки по този въпрос. Той се приближи до постелята на болната и с едно движение на главата отпрати цялата група жени, които се бяха струпали там, за да видят изкуството на чужденеца. Послушаха го безпрекословно, макар и! неохотно. Когато замря звукът от далечното затваряне на Вратата, което прокътня като ехо през галерията, той посочи към безчувствената си дъщеря и каза:

— Нека сега моят брат покаже силата си.

Призван така повелително да изпълни задълженията, които му налагаше възприетата от него роля, Хейуърд се побоя, че и най-малкото забавяне може да се окаже опасно. И като се опита да събере мислите си, той се приготви да изрече заклинанията и да извърши чудноватите обреди, чрез които индианските магьосници скриват своето невежество и безсилие. Твърде вероятно бе, че при това безредие на мислите си той скоро би изпаднал в някоя подозрителна, а може би и съдбоносна грешка, ако началните му опити не бяха прекъснати от едно свирепо ръмжене от страна на четириногото Три пъти подновява той усилията си и всеки път бе необяснимо възпрепятствуван по същия начин, като всяко прекъсване изглеждаше по-свирепо и по-застрашително от предишното.

— Хитрите животни са своеобразни — каза хуронът. — Аз си отивам. Братко, жената е съпруга на един от най-смелите ми млади воители. Направи каквото можеш за нея. Тихо! — прибави той, като кимна на сърдитото животно да го усмири. — Аз си отивам.

Вождът изпълни веднага намерението си и Дънкън се намери сам сред това диво и пусто място с безпомощната болна и свирепия, опасен звяр. Мечката, с разумен израз, присъщ на тия зверове, се послуша, за да проследи движението на индианеца, и когато ехото даде да се разбере, че хуронът бе напуснал пещерата, животното се обърна и се приближи с клатушкане до Дънкън. То седна пред него в естествената си поза, изправено като човек. Младежът се огледа загрижено за някое оръжие, за да се защити срещу нападението, което той действително очакваше.

Изглеждаше обаче, че животното изведнъж бе променило настроението си. Вместо да продължи сърдитите си ръмжения или да прояви други признаци на гняв, цялото му космато тяло се раздрусало силно, сякаш обхванато от някакви особени вътрешни гърчове. Огромните лапи потупваха глупаво хилещата се муцуна и докато Хейуърд зорко наблюдаваше движенията му, страшната глава клюмна на една страна и на нейно място се появи загорялото и честно лице на разузнавача, който се смееше от все сърце, както винаги, когато изразяваше доволството си...

— Шт! — каза предпазливият горски жител, като прекъсна Дънкъновото възклицание. — Онези гадини са наблизко и всеки звук, който няма нищо общо с магьосничеството, ще ги доведе вкупом при нас.

— Обяснете ми значението на този маскарад! Защо сте се впуснали в такова опасно приключение?

— Ех! Често пъти човешкият ум и предвижданията са по-слаби от случайностите — отвърна разузнавачът. — Но тъй като един разказ трябва винаги да почва от самото начало, аз ще ви разправам всичко поред. След като се разделихме, заведох коменданта и сагамора в една стара боброва колиба, където ще бъдат по-добре предпазени от хуроните, отколкото сред гарнизона на форт Едуард, тъй като нашите северозападни индианци още не са имали допир с белите търговци и затова продължават да почитат бобрите. След това, както се бяхме уговорили, Ункас и аз се отправихме към другия лагер. Вие видяхте ли младежа?

— Да, за голяма моя мъка! Той е пленник и осъден да умре при изгрев слънце.

— Предчувствувах, че такава ще бъде съдбата му — отвърна разузнавачът с не тъй радостен и самоуверен тон. Но гласът му скоро пак придоби своята естествена твърдост и той продължи: — Неговото нещастие е истинската причина за моето присъствие тук, тъй като в никакъв случай не можем да изоставим момък като него на хуроните. Би било рядко събитие за тези мошеници, ако могат да привържат Бързия елен и Дългата карабина на един и същ позорен стълб. Макар че съвсем не знам защо ме назовават така, тъй като между „Еленоубиеца“ и истинските канадски карабини приликата е толкова голяма, колкото между глината и кремъка.

— Продължавайте разказа си — каза нетърпеливият Хейуърд. — Не знаем кога могат да се завърнат хуроните.

— Не се бойте от тях. И на магьосника е нужно време, както и на пътуващия свещеник, попаднал в града на заселниците. Можем да бъдем така сигурни, че няма да прекъснат разговора ни, както е сигурен и мисионерът в началото на двучасовата си проповед. И тъй, Ункас и аз се натъкнахме на един завръщащ се боен отряд от гадове. Момъкът беше отишъл прекалено далеч на разузнаване. Всъщност не може да го обвини човек, тъй като кръвта му кипи, а освен туй един от хуроните се оказа страхливец и при бягството си увлече Ункас в засада.

— И скъпо плати за тази своя слабост!

Разузнавачът прокара многозначително ръка през гърлото си и кимна, сякаш искаше да каже: „Разбирам много добре.“ След това продължи:

— След като загубих момъка, аз се нахвърлих върху хуроните, както сам можете да предположите. Станаха няколко схватки между един или двама от техните разузнавачи и мене, но за това няма какво да се говори. И тъй, след като застрелях тези дяволи, аз се приближих доста до колибите без всякакво затруднение. После случайността ме отведе не другаде, а на самото място, където един от най-прочутите магьосници на племето се преобличаше, както ми стана ясно, за някакъв голям бой със сатаната. Впрочем защо трябва да наричам случайност това, което сега виждам, че е било умишлено дело ма провидението? И тъй, с един сполучлив удар по главата аз онесвестих нахалния измамник за известно време, оставих му малко орехи за вечеря, та да не вика, завързах го между две фиданки и отнесох

маскировката му, като си присвоих ролята на мечката, за да може да се извърши церемонията.

— Отлично си изиграхте ролята! Дори самото животно би могло да се засрами от начина, по който го наподобихте.

— Та аз, който тъй дълго съм се учил от дивите гори — отвърна поласканият горски обитател, — бих бил лош ученик, ако не знаех как да представя движенията и образа на едно такова животно. Ако то беше дива котка или дори истинска пантера, бих ви изиграл представление, достойно за гледане. Но съвсем не е забележително постижение да предадеш движенията на едно такова никакво животно, при все че тъкмо поради това човек може лесно да прекали. Да, да. Не всеки актьор знае, че по-лесно можеш да надминеш природата, отколкото да я наподобиш. Но ние тепърва имаме да вършим работа. Къде е девойката?

— Господ знае. Огледах всяка колиба в селото, без да открия ни най-малка следа от нея сред племето.

— Нали чухте певеца да казва, когато си излизаше: „Тя е наблизно и ви очаква.“

— Бях принуден да мисля, че говори за тази нещастна жена.

— Клетникът беше изплашен и обърка думите си, но туй, което ви каза, имаше по-дълбоко значение. Тук има достатъчно стени, които да заобиколят цяло селище. Нали съм мечка, трябва да мога да се катеря, така че ще хвърля поглед над стените. В скалите може да има скрити гърнета с мед, пък нали знаете, че съм животно, което много налита на сладки неща.

Разузнавачът погледна зад себе си, разсмя се на сполучливото си хрумване и започна да се изкачва по преградната стена, наподобявайки тромавите движения на животното, което представляваше. Но в момента, когато стигна на върха, направи знак за тишина и се спусна надолу с най-голяма бързина.

— Тя е тук — прошепна той — и през тази врата ще можете да влезете при нея. Бих казал някаква утешителна дума на нещастната душица, но видът на такова чудовище може да разстрои разсъдъка ѝ. Но ако думата е за това, майоре, така нашарен и вие не сте от най-привлекателните. Дънкън, който вече бе скочил нетърпеливо, веднага се дръпна назад, когато чу тези обезсърчителни думи.

— Толкова ли съм отвратителен? — запита той с тъжен вид.

— Може би няма да изплашите един вълк и няма да отклоните полка на „Кралските американци“ от атака, но имало е дни, когато съм ви виждал с по-привлекателна външност. Нашареното ви с боя лице може да не се струва грозно на индианките, обаче нашите белокожи девойки предпочитат мъже от техния цвят. Погледнете — прибави той, като посочи към едно място, където тънка струйка вода се стичаше по скалата и образуваше малко кристално вирче, преди да намери изход през близките пукнатини. — Лесно можете да се отървете от боите на сагамора, а когато се върнете, аз ще се опитам да ви разкрася. За магьосниците е толкова обикновено да променят шарилката си, колкото и за градските контета да сменят дрехите си.

Не бе нужно практичният горски жител да търси други доводи, за да подкрепи съвета си. Докато той още говореше, Дънкън се възползува от водата. След малко всички страшни, отблъскващи шарки бяха изтрити и младежът отново се появи с чертите, с които го бе надарила природата. Пригответен така за среща с любимата, той си взе бързо сбогом и изчезна през посочения вход. Разузнавачът го проследи с добродушен поглед, кимна с глава и измърмори благопожеланията си. След това най-хладнокръвно се зае да изследва съдържанието на килера на хуроните, защото между другите си предназначения пещерата служеше и като склад за убития от тях дивеч.

Дънкън нямаше друг водач освен една далечна трепкаща светлинка, която за влюбения играеше роля на пътеводна звезда. С нейна помощ той можа да намери мястото, където се намираше любимата му — просто едно друго отделение на пещерата, пригодено единствено за скривалище на една толкова важна пленничка, каквато беше дъщерята на коменданта на Уилиам Хенри. То беше препълнено с вещи, ограбени от тази злочеста крепост. Сред безпорядъка Дънкън видя онази, която търсеше — бледа, тревожна, изплашена, но прекрасна. Дейвид я бе подготвил за подобно посещение.

— Дънкън! — възкликна тя с глас, сякаш изплашен от собствения си звук.

— Алиса! — отвърна той, като прескачаше невнимателно различни сандъци, оръжия и мебели, и застана до нея.

— Знаех, че никога не ще ме изоставите — каза тя, като вдигна поглед и унилото ѝ лице светна за миг, — Но вие сте сам! Колкото и да

съм благодарна, че не съм забравена, бих искала да вярвам, че не сте съвсем сам.

Когато забеляза, че тя трепери и не може да стои права, Дънкън нежно я накара да седне, докато ѝ разправи главните случки, които вече описахме. Алиса слушаше с притаен дъх. Макар че младият човек бегло засегна мъките на баща ѝ, поразен от нещастieto, и се стараеше да не нарани чувствата на слушателката си, сълзите се стичаха изобилно по бузите ѝ. Дънкън обаче я утеши със своята нежност и бързо успокои първия изблик на чувствата ѝ, след което тя продължи да го слуша докрай с напрегнато внимание, макар и не съвсем спокойно.

— А сега, Алиса — прибави той, — ще видите още колко много, се очаква от вас. С помощта на нашия опитен и незаменим приятел, разузнавача, може би ще избягаме от тези диваци, но вие трябва да съберете всичката си смелост. Не забравяйте, че отивате в прегръдките на стария си баща, и както неговото щастие, така и вашето зависи именно от усилията ви.

— Готова съм да сторя всичко за баща си, който е направил толкова много за мене!

— А също и за мене — продължи младежът, като стисна нежно ръката, която държеше с двете си ръце.

Невинният и учуден поглед, който му отправи в отговор Алиса, убеди Дънкън в необходимостта да даде по-ясни обяснения.

— Нито мястото, нито случаят подхождат да ви занимавам с личните си желания — прибави той, — но кое сърце, тъй препълнено като моето, не ще пожелае да отхвърли товара си? Казват, че нещастieto свързва хората повече от всичко друго. Общото ни страдание за вас направи всички думи между баща ви и мене излишни.

— А милата Кора? Разбира се, вие не сте забравили Кора, нали, Дънкън?

— Разбира се, че не сме я забравили! Не знаете колко тежко ни беше за нея. Старият ви баща не прави разлика между децата си, но аз, Алиса, нали няма да се обидите, ако ви кажа, че за мене нейните достойнства до известна степен бяха затъмнени ...

— Тогава вие не познавате достойнствата на сестра ми — каза Алиса, като отдръпна ръката си. — За вас тя винаги говори като за най-скъпия си приятел.

— И аз с радост бих я счел за приятел — отвърна бързо Дънкън. — Желал бих дори тя да бъде за мене нещо повече. Но що се отнася до вас, Алиса, аз имам позволение от баща ви да се надявам за по-скъпа и по-близка връзка.

Алиса трепна силно и за миг склони настрани лице с вълнение, присъщо на нейния пол, но тя бързо се овладя и не издаде чувствата си.

— Хейуърд — каза тя, като го погледна право в лицето с трогателен израз на невинност и упование, — дайте ми възможност да се явя пред баща си и да поискам неговата благословия, преди да настоявате повече.

— Не трябва да казвам повече, но не можех да кажа и по-малко — готвеше се да и отвърне младият човек, когато едно леко потупване по рамото го прекъсна. Като скочи на крака, той се извърна и видя тъмната фигура и злобното лице на Магуа. Дълбокият и гърлен смях на дивака, който прозвуча в този момент, се стори на Дънкън като подигравка на някакъв демон. Ако беше последвал внезапния си порив, той щеше да се хвърли върху хурона и частта им би се решила в жестока борба. Но без никакво оръжие, не знаейки колко души можеха да се притекат на помощ на хитрия му враг, натоварен да бди за безопасността на тази, която точно в този момент му бе по-скъпа от всякога, той веднага изостави отчаяното си намерение.

— Какво желаете? — каза смирено Алиса със скръстени на гърди ръце. Мъчейки се да скрие голямата си тревога за Хейуърд, тя прояви същата сдържаност и студенина, с които винаги посрещаше посещенията на поробителя си.

Ликуващият индианец придоби отново суровия си вид, но се отдръпна предпазливо назад пред заплашителния поглед на огнените очи на младия човек. Той погледна упорито за миг и двамата си пленници, а после отиде настрани и спусна един пън пред някаква врата — не тази, през която бе влязъл Дънкън. Едва сега младият човек разбра по какъв начин го бяха изненадали и като си помисли, че е безвъзвратно загубен, притисна Алиса до гърдите си, готов да посрещне злата съдба, за която почти не съжаляваше, тъй като щеше да я сподели с такъв другар. Но Магуа не възнамеряваше веднага да прибегне към насилие. Очевидно неговите първи мерки бяха да задържи на сигурно място новия си пленник. Той дори не хвърли друг

поглед към неподвижните фигури в средата на пещерата, преди да пресече напълно всичките им възможности за отстъпление през входа, който бе използвал самият той. Хейуърд наблюдаваше движенията му и продължаваше да стои твърд и непоколебим, все още притиснал нежната фигура на Алиса до гърдите си, едновременно твърде горд и твърде безпомощен, за да проси милост от един неприятел, чиито планове така често беше осуетявал. Когато Магуа постигна целта си, той се приближи до затворниците и каза на английски:

— Бледоликите хващат в капан хитрите бобри, но червенокожите знаят как да ловят ингизи!

— Хуроне, направи най-страшното, на което си способен — възкликна възбуденият Хейуърд, забравяйки, че залага два живота едновременно. — Еднакво презирам и тебе, и отмъщението ти.

— Дали бледоликият ще каже тези думи и когато го вържем на стълба за мъчения? — запита Магуа и с тия насмешливо, изречени думи показва колко малко вярва в твърдостта на Дънкън.

— И тук пред тебе, и пред лицето на племето ти ще ги повтора.

— Хитрата лисица е велик вожд — отвърна индианецът. — Той ще отиде да доведе своите воители, за да видят как един бледолик безстрашно ще се смее на мъченията.

Докато говореше, той се обърна и се готвеше да излезе през галерията, откъдето Дънкън бе дошъл, но до ухото му достигна някакво ръмжене и го накара да се поколебае. На входа се появи фигурата на мечката, която седна там и се заклатушка по свойствения си начин. Магуа, също като бащата на болната, погледна изпитателно за миг, сякаш за да разбере дали това бе истинска мечка. Той се издигаше твърде много над грубите суеверия на племето си и щом разбра по познатата дегизировка, че това е магъосникът, веднага се приготви да го отмине с хладно презрение. Но едно по-високо, по-заплашително ръмжене го накара отново да се спре. Тогава той, изглежда, реши да не се церемони повече и пристъпи решително напред. Мнимото животно, което се бе приближило малко, се върна бавно и като стигна до входа, изправи се на задните си крака и започна да цепи въздуха с лапите си, както прави животното, което представяше.

— Глупако! — възкликна вождът на хуронско наречие. — Върви да играеш при децата и жените и остави мъдрите мъже на мира! — Той

отново се опита да мине край мнимия магьосник и дори не сметна За нужно да го заплаши с томаховката или с ножа си, които висяха на пояса му. Внезапно животното протегна ръце или — по-право лапи и го стисна така здраво, че прегръдката му можеше да съперничи на всеизвестната „мечешка прегръдка“.

Хейуърд наблюдаваше всички действия на Ястребово око с притаен дъх. Най-напред той пусна Алиса, после взе една връв от еленова кожа, която бе служила за връзването на някакъв вързоп, и когато видя, че и двете ръце на неприятеля са приковани до тялото му от железните мускули на разузнавача, той се хвърли към Магуа и здраво го върза. Ръцете и краката му бяха омотани двадесет пъти с връвта за по-малко време, отколкото ни е нужно да опишем това действие. Когато страшният хурон бе напълно завързан, разузнавачът го пусна и Дънкън го сложи по гръб на земята, съвсем безпомощен.

През време на цялата тази внезапна и необикновена операция Магуа не издаде никакъв звук, а се бореше отчаяно, докато разбра, че е попаднал в ръцете на човек, чиито мускули са много по-здрави от неговите. Но когато Ястребово око махна от себе си рошавата муцуна на животното, за да предотврати всякакви обяснения, и показа грубата си и сериозна физиономия пред погледа на хурона, самообладанието на последния бе сломено дотолкова, че от устата му се изтръгна вечното и неизменно:

— Хъх!

— Аха! Развърза най-после езика си — каза невъзмутимият му победител. — А сега, за да не си послужиш с него в наша вреда, ще трябва да затворя устата ти.

Тъй като нямаше време за губене, разузнавачът веднага се зае да вземе необходимите предпазни мерки и когато запуши с превръзка устата на индианеца, неприятелят му спокойно можеше да бъде смятан „извън строя“.

— Откъде влезе този дявол? — запита пъргавият разузнавач, след като завърши работата си. — Никакъв човек не е минавал край мене, след като ме оставихте.

Дънкън посочи вратата, през която Магуа бе влязъл и пред която сега имаше твърде много препятствия, та не можеше да им послужи за бързо отстъпление.

— Хайде, вземете момичето — продължи приятелят му. — Трябва да побегнем към гората през другия изход.

— Това е невъзможно! — каза Дънкън. — Скована е от страх и не може да се помръдне. Алиса, скъпа моя, съвземи се! Сега е моментът да бягаме. Уви, напразно! Тя чува, но не е в състояние да ни последва. Вървете, благородни и достойни приятелю, спасете се и ме оставете на съдбата ми!

— Всяка пътека има край и всяка беда носи някаква поука — отвърна разузнавачът. — Обвийте я в онези индиански постелки. Покрийте цялото ѝ тяло. Ех, като това краче няма друго в цялата гора, то ще я издаде. Да, да, всичко закрийте. А сега я вземете на ръце и ме последвайте. Оставете всичко друго на мене.

Дънкън ревностно изпълни нарежданията на другаря си, взе леката Алиса на ръце и тръгна по стъпките на разузнавача. Намериха болната жена все още сама — така, както я бяха оставили — и продължиха бързо напред през галерията към изхода. Когато приближиха малката вратичка от дървени кори, многото гласове, които се чуваха отвън, им показаха, че приятелите и роднините на болната се бяха събрали и търпеливо очакваха да ги повикат отново да влязат.

— Ако заговоря — прошепна Ястребово око, — английският ми език ще издаде на гадините, че между тях се намира неприятел. Трябва да им заприказвате на френски, майоре, и да им кажете, че сме затворили злия дух в пещерата и че носим болната жена в гората, за да ѝ намерим целебни корени. Послужете си с всичката си хитрост, тъй като постъпката ни е напълно редна.

Вратичката се поотвори, сякаш някой отвън слушаше какво става вътре, и това принуди разузнавача да прекрати нарежданията си. Едно свирепо ръмжене отблъсна подслушвача и тогава разузнавачът отвори смело вратичката и напусна пещерата, като продължаваше да играе мечешката си роля. Дънкън вървеше по петите му и скоро се намери в центъра на една група от двадесетина загрижени роднини и приятели на болната.

Тълпата се отдръпна малко назад и стори път на бащата и на един, който, изглежда, беше съпруг на жената.

— Изпъди ли моят брат лошия дух? — запита първият. — Какво носи той в ръцете си?

— Твоето дете — отвърна тържествено Дънкън. — Болестта излезе от нея и сега е затворена между скалите. Ще занеса жената на едно по-далечно място, където ще я подкрепя, за да няма вече припадъци. Тя ще бъде във вигвама на младия воин, когато отново изгрее слънцето.

Когато бащата преведе думите му на хуронски език, сдържан шепот показва доволството, с което бе посрещнато това известие. Самият вожд махна с ръка на Дънкън да продължи и каза високо, с твърд глас и важен вид:

— Върви! Аз съм мъж и ще вляза между скалите да се бия със злия дух.

Хейуърд го послуша с радост и вече бе отминал малката група, когато последните му думи го спряха.

— Нима моят брат е луд? — възкликна той. — Нима е жесток? Той ще се срещне с болестта и тя ще влезе в него или пък ще я изпъди навън и тя ще подгони дъщеря му в гората. Не, нека моите деца чакат навън и ако духът се появи, да го пребият с тояги. Той е хитър и ще се завре в планината, когато види колко много хора са готови да се бият с него.

Това своеобразно предупреждение произведе желаното въздействие. Вместо да влязат в пещерата, бащата и съпругът извадиха томахавете си и се приготвиха да излеят отмъщението си върху въображаемия мъчител на тяхната болна роднина, а жените и децата започнаха да чупят клони от храстите и да събират късове от скалите със същото намерение. В този благоприятен момент мнимите магьосници изчезнаха.

При все че се осланяше донякъде на влиянието на индианските суеверия, Ястребово око знаеше, че по-мъдрите вождове по-скоро търпяха суеверията, отколкото вярваха в тях. Той много добре знаеше цената на времето при сегашното критично положение. Макар неприятелите им да бяха заблудени и това да спомагаше на плановете му, най-слабият повод за подозрение, породен у хитрите индианци, можеше да се окаже съдбоносен. Ето защо той тръгна по пътеката, по която имаше най-голяма вероятност да остане незабелязан, и предпочете да заобиколи селището, вместо да влезе в него. Под загасващата светлина на огньовете все още в далечината се виждаше как воините се движат бавно от колиба към колиба. Но децата бяха

спрели игрите си, за да си легнат в кожените постели, и тишината на нощта вече бе започнала да надмогва глъчката и възбудата на тази тъй важна и изпълнена със събития вечер.

Алиса се свести под освежителното влияние на чистия въздух и тъй като слабостта и се дължеше по-скоро на липса на физически, отколкото на умствени сили, не беше нужно да и обясняват какво се бе случило.

— Сега нека се опитам да вървя — каза тя, когато навлязоха в гората, и се изчерви незабелязано, задето не е могла по-рано да напусне прегръдките на Дънкън. — Наистина вече се съвзех.

— О, не Алиса, още сте твърде слаба.

Девојката направи леко усилие да се освободи и Дънкън бе принуден да се раздели с ценния си товар. Когато този, който бе играл ролята на мечка, се озова на подходящо разстояние от колибите, той се спря и заговори по един въпрос, който добре познаваше.

— Тази пътека ще ви заведе до потока — каза той. — Следвайте северния му бряг, докато стигнете до един водопад. Изкачете се на хълма вдясно от вас и ще видите огньовете на другото племе. Идете там и поискайте закрила. Ако те са истински делаварци, ще бъдете в безопасност. Точно сега ще е трудно да се предприеме по-далечно бягство с това нежно същество. Хуроните ще тръгнат по следите ни и ще отрежат скалповете ни, преди да изминем и десетина мили. Вървете и нека провидението бъде с вас.

— А вие? — запита изненадан Хейуърд. — Не ще се разделим тук, нали?

— Хуроните са задържали гордостта на делаварците — последният с благородната кръв на мохиканите е в тяхна власт — отвърна разузнавачът. — Отивам да видя какво може да се направи за него. Ако бяха взели вашия скалп, майоре, за всеки негов косъм щеше да падне по един негодник, както вече ви обещах, но ако сложат младия сагамор на стълба на мъченията, индианците ще видят как може да умре и един човек без примес в кръвта си.

Дънкън ни най-малко не се засегна от явното предпочитание, което жилавият горски жител проявяваше към този, който до известна степен можеше да се нарече негово осиновено чедо, а продължи да му изтъква всички възможни доводи против подобна безразсъдна постъпка. Алиса, прибавяйки и своята молба, подпомагаше Хейуърд да

увещаят разузнавача да изостави решението си, което имаше изгледи да докара толкова голяма опасност при тъй малка надежда за успех. Красноречието и доводите им отидоха напразно. Разузнавачът ги слушаше внимателно, но нетърпеливо и най-после приключи разговора, като им отговори с глас, който накара Алиса веднага да млъкне, и показа на Хейуърд колко безплодни са всякакви понататъшни увещания.

— Чувал съм — каза той, — че в младите съществува едно чувство, което свързва мъжа и жената по-здраво, отколкото са свързани бащата и синът. Може да е така. Рядко съм бивал там, където живеят жени с моя цвят на кожата. Вие рискувахте живота си и всичко, което ви е скъпо, за да избегнете това нежно същество, и предполагам, че на дъното на всичко лежи тъкмо това чувство. Що се отнася до мене, аз научих момъка да борави с пушка и той добре ми се е отплатил за всичко това. В много кървави схватки съм се сражавал редом с него и щом с едното си ухо чуех пукота на неговото оръжие, а с другото — пушката на сагамора, винаги знаех, че зад гърба ми няма неприятел. Зиме и лете, нощем и денем сме бродили заедно из пущинаците, хранили сме се от едно блюдо, единият е пазил, докато другите са спели. И няма да допусна да кажат, че Ункас е бил поведен към мъчение, когато аз съм бил наблизо... Една сила властвува над всички ни, какъвто и да е цветът на кожата ни, и нея аз призовавам да свидетелствува, че ако мохиканският момък загине поради липса на приятел, това значи, че верността е изчезнала от земята и че „Еленубиеца“ е станал безвреден като свирката на певеца!

Дънкън пусна ръката на разузнавача; той се обърна и отново пое с твърди стъпки към колибите. След като се спряха за миг да изгледат отдалечаващата се фигура, Алиса и Хейуърд, вече свободни, но все пак тъжни, се отправиха заедно към далечното село на делаварците.

ГЛАВА XXVI

Въпреки твърдата си решителност Ястребово око напълно схващаше всички трудности и опасности, които щеше да си навлече. Докато вървеше към лагера, той напрягаше опитния си и остър ум, за да измисли планове, с които да противодействува на бдителността и подозрителността на своите врагове, които знаеше, че в това отношение никак не стоят по-долу от него. Магуа и магьосникът биха били първите, които разузнавачът би пожертвувал заради собствената си безопасност, ако не смяташе, че подобно действие, подходящо за един индианец, е съвсем недостойно за човек, който се хвали с непримесената си кръв. Следователно като разчиташе на здравината на вървите и на жилавите пръчки, с които бе завързал пленниците си, той тръгна право към центъра на селището.

Когато се приближи до жилищата, стъпките му станаха порешителни и от очите му не отбягваше никакъв белег, бил той приятелски или вражески. Една занемарена колиба се издигаше малко преди другите и изглеждаше, че е била изоставена, преди да бъде напълно построена — вероятно поради липсата на някои необходими неща, като например дървен материал или вода. Но през пролуките ѝ се виждаше да блещука слаба светлина, която показваше, че макар и недовършена, тя не беше без обитатели. Разузнавачът се запъти към нея подобно на разумен генерал, който се готви да проучи предните позиции на неприятеля, преди да се реши да проведе главното нападение.

Като зае поза, свойствена на животното, което представляваше, Ястребово око пропълзя до едно малко отверстие, откъдето се виждаше вътрешността на колибата. Оказа се, че това е жилището на Дейвид Гамът. Верният учител по пеене бе дошъл тук заедно със своите мъки, страхове и смирено упование в закрилата на провидението. Точно когато грозноватата му фигура попадна под погледа на разузнавача, самият горски жител в образа на мечка стана обект на най-дълбоки размишления от страна на самотното същество.

Колкото и дълбока да бе вярата на Дейвид в чудесата на древността, той отхвърляше вярването за намесата на свръхестествени сили в съвременния живот. С други думи, той искрено вярваше в способността на Варлаамовото магаре да говори, но гледаше с известен скептицизъм на певческите възможности на една мечка, при все че се увери в това чрез собствените си чувствителни уши. Във вида и държането на Дейвид имаше нещо, което показваше на разузнавача пълния безпорядък в главата му. Той седеше върху куп сухи клонки, от които вадеше по някоя и друга съчка, за да поддържа слабия огън, облегал глава на ръката си, тъжно замислен. Любителят на музиката не бе променил нищо в облеклото си, както го описахме, освен че бе покрил плешивата си глава с триъгълната касторена шапка, която не се бе оказала достатъчно очарователна, за да събуди алчността на някой от поробителите му.

Ястребово око, който си спомни как бързо Гамът бе напуснал постелята на болната жена, сега направи известни догадки относно дълбоките му размишления. Най-напред обиколи колибата и като се увери, че беше съвсем изолирана и че особеностите на обитателя ѝ вероятно я пазеха от посетители, той се осмели да мине през ниския вход и да се яви пред Гамът. Последният беше седнал така, че огънят остана помежду им. Когато Ястребово око се намести до единия му край, в продължение почти на една минута двамата се гледаха, без да проговорят. Голямата и тъй внезапна изненада се оказа прекалено силна — не за философията, а за вярата и издръжливостта на Дейвид. Той потърси свирката си и се изправи с някакво смътно намерение да опита магьосническото влияние на музиката.

— Тъмно и тайнствено чудовище! — възкликна той, като сваляше с разтреперани пръсти очилата си и търсеше верния си помощник във всяка беда — ценния сборник с псалмите. — Не познавам нито породата ти, нито намеренията ти, но ако кроиш нещо против личността и правата на един от най-смирените божии служители, чуй вдъхновените слова на младежа от Израел и се покай.

Мечката разтrese рошавото си тяло и един добре познат глас отвърна:

— Скрый свирката и приучи гърлото си към по-голяма скромност. Пет думи на прост и разбираем английски език точно сега струват колкото цял час кряскане.

— Какво си ти? — запита Дейвид, почти задъхан и съвсем неспособен да изпълни първоначалното си намерение.

— Човек като теб, чиято кръв е толкова чиста от всякакъв мечешки или индиански примес, колкото е и твоята. Тъй скоро ли забрави от кого получи глупавия инструмент, който държиш в ръката си?

— Възможно ли е това? — отвърна Дейвид, като задиша по-свободно, когато истината започна да се разкрива в съзнанието му. — На много чудеса съм се натъквал, откакто се намирам между безверниците, но положително никое от тях не е надминало това!

— Хайде, хайде — отвърна Ястребово око, като откри честното си лице, за да успокои съмненията на своя другар, — виждаш пред себе си една кожа, която може да не е толкова бяла, колкото тази на нежните същества, но ако в нея има червен оттенък, той се дължи само на ветровете и слънцето. А сега, да говорим за по-важни неща.

— Най-напред ми кажи какво стана с девойката и с младежа, който така смело я търсеше — прекъсна го Дейвид.

— Те се отърваха благополучно от томаховката на тази гадина. Но ти можеш ли да ме отправиш по следите на Ункас?

— Младият момък е затворен и много се боя, че е осъден на смърт. Дълбоко съм опечален, че човек с такива добри заложби ще трябва да умре в невежество и затова намерих един благочестив химн ...

— Можеш ли да ме заведеш при него?

— Няма да бъде трудно — отвърна Дейвид колебливо, — обаче много се боя, че присъствието ти там по-скоро ще усложни, вместо да облекчи нещастното му положение.

— Не приказвай повече, а ме води! — отвърна Ястребово око, скривайки отново лицето си, и сам даде пример, като веднага излезе от колибата.

Докато двамата вървяха, разузнавачът подразбра, че спътникът му има достъп до Ункас благодарение на това, че го смятат за умствено разстроен, както и поради благоволенieto на един от пазачите, който говореше малко английски и Дейвид бе решил да го покръсти. Можем да се съмняваме дали хуронът разбираше намеренията на новия си приятел, но тъй като изключителното внимание ласкае дивака, както и цивилизацията, то бе произвело споменатото въздействие. Излишно е

да описваме по какъв хитър начин разузнавачът изтръгна тези подробности от простодушния Дейвид; нито пък ще се спираме тук върху нарежданията, които му даде, когато всичко му стана известно, тъй като тия неща ще бъдат обяснени на читателя при самото развитие на разказа.

Колибата, в която бе затворен Ункас, се намиреше точно в центъра на селището и разположението и беше такава, че беше трудно да се приближиш или да я напуснеш, без да те забележат. Но тактиката на Ястребово око ни най-малко не го караше да се крие. Като разчиташе на дегикировката си и на своята способност да играе добре ролята си, той пое най-открития и пряк път за посоченото място. Момчетата бяха вече дълбоко заспали, а жените и повечето от воините се бяха прибрали в колибите си за нощуване. Само четирима-петима обикаляха около вратата на затвора на Ункас и предпазливо, но зорко наблюдаваха държането на пленника.

При вида на Гамът, придружен от едного, който се явяваше в познатата маскировка на най-бележития от магьосниците им, воините с готовност направиха път и на двамата, обаче не проявиха никакво намерение да се оттеглят. От друга страна, индианците очевидно искаха да останат там от интерес към тайнствените магьоснически действия, които, разбира се, те очакваха да видят при подобно посещение.

Тъй като за разузнавача бе напълно невъзможно да се обърне към хуроните на собствения им език, той се принуди да предостави разговора само на Дейвид. Въпреки наивността си той изпълни блестящо дадените му нареждания и напълно оправда дори най-смелите надежди на учителя си.

— Делаварците са жени! — възкликна той, като се обърна към дивака, който разбираше малко от родния му език. — Моите глупави сънародници, ингизите, им казаха да вдигнат томаховките си и да нападнат своите бащи в канадските земи и те забравиха своя пол. Желает ли моят брат да чуе как Бързия елен ще поиска фуста и как ще плаче пред хуроните на позорния стълб?

Възклицанието „хъх“, произнесено със силен тон на съгласие, показа с какво удоволствие дивакът би станал свидетел на подобно унижение от страна на един враг, когото толкова дълго време мразеха и от когото тъй много се бояха.

— Тогава нека моят брат се махне от входа и вещият магьосник ще дъхне в лицето на онова куче! Кажи това на братята ми.

Хуронът обясни на другарите си думите на Дейвид. И те на свой ред изслушаха предложението с такова доволство, каквото можеше да се очаква от дивашката им природа при проявата на една толкова изтънчена жестокост. Те се отдръпнаха малко и дадоха знак на мнимия магьосник да влезе. Но вместо да ги послуша, мечката продължи да седи на мястото си и заръмжа.

— Вещият магьосник се бои, че дъхът му ще се допре до неговите братя и ще отнеме и тяхната смелост — продължи Дейвид, като разбра какво искаше да му внуши разузнавачът, — затова те трябва да се отдръпнат още по-на далеч.

Хуроните, които смятаха подобна беда за най-голямото нещастие, което може да ги сполети, се оттеглиха назад и застанаха там, откъдето не можеха нищо да чуят, но можеха да виждат добре входа на колибата. Тогава, сякаш доволен, че вече са в безопасност, разузнавачът стана от мястото си и бавно влезе вътре. Там беше тихо и мрачно и освен пленника нямаше никой друг. Колибата бе осветена от загасващ огън, на който преди това бяха готвили.

Ункас се намираше в един отдалечен ъгъл в полулегнало положение, тъй като ръцете и краката му бяха здраво вързани с яки върви, които му причиняваха болка. Когато страшното същество се появи пред младия мохикан, той не го удостои с никакъв поглед. Разузнавачът, който беше оставил Дейвид пред вратата, за да следи да не ги наблюдават, счете за разумно да не сваля маската си, докато не се увери, че са сами. Затова, вместо да заговори, той се опита да изиграе някои от шегите на животното, което представяше. Младият мохикан отначало помисли, че враговете му са изпратили истински звяр, който да го мъчи и подлага на изпитание нервите му. Но в движенията на животното, които на Хейуърд се бяха сторили тъй правдоподобни, той долови известни недостатъци, които веднага му показаха, че в случая се касае само до наподобяване на истинския звяр. Ако Ястребово око можеше да схване колко ниска оценка даваше по-опитният Ункас на представлението му, той сигурно би продължил играта със засегнато честолюбие. Но презрителният израз в очите на младия човек можеше да се изтълкува по толкова различни начини, че достойният разузнавач бе пощаден от мъката на подобно откритие. Щом Дейвид даде

уговорения сигнал, в колибата се чу ниско съскане вместо свирепото ръмжене на мечката.

Ункас се бе облегал о стената на колибата и затворил очи, за да не гледа това неприятно същество. Но в момента, когато се чу съскането на змията, той се надигна и се огледа, а после сведе глава Надолу и затърси с очи във всички посоки, докато острите му очи се спряха на рошовото чудовище, където те останаха приковани като от някаква магия. Същите звуци се повториха отново и очевидно излизаха от устата на звяра. Очите на младежа още веднъж зашариха из вътрешността на колибата и като се върнаха там, където се бяха спрели най-напред, той промълви с дълбок, подтиснат глас.

— Ястребово око!

— Прережи вървите му — каза Ястребово око на Дейвид, който току-що се бе приближил до тях.

Певецът направи каквото му поръчаха и Ункас се почувствува свободен. В същия момент сухата кожа на животното тупна на земята и разузнавачът се изправи в същинския си вид. Мохиканът разбра интуитивно усилията на своя приятел и не издаде нито с дума, нито с движение изненадата си. След като Ястребово око свали рошовата си дреха, като просто развърза няколко кожени върви, той извади един дълъг бляскав нож и го сложи в ръката на Ункас.

— Червените хурони са навън — каза той. — Да бъдем готови.

В същия момент той сложи многозначително ръка върху друго подобно оръжие — и двете бяха плод на храбростта му, проявена същата вечер.

— Ще отидем — каза Ункас.

— Къде?

— При Костенурките. Те са деца на моите прадеди.

— Да, момко — каза разузнавачът на английски език, с който беше склонен да си служи, когато биваше малко разсеян, — вярвам, че същата кръв тече и в твоите жили, но времето и разстоянието са поизменили малко цвета и. Какво ще правим с мингозците пред вратата? Те са шестима, а на певеца не може да се разчита.

— Хуроните са самохвалковци? — каза презрително Ункас. — Техният тотем е еленът, но те се движат като охлюви. Делаварците са деца на Костенурката, но надбягват елена.

— Да, момко, вярно е това, което казваш, и не се съмнявам, че ако се надбягваш с тях, ще надминеш цялото им племе, а ако се надбягваш по права линия на разстояние от две мили, ще стигнеш до края и ще си поемеш дъх, преди някой от тези мошеници да е успял да измине и един хвърлей място. Но силата на белия човек е повече в ръцете, отколкото в краката. Що се отнася до мене, мога да пръсна черепа на един хурон така добре, както всеки способен човек, ала когато работата дойде до бягане, тези негодници ще надвият ...

Ункас, който вече се беше приближил до вратата, готов да мине пръв, сега се отдръпна и отново се озова на дъното на колибата. Но Ястребово око беше твърде зает със собствените си мисли и не забеляза това движение, а продължи да говори повече на себе си, отколкото на другаря си.

— Но най-после — каза той — неразумно е да се пречи на един човек заради некадърността на другия. Така е, Ункас, ти ще направиш по-добре, ако побегнеш, докато аз си сложа отново кожата и се доверя на хитростта си, защото нямам бързи крака.

Младият мохикан не отговори, но спокойно скръсти ръце и се облегна на един стълб, който подпираше стената на колибата.

— Е — каза разузнавачът, като го погледна, — защо се бавиш? Ще има време и за мене, тъй като негодниците най-напред тебе ще подгонят.

— Ункас ще остане — беше спокойният отговор.

— Защо?

— За да се бие наред с бащиния си брат и да умре с приятеля на делаварците.

— Ех, момко — отвърна Ястребово око, като стисна ръката на Ункас в железните си пръсти. — Ако ме беше оставил, щеше да приличаш повече на мингозец, отколкото на делаварец. Но все пак се реших да ти направя това предложение, тъй като знам, че младите обичат живота. Е, това, което във войната не може да се направи със смелост, трябва да се направи с хитрост. Навлечи кожата. Не се съмнявам, че ще играеш ролята на мечка не по-зле от мен.

Каквото и да бе личното мнение на Ункас относно съответните им способности в това направление, външно с нищо не издаде, че смяташе себе си за по-ловък. Той се вмъкна бързо и сръчно в кожата на

звяра и зачака нарежданията, които по-възрастният му другар щеше да му даде.

— А сега, приятелю — каза Ястребово око, като се обърна към Дейвид, — една размяна на дрехи ще представлява за тебе голямо удобство, тъй като никак не си свикнал с трудностите на живота из тези пуцинаци. Ето, вземи ловната ми риза и калпака ми, а ми дай своята наметка и шапка. Трябва да ми повериш освен това книгата и очилата, а също и свирката. Ако някога се срещнем при по-благоприятни обстоятелства, ще си ги получиш отново заедно с благодарността ми.

Дейвид се раздели със споменатите предмети с готовност, която би била голяма чест за щедростта му, ако самият той не печелеше в някои отношения от тази размяна. Ястребово око не загуби много време да се преоблече и когато неспокойните му очи се скриха зад очилата, а на главата кацна триъгълната касторена шапка, под светлината на звездите той можеше лесно да мине за певеца, тъй като на ръст двамата бяха почти еднакви. След като свършиха с тези приготовления, разузнавачът се обърна към Дейвид и му даде последните си нареждания.

— Лесно ли се плашиш? — запита го безцеремонно той, за да бъде наясно с всичко, преди да рискува да даде някакви нареждания.

— Заниманието ми е миролюбиво и аз смирено вярвам, че имам благ и милостив нрав — отвърна Дейвид, малко раздразнен от така ясно изразеното недоверие в мъжествеността му, — обаче никой не може да каже, че някога съм забравил вярата си в бога, дори и при най-големите премеждия.

— За тебе ще бъде най-опасно в момента, когато диваците разберат, че са били измамани. Ако не ти счупят главата, то ще е за това, че те смятат не с ума си; тогава ще имаш основание да вярваш, че ще си умреш на постелята. Ако останеш, ще трябва да седнеш тук, в сянката, и да играеш ролята на Ункас, докато хитрите индианци открият, че са измамани, и тогава, както вече споменах, за тебе ще настане момент на изпитание. И тъй — избирай — бягай или оставай!

— Точно така — каза твърдо Дейвид. — Ще остана на мястото на делавареца. Заради мене той се е сражавал смело и великодушно. Затуй и аз съм готов да сторя за него това, а дори и нещо повече.

— Говориш като мъж и като човек, от когото при по-умно възпитание можеше да излезе нещо по-добро. Сведи надолу глава и си прибири краката. Формата им може да разкрие истината по-рано, отколкото е необходимо. Мълчи колкото можеш по-продължително, а когато заговориш, ще постъпиш благоразумно, ако изведнъж закрешиш, както си знаеш. Това ще напомни на индианците, че не си съвсем отговорен за постъпките си. Ако обаче отрежат скалпа ти, което не ми се вярва, можеш да бъдеш сигурен, че нито Ункас, нито аз ще забравим това, а ще отмъстим, както подобава на истински воители и на верни приятели.

— Чакайте! — каза Дейвид, като разбра, че те се готвеха да го напуснат. — Аз съм смирен и недостоен последовател на този, който ни учеше да не се водим от принципа за отмъщение. Следователно, ако загина, не търсете друга жертва заради моя скалп, а по-скоро простете на убийците ми. И ако изобщо си спомните за тях, нека това да бъде в молитви за просветление на душите им и за тяхното вечно добруване.

Разузнавачът се поколеба и се замисли за нещо.

— Този принцип — каза той — е твърде различен от закона на гората и все пак, като поразмислиш, в него има нещо достойно и благородно. — После, като въздъхна дълбоко, сякаш за последен път изразяваше съжалението си за една философия, която отдавна бе изоставил, той прибави: — Като човек без примес в кръвта си и самият аз бих желал да действувам така, при все че не всякога е лесно да се отнасяш с индианеца тъй, както със своя християнски събрат. Господ да те благослови, приятелю! Ако човек размисли правилно и ако отправи поглед към вечността, вижда, че възгледите ти не са много далеч от истината, при все че всичко зависи много от природните ни качества и от силата на изкушенията ни.

Като каза това, разузнавачът се върна и сърдечно разтърси ръката на Дейвид, след което веднага напусна колибата, придружен от Ункас, облечен в кожата на звяра.

В момента, когато Ястребово око се намери пред погледите на хуроните, той изпъна снагата си със свойствената за Дейвид скованост, протегна ръка, за да отмерва такт, и започна да издава звуци, които смяташе, че наподобяват псалмопението му. За благополучния изход на този опасен опит беше добре, че Ястребово око имаше работа с хора, чиито уши бяха твърде слабо упражнени да доловят благозвучното

съчетание на музикалните тонове, иначе жалките му усилия щяха да го издадат. Налагаше се да минат близо до тъмната група на диваците и докато се приближаваха към тях, гласът на разузнавача ставаше все по-силен. Когато стигнаха съвсем близо, хуронът, който говореше английски, протегна ръка и спря мнимия псалмопевец.

— Ами делаварското куче — каза той, като се наклони напред, вирайки се, за да долови израза на лицето му. — Бои ли се то? Ще чуят ли хуроните стенанията му?

Звярът заръмжа така свирепо и естествено, че младият индианец свали ръката си и се дръпна настрана, сякаш за да се увери, че мечката пред него не е истинска. Ястребово око, който се боеше, че гласът му ще го издаде пред хитрите му врагове, с радост се възползува от това прекъсване и отново разля такъв поток от звуци, че едно по-изтънчено общество би окачествило това музикално представление като „същинско фиаско“. Но пред тези слушатели то само увеличи още повече уважението, което те никога не пропускаха да отдадат на душевно разстроените. Малката група индианци се отдръпна вкупом назад и остави мнимия магьосник и неговия вдъхновен помощник да отминат напред.

От Ункас и разузнавача се изискваше не малко смелост, за да продължат да се движат със същите важни и тържествени стъпки дори когато минаваха край къщите, особено като разбраха, че любопитството бе надвило страха на зрителите и ги подтикваше да се приближат до колибата, за да видят въздействието на магиите. И най-малкото нетърпеливо или неблагоприятно движение от страна на Дейвид можеше да ги издаде, а те на всяка цена се нуждаеха от време, за да се осигури безопасността на разузнавача. Шумните звуци, които разузнавачът счете за тактично да издава, привлякоха мнозина любопитни зяпачи по вратите на отделните колиби, край които минаваха, а веднъж или двама един воин с мрачен вид се изпречи на пътя им, подтикван от суеверие или бдителност. Никой обаче не ги спря. Тъмнината на късния час и дързостта на постъпката им се оказаха техни най-добри съюзници.

Двамата авантюристи се бяха отдалечили от селото и вече бързо се приближаваха към гората, когато един дълъг и висок вик се понесе от колибата, където по-рано бе затворен Ункас. Мохиканът се изправи

на крака и разтресе рошавото си покривало, сякаш животното, което наподобяваше, се готвеше да направи някакво отчаяно усилие.

— Чакай — каза разузнавачът, като сграбчи приятеля си за рамото. — Нека изреват отново! Това беше само от учудване.

Той нямаше време за бавене, тъй като в следния миг въздухът се изпълни с виковете, които прокълтяха из цялото село. Ункас захвърли кожата и пристъпи, разкривайки грациозната си фигура. Ястребово око го тупна леко по рамото и се промъкна напред.

— Нека сега дяволите тръгнат по дирите ни — каза разузнавачът, като издърпа изпод един храст две пушки с всичките им необходими съоръжения, и размахвайки „Еленоубиеца“, подаде на Ункас неговото оръжие. — Поне двамина ще намерят смъртта си.

После те сведоха надолу пушките си като спортисти, готови за състезание, втурнаха се напред и скоро потънаха в тъмната, мрачна гора.

ГЛАВА XXVII

Както вече разбрахме, нетърпението на диваците, които се таяха около затвора на Ункас, бе надвило страха им от дъха на магьосника. С разтуптени сърца те се промъкнаха предпазливо до една пукнатина, през която проблясваше слабата светлина на огъня. За няколко минути те взеха фигурата на Дейвид за тази на затворника. Случи се обаче точно оная злополука, която Ястребово око бе предвидил. Като се измори да държи крайниците си тъй дълго свити един до друг, певецът отпусна постепенно краката си напред, докато едно от грозните му стъпала се допря до въглените в огъня и ги разбута настрани. Отначало хуроните помислиха, че магията е обезформила делавареца. Но когато Дейвид, без да съзнава, че го наблюдават, извърна глава и разкри собствената си добродушна и наивна физиономия, дори доверчивите туземци не можеха вече да се съмняват. Те се втурнаха вкупом в колибата и като сложиха безцеремонно ръце върху пленника, веднага откриха измамата. Тогава се понесе викът, който бегълците чува най-напред. Той бе последван от най-диви и бесни движения, които изразяваха жаждата им за мъст. Но Дейвид, твърд в решението си да прикрие бягството на своите приятели, помисли, че собственият му сетен час е дошъл. Лишен от сборника и свирката, той се довери на паметта си, която рядко му изменяше в такива случаи, и със силен и вдъхновен глас запя първия стих на един погребален химн, за да облекчи преминаването си в другия свят. Това напомни своевременно на индианците за умопомрачението му и те се втурнаха навън, като разбудиха селото по описания вече начин.

Червенокожият воин се сражава и спи, без нещо да го покрива и да му служи за защита. Бойните звуци едва бяха прозвучали, когато двеста мъже стъпиха на крака, готови за битка или за преследване, защото можеше да им се наложи и едното, и другото. Бягството скоро бе открито и цялото село се насъбра около колибата на съвета; всички нетърпеливо зачакаха нарежданията на вождовете. Сега, когато така внезапно се наложи да проявят мъдростта си, хуроните не можеха да

не почувствуват необходимост от присъствието на хитрия Магуа! Споменаха името му и се огледаха наоколо, учудени, че не го виждат. Тогава изпратиха в колибата му вестители да го повикат.

В същото време неколцина от най-приближените и съобразителни млади мъже получиха заповед прикрити от гората да заобиколят оголеното от бобрите място, за да проверят дали техните подозрителни съседи, делаварците, не им готвят някаква неприятност. Жени и деца тичаха насам-натам. Накратко казано, по цялото селище отново се възцари див безпорядък. Но постепенно тези прояви на безредие се уталожиха и след няколко минути най-възрастните и най-бележити вождове се събраха в колибата на важно заседание.

Глъчка от много гласове скоро даде да се разбере, че се приближава група, която може би щеше да съобщи нещо, с което да се разгадае тайнствеността на новата изненада. Тълпата навън даде път и неколцина воини влязоха вътре, като водеха със себе си злочестия магьосник, който благодарение на разузнавача бе стоял тъй дълго вързан.

Въпреки че хуроните гледаха на този човек най-различно — някои вярваха безпрекословно в силата му, а други го смятаха за мошеник — сега всички го слушаха с най-голямо внимание. Когато той свърши краткия си разказ, бащата на болната жена пристъпи напред и с няколко съдържателни думи разправи на свой ред каквото знаеше. Тези два разказа дадоха необходимата насока на следващите действия, предприети с присъщата ловкост на диваците.

Вместо да се впуснат към пещерата като безредна тълпа, десет от най-умните и най-смелите вождове бяха избрани да предприемат разследването. Тъй като нямаше време за губене, веднага след като изборът бе направен, определените лица станаха вкупом и напуснаха помещението, без да говорят. Като стигнаха до входа, младежите, които бяха избързали, сториха място на по-възрастните. Всички продължиха пътя си в ниската тъмна галерия с твърдостта на воини, готови да отдадат всичко за общото благо, но които скрито в себе си се бояха от онази сила, с която отиваха да се борят.

Външното помещение на пещерата беше тихо и мрачно. Жената лежеше на обикновеното си място и в обикновеното си положение, макар някои от присъстващите да казваха, че видели как „лекарят на белокожите“ я отнесъл в гората. Това обстоятелство, което безспорно и

нагледно противоречеше на разказа на бащата, накара всички да обърнат очи към него. Смутен от мълчаливото им обвинение и вътрешно разтревожен от тъй необяснимата случка, вождът се приближи до постелята и като се наведе, хвърли недоверчив поглед към лицето на жената, сякаш се съмняваше в действителността. Дъщеря му бе мъртва.

Всесилният природен инстинкт за миг надви и старият воин закри очи, обхванат от скръб. После, като възвърна самообладанието си, той погледна към своите другари и сочейки трупа, каза на своето наречие:

— Съпругата на моя млад човек ни е напуснала! Великия дух е сърдит на своите деца.

Тъжното известие бе посрещнато с тържествена тишина. След кратко мълчание тъкмо един от по-възрастните индианци се готвеше да заговори, когато видяха тъмен вързоп да се търкаля от съседното помещение право към центъра на стаята, в която бяха застанали. Понеже не знаеха с какви същества имат работа, всички се отдръпнаха малко назад и загледаха учудени, докато вързопът стигна срещу светлината и като се приповдигна, изложи на показ разкривеното, мрачно и свирепо лице на Магуа. При това откритие всички възкликнаха от изумление.

Но щом разбраха истинското положение на своя вожд, неколцина извадиха бързо ножовете си и скоро освободиха крайниците и устата му. Хуронът се изправи и разтърси снага като лъв, който излиза от дупката си. От устата му не се отрони ни дума, макар че ръката му играеше нервно с дръжката на ножа, докато смръщените му очи обхождаха цялата група, сякаш търсеха подходяща жертва за първия изблик на отмъщението си.

Ункас, разубавачът и дори Дейвид имаха щастие, че в този момент ръката му не можеше да ги достигне, защото без съмнение точно тогава никаква изтънчена жестокост нямаше да забави смъртта им, нито щеше да се противопостави на свирепия порив за мъст, който почти го задушаваше. Като се видя заобиколен от приятелски лица, дивакът заскърца със зъби като с железни пили и преглътна яростта си поради липса на жертва, върху която да я излее. Тази проява на гняв бе забелязана от всички и от страх да не разлютят и без това раздражения до лудост човек, те не проговориха ни дума в продължение на няколко

минути. Но когато измина доста време, най-старият от присъстващите заговори:

— Моят приятел се е срещнал с някакъв враг. Наблизо ли е той, за да могат хуроните да отмъстят?

— Нека делаварецът умре! — възкликна Магуа с гръмотевичен глас.

Последва пак дълго и изразително мълчание, нарушено, както преди, с нужната предпазливост от същия индианец.

— Мохиканът има бързи крака и бяга надалеч — каза той, — но моите воители са по дирите му.

— Избягал ли е? — запита Магуа с дълбок и гърлен глас, който сякаш излизаше из дълбините на гърдите му.

— Между нас се беше появил някакъв зъл дух и делаварецът заслепи очите ни.

— Зъл, дух — повтори подигравателно Магуа. — Това е злият дух който взе живота на толкова хурони — духът, който уби моите млади воители при „падащата река“, който отрязва скалповете им при „целебния извор“ и който сега върза ръцете на Хитрата лисица!

— За кого говори моят приятел?

— За кучето, което крие сърце и хитрост на хурон под кожата на бледолик — Дългата карабина.

Произнасянето на това тъй страшно име произведе обичайното въздействие върху слушателите му. Но когато воините поразмислиха и разбраха, че техният опасен и дързък враг се беше промъкнал в самия им лагер и бе сторил такива злини, учудването им се замени от страхотна ярост и всички свирепи страсти, които току-що се бяха борили в гърдите на Магуа, изведнъж се предадоха и на другарите му. Някои от тях скърцаха ядно със зъби, други изливаха гнева си в крясъци, а трети размахваха диво ръце във въздуха, сякаш ударите им се стоварваха върху обекта на омразата им. Но този внезапен изблик на гняв се уталожил също тъй бързо, както бе избухнал, и се замести от мрачната сдържаност, която диваците си налагаха най-вече в моменти на бездействие.

Магуа успя да обмисли всичко, промени държането си и придоби вид на човек, който знае как да действа с достойнство в този тъй важен момент.

— Нека идем при моя народ — каза той. — Той ни чака.

Другарите му се съгласиха мълчаливо; цялата група напусна пещерата и се върна в колибата на съвета. След като седнаха, всички обърнаха очи към Магуа и от този знак той разбра, че очакват да им разкаже какво се бе случило. Той стана и разправи всичко, без да преувеличи или скрие нещо. Измамата, извършена от Дънкън и Ястребово око, разбира се, бе напълно разкрита. Дори и най-суеверните индианци не се съмняваха вече в това, което се бе случило. Беше съвсем очевидно, че ги бяха измамили по най-обиден, най-безсрамен и най-позорен начин. Когато той свърши и отново седна, събраните вкупом членове на племето се загледаха един друг, удивени както от дързостта, така и от успеха на неприятелите си. Оставаше да се обсъдят средствата и възможностите за отмъщение.

Изпратиха нови преследвачи по следите на бегълците, а след това вождовете се заеха най-сериозно да се съвещават. Един подир друг всички по-възрастни воини предложиха най-различни мерки, които Магуа изслуша мълчаливо и с уважение. Този лукав дивак си бе възвърнал хитростта и самообладанието и сега пристъпи към целта с обичайната си предпазливост и умение. Едва когато всички се бяха изказали, той почна да излага собственото си мнение. То придоби още по-голяма тежест поради обстоятелството, че някои от разузнавачите се бяха вече върнали и според сведенията им бегълците били проследени достатъчно далеч, за да няма никакво съмнение, че са потърсили убежище в съседното селище на техните подозрителни съюзници делаварците. Подпомогнат от това важно съобщение, вождът разкри внимателно плановете си пред своите другари и както можеше да се очаква от красноречието и хитростта му, те бяха възприети без никакво възражение. Накратко, мотивите и съображенията му бяха следните:

Вече казахме, че съобразно един обичай, от който индианците рядко се отклоняват, сестрите бяха разделени една от друга веднага щом стигнаха в хуронското село. Магуа отдавна беше разбрал, че като задържи Алиса при себе си, ще може най-лесно да се наложи на Кора. Следователно, когато ги разделиха, той затвори по-младата там, където можеше винаги да му бъде под ръка, докато тази, която ценеше повече, повери на съюзниците на племето си. Подразбираше се, че тази мярка бе временна и че бе предприета както за да се поласкае съседното племе, така също и за да се спази неизменното правило на индианския

обичай. Докато, от една страна, вождът бе непрестанно подбуждан от поривите за мъст, които у дивака рядко дремят, все пак той винаги бдеше над личните си интереси. За да може отново да спечели пълното доверие на племето си, той трябваше да изкупва с дълго и мъчително покаяние младежката си слабост и изневярата към сънародниците си. А без доверие човек не може да има власт сред едно индианско племе. В това деликатно и трудно положение хитрият туземец не бе пожалил никакви средства, за да засили влиянието си. И една от най-сполучливите му маневри беше успехът, който бе постигнал, като спечели благоволенieto на мощното и опасно съседно племе. Резултатът от този опит оправда всичките му очаквания, защото хуроните съвсем не правеха изключение от ръководното правило на човешката природа, което кара човека да цени дарбите си точно толкова, колкото ги ценят другите.

Но докато правеше тази привидна жертва заради общите интереси, Магуа никога не изпускаше личните си цели. Те бяха осуетени от непредвидените случки, вследствие на които всичките му пленници се изплъзнаха от властта му. И сега той се виждаше принуден да проси услуги от тези, на които доскоро от тактически съображения сам правеше услуги.

Някои от вождовете предложиха хитри и коварни планове, с цел да изненадат делаварците и завземат лагера им, като едновременно с това си възвърнат и пленниците. Защото всички бяха съгласни, че честта им, интересите им, а също покоят и щастието на умрелите им съплеменници най-наложително искат от тях бързо да намерят жертви, върху които да излеят отмъщението си. Но Магуа успя без голяма трудност да се противопостави на тези тъй опасни и със съмнителен изход планове. С присъщото си умение той разкри тяхната рискованост и несъстоятелност. Като изтъкна противни на техните доводи, той се осмели да изложи собствените си планове.

Първото нещо, което направи, бе да поласкае самолюбието на слушателите си — способ, който винаги успява да привлече вниманието. След като изброи отделните случаи, при които хуроните бяха проявили своята смелост и мъжественост, за да отплатят за нанесените им обиди, той се отклони и започна да възхвалява мъдростта. Обрисова я като добродетел, която отличава бобъра от другите животни, хората от зверовете и най-после по-специално

хуроните от останалото човечество. След като достатъчно възвеличи благоразумието, той се впусна да им покаже по какъв начин то може да се приложи към сегашното положение, в което се намираше племето им. От една страна, каза той, е техният бледолик баща, владетелят на Канада, който бе погледнал с недобро око на своите деца, понеже те тъй много бяха окървавили томахащите си; от друга — едно племе, многочислено като тяхното, което говори различен език, има различни интереси, не ги обича и което с удоволствие би се възползвало от всеки повод, за да ги постави в немилост пред великия бял вожд. След това заговори за нуждите им; за даровете, които те имат право да очакват за миналите си заслуги; за голямото разстояние, което ги отделя от собствените им ловни земи и родни села, а също и за необходимостта да се осланят повече на благоразумието, отколкото на поривите си при тези тъй критични обстоятелства. Когато разбра, че по-старите мъже одобряват умереността му, а мнозина от по-буйните и по-известни воители слушат тези разумни планове със смръщени лица, той ловко ги върна пак към темата, която най-много обичаха. Заговори им открито за тяхната мъдрост и смело заяви, че тя ще им донесе пълна и окончателна победа над враговете. Загатна им, че ако са достатъчно предпазливи, успехите им ще се увеличат и те ще унищожат всички, които племето им има основание да мрази. Накратко, той така съчета войнствеността с лукавството, очевидното с неясното, че задоволи склонностите и на двете групи слушатели, като събуди надеждите и на едните, и на другите; а всъщност никой от присъстващите не можеше да каже, че е разбрал напълно намеренията му.

Ораторът или политикът, който може да създаде подобно положение на нещата, обикновено става популярен сред съвременниците си независимо от това, какво ще бъде отношението на следващите поколения към него. Всички доловиха, че той не изказа всичко, което имаше да каже, и всеки разбираше тези недомлъвки според собствените си способности или според това, какво собствените му желания го караха да очаква.

При така създаденото благоприятно положение няма нищо чудно, че тактиката на Магуа възтържествува. Племето се съгласи, че трябва да се действа благоразумно, и всички единодушно

предоставиха ръководството на цялата работа на вожд, който бе препоръчал такива мъдри и ясни мерки.

Магуа вече бе постигнал голямата цел на цялата си хитрост и предприемчивост. Той отново и напълно бе спечелил загубеното благоволение на племето си и дори бе заел ръководно място. Фактически бе станал негов вожд и дотогава, докато беше в състояние да поддържа популярността си, особено докато племето продължаваше да се движи в неприятелска територия, никой монарх не можеше да бъде по-самовластен от него. Той се отказа от всякакви съвещания с другите вождове и възприе внушителен, властен вид, за да поддържа достойнството на положението си. Разузнавачи бяха разпратени в различни посоки; на шпионите бе заповядано да се приближат до лагера на делаварците и да го огледат; воините бяха пуснати да се приберат в колибите си, като им се каза, че скоро ще бъдат повикани да изпълнят своята служба, а на жените и децата се даде нареждане да се оттеглят, с предупреждение, че тяхното задължение е да мълчат. След като взе всички тези мерки, Магуа мина през селото и се спря тук и там, където смяташе, че посещението му би поласкало съответния домакин. Той засили самоувереността на приятелите си, подкрепи колебливите и задоволи всички. После се отправи към собствената си колиба. Жената, която хуронският вожд бе напуснал, когато бе прокуден от племето си, беше умряла. Той нямаше никакви деца и живееше в една колиба без какъвто и да е другар. Всъщност това беше разкъртената и самотна постройка, в която намерихме Дейвид; в редките случаи, когато се срещаша, Магуа понасяше присъствието му с презрително безразличие на човек, който проявява високомерно превъзходство.

Там именно се оттегли Магуа, след като бе положил усилия да прокара тактиката си. Но докато другите спяха, той не знаеше и не търсеше почивка. Ако имаше някой любопитен, който да проследи действията на новоизбрания вожд, той би го видял да седи в един ъгъл на своята колиба и да размишлява върху бъдещите си планове — от момента, когато се бе оттеглил, до часа, определен за събиране на воините. От време на време вятърът подухваше през цепнатините на колибата и ниските пламъчета, които мъждукаха между въглените, хвърляха трептящата си светлина върху мрачната фигура на самотника.

В тези моменти човек би взел тъмнокожия дивак за демон, който размишлява върху въображаеми оскърбления и крои зли планове.

Дълго преди да се зазори, воините започнаха да влизат един подир друг в самотната колиба на Магуа, докато се събраха двадесет от тях. Всеки носеше пушката си и останалите бойни съоръжения, при все че украсата им бе мирновременна. Влизането на тези свирепи същества ставаше незабелязано. Някои сядаха в тъмните ъгли на помещението, а други заставаха като неподвижни статуи, докато най-после се събра цялата предварително избрана група.

Тогава Магуа се изправи и даде знак да потеглят, като сам застана начело. Те последваха водача си един подир друг в добре познатия строй, който си е спечелил отличителното название „индийска нишка“. Измъкнаха се от лагера тихо и незабелязано, съвсем не като воители, обзети от възбудата на войната; повече приличаха на носещи се духове, отколкото на бойци, тръгнали да търсят слава по пътя на безумно смели дела.

Вместо да поеме пътеката, която Бодеше право към стана на делаварците, Магуа поведе своя отряд по течението на криволичешия поток и край малкото изкуствено езеро на бобрите. Беше започнало да се зазорява, когато навлязоха в оголеното място, разчистено от тези умни и работливи животни. Макар че Магуа, който отново си беше сложил старинната премяна, носеше върху дрехата си от щавена кожа образа на лисица, в отряда му имаше един вожд, чийто символ или „тотем“ беше бобърът. Този човек би проявил особен вид богохулство, ако бе минал край това голямо селище на символичните си родственици, без да изрази по някакъв начин своето уважение. Ето защо той се спря и заговори с такива ласкави и приятелски думи, сякаш се обръщаше към разумни същества. Нарече животните свои братовчеди и им напомни, че много алчни търговци подтикват индианците да ги убиват, и ако те са останали невредими, то се дължи само на неговото закрилящо влияние. Той обеща, че ще продължи да бъде благосклонен към тях, и ги посъветва да му бъдат благодарни. После заговори за похода, на който бе тръгнал, и им намекна по доста деликатен и заобиколен начин, че сега е моментът да дарят своя роднина с малко от мъдростта, с която толкова се славят.

Докато траеше тази необикновена реч, другарите му слушаха така сериозно и внимателно, сякаш всички бяха еднакво уверени в

нейната уместност. Веднъж или дважд те видяха черните същества да се появяват на повърхността на водата и хуронът изрази удоволствието си от това, че думите му не бяха отишли напразно. Точно когато свърши речта си, главата на един голям бобър се показа от вратата на една колибка, чиито пръстени стени бяха много повредени и която диваците смятаха за необитаема. Тази необикновена проява на доверие бе посрещната от оратора като много благоприятно предзнаменование и при все че животното се скри малко прибързано, той щедро го обсипа с благодарностите и хвалебствията си.

Когато Магуа реши, че бе употребено достатъчно време, за да се задоволят родовите чувства на воина, той отново даде знак за тръгване. Щом индианците се отдалечиха, стъпвайки така леко, че ухото на обикновен човек не би ги чуло, същият бобър с достопочтен вид отново дръзна да покаже глава от прикритието си. Ако някои от хуроните бяха обърнали поглед назад, щяха да видят, че животното ги наблюдава с умен и любопитен поглед, който лесно можеше да бъде взет за проява на разум. И наистина поведението на четириногото бе толкова странно, че опитният наблюдател би се почудил как да го изтълкува. Но когато групата навлезе в гората, всичко се изясни. Животното се измъкна цяло от колибата и като свали кожената си маска, изпод нея се показва сериозната физиономия на Чингачгук.

ГЛАВА XXVIII

Племето или по-право полуплемето на делаварците, което тъй често споменаваме и чийто сегашен стан се намираще близо до временното селище на хуроните, можеше да събере приблизително толкова воители, колкото бяха и тези на хуроните. И те, както хуроните, последваха Монкалм в територията на английската корона и предприеха дълбоки набези в ловните предели на мохоките, при все че с характерната сдържаност на туземците отказаха помощта си, когато от нея имаше най-голяма нужда. Французите си обясняваха това неочаквано дезертство от страна на съюзниците си по няколко начина. Но според преобладаващото мнение те бяха постъпили така от уважение към стария договор, който едно време бе предоставил военна защита на шестте племена, и сега не изпитваха никаква охота да се бият срещу бившите си господари. Задоволиха се да заявят на Монкалм чрез пратениците му, със свойствената си индианска лаконичност, че томахаците им са се притъпили и че им е нужно време, за да ги наострят.

Тактичният командир на французите реши, че е по-разумно да има един бездеен приятел, отколкото чрез неуместна строгост да го превърне в открит враг.

Сутринта, когато Магуа поведе мълчаливия си отряд от селището на бобрите към гората, както вече описахме това, слънцето се издигна над делаварския стан и завари хората усърдно отдадени на дневните си задължения. Жените тичаха от колиба в колиба, като някои приготвяваха сутрешното ядене, другите се бяха заели с домакинска работа, а повечето се поспираха, за да разменят шепнешком по някое изречение с приятелките си. Воините се бяха разположили на групи и повече размишляваха, отколкото разговаряха, а когато изричаха по някоя и друга дума, вършеха това като хора, които добре претеглят мненията си. Между колибите се виждаха ловните им съоръжения, обаче никой не тръгваше на лов. Тук-там някои от воините, разглеждаха оръжията си с внимание, каквото рядко им отдаваха,

когато не очакваха да се сблъскат с друг неприятел освен с горските зверове. От време на време очите на цялата група се отпращаха в един и същи миг към една голяма и тиха колиба в центъра на селото, сякаш в нея се намираще предметът на общите им мисли.

В това време в най-отдалечения край на скалистото възвишение, отгдето почваше равнището на селото, внезапно се появи един човек. Той не носеше оръжие и украсата му служеше по-скоро да омекоти, отколкото да засили естествената суровост на строгото му лице. Когато делаварците го видяха, той се спря и направи жест на дружелюбие, като вдигна ръка към небето, а след това я сложи внушително на гърдите си. Жителите на селото отвърнаха на поздрава му с нисък приветствен шепот и със същите дружелюбни жестове го поканиха да се приближи. Окуражен от това, непознатият слезе от естествената скалиста площадка, където фигурата му беше ясно очертана срещу руменото утринно небе, и се отправи с достойнство към средата на селището. Докато той се приближаваше, не се чуваше друго освен дрънченето на леките сребърни украшения, с които бяха отрупани ръцете и шията му, и звънтенето на малките камбанки, които се виждаха по края на еленовите му мокасини. С любезни движения той поздравяваше мъжете, край които минаваше, без да обръща внимание на жените, подобно на човек, който в този момент смята тяхното благоволение за излишно. Като стигна до групата, в която, ако се съди по високомерните им лица, бяха събрани най-изтъкнатите вождове, непознатият се спря и тогава делаварците видяха, че застаналата права и енергична фигура беше добре познатият хуронски вожд Хитрата лисица.

Посрещнаха го сериозно, мълчаливо и предпазливо. Воините, които бяха отпред, се отдръпнаха настрана и направиха път на своя най-изкусен оратор, който говореше всички наречия на северните племена.

— Мъдрият хурон е добре дошъл между нас — каза делаварецът на макаско наречие. — Пристигнал е, за да яде сукоташ^[1] със своите братя от езерата.

— Пристигнал е — повтори Магуа и сведе глава с тържественост на източен владетел.

Вождът протегна ръка и като хвана китката на другия, отново размениха приятелски поздрави. Тогава делаварецът покани гостенина

в своята колиба, за да раздели с него сутрешната си закуска. Поканата бе приета. Двамата воители, придружени от трима-четирима от по-старите мъже, се отдалечиха спокойно, като оставиха съплеменниците си разкъсвани от желание да узнаят причините на това тъй необикновено посещение; обаче никой от тях не прояви ни най-малко нетърпение с движение или дума.

Разговорът, който се поведе през кратката и оскъдна закуска, беше крайно предпазлив и се отнасяше изключително до лова, в който напоследък Магуа бе взел участие. Би било невъзможно и за най-изискано възпитания човек да се преструва по-умело от домакините, които показаха, че смятат посещението му за нещо обикновено, макар всеки от присъстващите да съзнаваше много добре, че то положително беше свързано с някаква тайна цел, която навярно имаше значение и за тях. Когато задоволиха глада си и жените раздигнаха паниците и кратунките, събеседниците започнаха да се готвят за изкусно изпитание на хитростта си.

— Лицето на моя велик канадски баща отново ли се е обърнало към своите хуронски деца? — запита делаварският оратор.

— Та кога е било иначе? — отвърна Магуа. — Той нарича хората ми „най-любими“.

Делаварецът кимна важно, за да покаже, че приема за истина това, което всъщност знаеше, че е лъжа, и продължи:

— Томахавките на твоите млади воители бяха много червени!

— Така е, но сега те са лъскави и тъпи, защото ингизите са мъртви, а делаварците са наши съседи.

С едно движение на ръката другият показва, че потвърждава това миролюбиво изказване и продължи да мълчи. Тогава като че ли Магуа изведнъж се сети за нещо, което му бе напомнено от загатването за клането, и запита:

— Създава ли затворничката ми неприятности на моите братя?

— Тя е добре дошла сред нас.

— Пътеката между селото на хуроните и делаварците е къса и открита; ако създава неприятности на моя брат, нека той я изпрати при нашите индианки.

— Тя е добре Дошла сред нас — отвърна делаварският вожд още по-натъртено.

Магуа помълча известно време, привидно безразличен към отказа, с който отвърнаха на усилията му да си възвърне Кора.

— Моите млади воители оставят ли място и на делаварците да ходят на лов из планините? — запита най-после той.

— Ленапците са господари на собствените си хълмове — отвърна малко високомерно другият.

— Това е добре. Справедливостта управлява червенокожите! Защо трябва да наострят томахавете и да вадят ножовете си едни срещу други? Нима бледоликите не са по-многобройни от лястовиците през сезона на цветята?

— Така, така! — възкликнаха едновременно двама-трима от слушателите.

Преди да продължи, Магуа почака малко, за да могат думите му да смекчат делаварците.

— Не са ли стъпвали в гората чужди мокасина? Не са ли подушили моите братя следи от краката на бледолики мъже?

— Нека моят канадски баща дойде — отвърна уклончиво другият. — Децата му са готови да го посрещнат.

— Когато великият вожд отива при индианците, той прави това, за да изпуши лулата си в техните вигвами. Хуроните също казват, че той е добре дошъл между тях. Но ингизите имат дълги ръце и крака, които никога не се изморяват. На моите млади мъже им се сторило, че са видели следи от ингизи близо до селото! на делаварците!

— Те няма да заварят ленапците заспали.

— Много добре. Воин, чието око е отворено, вижда и неприятелите си — каза Магуа, като-още веднъж измести въпроса, когато видя, че му е невъзможно да надвие предпазливостта на събеседника си. — Аз донесох дарове за моя брат. Неговото племе не тръгна на война, защото сметна, че това не е добро, но приятелите им се сетиха за тях.

След като изказа по този начин великодушните си намерения, хитрият вожд стана и важно показа подаръците си пред смаяните очи на домакините. Това бяха главно дребни украшения без особена стойност, ограбени от убитите жени от Уилиам Хенри. При разпределянето на тези дреболии ловкият хурон прояви не по-малко хитрост, отколкото при избора им. Най-ценните от тях даде на двамата най-видни воители, единият от които беше домакинят, подаръците на по-

нискостоящите той придружи с такива добре подбрани и подходящи комплименти, че никой нямаше повод да бъде недоволен. Накратко, при тази церемония полезното и ласкателното бяха съчетани тъй сполучливо, че дарителят веднага успя да прочете в очите на онези, към които се обръщаше, въздействието на щедростта, изкусно смесена с хвалебствието.

Тази добре преценена и тактична маневра от страна на Магуа веднага даде резултат. Сериозността на делаварците отстъпи място на едно по-сърдечно чувство. Това можеше да се каже най-вече за домакина, който, след като с особено доволство погледа няколко минути щедрия дял от плячката, заговори със силно натъртване на думите:

— Моят брат е мъдър вожд. Той е добре дошъл.

— Хуроните обичат своите приятели делаварците — отвърна Магуа. — А и защо да не бъде така? Едно и също слънце ги гори, а след смъртта си праведните им мъже ще ходят на лов из едни и същи земи. Червенокожите трябва да бъдат приятели и да гледат с отворени очи белите хора. Не е ли подушил моят брат шпиони в гората?

Делаварецът, чието име можеше да се преведе с изрази „Коравото сърце“, сега пропусна да прояви онази упоритост на характера си, която навярно му бе спечелила това многозначително название. Лицето му загуби строгия си вид и сега той благоволи да отговори по-пряко:

— Около стана ми са стъпвали чужди мокасина. Проследили са ги до моите колиби.

— Изпъди ли моят брат кучетата? — запита Магуа, без да намекне за предишните извъртания на вожда.

— Не трябва да се постъпва така. Чужденецът е винаги добре дошъл при децата на Ленапе.

— Чужденецът, но не и шпионинът.

— Нима ингизите ще изпратят жените си като шпиони? Не каза ли хуронският вожд, че в битката той е пленил и жени?

— Той не излъга. Ингизите изпратиха свои разузнавачи. Те бяха и в моите вигвами, но не намериха никой, който да ги посрещне благосклонно. След това избягаха при делаварците — защото, казват си те, делаварците са наши приятели, те отвърнаха сърцето си от своя канадски баща.

Този укор удари точно където трябваше. В едно по-цивилизовано общество Магуа можеше да си спечели славата на изкусен дипломат. Самите делаварци добре съзнаваха, че със своето неотдавнашно дезертъорство си бяха навлекли укорите на френските си съюзници и сега Магуа ги накара да почувствуват, че бъдещите им действия щяха да бъдат гледани с подозрение и недоверие. Нямаше нужда от дълбоко познаване на закона за причините и следствията, за да се предвиди, че подобно положение на нещата можеше да се окаже твърде неблагоприятно за бъдещите им начинания. Далечните им села, ловните им земи и стотици техни жени и деца заедно с голяма част от бойните им сили се намираха в границите на френските владения. Ето защо тези тревожни думи бяха посрещнати — както и целеше Магуа — с явно недоволство, ако не и със страх.

— Нека моят баща погледне лицето ми — каза Коравото сърце. — Той не ще види никаква промяна. Вярно, моите млади мъже не тръгнаха по пътеката на войната. Те тъгуваха, че не трябва да сторят това. Но те обичат и почитат великия бял вожд.

— Ще мисли ли той така, когато чуе, че най-големият му враг се намира в лагера на децата му; когато му кажат, че един свиреп ингизин пуши край огъня ви; когато разбере, че бледоликият, който е убил толкова негови приятели, се движи свободно между делаварците? Ха, моят велик канадски баща не е глупав!

— Къде е ингизинът, от когото делаварците се боят? — запита другият. — Кой е убил младите воини? Кой е смъртният враг на моя велик баща?

— Дългата карабина.

Делаварците се стреснаха, като чуха това добре познато име, и учудването им ги издаде; сега те за първи път научаваха, че човекът, който беше тъй добре известен между индианските съюзници на Франция, се намира в тяхна власт.

— Какво иска да каже с това моят брат? — запита Коравото сърце с глас, в който прозвуча смайване, несъотвествуващо на обичайната сдържаност на племето му.

— Един хурон никога не лъже — отвърна хладно Магуа като облегна глава на стената на колибата и дръпна леката си дреха върху почернелите си гърди. — Нека делаварците преброят пленниците си — те ще намерят един, чиято кожа не е нито бяла, нито червена.

Последва дълго мълчание; всички се замислиха. Вождът се отдели с другарите си на съвещание, като изпрати да повика и някои други от по-видните мъже на племето. Докато воините влизаха един подир друг, всеки на свой ред научаваше важната новина, съобщена току-що от Магуа. Всички я посрещнаха с учудване и с обичайното си ниско гърлено възклицание. Вестта се понесе от уста на уста, докато най-после целият лагер бе обхванат от силно вълнение. Жените оставяха работата си, за да уловят някоя и друга дума, непредпазливо изречена от воините, събрали се на съвещание. Момчетата напускаха игрите, вмъкваха се безстрашно между бащите си и ги поглеждаха удивено и любопитно, когато чуваха кратките възклицания, с които те свободно изразяваха учудването си от дързостта на омразния им враг. Всички изоставиха работата си и прекъснаха всякакви занимания, за да проявят открито чувствата си по свойствения за племето начин.

Когато възбудата се поуталожил, старите мъже се събраха, за да обмислят сериозно какво подобава да се направи за честта и безопасността на племето при тези тъй деликатни и трудни обстоятелства. Докато ставаше всичко това, сред общия смут Магуа не само че остана на мястото си, но дори продължи да седи в същото положение, което бе заел в началото, облегнат до стената на колибата — тъй невъзмутим и безучастен на вид, сякаш резултатът ни най-малко не го интересуваше. Но от бдителните му очи не убягна ни едно указание за бъдещите намерения на домакините му. Тъй като отлично познаваше природата на хората, кои го имаше насреща си, той предугаждаше всяка предприета от тях мярка. Дори може да се каже, че в много случаи знаеше намеренията им, преди още самите те да ги бяха осъзнали.

Съвещанието на делаварците беше кратко. Когато то свърши, общото суетене показа, че веднага щеше да последва тържествено и официално събрание на цялото племе. Тъй като подобни събрания ставаха рядко и се свикваха само при най-важни случаи, хитрият хурон, който продължаваше да седи настрани като коварен и мрачен наблюдател на развиващите се действия, сега разбра, че всички интересувачи го въпроси щяха да бъдат окончателно разрешени. Ето защо той напусна колибата и се запъти мълчаливо към мястото сред селището, където воините бяха започнали да се събират.

Измина може би половин час, докато всички делаварци, включително жените и децата, заеха местата си. Причина за забавянето бяха тържествените приготовления, които се смятаха за необходими при това тъй важно и необикновено съвещание. Но когато слънцето се изкачи над върховете на планината, сред чиито пазви делаварците бяха построили стана си, повечето от тях бяха вече седнали. Светлите мулъчи, които се показваха между върховете на дърветата, заобикалящи височината, падаха върху едно сериозно, внимателно и силно заинтересувано множество. Присъствуваха малко повече от хиляда души.

Сред едно тъй сериозно индианско събрание никога не ще срещнете нетърпеливец, който, за да спечели отличие и слава, въвлича слушателите си в прибързано и може би неблагоприятно разискване. Подобна дръзка и неразумна постъпка би обрекла самонадеяния оратор на пълна несполука. Само най-възрастните и най-опитните мъже имаха право да разкрият пред народа подлежащия на обсъждане въпрос. И докато някой от тях не сметнеше за необходимо да предложи нещо, никакви военни подвизи, никакви природни дарби, никаква ораторска слава не можеха да оправдаят и най-незначителното прекъсване на мълчанието. При сегашния случай възрастният воин, който имаше изключително право да говори, мълчеше, очевидно подтиснат от сериозността на въпроса. Забавянето вече бе надвишило твърде много определеното време за размишление, което обикновено предшества индианските събрания, но дори и най-малкото момче не си позволяваше да прояви признак на нетърпение или учудване. От време на време някои очи се вдигаха от земята, където повечето бяха приковали погледите си, и се отправяха към една определена колиба, различаваща се от останалите само по особените грижи, които бяха положени, за да я защитят от природните стихии.

Най-после се чу онзи особен нисък шепот, който обикновено раздвижва тълпата, и един общ подтик накара цялото племе да се изправи на крака. В този момент вратата на въпросната колиба се отвори и от нея излязоха трима души, които бавно се приближиха до мястото на събранието. И тримата бяха възрастни, даже по-възрастни от най-старите измежду присъстващите, но човекът, който вървеше в средата, подпиран от другарите си, беше на такава възраст, каквато рядко се случва човешко същество да достигне. Фигурата му, някога

висока и права като кедър, сега бе превита под тежестта на повече от един век. Той вече нямаше леката, гъвкава стъпка на индианец, а се тътреше бавно и изминаваше измерителния си път сантиметър по сантиметър. Тъмното му набръчкано лице контрастираше странно и рязко с дългите бели кичури, които се стелеха гъсто по раменете му, и показваха, че бяха изминали десетки години, откакто са били подстригвани за последен път.

Облеклото на този патриарх — защото поради дълбоката си старост, популярността си и влиянието си сред племето той наистина можеше да бъде наречен така — беше богато и внушително, макар че наподобяваше простата носия на племето. Дрехата му беше от най-фина щавена кожа, върху която бяха изобразени с йероглифи различни бойни подвизи, извършени през отдавна минали времена. Гърдите му бяха обсипани с медали, някои от масивно сребро, а един или два дори от злато. Това бяха подаръци, които беше получил през дългия си живот от различни християнски владетели. На ръцете и над глезените си той носеше златни гривни. На главата му, по която косата бе оставена да расте свободно, тъй като отдавна бе напуснал военното поприще, имаше нещо като металическа диадема, отрупана с големи и малки блестящи украшения. Те трепкаха сред лъскавите оттенъци на три надвесени надолу черно боядисани щраусови пера, които контрастираха с белоснежните му коси. Томахавката му бе цялата от сребро, а дръжката на ножа му блестеше като рог от масивно злато.

Веднага след първите възклицания на удоволствие и вълнение, предизвикани от внезапната поява на тази дълбоко уважавана личност, името Таменунд се понесе шепнешком от уста на уста. Магуа често беше слушал името на този мъдър и справедлив делаварец, чиято слава беше толкова голяма, та дори се вярваше, че той притежава рядката дарба да влиза в тайна връзка с Великия дух. Това накара хуронския вожд да излезе пред тълпата, за да може да види по-отблизо чертите на човека, чието решение щеше да окаже голямо влияние върху плановете му. Очите на стареца бяха затворени, сякаш изморени от дългото наблюдаване на себелюбивите прояви на човешките страсти. Цветът на кожата му се различаваше от цвета на повечето от хората около него, тъй като беше с по-богат и по-тъмен оттенък. Това се дължеше на тънките и заплетени линии, образуващи сложни, но красиви фигури, татуирани почти по цялото му тяло. Хуронът бе застанал отпред;

старецът мина покрай него, без да го забележи, и като се облягаше на двамата достопочтени придружители, продължи пътя си към издигнатото място, където се бе събрало множеството, и там седна посред племето си с кралско достойнство и бащински вид.

Нищо не можеше да надмине благоговението и обичта, с които народът посрещна неочакваното посещение на човека, който принадлежеше по-скоро на другия свят, отколкото на този. След подобаващо за случая мълчание главните вождове се изправиха, приближиха се до патриарха и сложиха с благоговение ръцете му върху главите си, очевидно за да изпросят благословията му. По-младите мъже се задоволиха да докоснат дрехата му или просто да се приближат до него, за да вдъхнат обаянието, излъчвано от този тъй стар, тъй справедлив и тъй доблестен човек. Това дръзнаха да направят само най-знатните измежду младите воители; голямото множество се смяташе достатъчно щастливо да гледа тази толкова обичана и тъй дълбоко почитана фигура. След тези прояви на любов и уважение вождовете отново се върнаха на местата си и над цялото селище се възцари мълчание.

След малко неколцина от по-младите мъже, на които един от възрастните придружители на Таменунд бе дал шепнешком наставления, се изправиха, отделиха се от тълпата и влязоха в колибата, която — както вече отбелязахме — през цялата сутрин бе предмет на голямо внимание. След няколко минути те се появиха отново, като водеха тия, които щяха да бъдат съдени и които бяха причина за тържествените приготовления. Тълпата се раздели и направи пътека: когато групата влезе, тя отново се съедини и образува широк пояс от гъсто струпани хора, наредени в полукръг.

---

[1] Сукоташ — ядене от натрошена царевица и фасул. Употребява се и от белите. Б.пр. ↑

ГЛАВА XXIX

Най-отпред, пред всички затворници стоеше Кора, вплела ръце с нежна сестринска любов в ръцете на Алиса. Нито страшните и заплашителни лица на диваците, които я заобикаляха, нито никакви опасения за собствения ѝ живот можеха да попречат на тази благородна девойка да прикове очи в бледото и тревожно лице на разтрепераната Алиса. Близко до тях стоеше Хейуърд, тъй загрижен и за двете, че в този момент, когато участта им бе така несигурна, чувствата му едва ли надделяваха в полза на тази, която повече обичаше. Ястребово око се беше отдръпнал по-назад от уважение към по-високостоящите си приятели, което дори еднаквата им участ не можеше да го накара да забрави. Ункас не беше там.

Когато отново се възстанови пълна тишина, и след обичайното дълго, внушително мълчание единият от двамата възрастни вождове, седнали от двете страни на патриарха, се изправи и запита високо на твърде разбираем английски език:

— Кой от моите затворници е Дългата карабина?

Не отговори нито Дънкън, нито Ястребово око. Първият огледа тъмното, мълчаливо множество и отстъпи крачка назад, когато очите му се спряха на злобното лице на Магуа. Той веднага разбра, че този лукав дивак е съдействувал по някакъв начин, за да бъдат те сега изправени пред племето, и реши да попречи по всички възможни начини на изпълнението на коварните му планове. Дънкън вече бе видял бързата процедура, с която индианците налагат наказанията си, и сега се опасяваше, че случаят ще се повтори и с приятеля му. Изправен пред тази трудна задача, без да има много време да размишлява, той изведнъж реши да прикрие своя неоченим приятел, колкото и рисковано да бе това за самия него. Но преди да успее да проговори, въпросът бе повторен по-високо и по-отчетливо.

— Дайте ни оръжие — отвърна високомерно младият човек — и ни оставете да отидем в онази гора. Делата ни ще заговорят вместо нас!

— Този е воинът, чието име проглушава ушите ни! — отвърна вождът, поглеждайки Хейуърд с особено любопитство, което човек, изглежда, не може да не прояви, когато за пръв път види някого, комуто заслугата или случайността, добродетелта или престъплението са помогнали да придобие известност.

— Какво доведе бледоликия човек в стана на делаварците?

— Нуждата. Дойдох да потърся храна, подслон и приятели.

— Това не е вярно. Горите са пълни с дивеч. Воинът не се нуждае от друг подслон освен този, който му дава безоблачното небе. А при това делаварците са врагове, а не приятели на ингизите. Стига! Само устата ти говореше, а сърцето ти мълчеше.

Дънкън се посмути и като не знаеше какво да отговори, замълча; но разузнавачът, който слушаше внимателно всичко, сега пристъпи смело напред.

— Ако не отговорих на името Дългата карабина, сторих това не от срам, нито от страх — каза той, — тъй като нито едното, нито другото е свойствено на честния човек. Но аз не признавам правото на мингозците да ми дават някакъв си прякор, когато всъщност собствените ми приятели познават по-добре качествата ми; още повече, че даденото ми от тях име не отговаря на истината, защото „Еленубиеца“ е ловна пушка, а не карабина. И тъй, аз съм този, когото родителите му са нарекли Натанаил, а делаварците, които живеят край собствената си река, ласкателно са назовали Ястребово око и когото ирокезите са си позволили да нарекат Дългата карабина, без да са получили право от този, който в случая е най-много засегнат.

Очите на всички присъстващи, които досега важно оглеждаха външността на Дънкън, изведнъж се приковаха в изправената желязна фигура на този нов претендент за знаменитото име. Нямаше нищо чудно, че се бяха явили двама души, които искаха да си присвоят тази голяма чест, защото самозванците не бяха нещо непознато за туземците, макар че между тях такива се срещаха рядко. Но за строгите и справедливи делаварци беше много важно да не стане някаква грешка по този въпрос. Някои от по-старите мъже се отделиха да се съвещават и изглежда, решиха да поразпитат своя гост — хурона.

— Моят брат казва, че в стана ми е допълзляла змия — обърна се вождът към Магуа. — Коя е тя?

Хуронът посочи към разузнавача.

— Ще повярва ли един мъдър делаварец на виенето на един вълк? — възкликна Дънкън, още по-дълбоко уверен в злите намерения на стария си враг. — Кучето никога не лъже, но нима някой е чул вълкът да казва истината.

Очите на Магуа светнаха от злоба, но като се сети внезапно колко бе необходимо да запази присъствие на духа, той се извърна настрана с мълчаливо презрение, напълно уверен, че мъдростта на индианците ще разкрие истината при този спор. Той не се измами; след още едно кратко съвещание хитрият делаварец отново се обърна към него и с най-внимателни изрази обяви решението на вождовете.

— Моят брат бе наречен лъжец — каза той — и приятелите му се ядосаха. Сега те ще покажат, че той казва истината. Дайте пушки на затворниците и нека те докажат кой е Дългата карабина.

Магуа се престори, че приема това предложение като ласкателство, макар много добре да знаеше, че то бе продиктувано от недоверието им към него. Той направи знак, че е съгласен, напълно сигурен, че истинността на думите му ще се докаже от такъв ловък стрелец като разузнавача.

Веднага дадоха пушки на двамата приятелисъперници и ги накараха над главите на множеството да се прицелят в пръстен съд, който случайно се намираще на един дънер на около петдесет ярда от мястото, където бяха застанали.

Хейуърд се усмихна сам на себе си при мисълта, че ще се състезава с разузнавача, но реши да продължи играта, докато разбере истинските намерения на Магуа. Като вдигна най-внимателно пушката си, той се прицели три пъти и стреля. Куршумът одраска дървото на няколко инча от съда. Общото одобрително възклицание показва, че всички сметнаха изстрела като доказателство за уменията му да си служи с пушката. Дори Ястребово око кимна с глава, сякаш искаше да каже, че резултатът беше по-добър, отколкото е очаквал. Но вместо да прояви желание да се състезава с успелия стрелец, в продължение на една минута той стоя облегнат на пушката си като човек, който напълно е потънал в мислите си. Единият от младите индианци, които им бяха дали оръжието, го събуди от тази му унесеност, като го бутна по рамото и каза на крайно развален английски език.

— Може ли бледоликият да го бие?

— Да, хуроне! — възкликна разузнавачът, като вдигна късата пушка в дясната си ръка и я разтърси срещу Магуа с такава лекота, сякаш тя беше тръстика. — Да, хуроне, бих могъл сега да те застрелям и никоя земна сила не би била в състояние да предотврати това. Виещият се ястреб не е по-уверен, че ще хване гълъба, отколкото съм аз, че ще те улуча, стига само да реша да пратя куршума в сърцето ти! И защо да не го направя? Защо? Защото принципите ми на белокож забраняват това и защото може би ще докарам беда върху главите на нежни и невинни създания. И ако има някакво същество, което ти наричаш бог, благодари му в душата си, защото наистина имаш основания за това.

Поруменялото лице, ядосаните очи и изпънатата фигура на разузнавача събудиха тайно страхопочитание у всички, които го чуха. Делаварците притаиха дъх в очакване, но самият Магуа, макар и да нямаше вяра във врага си, продължи да стои невъзмутим и спокоен, прикован на мястото си от тълпата, сякаш беше пуснал там корени.

— Бий го! — повтори младият делаварец до лакътя на разузнавача.

— Да бия какво, глупако, какво! — възкликна Ястребово око, като продължаваше да размахва ядосано оръжието над главата си, макар че очите му вече не бяха отправени към Магуа.

— Ако белият човек е воинът, за който се представя — каза старият вожд, — нека улучи по-добре целта.

Разузнавачът се изсмя високо, а неестественият му глас сепна Хейуърд. След това Ястребово око хвърли тежко пушката си в протегнатата си напред лява ръка и пушката изгърмя, като че ли от сътресението; във въздуха полетяха парчета от глинения съд и се разпиляха на всички страни. Почти в същия миг се чу падане на оръжие; разузнавачът беше захвърлил презрително пушката си на земята.

В първия момент тази тъй необикновена случка събуди неопишуемо възхищение. После сред множеството се понесе тих, все по-засилващ се ропот, който показваше, че тълпата е обхваната от най-противоречиви чувства. Докато някои открито изявяваха възторга си от тази безпримерна ловкост, по-голямата част от туземците бяха наклонни да вярват, че успешният изстрел бе просто случайност.

Хейуърд не се забави да потвърди това мнение, което беше тъй благоприятно за собствените му твърдения ...

— Това беше случайно! — възкликна той. — Никой не може да стреля, без да се прицели.

— Случайно! — повтори като ехо възбуденият горски жител, който сега най-упорито искаше да докаже самоличността си, без да разбере тайните намеци на Хейуърд, който го молеше да подкрепи играта му. — И онзи ли лъжлив хурон го смята за случайност? Дайте и на него пушка и ни сложете лице срещу лице, без нищо да ни закрива или да ни пречи, и нека провидението и собствените ни очи да разрешат спора ни. На вас, майоре, не правя това предложение, защото цветът на кръвта ни е еднакъв и двамата служим на един и същи господар.

— Че хуронът е лъжец, е съвсем очевидно — отвърна невъзмутимо Хейуърд. — Сам го чухте да настоява, че вие сте Дългата карабина.

Невъзможно е да се каже какво би твърдял след това упоритият Ястребово око в неудържимото си желание да докаже самоличността си, ако старият делаварец не се беше намесил още веднъж.

— Ястребът, който се спуща от облаците, може да се върне, когато пожелае — каза той. — Дайте им оръжията!

Този път разузнавачът грабна жадно пушката. Магуа вече нямаше основание да се бои, но все пак наблюдаваше движенията на стрелеца с подозрителен поглед.

— Нека сега докажем пред лицето на делаварското племе кой от двамата е по-добър майстор — извика разузнавачът, като потупа приклада на пушката си с пръста, който бе дърпал спусъка за толкова смъртоносни изстрели. Виждате ли, майоре, кратунката, която виси на онова дърво! Ако сте стрелец, годен за служба по границите, хайде да ви видя как ще я пръснете!

Дънкън погледна кратунката и се приготви да поднови състезанието. Тя беше обикновен малък съд, употребяван от индианците, завързан с връв от еленова кожа и окачен на изсъхналия клон на малък бор на разстояние от стотина ярда, ако не и повече. Самолюбието е толкова сложно чувство, че макар и да съзнаваше каква незначителна стойност имаше преценката на неговите дивашки съдии, младият офицер забрави непосредствената цел на състезанието в

желанието си да го спечели. Вече видяхме, че изкуството му на стрелец не беше за пренебрегване и сега той твърдо реши да прояви своето най-голямо внимание и предпазливост. Той гръмна и трима-четирима млади индианци, които се втурнаха напред, когато се чу изстрелът, възвестиха с викове, че куршумът е заседнал в дървото, малко настрани от целта. Всички воители възкликнаха одобрително, а после обърнаха въпросително очи към противника на офицера.

— Този изстрел може да е добър за хората от полка „Кралските американци“! — каза Ястребово око, като още веднъж се разсмя по свойствения си безгласен, сърдечен начин. — Но ако моят куршум често бе попадал на такова разстояние от целта, много белки, чиито кожи сега са станали дамски маншони, все още биха се разхождали из гората и не един мингозец, който вече е отишъл на онзи свят, би продължавал да върши дяволията си из тези земи до ден днешен. Надяваме се, че индианката, на която е тази кратунка, има повече такива съдове във вигвама си, защото в този съд няма вече да държи вода.

Докато говореше, разузнавачът бе заредил и запънал пушката си. Когато свърши, той отстъпи крачка назад и започна бавно да вдига дулото ѝ. Движението беше сигурно, равномерно и в една посока. Когато пушката зае напълно водоравно положение, тя се задържа така за миг, без да потрепне или да се отклони настрани, сякаш и човекът, и оръжието бяха издялани от камък. В този миг на пълна неподвижност пушката избълва съдържанието си сред блясъка на светия огнен език. Младите индианци пак се впуснаха тичешком напред, но от трескавото им дирене и разочарованите им погледи се разбра, че не се виждат никакви следи от куршума.

— Вълк си — каза старият вожд на разузнавача с тон на пълно отвращение. — Ти си вълк в кучешка кожа. Ще поговоря с Дългата карабина на ингизите.

— Ех! Ако беше с мене пушката, която ми е дала това име, обзалагам се, че щях да улуча връвта и кратунката щеше да падне на земята, без да се счупи! — отвърна Ястребово око, без ни най-малко да се смущава от държането на другия. — Глупаци, ако искате да намерите куршума на един опитен горски стрелец, трябва да търсите вътре в предмета, а не около него.

Индианските младежи веднага разбраха мисълта му, защото този път той говореше на делаварско наречие, и като дръпнаха кратунката от дървото, те я вдигнаха високо с възторжен вик. На дъното ѝ имаше дупка, прорязана от куршума, който бе влязъл през отвора на горния и край. При тази неочаквана гледка от устата на всички присъстващи воители се изтръгнаха силни и буйни викове на удоволствие. Това реши спорния въпрос и напълно установи правото на Ястребово око да притежава опасната слава, която си бе спечелил. Любопитните и възхитени погледи, които бяха обърнати към Хейуърд, сега се отправиха към калената от природните стихии фигура на разузнавача, който тутакси стана главен обект на вниманието на заобикалящите го простодушни същества. Когато внезапно избухналата шумна глъчка поутихна, старият вожд подхвана отново разследването.

— Защо пожела да запушиш ушите ни? — каза той, обръщайки се към Дънкън. — Нима делаварците са глупаци, та не могат да различат младата пантера от котката!

— Те тепърва ще разберат, че хуронът е птица, която напразно грачи — каза Дънкън, като направи усилие да си послужи с образния език на туземците.

— Добре. Ще разберем кой може да запушва ушите ни. Брате — прибави той, като обърна очи към Магуа, — делаварците са готови да слушат.

Като видя, че така направо и открито поискаха от него да разкрие намеренията си, хуронът стана, пристъпи с най-голяма тържественост и важност и като се озова в самия център на кръга, обърна се срещу затворниците и зае ораторска поза. Но преди да си отвори устата, той огледа целия жив пояс от напрегнати лица, сякаш искаше да пригоди изразите си към умствения уровень на своите слушатели. Погледна Ястребово око с ненавист, примесена с уважение; взорът, който отправи към Дънкън, бе изпълнен с неугасима омраза; свитата снага на Алиса той почти не удостои с внимание, но когато погледът му падна върху строгата, властна и все пак прекрасна фигура на Кора, очите му се поспряха за миг, с израз, който мъчно би могъл да се определи. А после под напора на собствените си тъмни помисли заговори с езика на канадските индианци — наречие, което той много добре знаеше, че е познато на повечето от слушателите.

— Великият дух, който създаде хората, даде на своите творения различен цвят — започна хитрият хурон. — Някои са по-черни от тромавата мечка. Тях той обрече на робство и им заповяда вечно да работят също както бобрите. Когато южният вятър вее, вие чувате как стенанията им, по-силни от мученето на бизоните, се разнасят край бреговете на широкото Солено езеро, където големите лодки идват и си отиват, натоварени с тях като с някакви стада. Някои той създаде с лица, по-бледи от кожата на горския хермелин, и на тях заповяда да станат търговци — кучета на жените си и вълци за робите си. Той направи тези хора като гълъба: даде им крила, които никога не се изморяват; надари ги с челяд, по-многобройна от листата на дърветата, а алчността им — готова да погълне цялата земя. Езиците им са като лъжливия вик на дивата котка; сърцата им са заешки, а хитростта им е като на шопара, но не като на лисицата. Ръцете им са по-дълги от краката на елена. Със своя език белият човек запушва ушите на индианците; сърцето му го подтиква да плаща на чужди воители да се сражават за него; хитростта му го учи как да заграбва всички земни блага, а ръцете му обгръщат пространствата от бреговете на солената вода до островите на Голямото езеро. Лакомията му го поболява. Господ му е дал достатъчно, а той иска всичко. Такива са бледоликите. Други пък Великият дух сътвори с коси, по-светли и по-червени от ей онова слънце — продължи Магуа, като протегна внушително ръка към аленото светило, което се мъчеше да Проникне през мъглявите изпарения на хоризонта. — Тях той направи по избрания от самия него образ. Даде им острова си такъв, какъвто го бе създал — покрит с дървета и изпълнен с дивеч. Вятърът направи сечищата им; слънцето и дъждовете караха плодовете им да зреят и снеговете идваха да им кажат да бъдат благодарни. Каква нужда имаха те от пътища? Очите им проникваха през хълмовете! Когато бобрите работеха, те лежаха на сянка и ги гледаха. Лете ветровете ги разхлаждаха, а зиме ги топлеха кожи. Ако се сражаваха помежду си, то беше, за да докажат, че са мъже. Бяха смели, бяха справедливи, бяха щастливи.

Тук той спря и отново отправи поглед наоколо, за да види дали тази легенда бе откликнала в сърцата на слушателите му. Навред той срещна очи, приковани в неговите, изправени глави и разширени ноздри, сякаш всеки от присъстващите поотделно се чувствуваше способен и готов да премахне нанесените на племето му неправди.

— Ако Великия дух даде различни езици на своите червенокожи деца — продължи той с тих, печален глас, — той стори това, за да могат всички животни да ги разбират. Някои остави да живеят сред снеговете, при тяхната братовчедка мечката; други постави близо до залязващото слънце, по пътя на щастливите ловни земи^[1]. Някои настани край големите сладки води, но на своите най-скъпи и най-обичани синове даде пясъците на Соленото езеро. Знаят ли моите братя името на този благодетелствуван народ?

— Това бяха ленапците! — възкликнаха двадесет ревностни гласа като един.

— Това бяха лениленапците — отвърна Магуа и се престори, че свежда глава в почит към едновременното им величие. — Да, това бяха ленапските племена. Слънцето изгряваше от води, които бяха солени, и залязваше зад води, които бяха сладки, и никога не се скриваше от очите им. Но защо трябва аз, хуронът от горите, да разказвам на един мъдър народ неговите собствени предания? Защо да му напомням за бедите му, за древното му величие, за делата му, за славата му, за щастието му, за загубите му, за пораженията му, за злочестината му? Няма ли някой измежду тях, който е виждал всичко това и който знае, че то е вярно? Свърших. Езикът ми мълчи, защото сърцето ми е оловно. Аз слушам.

Когато гласът му пресекна внезапно, всички лица и всички очи се обърнаха едновременно към стария Таменунд. От момента, когато зае мястото си, до този миг патриархът не бе помръднал устни и почти не прояви признак на живот. През цялото време, докато разузнавачът така блестящо показваше ловкостта си, той седеше, превит от слабост, като че ли не съзнаваше кой се намира пред него. Но при звука на приятноменящия се глас на Магуа съзнанието му се събуди и веднъж или дважд дори вдигна глава, сякаш се вслушваше в думите му. А когато хитрият хурон назова по име племето му, клепачите на стария човек се вдигнаха и той изгледа множеството с тъп, безизразен поглед като на призрак. После направи усилие да стане и подкрепян от двамата стари вождове, успя да се изправи на крака. При все че се олюляваше от слабост, позата му внушаваше дълбоко уважение.

— Кой призовава децата на ленапците? — запита той с дълбок, гърлен глас, който прозвуча с удивителна яснота сред мъртвата тишина, която цареше в тълпата. — Кой говори за отдавна минали

събития? Яйцето не става ли червей, а червеят муха? И след това не загива ли? Защо да разправяме на делаварците за минали вече блага? По-добре да благодарим на Маниту за това, което ни е останало.

— Този, който говореше, е хурон — каза Магуа, като пристъпи към грубата площадка, на която бе застанал патриархът, — приятел на Таменунд.

— Приятел! — повтори мъдрецът и мрачни бръчки по челото му придадоха на неговия поглед онази строгост, която в зрялата му възраст правеше очите му тъй страшни. — Нима мингозците са господари на земята? Какво търси тук един хурон?

— Справедливост. Пленниците му са при неговите братя и той е дошъл за тези, които му принадлежат.

Таменунд обърна глава към единия от двамата старци, които го подкрепяха, и изслуша кратките му обяснения. После се извърна към просителя, изгледа го за миг с дълбоко внимание и каза с нисък, колеблив глас:

— Справедливостта е закон за великия Маниту. Деца мои, дайте храна на чужденеца. А ти, хуроне, вземи си пленниците и си върви.

След като произнесе тази тържествена присъда, патриархът седна и отново затвори очи, сякаш образите от собствения му богат живот го радваха повече от видимите предмети на настоящето. Нямаше ни един делаварец, достатъчно смел, за да каже нещо против такава присъда, а още по-малко — да ѝ се противопостави. Едва бе изрекъл Таменунд думите си, и четирима-петима от по-младите воители застанаха зад Хейуърд и Ястребово око и така бързо и сръчно омотаха с ремъци ръцете им, че в един миг и двамата бяха лишени от свобода. Вниманието на Хейуърд бе погълнато от милата му, почти безчувствена Алиса; той не можа да схване намеренията им, преди да ги изпълнят. А разузнавачът, който смяташе дори враждебните делаварски племена за по-висши същества, се подчини, без да се съпротивлява. Но може би той не би се държал така покорно, ако разбираше добре езика, на който се бе водил предишният разговор.

Преди да изпълни по-нататъшните си намерения, Магуа огледа с тържествуващ поглед присъстващите. Като видя, че мъжете не могат да му окажат никаква съпротива, спря очи върху тази, която ценеше най-много. Кора му отвърна с такъв спокоен и непоколебим поглед, че решителността му отслабна. Но като си спомни за ловкостта, с която

си бе послужил по-рано, грабна Алиса от ръцете на воина, на когото се бе облегла, кимна на Хейуърд да го последва и даде знак на заобикалящата го тълпа да им направи път. Ала Кора, вместо да се подчини на порива на сестринската си любов, както Магуа очакваше, се завтече и се хвърли пред краката на патриарха, като извика на висок глас:

— Справедливи и достопочтени делаварецо, облягам се на твоята мъдрост и власт, за да получим милост. Не слушай коварните хитрувания на онова безсърдечно чудовище, което трови ушите ти с лъжи, за да задоволи жаждата си за кръв. Ти, който си живял много години и си видял злините на този живот, сигурно знаеш да облекчаваш страданията на нещастните.

Очите на стария човек се отвориха полека и той отново погледна към тълпата. Когато пронизителният глас на молителката стигна до ушите му, той отправи бавно очи към нея и погледът му се впери в лицето ѝ. Кора беше паднала на колене. Със скръстени ръце, притиснати към гърдите, тя стоеше като жив, красив образ на женствеността и гледаше немощния му, но величествен образ с някакво особено благоговение. Постепенно изразът на Таменундовото лице се промени, погледът му се изпълни с възхищение и чертите му се озариха с онази духовна сила, която преди един век предаваше младежкия му жар на многобройните отряди на делаварците. Като се изправи без помощ и явно без усилие, той запита с твърд глас, който сепна слушателите:

— Коя си ти?

— Жена, жена от ненавиждана раса — англичанка, но която никога не ти е сторила зло, нито пък би сторила зло на племето ти, дори и да иска ... Жена, която търси помощ.

— Кажете ми, деца мои — продължи патриархът с дрезгав глас, простирайки ръка към заобикалящите го индианци, докато очите му продължаваха да бъдат приковани в коленичилата фигура на Кора, — къде са отседнали сега делаварците?

— В ирокезките планини, отвъд бистрите извори на Хорикън.

— Много жарки лета са се изменили, откак за последен път вкусих водата на моите собствени реки — продължи мъдрецът. — Децата на Минкон^[2] са най-стравадливите бели хора, но те бяха жадни и взеха тези реки за себе си. Нима ни преследват чак дотук?

— Ние не преследваме никого и не желаем нищо да заграбим. Доведоха ни между вас като пленници, против волята ни и сега молим само да ни позволите да си отидем мирно при своите близки. Не си ли ти, Таменунд, бащата, съдията, дори, бих могла да кажа, пророкът на този народ?

— Аз съм Таменунд, човекът, който помни много дни.

— Преди около седем години един от твоите делаварци беше принуден да проси милост от един бял вожд до границите на тази провинция. Той заяви, че е потомък на справедливия и добър Таменунд. „Върви си — каза белият човек, — освобождавам те заради това, че си негов син.“ Спомняш ли си името на този английски воин?

— Спомням си, че веднъж, когато бях още младо момче — каза патриархът, — стоях на пясъка на морския бряг и видях как идва откъм изгрев слънце едно голямо кану, чиито крила бяха по-бели от лебедовите и по-големи от крилата на орела.

— Не, не, не говоря за толкова далечни времена, а за благоволенieto, което мой родственик прояви към твой родственик — случка, за която може да си спомни и най-младият от воините ти.

— Не стана ли това, когато ингизите и холандците се сражаваха за ловните земи на делаварците? Тогава Таменунд беше вожд и за пръв път остави лъка, за да си послужи със светкавиците на бледоликите...

— Не, не тогава — прекъсна го Кора. — Много, много подир това. Говоря за нещо, което е станало едва вчера. Невъзможно е да си го забравил.

— Едва вчера беше — отвърна старият човек с трогателна прочувственост, — когато децата на Ленапе владееха света. Рибите от Соленото езеро, птиците, зверовете и мингозците от горите ги признаваха за свои господари.

Кора сведе разочаровано глава, борейки се с мъката си. Но после, като вдигна красивото си лице и искрящите си очи, продължи с глас, не по-малко проникновен от неземния глас на самия патриарх.

— Каж ми, Таменунд не е ли баща?

Старият човек я изгледа от високото си място с благосклонна усмивка на сбърченото си лице, а после, като огледа бавно цялото събрание, каза:

— Да, баща на един народ.

— За себе си не искам нищо. Също като тебе и твоят народ, достойни вожде — продължи тя, като притисна конвулсивно ръце върху сърцето си и сведе тъй ниско глава, че лъскавите и къдрици, падащи в безпорядък върху раменете, почти скриха пламналите ѝ бузи, — и аз се прегъвам под тежестта на проклятието, което лежи върху прадедите ми. Но онази девойка никога досега не е изпитвала гнева на провидението. Дъщеря е на стар и немощен баща, чиито дни са вече към своя край; тя има много, много близки, които я обичат и ѝ се радват. Тя е много добра и животът и е твърде скъпоценен, за да стане жертва на този злодей.

— Зная, че бледоликите са горда и алчна раса. Зная, че не само се смятат за собственици на цялата земя, но смятат и последния свой човек за по-добър от най-благородните измежду червенокожите. Между тях има кучета и гарвани — продължи сериозно старият вожд, без да обръща внимание на дълбоко покрусената си слушателка, която от срам бе свела глава почти до земята — и те вият и грачат, когато някой от племето им заведе във вигвама си жена, чиято кожа не е бяла като сняг. Но нека не се хвалят толкова високо пред лицето на Маниту. Те нахълтаха в земята ни при изгрев слънце, ала все още има време да си отидат, докато то залезе. Често съм виждал как скакалците унищожават листата на дърветата, но пролетта пак се е връщала и те отново са покарвали.

---

[1] Така индианците наричат своя рай. Б.пр. ↑

[2] Минкон — Уилиам Пен, основател на щата Пенсилвания, когото делаварците са наричали Минкон; тъй като в отношенията си с индианците той никога не си е служил с насилие и несправедливост, репутацията му на честен човек е станала пословична. — Б.а. ↑

ГЛАВА XXX

В продължение на много напрегнати минути никакъв човешки звук не наруши тишината. После тълпата, разлюляна като морски вълни, се отдръпна и отново се събра, а Ункас застана сред живия обръч. Всички очи, любопитно взрени дотогава в лицето на мъдреца, сякаш за да почерпят от неговата мъдрост, в миг се извърнаха и се насочиха с нямо очарование към изправената, гъвкава и безупречна снага на пленника. Но нито тълпата, която го обкръжаваше, нито съсредоточеното внимание, на което беше предмет, можаха да разклатят самообладанието на младия мохикан. Като хвърли наоколо решителен и проницателен поглед, той издържа неприязнения израз на лицата на вождовете със същото спокойствие, с което посрещна и любопитните и внимателни погледи на децата. Но когато най-послед надменният му взор се спря върху фигурата на Таменунд, очите му останаха приковани в нея, сякаш бе забравил всички други. После пристъпи напред с бавни и безшумни стъпки и застана точно срещу площадката, на която беше седнал мъдрецът. Ункас стоеше там незабелязан, макар че сам той гледаше всичко с най-голямо внимание, докато един от вождовете уведоми мъдреца, че пленникът е дошъл.

— На какъв език говори пленникът пред Маниту? — запита патриархът, без да отваря очи.

— На езика на своите деди — отвърна Ункас. — На езика на делаварците.

При това внезапно и неочаквано изявление сред тълпата се понесе тих, но свиреп вой, подобен на рева на лъва, когато гневът му започва да се събужда — страшен предвестник на надигащата се у него грозна ярост. Тези думи оказаха силно въздействие и върху мъдреца, но той прояви чувствата си другояче. Таменунд прекара ръка пред очите си, сякаш искаше да заличи в своето съзнание всяка следа от тази срамна гледка, и повтори с ниския си, гърлен глас току-що чутиите думи.

— Делаварец! Доживях да видя ленапските племена пропъдени от огньовете на съвета и разпръснати между хълмовете на ирокезите като подгонени еленови стада! Виждам съм брадвите на един чужд народ да изсичат в долините гори, пощадени от небесните ветрове! Виждам съм зверовете, които тичат из планините, и птиците, които летят над дърветата, да живеят във вигвамите на хората, но никога досега не съм виждал толкова подъл мохикан, че да пропълзи като отровна змия в станове на своя народ.

— Птиците, които лъжливо грат, са си отворили човките и Таменунд е чул песента им — отвърна Ункас с най-меките тонове на мелодичния си глас.

Таменунд се сепна и наклони глава, сякаш искаше да улови отлитащите звуци на някаква чезнеща мелодия.

— Не сънува ли Таменунд? — възкликна той. — Чий глас достига до ухото му? Нима годините са се върнали назад? Ще дойде ли отново лято за децата на Ленапе?

Тези несвързани думи на делаварския пророк бяха последвани от тържествена и почитателна тишина. Народът веднага изтълкува неразбираемите му слова като един от онези тайнствени разговори, които според общото вярване той така често водеше с някакво висше същество, и със страхопочитание зачака резултата на това откровение. Но след като известно време всички мълчаха търпеливо, един от старците, виждайки, че Таменунд бе забравил за въпроса, който трябваше да разрешат, дръзна да му напомни за пленника.

— Лъжливият делаварец трепери от страх пред думите, които ще изрече Таменунд — каза той. — Той е хрътка, която вие, когато му покажат някаква следа.

— А вие — отвърна Ункас, като огледа сурово всички; наоколо, — вие сте кучета, които скимтят, когато французинът ви хвърли остатъците от своите елени!

Двадесет ножа блеснаха във въздуха и също толкова воини скочиха на крак при тази хаплива и може би заслужена забележка. Но с движение на ръката един от вождовете възпря избухването на гнева им и възстанови привидното спокойствие. Задачата му може би щеше да се окаже по-трудна, ако Таменунд не бе дал знак, че отново се готви да говори.

— Делаварецо — подхвана отново мъдрецът, — ти не си достоен за това име. От много години насам моят народ не е виждал ясното слънце. Воин, който напуска племето си, когато то е обвито с облака на нещастията, е двоен предател. Законът на Маниту е справедлив. Да, такъв е! И докато реките текат и планините стоят, докато цветовете на дърветата цъфтят и увяхват, той трябва винаги да бъде такъв. Този пленник е ваш, деца мои, отнесете се справедливо към него.

Никой не помръдна, нито дори пое дъх, докато последната сричка от тази окончателна присъда не се бе отронила от устата на Таменунд. Тогава изведнъж екна вик на отмъщение, който сякаш се изтръгна от едно гърло — страхотен предвестник на безмилостните намерения на племето. Сред тези продължителни дивашки крясъци се чу високият глас на един вожд, който заяви, че пленникът е осъден да изтърпи страшно наказание — да бъде изтезаван с огън. Обръчът на тълпата се разкъса безредно и радостните викове се смесиха с глъчката и шума на приготовленията. Хейуърд се бореше отчаяно с пазачите си; Ястребово око се оглеждаше наоколо и по лицето му се четеше особена загриженост, а Кора отново се хвърли в краката на патриарха и пак го замоли за милост.

В тази минута на изпитание единствен Ункас запази самообладанието си. Младият индианец гледаше спокойно приготовленията и когато мъчителите му се приближиха да го хванат, той ги посрещна с твърдост и с изправена снага. Един от тях, по-свиреп и по-жесток от другарите си — ако изобщо такова нещо бе възможно — дръпна ловджийската риза на младия воин и с един замах я раздра. После с вик на бясна радост се хвърли върху несъпротивляващата се жертва и се приготви да я завлече до стълба. Но в момента, когато всички човешки чувства го бяха напуснали, дивакът изведнъж се закова на място, като че ли някаква свръхестествена сила се бе намесила, за да помогне на Ункас. Очите на делавареца сякаш изскочиха от орбитите, устата му се отвори и цялото му тяло се скова от изумление. Той вдигна ръка и с бавно движение посочи с пръст гърдите на пленника. Другарите му се струпаха учудени около него и всички очи подобно на неговите се приковаха вторачено в изображението на малка костенурка, изящно татуирана със светлосиня боя върху гърдите на Ункас.

За миг Ункас се наслаждаваше на триумфа си и поглеждаше наоколо със спокойна усмивка. После с гордо и властно движение на ръката отстрани тълпата, пристъпи срещу племето с царствена осанка и заговори с глас, по-висок от шепота на възхищение, който се понесе сред множеството.

— Мъже от ленапското племе — каза той, — моят род крепи земята! Вашето слабо племе стои върху моята черупка^[1]! Кой огън, запален от един делаварец, би могъл да изгори потомъка на моите деди? — прибави той, показвайки гордо простия герб върху кожата си. — Кръвта, дошла от такъв род, ще угаси вашите пламъци! Моето племе е прадядо на народите!

— Кой си ти? — запита Таменунд, сепнат по-скоро от развълнувалия го глас, отколкото от думите на пленника.

— Ункас, синът на Чингачгук — отвърна скромно момъкът, като извърна очи от тълпата и се поклони с благоговение пред мъдрия старец, — потомък на великата Унамис^[2].

— Часът на Таменунд е близък! — извика патриархът. — Най-после денят преминава в нощ! Благодаря на Манигу, че е изпратил онзи, който ще заеме мястото ми край огъня на съвета. Ункас, потомъкът на Ункас, е намерен! Нека очите на умиращия орел се взрат в изгряващото слънце.

Младежът се качи с лека, но горда стъпка на площадката, откъдето можеше да го види цялото развълнувано и учудено множество. Таменунд дълго го държа с протегнатата си десница, като се вглеждаше в тънките черти на лицето му с жадния поглед на човек, който си спомня минали щастливи дни.

— Момък ли е станал Таменунд? — възкликна най-после смаяният пророк. — Нима всичките изминали години са били сън? Сънувал ли съм, че народът ми бе разпръснат като отвян от вятъра пясък? Сънувал ли съм ингизите — по-многобройни от листата на дърветата? Стрелата на Таменунд не може да изплаши малката сърничка. Ръката му е сбърчена като клон на изсъхнал дъб. Охлювът би го надминал, а Еленът се надбягваше с него. И все пак не вижда ли той сега Ункас, какъвто е бил, когато двамата тръгнаха заедно на бой срещу бледоликите — Ункас, пантерата на племето, първородният син на Ленапе, най-мъдрият от всички вождове на мокиханите. Кажете и вие, делаварци, в сън ли е прекарал Таменунд цели сто зими?

Настъпилата дълбока, мъртва тишина показва достатъчно красноречиво с какво благоговение и страхопочитание народът посрещна думите на патриарха. Никой не посмя да отговори, макар че всички чакаха със затаен дъх това, което щеше да последва. Ункас обаче погледна право в лицето му с обичта и уважението на любим син и си позволи да отговори благодарение на високия си и признат от всички сан:

— Четирима потомци на приятеля на Таменунд са живели и умрели, откакто той е водил своя народ в бой. Кръвта на Костенурката е текла в жилите на много вождове, но всички са се върнали в земята, от която са дошли, освен Чингачгук и неговият син.

— Вярно, вярно — отвърна мъдрецът. Неясните сладостни образи на миналото в миг се стопиха и някакъв проблясък изведнъж върна в съзнанието му истинските събития от историята на неговия народ. — Нашите мъдrecи често са казвали, че двама воини от рода на Костенурката бродят из хълмовете на ингизите. Защо техните места край огньовете на съвета на делаварското племе са празни от толкова време?

При тези думи младият момък вдигна глава, която дотогава бе държал сведена в дълбоко почитание, и извиси глас, за да го чуе цялото множество и да обясни веднъж завинаги политиката на своя род; той каза високо:

— Едно време ние спяхме там, откъдето можехме да чуваме яростния рев на Соленото езеро. Тогава бяхме сагамори и господари на земята си. Но когато край всеки ручей започнаха да се мяркат бледолики, ние последвахме елените назад към реката на племето ни. Всички делаварци се бяха махнали оттам. Само неколцина воини бяха останали да пият от водите на любимия поток. Тогава моите деди казаха: „Тук ще бъдат нашите ловни земи. Водите на реката се вливат в Соленото езеро. Ако тръгнем към залязващото слънце, ще срещнем потоци, които се вливат в големите сладководни езера. Там иска мохиканът да умре, сред бистрите изворни води, подобно на рибите в морето. Когато Маниту е готов и ни каже «елате», ние ще последваме реката и нейния бяг към морето и отново ще завладеем собствените си земи.“ В това, делаварци, вярват децата на Костенурката. Очите ни са обърнати към изгряващото слънце, а не към залязващото. Ние го знаем откъде иде, но не знаем накъде отива. Аз свърших.

Ленапците изслушаха думите му с цялото уважение, към което ги подтикваше суеверието, и намираха някакво скрито очарование в образния език, с който младият сагамор им разкриваше мислите си. Сам Ункас наблюдаваше със зорко око въздействието на кратките си обяснения и когато видя, че те задоволяват слушателите му, той постепенно изостави властното държане, което имаше в началото. После, като обгърна с поглед смълчаната тълпа, струпана край издигнатото място, където бе седнал Таменунд, той видя най-напред вързания Ястребово око. Тогава слезе нетърпеливо от площадката, спусна се към своя приятел и с няколко бързи и гневни удари на ножа си разряза стягащите го ремъци, след което направи знак на тълпата да се отдръпне настрана. Индианците се подчиниха мълчаливо, а после отново склучиха кръга, както преди. Ункас хвана за ръка разузнавача и го доведе пред краката на патриарха.

— Татко — каза той, — погледни този бледолик. Той е справедлив човек и е приятел на делаварците.

— Син на Микон ли е той?

— Не! Той е воин, познат на ингизите, и вдъхва страх у макаците.

— Какво име си е спечелил с делата си?

— Ние го наричаме Ястребово око — отвърна Ункас, — защото окото му никога не го лъже. На мингозците е познат повече с това, че сее смърт сред воините им; името, което те са му дали, е Дългата карабина.

— Дългата карабина! — възкликна Таменунд, като отвори очи и изгледа строго разузнавача. — Моят син не прави добре, че го нарича свой приятел.

— Давам това име на този, който е доказал, че е такъв — отвърна младият вожд с голямо спокойствие и твърдост. — Ако Ункас е добре дошъл сред делаварците, добре дошъл ще бъде и Ястребово око със своите приятели.

— Бледоликът е убил мнозина от моите млади воини.

Името му е добре известно поради ударите, които е нанесъл на ленапци.

— Ако някой мингозец е пошепнал това в ушите на делаварците, той само е показал, че е птица, която лъжливо грачи — каза разузнавачът, като реши, че вече беше дошло време да отблъсне всички

обидни обвинения. Той говореше на езика на този, към когото се бе обърнал, обаче си служеше по своему с речта на индианците. — Дори пред собствения им огън на съвета не ще откажа, че съм убивал макасци, но ръката ми никога не е навредила съзнателно на някой делаварец, защото това е противно на чувствата, които ме карат да обичам тези хора, както и всичко, свързано с тяхното племе.

Нисък, одобрителен шепот се понесе между воините. Те се спогледаха като хора, които едва сега започват да съзират грешката си.

— Къде е хуронът? — запита Таменунд. — Той ли е отровил слуха ми с лъжи?

Човек може по-лесно да си представи, отколкото да опише чувствата, които разкъсаха Магуа, когато Ункас възтържествува. Сега той пристъпи смело и застана пред патриарха.

— Справедливият Таменунд — каза той — няма да задържи това, което хуронът му е поверил.

— Кажи ми, сине на моя брат — подхвана мъдрецът, като извърна погледа си от тъмния лик на Хитрата лисица и с радост насочи очи към по-приятните черти на Ункас, — този чужденец има ли над тебе права на победител?

— Няма никакви права. Пантерата може да влезе в поставен от жените капан, но тя е силна и знае как да избяга оттам.

— А над Дългата карабина?

— Той се надсмива над мингозците. Хайде, хуроне, върви да питаш твоите индианки какъв цвят има мечката.

— Върху чужденеца и бялата девойка, които дойдоха заедно в стана ми?

— Трябва да ги пуснеш да си вървят.

— А има ли хуронът право върху жената, която остави при моите воини?

Ункас не отговори.

— А върху жената, която мингозецът доведе в моя стан? — повтори подчертано Таменунд.

— Тя е моя — извика Магуа, като разтърси тържествуващо ръка срещу Ункас. — Мохикане, ти знаеш, че тя е моя.

— Моят син мълчи — каза Таменунд, като се мъчеше да отгатне чувствата на младежа, който извърна опечалено глава.

— Така е — беше niskият отговор.

Настана кратко и внушително мълчание, което показва съвсем ясно с каква неохота множеството признаваше правотата на искането на мингозеца. Най-после мъдрецът, от когото единствено зависеше решението, рече с твърд глас:

— Хуроне, върви си.

— Както дойдох ли, справедливи Таменунде — запита коварният Магуа, — или с тази, която бе поверена на делаварците? Вигвамът на Хитрата лисица е празен. Върни му това, което му принадлежи.

Старият човек се замисли за миг, после наклони глава към единия от своите почитани другари и запита:

— Не ме ли лъжат ушите ми?

— Не, всичко това е вярно.

— Този мингозец вожд ли е?

— Първият сред своето племе.

— Девойко, какво желаш да направиш? Един знатен воин те иска за жена. Върви — твоят род не ще угасне никога.

— Хиляди пъти по-добре ще е да угасне, отколкото да бъде подложена на такова унижение! — извика Кора, изтръпнала от ужас.

— Хуроне, умът ѝ е обърнат към шатрите на нейните деди. Една жена, която влиза във вигвама с отвращение, не създава щастлив дом.

— Тя говори с езика на своя народ — отвърна Магуа, като изгледа жертвата си с горчива ирония. — Девойката е от търговски род и иска да продаде скъпо благоволенieto си. Нека Таменунд каже думата си.

— Вземи за нея откуп, а от нас — добри пожелания.

— Магуа не иска нищо друго освен това, което сам е довел тук.

— Е добре, тогава върви си с това, което ти принадлежи. Великият Маниту забранява на един делаварец да бъде несправедлив.

Магуа се приближи и сграбчи здраво ръката на пленницата си. Делаварците се отдръпнаха мълчаливо назад, а Кора, сякаш съзнала, че всяка съпротива би била безполезна, се приготви безропотно да се подчини на съдбата си.

— Чакай! Чакай! — извика Дънкън, като се втурна напред. — Хуроне, имай милост! Откупът, който ще получиш за нея, ще те направи толкова богат, колкото не е бил никой от твоето племе.

— Магуа е червенокож, той няма нужда от мънистата на бледоликите.

— Злато, сребро, барут, олово — всичко, от което има нужда един воин, всичко ще имаш във вигвама си; всичко, което подхожда на най-великия вожд.

— Хитрата лисица е много силен — възкликна Магуа и силно разтърси ръката, с която бе хванал беззащитната Кора. — Той ще си отмъсти!

— Всемогъщи боже! — провикна се Хейуърд, като стисна отчаяно ръце. — Може ли да се понесе подобно нещо! Към тебе, справедливия Таменунд, аз се обръщам, за да прося милост.

— Делаварецът вече каза думата си — отвърна мъдрецът, затвори очи и се отпусна на мястото си, изморен както от умственото, така и от физическото напрежение. — Хората не отсъждат два пъти!

— Мъдро и разумно е един вожд да не се отказва от това, което вече е изрекъл — заяви Ястребово око, като направи знак на Хейуърд да мълчи, — но благоразумието налага също така воинът да размисли добре, преди да стовари томаховката си върху главата на своя пленник. Хуроне, не те обичам, нито пък мога да кажа, че някой мингозец е видял нещо добро от моите ръце. Справедливо е да се заключи, че ако тази война не свърши скоро, още мнозина от твоите воители ще ме срещнат из горите. Тъй че разсъди дали би предпочел да заведеш в стана си такава пленница, или пък някой като мене — един мъж, когото хората от племето ти биха ликували да видят обезоръжен.

— Нима Дългата карабина ще даде живота си заради тази жена? — запита го Магуа разколебан, след като вече се беше приготвил да тръгне с жертвата си.

— Не, не! Толкова далеч не съм отишъл — отвърна Ястребово око и се отдръпна предпазливо назад, когато забеляза колко напрегнато Магуа изслуша предложението му. — Размяната няма да има никаква стойност за двете страни, защото и най-добрата жена от граничните области не струва колкото един воин в разцвета на възрастта и силите си. Може би бих се съгласил да се оттегля на зимуване сега — най-малко шест седмици преди да пожълтеят листата на дърветата — при условие че ще освободиш девойката.

Магуа поклати глава и направи нетърпелив знак на тълпата да го пусне да мине.

— Добре тогава — каза разузнавачът със замислен вид като човек, който не е решил напълно какво да прави, — ще включим в

сметката и „Еленоубиеца“. Повярвай на думата на един опитен ловец: тази пушка няма равна на себе си в никоя област.

Магуа пак не благоволи да отговори и отново направи опит да разпръсне тълпата.

— Може би — добави разузнавачът, чието престорено равнодушие започна да изчезва пред безразличието, което Магуа проявяваше към предлаганата размяна, — ако се задължа да науча твоите млади воители да боравят с оръжието ми, за да разберат истинската му стойност, това би загладило малките различия в нашия спор.

Делаварците, които бяха заобиколили Хитрата лисица в плътен кръг, все още се помайваха с надежда, че ще се вслуша в приятелското предложение. Той обаче свирепо им заповяда да му направят път, като заплаши с поглед, че ще поиска техният пророк отново да каже тежката си дума.

— Което е решено, трябва рано или късно да се изпълни — продължи Ястребово око, като се обърна към Ункас с печален и унижен вид. — Тази гадина съзнава предимството си и ще се възползува от него! Господ да те благослови, момко! Ти вече си намери приятели между собствените си сънародници и аз се надявам те да се окажат толкова верни, колкото и някои други твои близки, които нямат индианска кръв в жилите си. А що се отнася до мене, все някой ден ще трябва да умра. Добре е, че малцина са тези, които ще ме оплачат. Най-сетне тези дяволи без друго ще успеят да свалят скалпа ми, а в такъв случай какво значение имат за вечността един-два дни? Господ да те благослови! — прибави твърдият горски жител, като наклони настрани глава, а после веднага пак се обърна и погледна тъжно младия момък. — Ункас, аз обичах двама ви — тебе и баща ти, — макар че кожата ни нямат еднакъв, цвят, а и наклонностите ни са малко различни. Кажи на сагамора, че и в най-голямата си беда не съм го забравил; а що се отнася до тебе, сещай се понякога за мене, когато попаднеш на сполучлива следа. И бъди уверен, момко, че независимо от това, дали съществуват два рая, или един, на онзи свят има едно място, където честните хора ще могат пак да се срещнат. Ще намериш пушката там, където я скрихме; вземи я и я запази за спомен от мене; и слушай какво, момчето ми, тъй като природата ти не забранява да си откъщаваш, служи си свободно с „Еленоубиеца“ срещу мингозците.

Това може да стопи скръбта ти по мене и да те облекчи. Хуроне, приемам предложението ти. Освободи девойката. Аз съм твой пленник.

Сдържан, но все пак ясен одобрителен шепот се понесе сред тълпата при това великодушно предложение. Дори и най-коравосърдечният делаварски воин изрази възхищението си от мъжеството на тая саможертва. Магуа се спря и за момент като че ли се поколеба, после хвърли поглед към Кора, в който странно се смесваха възхищение и жестокост, и взе окончателно решение.

С презрително тръсване на главата си той показа, че отхвърля предложението и заяви със спокоен и равен глас:

— Хитрата лисица е голям вожд. Той не променя решенията си. Хайде — каза той, като сложи прекалено интимно ръка върху рамото на пленницата си, за да я подкани да тръгне. — Хуронът не обича празни приказки. Да вървим.

При това оскръбление девойката се отдръпна назад с гордо женско достойнство, черните ѝ очи светнаха, кръв нахлу чак до слепите ѝ очи, сякаш пламнали като сияйно слънце.

— Аз съм твоя пленница и съм готова да те последвам, когато дойде време за това, дори и ако трябва да отида на смърт. Насилие обаче съвсем не е нужно — рече хладно тя, а после веднага се обърна към Ястребово око и прибави: — Благородни ловецо, благодаря ти от цялата си душа. Предложението ти отиде напразно, а и аз нямаше да го приема. Но все още можеш да ми бъдеш полезен, дори повече, отколкото с великодушното си намерение. Погледни онова сломено и унижено девойче! Не го изоставяй, докато не го заведеш в селището на цивилизовани хора. Не ти казвам, че баща ѝ ще те възнагради — продължи тя, като стисна грубата ръка на разузнавача, — защото хора като тебе стоят над всякакво възнаграждение, но той ще ти благодари и ще те благослови. О, как бих желала и аз да чуя благословия от неговите уста в този страшен миг! — Гласът ѝ пресекна; за миг тя замълча. После се приближи до Дънкън, който подкрепяше безчувствената ѝ сестра, и продължи с по-тих глас, който обаче издаваше страхотна борба между чувствата ѝ и женската ѝ природа:

— Няма нужда да ви казвам да бдите над съкровището, което ще стане ваше. Вие я обичате, Хейуърд — това би скрilo от погледа ви хиляди недостатъци, ако Алиса ги имаше. Тя е толкова мила, нежна,

сладка и добра, колкото може да бъде една смъртна. Дори най-взискателният не би могъл да съзре у нея и най-малкия недостатък. Тя е красива — о, тъй ослепително красива! — И Кора сложи тъжно своята хубава, но не тъй светла ръка върху алабастровото чело на Алиса, като отмахна златните къдрици, които се спущаха до веждите и. — А и душата ѝ е тъй чиста и неопетнена като кожата и! Бих могла да кажа още много неща, може би повече, отколкото би одобрил хладният разум, но ще пощадя и вас, и себе си ... — Гласът ѝ стихна съвсем и тя сведе глава над сестра си. След гореща и продължителна целувка Кора се изправи смъртнобледа, но без нито една сълза в трескавите си очи, обърна се и каза на дивака с цялото си предишно гордо държане: — А сега, господине, щом това е вашето желание, ще ви последвам.

— Да, тръгвай — извика Дънкън, като предаде Алиса в ръцете на една млада индианка. — Върви си, Магуа, върви си. Тези делаварци си имат свои закони, които им забраняват да те задържат, но аз, аз не съм длъжен да им се подчинявам. Върви си, злобно чудовище. Защо се бавиш?

Мъчно би било да се опише изражението, което придоби лицето на Магуа, когато чу, че го заплашват с преследване. Най-напред в очите му блесна жестока и непресторена радост, обаче в следния миг тя бе заместена от лукаво безразличие.

— Гората е голяма — отговори той. — Широката ръка може да дойде.

— Чакайте — извика Ястребово око, като хвана Дънкън за ръката и го задържа насила. — Вие не познавате коварството на този дявол. Той ще ви въвлече в някоя засада, смъртта ви дебне ...

— Хуроне — прекъсна го Ункас, който, подчинявайки се на строгите обичаи на своето племе, слушаше всичко с дълбоко внимание. — Хуроне, справедливостта е дадена на делаварците от Маниту! Погледни слънцето. Сега то е в горните клони на елхите. Пътят ти е открит и кратък. Когато го видиш над дърветата, по следите ти ще тръгнат въоръжени хора.

— Чувам граченето на гарга! — възкликна Магуа с подигравателен смях. — Отдръпнете се — прибави той, като махна с ръка на тълпата, която бавно се разделяше, за да му стори път. — Къде са фустите на делаварците? Нека изпратят стрелите и пушките си на

хуроните, защото самите те са годни само да копаят царевица и да варят месо. Кучета, зайци, крадци — плюя в лицето ви!

Подигравките му бяха изслушани сред мъртва, зловеща тишина. Като изрече тези хапливи думи, Магуа навлезе необезпокояван в гората, следван от покорната си пленница и защищаван от непоколебимите закони на индианското гостоприемство.

---

[1] Както вече споменахме, тотемът на един от родовете на делаварското племе е костенурка. Някои диви народи вярват, че земята се крепи върху корубата на костенурка. ↑

[2] Ункас — костенурка. ↑

ГЛАВА XXXI

Докато врагът и неговата жертва се виждаха, множеството стоеше неподвижно, сякаш някаква свръхестествена сила приковаваше всички индианци на местата им. Но щом той изчезна от погледа им, те се разтичаха на всички страни, обзети от диви и силни страсти. Ункас продължаваше да стои на издигнатата площадка и очите му не се отделяха от Кора, докато цветовете на дрехата ѝ се смесиха с горския листак. Тогава той слезе, мина мълчаливо през тълпата и изчезна в колибата, от която се бе появил тъй неотдавна. Неколцина от по-сериозните и наблюдателни воители доловиха гневния блясък, който искреше в очите на Ункас, когато мина край тях, и го последваха до мястото, което бе избрал за своите размишления. След това отведеха Таменунд и Алиса, а на жените и децата заповядаха да се разотидат. През следващия съдбоносен час станът приличаше на разтревожен кошер, в който пчелите само чакаха появянето и примера на водача си, за да се впуснат в далечен и рискуван полет.

Най-после един млад воин излезе от колибата на Ункас и се запъти бавно и тържествено към едно ниско борче, пуснало корени в пукнатините на скалистата площадка. Без да проговори, той обели кората на стъблото му и се върна там, откъдето бе дошъл. Скоро бе последван от Друг, който откърши клоните на дръвчето, оставяйки само оголения ствол. Трети нашари стълба^[1] с тъмночервени ивици. Всички тези прояви, които ясно показваха войнолюбивите намерения на първенците на племето, бяха посрещнати от намиращите се вън мъже с мрачно и зловещо мълчание. Най-после се появи и самият мохикан. Той нямаше никакви украшения освен пояс и гамаши; пласт черна боя скриваше като заплашителен облак едната половина на красивото му лице.

Ункас се отпрати бавно и тържествено към стълба и започна да го обикаля с отмерени стъпки, които приличаха на някакъв старинен танц, а същевременно запя дивия и неравен напев на бойния марш на своя народ. Тоновите стигаха до крайните предели на човешкия глас.

Понякога те звучаха тъжно и покъртително печално, като съперничеха дори на песента на птиците, а после с внезапни и поразяващи ухото преходи караха слушателите да потръпват от тяхната енергичност и дълбочина. Думите бяха малко и се повтаряха често. Песента започваше с нещо като призив или хвалебствие на божеството; следващите стихове разкриваха постепенно целта на войната, а заключителните слова подобно на встъпителните изразяваха зависимостта от Великия дух. Ако беше възможно да се предаде пълният смисъл и мелодичността на езика, бихме могли да кажем, че одата имаше горе-долу следното съдържание:

Маниту! Маниту! Маниту! Ти си благ и велик, ти си мъдър! — Маниту! Маниту! О, ти си и справедлив.

О, аз виждам, аз виждам в небето и червени, и черни петна — много облаци виждам в небето, много петна.

О, аз чувам, аз чувам в гората страшен крясък и вик околвръст. О, аз чувам, аз чувам в гората боен вик!

Маниту! Маниту! Маниту! Аз съм слаб и безсилен, ти — мощен. Помогни ми, Маниту, Маниту! Помогни ми!

След свършването на всяка строфа той се спираше и издаваше по-висок и по-продължителен звук, който съответствуваше на изразеното в строфата чувство. Първият куплет беше тържествен и целеше да изкаже почит към божеството. Вторият имаше описателен характер, обаче в него звучеше и някаква тревога. Третият представляваше добре познатият страхотен боен вик, който екна от гърдите на младия воин като съчетание на всичките ужасни шумове на битката. Последният, както и първият, беше умоляващ и изразяваше смирение. Той повтори тази песен три пъти и също толкова пъти обиколи стълба с танцовите си стъпки.

След като Ункас направи първия кръг, един от суровите и уважавани вождове на ленапците последва примера му. Думите на неговата песен бяха други, обаче мелодията наподобяваше първата. Един подир друг воините се присъединяваха към другарите си, докато най-после всички по-известни и по-прославени мъже на племето се включиха в бойния танц. Сега той представляваше ужасна и дива гледка. Свирепите лица на вождовете, които внушаваха уплаха, се озверяваха още повече под влиянието на страшната мелодия, на която те пригласяха с гърлените си провиквания. Точно тогава Ункас заби

томахавката си дълбоко в стълба и нададе крясък, който можеше да се сметне за лично негов боен вик. С това свое действие той заявяваше, че поема ръководството на предстоящия военен поход.

Това бе сигнал, който събуди всички дремещи страсти на племето. Стотина момци, възпирани до този миг от младежка неувереност, сега се нахвърлиха бясно като един човек върху символичния образ на своя враг и го разцепиха треска по треска, докато от дръвчето не остана нищо друго освен скритият в земята корен. През тези моменти на обща възбуда индианците подложиха останките на дървото на най-безжалостни мъчения с такава жестокост, сякаш виждаха пред себе си живи неприятели. На някои сваляха скалповете, върху други стоварваха острите си брадвички, а трети мушкаха смъртоносно с ножовете си. Накратко, ентузиазмът и свирепата наслада бяха тъй силни и недвусмислено проявени, че походът бе обявен за война на цялото племе.

Веднага щом нанесе удара, Ункас излезе от кръга и вдигна очи към слънцето, което приближаваше точката, която отбелязваше края на временното примирие с Магуа. Той съобщи това с многозначително движение на ръката и с подходящ за случая крясък. Тогава цялото развълнувано множество изостави символичната война, надавайки пронизителни викове на удоволствие, и тръгна да се приготвява за по-големите опасности, които щяха да му донесат истинските сражения.

В миг станът доби съвсем нов вид. Воините, които бяха вече въроръжени и боядисани, стояха мълчаливи, сякаш не бяха годни да проявяват никакви по-силни чувства. Противно на тях жените наизскачаха от колибите, като пееха песни, в които радостта и скръбта се смесваха тъй странно, че човек не би могъл да каже кое от тези две чувства надделява. Никой обаче не стоеше без работа. Едни носеха ценните си вещи, други водеха децата си, трети — старите и болните. Всички се отправиха към гората, която се стелеше по склоновете на планината като светлозелен килим. Таменунд също се оттегли натам с величествено спокойствие след кратко и трогателно свиждане с Ункас. Мъдрецът се раздели с младия момък така неохотно, както би сторил това един баща, който напуска своя отдавна загубен и току-що намерен син. Междувременно Дънкън настани Алиса на сигурно място и след

това се върна при разузнавача. Лицето му издаваше голямото нетърпение, с което и той чакаше приближаващата се борба.

Но Ястребово око бе тъй свикнал с бойните песни и военните приготовления на туземците, че сега не проявяваше никакво любопитство към развиващите се наоколо събития. Той само хвърляше по някои и друг поглед към воините, които изразяваха готовност да придружат Ункас на бойното поле. Както броят, така и видът им скоро го задоволиха, защото, както вече видяхме, младият вожд бързо бе успял да привлече всеки мъж от племето, годен да носи оръжие. След като установи с радост този факт, той изпрати едно индианско момче да потърси „Еленубиеца“ и пушката на Ункас там, където двамата ги бяха скрили, когато наближаваха лагера на делаварците — мярка с двойка цел: от една страна, искаха да предпазят оръжията си от собствената си съдба, в случай че делаварците ги задържат като пленници, а от друга — това им създаваше преимуществото да се явят пред непознатото племе по-скоро като пострадали хора, отколкото като мъже, годни да се защищават и да си набавят храна. Разузнавачът прояви обичайната си предпазливост, като възложи на друг това важно задължение — да намери и донесе тъй скъпоценната за него пушка. Той бе уверен, че Магуа не беше дошъл сам, а знаеше също и това, че хуронски шпиони са разпръснати по целия край на гората, за да следят движението на новите си неприятели. Поради това щеше да бъде гибелно за него да иде за оръжието. Същото би било и за всеки друг воин, но за едно момче опасността щеше да настъпи едва след като шпионите открият целта му. Когато Хейуърд се върна при него, той чакаше спокойно резултата.

Момчето, което беше получило подробни наставления и бе доста хитро, изпълнено с младежка амбиция и гордо от оказаното му доверие, прекоси нехайно поляната и навлезе в гората недалече от мястото, където бяха скрити пушките. Но щом листата на храстите го скриха от погледа, тъмната му фигура запълзя като змия към желаното съкровище. Търсенето се увенча с успех. В следния миг момчето се понесе като стрела през тясното открито пространство, опасващо подножието на скалистото възвишение, на което се намираще селото, като и в двете си ръце държеше по една пушка. То вече бе стигнало до скалите и беше започвало да се катери по тях с необикновена бързина, когато откъм гората се чу изстрел, който показва колко прави са били

предположенията на разузнавача. Момчето отвърна със слаб, но презрителен крясък. Веднага подире му бе изпратен втори куршум от друго място в гората. Минута след това то се показа на билото, като размахваше тържествено пушките и пристъпваше с вид на победител към прочутия ловец, който го бе почел с такава славна задача.

Въпреки живия интерес, който Ястребово око проявяваше към съдбата на своя пратеник, той посрещна „Еленоубиеца“ с такова удоволствие, което пропъди от съзнанието му всяка друга мисъл. След като разгледа внимателно пушката си и я отвори и затвори около петнадесети на пъти, а после направи какви ли не също тъй важни опити със спусъка, той се обърна към момчето и го запита с голяма загриженост дали не е ранено. Жлапето го погледна гордо право в лицето, но не отговори нищо.

— Аха! Виждам, момко, че онези негодници са ти ожулили кожата — прибави разузнавачът, като взе едната ръка на търпеливия страдалец, която бе прорязана от дълбока рана, причинена от единия куршум. — Нищо, парче счукана кора от елша ще й подействува като магия. Засега аз ще я превържа с колан^[2]. Рано започваш военния занаят, мое храбро момче, и сигурно, докато умреш, ще носиш много следи от рани, спечелени с чест. Познавам много млади мъже, които са сваляли скалпове, а не са в състояние да покажат следа от подобна рана. Върви си — каза той, като превърза ръката му, — ти ще станеш вожд.

Момчето се отдалечи по-гордо с пролятата си кръв, отколкото най-суетният царедворец с алената кордела на ордена си. То се заразхожда важно между връстниците си и веднага стана предмет на обща завист и възхищение.

Но при толкова сериозни и съществени задължения тази проява на младежка храброст не привлече онова внимание и не извика онези похвали, които би получила при по-благоприятни обстоятелства. Тя обаче послужи да осведоми делаварците за местонахождението и намеренията на неприятеля. Съобразно с това бе заповядано на група воини — по-подходящи за целта от слабото, макар и храбро момче — да пропъдят дебнещите в гората врагове. Те лесно изпълниха задачата си, тъй като повечето от хуроните се оттеглиха сами, когато разбраха, че са били открити. Делаварците ги проследиха на доста голямо разстояние от собствения си стан, след което се спряха да чакат нова

заповед, тъй като се опасяваха от засада. Когато двете враждуващи групи се скриха, гората отново потъна в покоя и тишината, които носеше свежото лятно утро и голямата усамотеност на местността.

Спокойният, но все пак нетърпелив Ункас сега събра своите вождове и раздели между тях войните. Представи им Ястребово око като изпитан боец, който винаги е заслужавал доверие. Когато видя, че приятелят му бе посрещнат благосклонно, той му възложи да командува двадесет мъже — енергични, ловки и решителни като него. После обясни на делаварците какъв чин заема Хейуърд в английската войска и повери и на него подобен отряд. Дънкън обаче отказа да приеме тази служба и заяви, че е готов да се бие като прост войник, подчинен на разузнавача. След като се разпореди по този начин, младият мохикан назначи туземните вождове на различни други отговорни постове и понеже времето бе напреднало, даде заповед за потегляне. Последваха го повече от двеста мъже, които тръгнаха на поход радостни, но мълчаливи.

Те навлязоха в гората безпрепятствено и дори не срещнаха никакво живо същество, което да ги предупреди за някаква опасност или да им даде сведенията, от които имаха нужда, докато не стигнаха до скривалищата на собствените си разузнавачи. Там получиха заповед да спрат, а вождовете се оттеглиха на съвещание шепнешком.

Предложени бяха най-различни планове, но нито един не отговаряше на желанията на нетърпеливия им вожд. Ако Ункас се ръководеше от собствените си стремежи, той би повел хората си в атака, без да се бави нито минута, и би предоставил изхода от борбата на случайностите на едно бързо сражение. Но подобен начин на действие би бил против всички общоприети обичаи и схващания на сънародниците му. Така че трябваше да действа с предпазливост, която му бе противна при сегашното състояние на духа му, и трябваше да слуша съвети, които караха буйния му нрав да пламва, като си мислеше за дързостта на Магуа и за опасността, в която се намираше Кора.

След незадоволително съвещание, което отне много минути, те видяха една човешка фигура да се приближава от към страната на неприятеля с такава бързина, която ги накара да си помислят, че това бе пратеник, натоварен да води преговори за мир. Но когато се озова на стотина ярда от мястото, където се бяха събрали на съвет делаварските

вождове, непознатият се подвоуми, като явно не беше сигурен каква посока да поеме, и най-после спря. Тогава всички очи се обърнаха към Ункас, сякаш го питаха какво да правят.

— Ястребово око — каза младият главатар, — този човек не трябва вече никога да проговори на хуроните.

— Последният му час е настъпил — лаконично рече разузнавачът, мушна дългата цев на пушката си между листата и внимателно се прицели. Но вместо да натисне спусъка, той отново наведе дулото и се разсмя по свойствения си начин. — Ех, че съм нещастен грешник! Взех този дявол за мингозец! — каза той. — Но представи си, Ункас, когато окото ми се плъзгаше, по неговите ребра, за да реша къде да го ударя с куршума, аз видях свирката на музиканта! И така, това е онзи, когото наричат Гамът, чиято смърт няма да принесе полза никому и чийто живот може да ни бъде полезен, ако езикът му е годен за нещо друго освен за пеене. Ако моят глас още струва нещо, аз скоро ще се „по-разговоря“ с този честен човечец и мелодията ми ще му се види по-приятна от песента на „Еленубиеца“.

С тези думи Ястребово око остави настрана пушката си, пропълзя в храстите и се спря на едно място, откъдето Дейвид можеше да го чуе. После се опита да повтори музикалния номер, с който така славно бе успял да се измъкне от лагера на хуроните. Чувствителните уши на Гамът не можеха лесно да се измамят, пък и всъщност трудно би било за всеки друг освен за Ястребово око да; произведе подобен шум. Понеже веднъж вече бе чувал тези звуци, певецът разбра кой ги издава сега. Клетият човечец изглеждаше избавен от голямо затруднение. Той тръгна по направление на гласа — нещо, което за него беше не по-малко мъчително, отколкото ако се бе запътил срещу цяла батарея — и скоро откри скрития певец.

— Интересно какво ще си помислят за това хуроните — каза разузнавачът със смях, като хвана за ръка другаря си и го замъкна по-навътре. — Ако тези мошеници са ме чули, ще си кажат, че тук има двама побъркани вместо един! Но на това място сме в безопасност — добави той, като посочи Ункас и другарите му. — Разправи ни сега на обикновен английски език, без да си извиваш гласа нагоре и надолу, какво става с мингозците.

Обхванат от нямо учудване, Дейвид отправи вперен поглед към свирепите дивашки вождове. Но присъствието на познатите му лица го

успокои и скоро той успя да се съвземе дотолкова, че да отговори смислено.

— Наблизо има голям брой езичници — каза Дейвид — и се боя, че са дошли с лоши намерения. Голям вой и безбожно веселие царяха преди малко в селището им. Носеха се такива ужасни звуци, чието признасяне е същинско богохулство, и аз побягнах при делаварците, за да търся спокойствие.

— Може би ушите ти нямаше да спечелят много от тази промяна, ако краката ти бяха по-бързи — отвърна малко сухо разузнавачът. — Но да оставим това настрана. Къде са хуроните?

— Кривят се в гората между това място и селото си и са толкова много, че ако сте благоразумни, веднага ще се върнете. Ункас хвърли поглед към дърветата, които скриваха собствените му войници, и запита:

— А Магуа?

— И той е между тях. Той доведе девойката, която се намираше при делаварците, остави я в пещерата и като разярен вълк се впусна начело на своите диваци. Не зная какво е могло да смути духа му!

— Казваш, че я е оставил в пещерата? — прекъсна го Хейуърд. — Добре е, че знаем къде се намира! Не можем ли да сторим нещо за незабавното освобождаване на Кора?

Ункас погледна изпитателно разузнавача, преди да запита:

— Какво ще каже Ястребово око?

— Дай ми моите двадесет пушки и аз ще свия надясно, по течението на потока, а после ще мина край къщичките на бобрите и ще отида при сагамора и полковника. Скоро след това оттам ще чуете бойния вик. При този вятър човек може да го чуе от цяла миля разстояние. Тогава, Ункас, вие ще се спуснете срещу тях. Когато те дойдат на един изстрел от нас, ние ще им нанесем такъв удар, че да не съм стар горски скитник по границата, ако редиците им не се огънат като лък от ясеново дърво. След това ще завземем селото и ще освободим девойката от пещерата. А с племето ще свършим или според бойните правила на белокожите — с открит удар и победа, или пък по индиански — с хитрост и засада. В този план, майоре, може да няма много наука, но със смелост и търпение ще се изпълни успешно.

— Много ми харесва този план — извика Дънкън, който виждаше, че главната цел на разузнавача е освобождаването на Кора.

— Много ми харесва. Нека веднага пристъпим към изпълнението му.

След кратко съвещание планът бе разработен по-подробно. Разясниха го добре на отделните групи: определиха различните сигнали и всеки от вождовете зае поста, който му бяха определили.

---

[1] Това е така нареченият от индианците „боен стълб“ — символ на войната. Б.пр. ↑

[2] Колан — знак за отличие. ↑

ГЛАВА XXXII

Докато Ункас разполагаше по този начин силите си, гората беше толкова тиха и като се изключат тези, които се бяха събрали на съвет, изглеждаше тъй необитаема, както по времето, когато за първи път се е появила изпод ръцете на създателя. Погледът можеше да шари по всички посоки през безкрайните и сенчести пътеки между дърветата, но никъде не се виждаше нещо, което да не представлява част от спокойната и дремеща природа. Тук-там между клоните на буките се чуваше пърхането на птичи крила. От време на време някоя катеричка изпускаше орех на земята и привличаше за миг погледите на сепналите се индианци. Но веднага щом заглъхнеше случайният шум, те чуваха над главите си шепота на ветреца, който се носеше из зелената вълниста повърхност на гората. А тя се простираше на една огромна площ, пресичана само от някое езеро или поток. Толкова безмълвна и дълбока беше тишината, в която гънеше дивата местност, намираща се между делаварците и селото на неприятелите им, че сякаш човешки крак никога не бе стъпвал в нея. Но Ястребово око, чиято длъжност го караше да бъде пръв в предприетото приключение, познаваше прекалено добре характера на тези, с които щеше да води битка, за да се довери на коварната тишина.

Когато видя, че малката му група се е събрала, разузнавачът взе под мишница „Еленубиеца“, направи мълчаливо знак на хората си да го следват и ги поведе назад. Така те изминаха няколко десетки ярда и стигнаха до малък поток, който бяха прекосили на идване. Тук Ястребово око се спря и след като изчака да го заобиколят всичките му сериозни и внимателни воители, запита на делаварско наречие:

— Знае ли някой от моите млади воители, къде ще ни заведе този поток?

Един делаварец протегна ръка с два разделени пръста, посочи как те бяха съединени в основата си и каза:

— Преди слънцето да измине пътя си, малката вода ще се влее в голямата. — После показа към мястото, за което беше споменал, и

добави: — Двете заедно са достатъчни за бобрите.

— От направлението, в което тече потокът, и от разположението на планините и аз подразбрах същото — отвърна разузнавачът, като погледна нагоре, към пролуките между върховете на дърветата. — Воини, ще се движим под прикритието на бреговете му, докато надушим хуроните. Другарите му отговориха с обичайното си кратко възклицание, изразяващо съгласие. Но като видяха, че водачът им се готви да ги поведе лично, единдвама от тях направиха знак, че не всичко е в ред. Ястребово око разбра многозначителните им погледи и като се обърна, видя, че по целия път дотук псалмопевецът бе вървял подир тях.

— Приятелю — каза разузнавачът сериозно, като в държанието му пролича известна гордост, че заслужава да му се възложи такава задача, — знаеш ли, че това е преден отряд, избран да изпълни най-тежката задача и поставен под командата на човек, който, макар че по-добре би било друг да каже това за него, не ще е склонен да го остави бездеен? Преди да изтекат ако не пет, то поне тридесет минути, ние сигурно ще стъпим на тялото на някой хурон, бил той жив, или мъртъв.

— При все че не сте ми казали какви са намеренията ви — отвърна Дейвид, чието лице бе позачервено и в чиито обикновено спокойни и безизразни очи блестеше особен огън, — твоите хора ми напомнят за синовете на Якова, тръгнали да се бият със сихемовците, които подло са искали да вземат за невеста една девойка от дарения с благоволенieto на бога народ. Аз извървах много път с младото момиче, което търсите, и живях дълго време край него в добри и лоши обстоятелства. И при все че не съм войнствен човек и не съм запасал остра сабя на кръста си, с радост бих се сражавал заради него.

Разузнавачът се поколеба, като навярно обмисляше какви биха били последиците, ако зачислеше към отряда си такъв странен войник, след което каза:

— Ти не умееш да боравиш с никакво оръжие. Не носиш пушка и вярвай ми, мингозците ще ни върнат онова, което са взели от нас.

— Макар и да не съм самохвален Голиат — отвърна Дейвид, като измъкна една прашка изпод чудноватите си многоцветни дрехи, — аз не съм забравил примера на онова еврейско момче. В детинството си често съм се упражнявал с това древно военно оръжие и вярвам да не съм още съвсем загубил изкуството да си служа с него.

— Аха — каза Ястребово око, като хвърли студен и обезсърчителен поглед върху вървите и торбичката, направени от еленова кожа, — такова нещо би могло да свърши някаква работа, ако трябваше да се защитаваме срещу стрели или дори ножове, само че французите са снабдили всички тези мингозци с хубави пушки с нарезни. Но тъй като, изглежда, притежаваш дарбата да минаваш невредим през огън и тъй като си имал щастието да ... Майоре, внимавайте, пушката ви е заредена за стрелба! Един-единствен преждевременен изстрел може да струва двадесет напразно свалени скалпа. Певецо, можеш да ни последваш. Може да ти намерим работа, когато стане нужда да се надават викове.

— Благодаря ти, приятелю — отвърна Дейвид и подобно на своя библейски едноименик започна да се запасява с камъчета от дъното на потока. — Макар че желанието да убивам не ми е присъщо, духът ми много щеше да се натъжи, ако ме беше върнал.

— Помни — прибави разузнавачът, като почука многозначително собствената си глава по мястото, където раната на Гамът още не беше напълно заздравяла, — дошли сме тук да се бием, а не да се забавляваме с музика. Докато не прозвучи общият вик, не бива да се чуе никакъв друг глас освен този на пушката.

Дейвид кимна, за да покаже, че е съгласен с условията. Тогава Ястребово око хвърли нов изпитателен поглед върху воините си и даде знак да продължат.

По протежение на една миля те вървяха по коритото на реката. При все че стръмните брегове и гъстите шубраци, които заобикаляха потока, ги защитаваха до голяма степен от опасността да бъдат забелязани, те не пропуснаха да вземат ни една от предпазните мерки, присъщи на индианския начин на воюване. И по двата бряга пълзеше по един воин, за да хвърля от време на време поглед към гората. Всеки няколко минути групата се спираше и се ослушваше за неприятелски звуци с такава острота на слуха, каквато едва ли би могъл да си представи човек, който не живее така близо до природата. Нищо обаче не обезпокои напредването им и те стигнаха до мястото, където по-малкият поток се вливаше в по-големия, без да се появи и най-малкият признак, че някой ги е забелязал. Тук разузнавачът отново се спря, за да огледа гората.

— По всичко личи, че денят ще бъде хубав за битка — каза той на английски, като се обърна към Хейуърд и отправи светлите си очи нагоре към облаците, които се движеха на големи маси по небето. — Блестящото слънце и лъскавата цев на пушката не помагат на прицелването. Всичко е благоприятно за нас — откъм тях вее вятърът, който ще ни донася шумовете и пушека им, а това не е малко. Ние ще стреляме, а те след това ще разберат какво става. Но ето че вече излизаме на открито. Бобрите са се разпореждали около този поток в продължение на стотици години. Дърветата са им служили било за храна, било за бентове, така че, както виждате, тук има много пънове с обелена кора, но малко живи дървета.

Наистина с тези няколко думи Ястребово око даде добро описание на гледката, която сега се откриваше пред тях. Ширината на потока се менеше, като на места той се стрелкаше през тесни пукнатини в скалите, а другаде се разливаше върху цели акри от низината и образуваше малки водни площи, които биха могли да се нарекат езерца. Навсякъде край бреговете му се виждаха разпадащи се останки на дървета във всички стадии на гниенето, като се почне от такива, които сякаш стенеха със своите политнали настрана стволоче, и се стигне до онези, които са били наскоро лишени от грапавите кори, криещи тайната на живота им. Няколко дълги, ниски и покрити с мъх дебели дънери бяха разпръснати между тях като паметници на някакво старо и отдавна загинало поколение.

Разузнавачът забеляза всички подробности с такава сериозност и заинтересуваност, каквато те навярно никога преди това не са предизвиквали. Той знаеше, че станът на хуроните се намира само на половин миля нагоре по течението, и с грижата на човек, който се бои от скрита опасност, се обезпокои твърде много, като не намери никакви следи от неприятеля. Веднъж или дважд помисли да даде заповед за стремително нападение и да връхлети в селото неочаквано, но опитността бързо му напомняше за опасността от една толкова безполезна постъпка. После напрегнато и с мъчителна несигурност се послуша за неприятелски шумове откъм мястото, където бе останал Ункас, но нищо не се чуваше освен шумът на вятъра, чиито пориви предвещаваха буря. Най-после, отстъпвайки по-скоро на силното си нетърпение, отколкото направляван от своя опит, той реши да

предизвика неприятеля, като престане да прикрива отряда си и продължи предпазливо нагоре по течението на потока.

Докато правеше наблюденията си, разузнавачът се намираше под прикритието на един храсталак, а другарите му все още лежах в дъното на дола, където по-малкото поточе излизаше на открито. Но когато чуха тихия му, ала все пак разбираем сигнал, цялата група воители безшумно изпъзяха на брега като тъмни призраци и мълчаливо се наредиха около него. Като посочи направлението, в което желаше да продължат, Ястребово око потегли, а воините се наредиха един след друг, с изключение на Хейуърд и Дейвид, и закрачиха внимателно в неговите стъпки, за да оставят следи само от един човек.

Но групата едва бе излязла на открито, когато в гърба им се чу залп от десетина пушки. Един делаварец подскочи високо във въздуха като ранен елен и се простря мъртъв на земята.

— Аха! Аз се страхувах от подобна дяволия! — възкликна разузнавачът на английски, след което с бързината на мисълта прибави на езика, който бе възприел като свой: — Залягайте, воители, и стреляйте!

При тези думи групата се разпръсна и преди да се бе съвзел от изненадата си, Хейуърд се видя останал сам с Дейвид. За щастие хуроните бяха вече отстъпили и огънят им не го застрашаваше. Но очевидно това положение нямаше да трае дълго, защото разузнавачът даде пример за ускорено отстъпление, като изпразваше пушката си и притичваше бързо от едно дърво до друго, докато неприятелят бавно се оттегляше.

Изглежда, че нападението бе предприето от много малка група хурони, но тя постепенно се увеличаваше, като настигаше други свои воители, докато огънят, с който те отговаряха, стана ако не напълно, то поне почти толкова силен, колкото този на напредващите делаварци. Хейуърд се хвърли между сражаващите се и като подражаваше на своите другари в необходимите мерки за предпазване, стреляше с пушката си. Сега сражението се засили и стана позиционно. Малцина бяха ранени поради това, че и двете страни се криеха зад дърветата, без да излагат ни част от телата си, освен когато трябваше да се прицелят. Обаче възможностите постепенно станаха неблагоприятни за Ястребово око и неговата група. Със своя бърз поглед разузнавачът схвана опасността, без да знае как да я предотврати. Той разбра, че е

по-опасно да отстъпи, отколкото да задържи позицията си, но в същото време видя, че неприятелят трупа хора към фланга му, което така пречеше на делаварците да се закриват, че малко оставаше да ги накара да прекратят огъня си. В този критичен момент, когато започнаха да мислят, че цялото неприятелско племе постепенно ги заобикаля, те чуха бойни викове и тракане на оръжия да ехтят под сводовете на гората откъм мястото, където се бе разположил Ункас; това беше една ладийка, която се намираше под равнището на бойното поле, където се сражаваха Ястребово око и неговите хора.

Резултатът от това нападение пролича мигновено и бе много благоприятен за разузнавача и групата му. Изглежда, че докато собствената му внезапна атака бе очаквана и затова пропадна, неприятелят на свой ред бе измамен относно целта ѝ и броя на войниците, поради което бе оставил твърде малко хора да противостоят на вихреното нападение на младия мохикан. Това обстоятелство ясно пролича както в бързината, с която горската битка се премести нагоре към селището, така и от незабавното намаляване на нападателите, които се впуснаха да укрепят предната линия, оказала се сега главна защита.

Като насърчаваше другарите си с гласа си и с личния си пример, Ястребово око им даде заповед да се впуснат върху неприятеля. При този груб начин на водене на война нападението се състоеше просто в придвижване от прикритие към прикритие, по-близо до неприятеля; тази маневра бе моментално и успешно изпълнена. Хуроните бяха принудени да се оттеглят и полесражението се премести от откритото място, където боят бе започнал, до един кът, където нападателите намериха гъсталак, в който да се укрият. Тук битката продължи — трудна и както изглеждаше, със съмнителен изход. При все че никой от делаварците не падна, кръвта течеше изобилно от раните им поради неблагоприятното положение, в което се намираха.

В това критично положение Ястребово око намери начин да застане зад същото дърво, което служеше за прикритие на Хейуърд, а по-голямата част от войните му се намираха малко надясно от него, така че гласът му можеше да достигне до тях и оттам те продължаваха да поддържат честа, но безплодна стрелба срещу укрилия се неприятел.

— Вие сте млад човек, майоре — каза разузнавачът, като опря приклада на „Еленубиеца“ на земята и се облегна на цевта му, малко изморен от досегашните усилия, — и може би в бъдеще участва ви ще бъде да водите войски против тези дяволи, мингозците. Тук можете да видите същността на индианския начин на воюване. Тя се състои главно в ловка ръка, бързо око и добро прикритие. А ако имахте сега една рота от „Кралските американци“, по какъв начин щяхте да се справите с работата?

— Щикът би проправил пътя.

— Да, в това, което казвате, проличават типичните за един белокож разсъждения, но в тази пустош човек трябва да се запита колко живота би могъл да пощади. Не, конницата^[1] — продължи разузнавачът и поклати глава като човек, който размишлява, — срам ме е да кажа, но рано или късно конницата ще разреши изхода на тези схватки. Животните вършат повече работа от хората и затова в края на краищата ще трябва да си служим с кавалерия. Изпрати едно подковано копито по следите на мокасина на червенокож и ако веднъж е изпразнил пушката си, никога вече не би се спрял да я напълни.

— Това е въпрос, който ще е по-добре да разискваме друг път — отвърна Хейуърд. — Да нападнем ли?

— Не виждам защо човек да не използва кратките си мигове на отдых за полезни размишления — отвърна разузнавачът. — А що се отнася до бързо нападение, подобна тактика не ми се нрави много, защото в такъв случай ще се жертвуват един-два скалпа. И все пак — прибави той, като наведе настрани глава, за да долови шума на далечната битка, — за да бъдем полезни на Ункас, ще трябва да се отървем от тези негодници пред нас!

После той се обърна с енергичен и решителен вид и заговори с висок глас на своите индианци, приказвайки на собствения им език. Те отговориха на думите му с крясък и при даден знак всички воители изскочиха иззад дърветата, които ги прикриваха. При вида на толкова много тъмни тела, които се показаха едновременно пред тях, хуроните дадоха залп, който, поради това че бе бързо изстрелян, не даде никакъв резултат. Без да си поемат дъх, делаварците се спуснаха с дълги скокове към гората като пантери, които се нахвърлят върху жертвата си. Ястребово око вървеше най-напред, като размахваше страшната си пушка и насърчаваше с примера си своите другари. Неколцина от по-

старите и по-опитни хурони, които не се бяха измамили от хитростта, целяща да ги накара да стрелят веднага, сега дадоха няколко смъртоносни изстрела отблизо и оправдаха опасенията на разузнавача, като повалиха трима от най-предните му воини. Но ударът не беше достатъчен, за да отслаби устрема на нападението. Със присъщата си свирепост делаварците нахлуха във вражеското прикритие и яростта им помете всяка съпротива.

Ръкопашната битка трая само един миг, отбраняващите се бързо отстъпиха, докато стигнаха до другия край на гъсталака, където се залостиха с упоритостта, която често се наблюдава у подгонени зверове. В този критичен момент, докато успехът на сражението отново взе да става съмнителен, зад хуроните се чу гърмеж и един куршум прелетя със свистене откъм бобровите дупки, които се намираха на полянката зад гърба им, последван от свиреп и страшен боен вик.

— Ето гласа на сагамора! — извика Ястребово око, като отговори на провикването със собствения си гръмлив глас. — Сега сме ги притиснали и отпред, и в тил.

Въздействието върху хуроните бе мигновено. Обезсърчени от това нападение, изхождащо от посока, която не им даваше възможност да се прикрият, воините нададоха вик на разочарование и като се впуснаха вкупом, разпръснаха се по поляната, без да мислят за нещо друго освен за бягство. Мнозина падаха под куршумите и ударите на преследващите ги делаварци.

Няма да се спираме, за да описваме подробно срещата между разузнавача и Чингачгук, нито трогателните думи, разменени между Дънкън и Мънроу. Няколко кратки и набързо казани слова обясниха положението и на двете страни и тогава Ястребово око посочи сагамора на своите другари и отстъпи командването на мохиканския вожд. Чингачгук зае поста, за който неговото потекло и опитност му даваха изключително право, със сериозната тържественост, която винаги придава авторитет на заповедите на туземния вожд. Като следваше стъпките на разузнавача, той поведе групата назад през гъсталака; по пътя хората му сваляха скалповете на падналите хурони и скриваха телата на убитите делаварци; така стигнаха мястото, където разузнавачът реши, че могат да спрат.

Воините, много изморени от предшествуващата битка, сега заеха позиция на едно равно място, където имаше достатъчно дървета, за да ги прикрият. Пред тях теренът се спущаше доста стръмно и на разстояние от няколко мили пред погледа им се простираше тясна, тъмна и гориста долина. В тази именно гъста и тъмна гора Ункас продължаваше да се сражава с главното ядро на хуроните.

Мохиканът и другарите му се приближиха към края на склона и с опитно ухо се вслушаха в шума на битката. Няколко птици, пропъдени от скритите им гнезда, се виеха над долината, бухнала от зеленина. Тук-там над дърветата се издигаше по някой лек облак дим, който се разнасяше във въздуха, посочвайки местата, където битката е била яростна и позиционна.

— Сражението се придвижва нагоре по склона — забеляза Дънкън, като посочи дима на един нов залп. — Ние сме в самата среда на фронта и огънят ни не може да бъде полезен.

— Те ще се оттеглят към падинката, където прикритието е по-добро — възрази разузнавачът, — и ние ще останем точно на техния фланг. Върви, сагамор! Едва ще имаш време да нададеш бойния си вик и да поведеш напред младежите. Аз ще изкарам тази схватка с воители, които имат моя цвят на кожата. Ти ме познаваш, мохикане; нито един от онези хурони не ще прекоси възвишението в гърба ти, без да се чуе гласът на „Еленоубиеца“.

Индианският вожд се спря още един миг, за да разбере хода на сражението, което сега бързо се преместваше нагоре по склона — сигурен знак, че делаварците побеждават. Той не напусна мястото, докато не бе предупреден за близостта на свои и на врагове от куршумите на приятелите му, които започнаха да шибат между сухите листа по земята като зърна на градушка преди буря. Ястребово око и тримата му другари се отдръпнаха малко, за да се прикрият, и зачакаха изхода на борбата със спокойствие, спечелено от голямата им опитност при подобни обстоятелства.

Не след дълго пушечните изстрели започнаха да губят типичното за гората ехо и да звучат като гърмежи на открито. Тогава тук-там се появиха воители, отблъснати към края на гората. Те започнаха да се събират на поляната, където щяха да направят последно усилие да удържат позицията. Към тях скоро се присъединиха и други, докато пред погледа се проточи дълга редица мургави фигури, които с

упоритостта на отчаянието не се помръдваха от прикритието. Хейуърд започна да става нетърпелив и обърна неспокойно очи към Чингачгук. Вождът беше седнал така на една скала, че от него не се виждаше нищо друго освен спокойното му лице. Той наблюдаваше гледката с несмутим поглед, сякаш беше поставен там само за да гледа битката.

— Време е вече делаварецът да напада! — каза Дънкън.

— Не още, не още — отвърна разузнавачът. — Когато надуши приятелите си, делаварецът ще им даде да разберат, че е тук. Гледайте, гледайте! Негодяите се събират в онази група борове като рояк пчели, напуснали стария си кошер. Бога ми, дори и една жена би могла да се прицели в средата на такъв куп червенокожи!

В този миг прозвуча бойният вик и десетина хурони паднаха от изстрелите на Чингачгук и неговата група. На последвалия крясък отговори един-единствен боен вик от гората и във въздуха се понесоха такива крясъци, сякаш хиляда гърла се бяха обединили в едно общо усилие. Хуроните се огънаха, разкъсаха центъра на своя фронт и Ункас се показа от гората начело на стотина воини.

Размахал наляво и надясно ръце, младият вожд посочи неприятеля на своите хора, които се разпръснаха да го преследват. Сражението сега се разкъса, като двете крила на разбитите хурони отново потърсиха прикритие в гората, ожесточено преследвани от победоносните воини на ленапското племе. Може би бе изминала само една минута, обаче звуците вече се отдалечаваха в различни посоки и постепенно губеха яснотата си под отекващите сводове на гората. Но една малка група хурони презрително отказваше да се прикрие и като лъвове в безизходно положение бавно и мрачно се оттегляха нагоре по стръмнината, която Чингачгук и хората му бяха току-що напуснали, за да вземат по-дейно участие в сражението. Магуа изпъкваше сред тази група както със свирепия си и див вид, така и с все още надменното си и властническо държане.

В старанието си да ускори преследването Ункас бе останал почти сам, но в момента, когато погледът му улови фигурата на Хитрата лисица, всички други съображения бяха забравени. Като нададе своя боен вик, който призова шест-седем воини, и без да обръща внимание на неравния им брой, той се втурна срещу своя враг. Лисицата, който наблюдаваше движенията му, се спря да го почака, обзет от тайна радост. Но в момента, когато си мислеше, че безразсъдната смелост на

буйния млад нападател го бе предоставила на милостта му, чу се нов крясък и пред погледа му се изпречи Дългата карабина, който се втурна на помощ, придружен от всичките си бели другари. Хуронът мигновено се обърна и започна бързо да отстъпва нагоре по стръмнината.

Нямаше време нито за поздрави, нито за приветствия, защото Ункас, не разбрал, че приятелите му се бяха приближили, продължи преследването с бързината на вятър. Напразно Ястребово око му викаше да се прикрива; младият мохикан не се боеше от опасния огън на противниците си и скоро ги принуди да побягнат толкова стремително, колкото бързо и устремно тичаше самият той. За щастие преследването продължи кратко време, а и положението на белите беше много благоприятно, иначе делаварецът щеше да надмине всичките си другари и да стане жертва на собствената си дързост. Но преди да се случи подобно нещастие, преследвачите и преследваните навлязоха в хуронското селище, на един изстрел разстояние едни от други.

Възбудени от близостта на жилищата си и изморени от преследването, хуроните се спряха и с яростно отчаяние поведоха бой около колибата на съвета. Нападението унищожи всичко пред себе си като вихрушка. Томахаваката на Ункас, пушката на Ястребово око и дори все още яката ръка на Мънроу — всички действаха усилено в този момент и скоро земята се покри с труповете на неприятелите им. Въпреки смелостта си и макар непрестанно да се излагаше, Магуа успя да остане невредим подобно на героите от древните легенди, покровителствувани от съдбата, която бди над участва на своите любимци. Когато видя повалените си другари, хитрият вожд нададе крясък, с който изразяваше безкрайния си гняв и разочарование, и побягна от бойното поле, последван от едничките си двама останали живи приятели, като остави делаварците да свалят от убитите кървавите трофеи на победата.

Но Ункас, който напразно го беше търсил в схватката, се впусна да го преследва, а Ястребово око, Хейуърд и Дейвид побързаха по стъпките му. Най-много, което можеше да направи разузнавачът, беше да държи дулото на пушката си малко пред приятеля си, но всъщност то служеше като чародеен щит. Веднъж Магуа като че ли реши да направи последно усилие да отмъсти за всички свои загуби,

но веднага изостави това намерение и скочи в един гъсталак, където бе последван от неприятелите си. След това влезе внезапно в отвора на пещерата, която читателят вече познава. Ястребово око, който дотогава се бе сдържал да стреля само от любов към Ункас, нададе победоносен вик и високо заяви, че сега плячката им е сигурна. Преследвачите се втурнаха в дългия и тесен вход тъкмо навреме, за да зърнат отстъпващите фигури на хуроните. Минаването им през естествените галерии и подземни помещения на пещерата бе предшествувано от писъците и виковете на стотици жени и деца. В дрезгавата светлина пещерата приличаше на тъмнините на ада, през която пробягват пълчища нещастни духове и свирепи дяволи.

Ункас не изпущаше от очи Магуа, сякаш животът му имаше само една цел. Хейуърд и разузнавачът все още тичаха подир него, подтиквани — макар и в по-малка степен — от едно общо чувство. Но в тези тъмни и мрачни коридори пътят им взе да става заплетен и те все по-рядко успяваха да зърнат неясните фигури на бягащите хурони. За миг изглеждаше, че следата е загубена, когато видяха една бяла рокля да се развява в най-отдалечения край на един коридор, който водеше сякаш нагоре в планината.

— Това е Кора! — възкликна Хейуърд, в чийто глас се смесваха ужасът и радостта.

— Кора! Кора! — повтори Ункас, като затича напред подобно на елен.

— Да, девойката! — извика разузнавачът. — Смелост, лейди! Идем! Идем!

Когато за миг зърнаха пленницата, те подновиха гонитбата с удесеторено усърдие. Но пътят беше труден, неравен и на места почти непроходим. Ункас захвърли пушката си и се впусна напред с шеметна бързина. Хейуърд необмислено последва примера му, при все че миг след това двамата съзнаха глупостта на постъпката си, когато чуха гърма на една пушка, която хуроните намериха време да изпразнят в прохода между скалите и чийто куршум леко нарани младия мохикан.

— Трябва да ги настигнем! — каза разузнавачът, като изпревари приятелите си с един отчаян скок. — При това разстояние онези негодници ще избият всички ни. Вижте, те държат така девойката, че да се крият зад нея.

При все че не обърнаха внимание на думите му или по-скоро не ги чува, другарите му последваха неговия пример и с невероятни усилия стигнаха достатъчно близо до бегълците, за да забележат, че двамата воини влачеха помежду си Кора, а Магуа им даваше нареждания каква посока да поемат в бягството си. В този миг фигурите и на четиримата се очертаха на фона на небето при един отвор на пещерата и те изчезнаха. Едва ли не подлудени от разочарование, Ункас и Хейуърд увеличиха усилията си, които и без това изглеждаха свръхчовешки. Те изскочиха от пещерата на склона на планината тъкмо навреме, за да видят накъде бяха поели хуроните. Те бягаха нагоре по стръмнината по мъчен и опасен път.

Затруднен от пушката си и неподтикван от такъв силен интерес към пленницата, какъвто бе интересът на приятелите му, разузнавачът ги остави да го надминат. Ункас на свой ред излезе пред Хейуърд. В този ред за невероятно кратко време те преминаха скали, пропасти и трудности, които в друг момент и при други обстоятелства биха им се сторили почти непреодолими. Но усилията на буйните младежи бяха възнаградени, когато видяха, че тъй като Кора пречеше на хуроните да бягат, те изоставаха.

— Спри, хуронско куче! — възкликна Ункас, като размаха лъскавата си брадвичка срещу Магуа. — Една делаварска девойка ти вика да спреш!

— Няма да вървя по-нататък — извика Кора, като спря неочаквано на края на едни скали, които се надвисваха над дълбока пропаст, недалече от върха на планината. — Убий ме, ако искаш, отвратителен хуроне, но няма да направя ни една крачка повече.

Двамата индианци, които подкрепяха девойката, вдигнаха готовите си томаховки с нечестивата радост, която, както се казва, само дяволите изпитват от злите дела, но Магуа възпря ръцете им. Като захвърли от скалите оръжията, които бе изтръгнал от другарите си, хуронският вожд извади ножа си и се обърна към своята пленница, видимо обзет от противоречиви страсти.

— Девойко — каза той, — избирай: колибата или ножа на Лисицата!

Без да го погледне, Кора падна на колене, вдигна очи и протегна ръце към небето, мълвейки със смирен, но изпълнен с вяра глас:

— Ах съм твоя, господи! Направи с мене това, което смяташ за най-добро!

— Девойко — повтори дрезгаво Магуа, като напразно се мъчеше да улови погледа на спокойните ѝ и сияйни очи, — избирай!

Но Кора нито чу, нито разбра заповедта му. Всеки мускул от тялото на хурона трепереше и той вдигна високо ръка, но пак я отпусна, объркан като човек, който се двоуми. Още веднъж той поведе борба със себе си и пак вдигна остро оръжие. Но тъкмо в този миг над тях се чу пронизителен вик. Ункас се показа и скочи като луд от много голяма височина. Магуа направи крачка назад, а един от другарите му, възползувайки се от случая, заби собствения си нож в гърдите на Кора.

Хуронът се хвърли като тигър върху своя провинил се съплеменник, който вече бе тръгнал да бяга. Падайки, Ункас раздели двамата противници. Отклонен от целта си и влуден от току-що извършеното пред него убийство, Магуа заби оръжието си в гърба на пространия на земята делаварец, надавайки нечовешки крясък, докато извършваше подлото си дело. Но след удара Ункас се надигна като ранена пантера, която се хвърля върху врага си, и повали убиеца на Кора. Това усилие изчерпа последните му сили. После впи суров и втрещен поглед в Лисицата и в очите му се изписа всичко онова, което би направил, ако силите му не го бяха напуснали. Магуа стисна безчувствената ръка на несъпротивляващия се делаварец и три пъти прободеше гърдите му с ножа си. Ункас, който продължаваше да гледа с неугасимо презрение своя враг, се простря мъртъв в краката му.

— Милост, милост, хуроне! — извика Хейуърд от височината с почти задушен от ужас глас. — Дай милост и сам ще получиш милост.

Победителят Магуа захвърли окървавения си нож нагоре към умоляващия го младеж и нададе яростен, див и едновременно победен вик, който възвести свирепата му радост на тези, които се сражаваха в долината, на хиляди стъпки по-долу. Отговори му с крясък разузнавачът, чиято висока фигура точно в този миг се запъти бързо към него край опасните скали със смели и безстрашни стъпки, сякаш притежаваше способността да се движи във въздуха. Но когато ловецът достигна мястото на безмилостната сеч, той намери на скалата само мъртъвците.

Острото му око хвърли само един поглед към жертвите, а след това се отправи към трудния за изкачване склон напред. На хребета на

планината, на самия край на шеметна пропаст стоеше една фигура с вдигнати ръце и с крайно застрашителен вид. Без да се спре, за да разбере кой беше този човек, Ястребово око вдигна пушката си, но камъкът, който падна върху един от бегълците долу, даде възможност да се види възмутеното и зачервено лице на честния Гамът. След това от една пукнатина се зададе Магуа; той спокойно и равнодушно мина през тялото на последния си другар, прескочи широка цепнатина и се изкачи по скалите на място, където ръката на Дейвид не можеше да го достигне. Само с един скок той щеше да се намери отвъд пропастта и да осигури безопасността си. Но преди да скочи, хуронът се спря, размаха юмрук към разузнавача и изкрещя:

— Бледоликите са кучета! Делаварците са жени! Магуа ги оставя на скалите за храна на враните!

Като се изсмя дрезгаво, той направи отчаян скок, но не стигна там, където искаше да скочи. Ръцете му се заловиха за един храст на края на бездната. Ястребово око бе приклепнал като звяр, който се готви да скочи, и цялото му тяло така трепереше от възбуда, че дулото на полувдигнатата му пушка се люлееше като подухван от вятъра лист. Без да се изтощава в безплодни усилия, хитрият Магуа се отпусна на ръцете си и намери издатина, на която да опре крака. Тогава той събра всичките си сили, направи още един опит и успя да се хване с колене за ръба на пропастта. В този именно миг, когато тялото на неприятеля му се беше съвсем свило, развълнуваният разузнавач вдигна оръжието си. Дори скалите наоколо не бяха по-непоклатими от пушката му през краткия миг, додето тя избълва съдържанието си. Ръцете на хурона се отпуснаха, тялото му се олюля малко назад, ала коленете му още се държаха за скалата. Като хвърли непримирим поглед към врага си, той размаха заплашително ръка. Но тялото му се отплесна, след миг той полетя с главата надолу, стрелна се край храстите, пуснали корени в склона, и падна в пропастта, където намери смъртта си.

---

[1] Американската гора е такава, че позволява в нея да се движат коне, тъй като има малко ниски храсти и не много преплетени шубраци. Планът на Ястребово око е същият, който винаги се е оказвал най-успешен в битките между белокожите и индианците. — Б.а. ↑

ГЛАВА XXXIII

Когато на следния ден слънцето изгря, то завари ленапското племе потънало в скръб. Шумът на битката бе стихнал, делаварците бяха излезли победители в древната си вражда и бяха отмъстили за недавната си свада с мингозците, разрушавайки цяло селище. Черните и мрачни облаци, които се носеха около мястото, където се издигаше хуронският стан, ясно показваха участието на това скитническо племе. А стотиците гарвани, които се виеха над голите върхове на планината или се носеха на шумни ята над широко просналата се гора, сочеха мястото на страшната битка. Всяко око, поне малко запознато с граничната война, лесно можеше да забележи всички непогрешими доказателства за безмилостните последици на индианската мъст.

Но все пак слънцето завари ленапското племе потънало в скръб. Никакви радостни викове, никакви тържествени песни не прославяха победата им. И последният закъснял воин, завърнал се от жестоката битка, изми страхотната си бойна украса и се присъедини към поразените от нещастията свои съплеменници. Гордостта и ликуването бяха изместени от смирението, а най-свирепата от всички човешки страсти вече бе заменена от най-дълбока скръб.

Колибите бяха пусли. Цялото племе с тъжни лица се беше събрало в широк кръг на едно място в близката околност, където цареше дълбоко и тържествено мълчание. Макар че тук се бяха струпали като жива стена същества от различна възраст, пол, положение и занятие, всички бяха обзети от едно-единствено чувство. Всички очи бяха приковани в центъра на този кръг, където се намираха онези, които бяха станали предмет на тази дълбока всеобща мъка.

Шест делаварски девойки, чиито дълги, тъмни коси падаха свободно на гърдите им, стояха неподвижни и само от време на време хвърляха благовонни билки и горски цветя върху направена от благоуханни клони носилка, където под плащеница от индиански тъкани лежах тленните останки на пламенната, благородна и великодушна Кора. Тялото ѝ бе скрито под много ръчно тъкани

завивки, а лицето ѝ бе завинаги закрито за човешки погледи. В краката ѝ седеше безутешният Мънроу. Той бе свел старата си глава почти до земята, принуден да се подчини на повеленията на съдбата. Скрита мъка се четеше по набръчканото му чело, прикрито отчасти от безредно разпилените сиви кичури коса, които се бяха спуснали върху слепите му очи. До него смирено стоеше Дамъг, гологлав под слънчевите лъчи; очите му, блуждаещи и загрижени, се движеха ту към малкия сборник, който съдържаше толкова много странни, но свети максими, ту към съществото, на което той от душа желаше да даде утеха. Хейуърд също бе наблизил: облегнат до едно дърво, той се мъчеше да удържи пристъпите на скръбта си, за което бе нужно цялото му мъжество.

Но колкото тъжна и печална да бе тази група, както всеки би могъл да си представи, тя бе много по-малко трогателна от друга група, която се намираще срещу нея. Седнал като жив, в тържествена поза, Ункас бе украсен с най-пищните накити, които притежаваше племето. Красиви пера се развяваха над главата му. Много нанизы от мъниста, огърлици, гривни и медали красяха снагата му. Но угасналите очи и безизразните черти на лицето му твърде силно противоречаха на празния блясък на труфилата.

Точно пред трупа седеше Чингачгук без оръжие, без бойна украса и без каквито и да било украшения освен едно-синята костенурка — емблемата на рода му, незаличимо татуирана върху голите му гърди. През цялото време, откакто племето се бе събрало тук, мохиканският вожд бе гледал студеното и безжизнено тяло на своя син с вперени и тревожни очи. Тъй прикован и устремен бе неговият поглед м толкова неподвижна бе позата му, че човек не би могъл да различи живия от умрелия, ако тъмното лице на единия не издаваше от време на време смутения му дух и ако върху чертите на другия не бе отпечатано спокойствието на смъртта.

Недалеч беше разузнавачът, опрян замислено на своето смъртоносно и отмъстително оръжие. А Таменунд, подкрепян от най-старите мъже на племето, стоеше на една близка височинка, откъдето можеше да обгърне с погледа си нямото и покъртително събрание на народа си.

От вътрешната страна на кръга се беше изправил военен в униформа на чужда държава. Настрани от него беше буйният му кон,

сред група прислужници, яхнали своите коне, очевидно готови за някакво далечно пътуване. Облеклото на чужденеца показваше, че той заема отговорна служба при командира на канадските войски. Личеше, че миролюбивата му мисия е била осуетена от неговите буйни и свирепи съюзници и че сега той беше безмълвен и тъжен зрител на последиците на една борба, която не бе успял да предотврати, тъй като бе пристигнал твърде късно.

Денят клонеше към края на своята първа четвърт, а множеството стоеше все така неподвижно от пукването на зората. Не се чуваше нищо друго освен сподавен плач и през тези дълги, мъчителни часове никой не мръдна, освен когато от време на време някой просто и трогателно оставяше своя дар пред мъртвеца. Единствено само търпението и въздържаността на твърдия индиански характер можеше да поддържа тази външна скованост, която сякаш бе превърнала в камък всяка тъмна фигура.

Най-после мъдрецът на делаварците протегна едната си ръка, облегна се на раменете на придружаващите го и се изправи. Видът му беше немощен, като че ли още един век се беше прострял между човека, появил се вчера пред народа си, и този, който сега се олюляваше на възвишението.

— Мъже ленапци! — каза той с глух глас, в който сякаш звучеше някакво пророчество. — Лицето на Маниту е скрито зад облак. Очите му са извърнати от вас, ушите му са запушени, езикът Му не дава отговор. Вие не го виждате и все пак присъдата му е пред вас. Отворете сърцата си и нека дъхът ви да не изрича лъжи. Мъже ленапци! Лицето на Маниту е скрито зад облак.

Когато тези прости, но страшни думи стигнаха до слуха на множеството, наоколо се възцари такава дълбока и благоговейна тишина, сякаш божеството, на което се кланяха, бе изрекло тези слова без помощта на човешки език. И дори бездушният Ункас изглеждаше като живо същество в сравнение със смирената и покорна тълпа, която го заобикаляше. Но когато непосредственото въздействие постепенно премина, едва доловими гласове подеха нещо като песнопение в чест на мъртъвците. Това бяха женски гласове, вълнуващо нежни и плачевни. Думите не бяха свързани помежду си, но когато една жена свършваше, друга подхващаше възхвалата или оплакването — наречете го, както щете — и даваше израз на вълнението си със слова,

които отговаряха на чувствата ѝ и на случая. От време на време общи и високи изблици на скръб прекъсваха оплаквачката, а девойките край носилката на Кора, сякаш замаяни от скръб, грабваха безразборно клонките и цветята, които покриваха тялото ѝ. Но в по-сдържаните моменти на скръбната песен цветята — емблеми на красота и чистота — с нежност и съжаление биваха хвърляни обратно на местата им. При все че многото прекъсвания и изблици на скръб нарушаваха единството на възхвалата, един превод на думите би показал, че всяка изразена в нея мисъл логично следваше предшествуващата.

Една девойка, избрана за тази цел поради своето положение и заслуги, започна със скромно загатване да възпява качествата на починалия воин, като украсяваше изразите си с онези ориенталски образи, които вероятно индианците бяха донесли със себе си от крайните точки на другия континент и които сами по себе си представляват съединително звено между древните истории на двата свята. Тя го нарече „пантера на своето племе“ и го описваше като човек, чийто мокасин не оставя следа по росата, който скача като млад елен, чиито очи са по-светли от звездите в тъмна нощ и чийто глас през време на битката е силен като гърма на Маниту. Тя му напомни за родната му майка и наблегна на щастието, което тя трябва да изпитва, че има такъв син. Помоли го, когато се срещнат в света на духовете, да ѝ каже, че делаварските девойки са ронили сълзи върху гроба на сина ѝ и са я наричали блажена.

После тези, които я последваха, запяха с още по-мили и по-нежни гласове и загатнаха с женска деликатност и чувствителност за младата чужденка, която напуснала горния свят в момента, тъй близък до неговото последно издихание, че това разкривало твърде ясно и недвусмислено волята на Маниту. Те му напомниха да бъде мил към нея и да проявява снизходителност към неумението ѝ да създаде удобства, тъй необходими за воин като него. Спряха се без следа от завист на несравнимата ѝ красота и подобно на ангели, за които се смята, че се радват, когато срещнат по-съвършени от себе си, възпяха благородната ѝ твърдост и прибавиха, че тези нейни дарби богато замествали някои малки недостатъци на възпитанието ѝ.

След това други на свой ред се обърнаха към самата девойка със сладкия си, мек глас на нежността и любовта. Съветваха я да бъде весела и ни най-малко да не се страхува за бъдещото си благополучие.

Другар щял да ѝ бъде ловец, който знаел как да удовлетвори и най-дребните ѝ нужди. До нея щял да върви воин, способен да я защити срещу всяка опасност. Увериха я, че пътят ѝ щял да бъде приятен, а бремето леко. Предупредиха я да не съжالياва напразно за приятелите от младостта си и за местата, където са живели роднините ѝ, защото и в „благословените ловни поляни на ленапците“ имало такива приятни долчинки, такива бистри потоци и такива благоуханни цветя, както и в „рая на бледоликите“. Посъветвах я да се грижи за нуждите на своя другар и никога да не забравя разликата, която Маниту така мъдро е установил между тях. После извисиха буйно глас и запяха вкупом възхвала на младия мохикан. Нареккоха го благороден, мъжествен и щедър — всичко онова, което подобава на един врин и което може да спечели любовта на една девойка. Като облякоха мислите си в най-далечни, смътни образи, признаха, че през краткото време, докато са били заедно, те са открили със своята женска интуиция накъде са клонели предпочитанията му. Не е спрял благосклонно погледа си върху делаварските девойки. Той бил от род, който някога господствувал над бреговете на Соленото езеро и сърцето му го върнало към народ, който живее близо до гробовете на дедите му. Защо да не бъде насърчено такова предпочитание? Всяко око могло да види, че нейната кръв била по-чиста и по-богата от кръвта на останалите от нейния род. Че била годна да се справя с трудностите и опасностите на горския живот, доказвало поведението ѝ. И сега, прибавиха те, „мъдрият дух“ я пренесъл на място, където тя щяла да намери сродни души и да бъде вечно щастлива.

После, като промениха отново мелодията и темата, загатнаха за девойката, която лее сълзи в близката колиба. Сравних я със снежинките — като тях чиста, бяла и бляскава и както тях летните горещини можели лесно да я стопят, а зимният студ да я смрази. Не се съмнявах, че е прекрасна в очите на младия вожд, чиято кожа и чиято скръб така много приличали на нейните. Очевидно беше, че я смятаха по-малко ценна от девойката, която оплакваха, макар и да не изразиха това ясно. Все пак те не ѝ отказаха похвалата, която нейните редки прелести заслужаваха. Сравниха къдриците и с изобилните ластари на лозата, очите ѝ със синия небесен свод. Безупречно белия облак, обагрен с розовия оттенък на слънцето, те смятаха по-малко привлекателен от цвета на лицето ѝ.

Докато траеха тези и други подобни песни, не се чуваше нищо освен тихата мелодия, разнообразявана или по-скоро засилвана от онези страшни изблици на скръб, които можеха да се нарекат хорови припеви. Самите делаварски мъже слушаха като омагьосани и отменящия се израз на лицата им ставаше съвсем ясно колко дълбоко и истинско беше съчувствието им. Дори Дейвид не отказа да даде ухо на звуците на тези тъй сладки гласове и много преди да свърши песента, по погледа му личеше, че душата му бе обаяна.

Разузнавачът, който единствен от белите мъже разбираше думите, се откъсна от размишленията си и наклони лице настрана, за да схване съдържанието на песента на девойките. Но когато те заговориха за бъдещето на Кора и Ункас, той поклати глава като човек, който вижда заблудата на прстодушната им вяра, и отново зае предишната си поза, която запази до края на церемонията. За щастие Хейуърд и Мънроу можеха да запазят самообладанието си, понеже не разбираха значението на първобитните звуци, които чуваха.

От всички туземни слушатели единствен Чингачтук не прояви интерес към песента. Докато траеше тази сцена, погледът му не промени нито веднъж посоката си и нито един мускул не трепна по скования му лик дори и при най-бурните и най-трогателни пасажии на оплакванията. Студените и безжизнени останки на сина му бяха всичко за него. Всички негови сетива освен зрението изглеждаха смразени, за да могат очите му да погълнат за последен път чертите, които бе обичал така дълго и които подир малко щяха да се скрият завинаги от погледа му.

В този момент от погребалния обред един воин, твърде прославен със своите военни подвизи, а особено с участието си в последното сражение, човек със строго и тежко държане, пристъпи бавно из тълпата и застана близо до тялото на умрелия.

— Защо ни напусна, гордост на мохиканите? — каза той, като се обърна към глухите уши на Ункас, сякаш безжизненото тяло бе запазило способностите на живия човек. — Дните ти бяха като часове на слънцето, когато е още между дърветата, а славата ти — по-ярка от обедните му лъчи. Ти си отиде, млади воино, но стотици виандоти разчистват тръните от твоя път към света на духовете. Кой от тези, които те видяха в сражението, можеше да повярва, че ти би могъл да умреш? Кой преди тебе е показал на Утава как да се бие? Краката ти

бяха като крила на орел; ръката ти по-тежка от падащите клони на бора, а гласът ти като този на Маниту, когато говори в облаците. Езикът на Утава е немощен — прибави той, като се огледа наоколо с тъжен взор — и на сърцето му е много, много тежко. Гордост на мохиканите, защо ни напусна?

Последваха го други. Повечето от видните мъже на племето изпяха или изрекоха своята последна възхвала пред останките на починалия вожд. Когато всички свършиха, отново се възцари дълбока и пълна тишина.

Тогава се чу нисък, дълбок звук, подобен на тих съпровод на далечна музика, понесъл се във въздуха, едва доловим и все пак тъй неясен, че оставаше загадка какъв е и откъде иде. Той бе последван от новите тонове, всеки по-висок от предшестващия. Те стигаха до ухото най-напред като проточени, често повтаряни възклицания и най-после като думи. По полуотворените устни на Чингачкту личеше, че това бе погребалната песен на бащата. При все че никой не извърна очи към него, нито пък прояви и най-малкия признак на нетърпение, ясно бе по начина, по който всички надигнаха глави да слушат, че те поглъщат звуците с такова напрегнато внимание, каквото само Таменунд преди това бе привличал. Но напразно напържаха слух. Песента едва се чуваше, а сетне стана все по-неясна и по-трептяща, докато най-после се изгуби, сякаш отнесена от полъха на вятъра. Устните на сагамора се затвориха и той остана на мястото си мълчалив и неподвижен, вперил очи пред себе си като същество, на което всевишният бе дал само тяло на човек, но не и дух. Делаварците, които разбраха от тези признаци, че приятелят им не е в състояние да прояви голяма твърдост, намалиха вниманието си към него и с вродената си деликатност дадоха вид, че отправят всичките си мисли към погребалния обред на младата чужденка.

Един от по-старите вождове даде знак на жените, които се насъбраха в онази част на кръга, където се намираще тялото на Кора. Девойките вдигнаха носилката на рамене и тръгнаха с бавни и отмерени стъпки, като запяха нова жалейна песен в чест на мъртвата. Гамът, който зорко наблюдаваше обредите, считани от него за езически, сведе глава над рамото на безчувствения баща и прошепна:

— Те отнасят останките на детето ви. Няма ли да ги последваме и да се погрижим да бъдат положени в земята с християнско опело?

Мънроу се сепна, сякаш в ушите му бяха прозвучали тръбите на страшния съд, хвърли загрижен и бърз поглед наоколо, изправи се и последва скромното шествие с войнишка твърдост, макар и потиснат от бремето на бащинска мъка. Приятелите му се насъбраха около него, обладани от скръб, която беше твърде силна, за да се нарече съчувствие. Дори младият французин, който се присъедини към процесията, имаше вид на човек, силно трогнат от ранната и печална кончина на една тъй прекрасна девойка. Но когато и последната и най-скромна от жените на племето се присъедини към развълнуваната и стройна редица, ленапските мъже се събраха в кръг и се наредиха около тялото на Ункас — мълчаливи, сериозни и неподвижни като преди.

Мястото, избрано за гроб на Кора, беше малка могилка, където растяха няколко млади и здрави борови дръвчета, които хвърляха върху кътчето тъжна сянка. Когато стигнаха там, девойките снеха носилката с характерното си търпение и вродена свенливост и почакаха няколко минути, докато разберат дали тези, чиито чувства бяха най-много засегнати, са доволни от стореното.

Най-после разузнавачът, който единствен познаваше обичаите им, каза на собствения им език:

— Моите дъщери са направили всичко както трябва. Бледоликите им благодарят.

Доволни от изказаното одобрение, девойките положиха тялото в ковчег, изкусно и дори красиво изработен от брезова кора, след което го пуснаха в неговото тъмно, вечно жилище. Според обряда те заровиха гроба и заличиха следите от прясно копаната пръст с листа и клонки; всичко бе извършено по същия прост и безмълвен начин. Но когато добрите девойки изпълниха това печално приятелско задължение, те се поколебаха, сякаш да покажат, че не знаят дали да продължат. В този момент от обряда разузнавачът отново се обърна към тях:

— Младите девойки са сторили достатъчно — каза той. — Даровете им бяха според изискванията на техния рай; духът на една бледолика не се нуждае нито от храна, нито от облекло. Аз виждам — прибави той, като отпрати поглед към Дейвид, който разгърна книгата си, готов да запее свещена песен, — че друг, който познава по-добре от мене християнските обичаи, се готви да говори.

Момичетата се отдръпнаха скромно настрана и от главни действащи лица при погребението се превърнаха в смирени и внимателни зрителки на това, което последва. Докато Дейвид изливаше благочестивите си чувства, те не си позволиха да проявят ни най-малко учудване, нито да хвърлят дори един нетърпелив поглед. Слушаха също като тези, които разбираха значението на непознатите думи, сякаш чувствуваха изразената в тях тъга, надежди и примирение.

Развълнуван от сцената, на която току-що бе станал свидетел, и повлиян може би от собствените си скрити чувства, певецът надмина себе си. В сравнение с меките гласове на девойките неговият топъл, плътен глас звучеше не по-зле; по-разнообразната му мелодия имаше това предимство — поне за онези, за които бе специално предназначена — че беше разбираема. Той завърши химна тъй, както го бе започнал — сред дълбока и тържествена тишина.

Когато песента завърши, по беглите, свенливи погледи, както и по общото, макар и слабо раздвижване на множеството, личеше, че всички очакват и бащата на починалата да каже нещо. Мънроу, изглежда, съзнаваше, че е дошъл моментът на най-силното напрежение, на което е способна човешката природа. Той свали шапка от посивялата си глава и с твърд, спокоен поглед изгледа плахата, тиха тълпа, която го заобикаляше. После направи знак на разузнавача да го слуша и заговори:

— Кажете на тези добри и мили девойки, че един баща с отпаднали сили и разбито сърце им благодари. Кажете им, че този, на когото под различни имена всички се кланяме, не ще забрави милосърдието им и че не е далеч времето, когато може би ще се съберем около трона му без разлика на пол, положение или цвят на кожата.

Разузнавачът слушаше разтреперания глас, с който старият воин изрече тези думи, и бавно поклати глава като човек, който се съмнява във въздействието им.

— Да им кажа това — рече той, — би означавало да ги уверя, че снегът не вали през зимата или че слънцето е най-силно, когато листата на дърветата падат.

После, като се обърна към жените, той предаде благодарността на бащата по най-пригоден за слушателите начин. Главата на Мънроу бе клюмнала на гърдите му и той отново бе потънал в скръбта си,

когато споменатият преди малко млад французин се осмели да го докосне леко по лакътя. Щом привлече вниманието на опечаления старец, той посочи група млади индианци, които приближаваха с лека и добре покрита носилка, а после му показва към слънцето.

— Разбирам ви, господине — отвърна Мънроу с глас, в който звучеше насила наложена твърдост, — разбирам ви. Такава е волята на небето и аз се подчинявам. Кора, дете мое, ако молитвите на един покрусен баща биха могли сега да ти помогнат, колко блажена би била! Хайде, господа — прибави той, като се огледа наоколо с величествено спокойствие, при все че гордостта, която трепереше по старческото му лице, беше твърде силна, за да се скрие, — дългът ни тук е свършен. Да вървим!

Хейуърд се подчини на подканването, което ги отдалечаваше от мястото, където всеки миг чувствуваше, че самообладанието му може да го напусне. Но докато другарите му се качваха на конете, той намери време да стисне ръката на разузнавача и да му напомни за обещанието, което си бяха дали — да се срещнат отново в редовете на британската армия. После, като скочи на седлото, той подкара коня си към носилката, откъдето се чуваха тихи, сподавени ридания, които издаваха присъствието на Алиса. Така всички бели мъже с изключение на Ястребово око — Мънроу, оборил глава, последван от Хейуърд и Дейвид, които тъжно мълчаха, адютантът на Монкалм и неговата охрана — минаха пред очите на делаварците и скоро изчезнаха в обширната гора.

Но връзката, с която общото нещастие съедини сърцата на тези простодушни горски обитатели със сърцата на чужденците, които за кратко ги бяха посетили, не можеше лесно да се скъса! Много години легендата за бялата девойка и за младия мохикански воин скъсяваше дългите ноци и облекчаваше измерителните походи или въодушевяваше младите и смелите с желание за отплата. А и второстепенните действащи лица в тези важни събития не бяха забравени. Чрез разузнавача, който дълго след това им служеше за връзка с цивилизования свят, те научиха, че Сивата глава скоро се прибрал при дедите си — сломен, както погрешно се смятало, от военните си несполуки. Научиха също, че Широка ръка отвел живата дъщеря на Мънроу далеч в селищата на бледоликите, където най-после

сълзите ѝ пресъхнали и били последвани от светли усмивки, присъщи на веселата ѝ природа.

Но тези случки станаха по-късно от времето на нашия разказ. Изоставен от всички свои белокожи другари, Ястребово око се върна там, където го влечаха собствените му чувства, чиято сила беше по-голяма от силата на всякакви други връзки. Той стигна тъкмо навреме, за да хвърли сетен поглед върху лицето на Ункас, когото делаварците вече обличаха в последните му кожени дрехи. Те се спряха за малко, за да позволят на якия горски жител да хвърли своя продължителен, любещ поглед, а след това покриха тялото, за да не го открият никога вече. Тогава се образува шествие подобно на първото и цялото племе се събра край временния гроб на вожда — временен, защото редното беше някой бъдещ ден костите му да почиват при костите на собствения му род.

Всички се движеха едновременно и изпитваха едно и също чувство. Същата проява на скръб, същата пълна тишина и същата почит към опечаления баща царяха край гроба, както вече описахме. Тялото бе положено в поза, изразяваща покой, с лице, обърнато към изгряващото слънце, а бойните му и ловджийски оръжия бяха поставени до него, за да бъдат готови за последното пътуване. На ковчега, който пазеше трупа от пръстта, бе направено отверстие, за да може духът да се съобщава с тленната си обвивка, когато това е необходимо. Всичко бе зарито и защитено от грабливите животни с характерната за туземците изобретателност. С това обредите свършиха и всички присъстващи пристъпиха към по-духовната част на погребалната церемония.

Чингачгук още веднъж стана предмет на общо внимание. Той още не бе говорил и при този тъй важен случай от прославения вожд се очакваше да каже нещо утешително и назидателно. Доловил желанията на народа, суровият; воин, изпълнен със самообладание, вдигна ръце, които бе крил в дрехите си, и се огледа наоколо със спокойни очи. Здравно стиснатите му изразителни устни се отвориха и за пръв път, откакто траеше дългата церемония, ясно прозвуча гласът му.

— Защо са опечалени моите братя? — каза той, като изглежда тъмните лица на унилите воини, които го бяха заобиколили. — Защо плачат моите дъщери? Защото един младеж е отишъл в щастливите

ловни земи? Защото един вожд е завършил с чест попрището си? Той беше добър, той беше справедлив, той беше смел. Кой ще отрече това? Маниту е имал нужда от такъв воин и затова го е повикал. А що се отнася до мен, сина и бащата на Ункас, аз съм обгорял бор в сечището на бледоликите. Моят род изчезна от бреговете на Соленото езеро и от хълмовете на делаварците. Но кой може да каже, че змията на племето е забравила мъдростта си? Аз съм сам ...

— Не, не — извика Ястребово око, който през цяло го време наблюдаваше скованите черти на своя приятел с вперен поглед, изпълнен със самообладание, но който не можа да издържи повече. — Не, сагамор, ти не си сам. Цветът на кожата ни може да е различен, но провидението ни е определило да вървим по един и същи Път. Аз нямам роднини и мога да кажа като тебе, че нямам и свой народ. Той беше твой син, червенокож, и може би двамата бяхте по-близки по кръв, но ако някога забравя момъка, който тъй често се сражаваше до рамото ми по време на война и спеше край мене по време на мир, нека този, който е сътворил всички ни, какъвто и да е цветът на кожата ни или кръвта ни, нека и той ме забрави! Момчето ни напусна за известно време, но, сагамор, ти не си сам.

Чингачгук стисна ръката, която разузнавачът в своя горещ порив бе протегнал над прясната пръст, и двамата яки и храбри горски обитатели сведоха глави, и горещи сълзи закапаха в краката им, оросявайки като дъждовни капки гроба на Ункас.

Сред тържествената тишина, с която бе посрещнат този изблик на чувства, изливащ се от сърцата на двамата най-прославени воини от този край, Таменунд вдигна глас, за да разпръсне множеството.

— Стига — каза той. — Вървете си, деца на Ленапе. Гневът на Маниту не е укротен. Защо Таменунд да чака? Бледоликите са господари на земята и денят на червенокожите още не е настъпил. Моите дни са се продължили твърде дълго. Сутринта аз видях синовете на Унамис щастливи и силни, ала преди да настъпи нощта, аз доживях да видя последния вожд от мъдрият род на мохиканите.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.